

The Project Gutenberg eBook of Kotka-Wappu: Kertomus Tyrolin vuoristosta

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kotka-Wappu: Kertomus Tyrolin vuoristosta

Author: Wilhelmine von Hillern

Translator: Elisabeth Löfgren

Release date: May 28, 2007 [eBook #21631]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KOTKA-WAPPU: KERTOMUS TYROLIN
VUORISTOSTA ***

Produced by Tapio Riikonen

KOTKA-WAPPU

Kertomus Tyrolin vuoristosta

Tehnyt

Wilhelmine von Hillern, syntynyt Birch

Suomentanut saksasta ["Die Geier-Wally"] E. [Elisabet Löfgren].

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1877.
Uuden Suomettaren kustantama.

SISÄLLYS:

- I. Karhu-Jooseppi
- II. Taipumaton
- III. Hyljätty
- IV. Murzoll'in lapsi
- V. Yksi päivä kotona
- VI. Kovaa ainetta
- VII. Klotz'it Rosen''issa
- VIII. Erämaassa
- IX. Ylimystalon emäntä
- X. Viimeinkin

- XI. Yö
- XII. Isälle takaisin
- XIII. Armoa

Oetz-laakson pohjassa kulki vieras matkustaja. Pyöräyttävän korkealla vuorenrinteellä hänen yllänsä seisoivat tytöt, jotka tuolta alhaalta ei näyttäneet suuremmalle, kuin alppi-ruusu, vaan kuitenkin selvästi näkyivät kirkkaan sinistä taivasta vasten ja vuorien loistavain jää-piikkien välissä. Tyynenä ja huoletonna seisoivat hän siinä tuulen raivotessa hänen ympärillään ja katsoivat pyörtymättä alas syvyyteen, jossa Ache kuohuen syöksi eteenpäin ahtaassa laaksossa ja auringon säteet loivat hohtavia ilmankaaria sen hyrskystä. Hän näki myöskin matkustajan ja tämän saattajan kun he, hyvin pienille näyttäen, kävivät yli kapean portaan, joka oli korkealla Achen yli, mutta tuolta ylhäältä oli ainoastaan olenkorren näköinen. Hän ei kuullut heidän puhettaan, sillä tuosta syvyydestä ei muuta kuulunut sinne ylös, kuin veden jyrisevä pauhu. Hän ei huomannut että saattaja, pulska vuorivuohen ampuja, uhaten nosti nyrkkinsä häntä vastaan ja osoittaen häntä lausui vieraalle:

— Se on varmaankin Kotka-Wappu, joka tuolla ylhäällä seisoo, sillä tuommoiselle rinteelle niin likelle syvyyttä ei kukaan toinen tyttö uskalla mennä; katsokaa vaan, näyttää siltä kuin tuulen pitäisi la'asta hänet alas, mutta hän aina tekee toisin, kuin muut kristityt ihmiset.

He astuivat nyt pimeään nuoskeaan ja kylmään havumetsään. Vielä kerran saattaja seisahtui ja katsahti haukantaipaisella silmällensä siihen paikkaan, jossa tyttö seisoivat ja pieni kylä somasti levisi kapealla vuori-lakealla aamu-auringon kirkkaassa valossa, vaikka tämä ei vielä uskaltanut luoda salaisintakaan silmäystä tuohon ahtaaseen laaksoon, joka oli kolkko kuin hauta.

— Älä sinä niin ylpeästi katsele tänne alas, tuonne ylös käy myöskin yksi tie! — Näin hän mutisi ja katosi vieraan kanssa.

Ikäänkuin tätä uhkausta pilkataksensa päästi tyttö kimakan huudon, joka herätti kai'un vuoriloissa ja lähetti sen kepeillä siivillä alas havumetsän syvään hiljaisuuteen. Siellä se laantui vaadintahuutona Oetz-laakson tuimilta haltioilta vuorivuohen-ampujalle.

— Huuda sinä vaan — huudan minä kuitenkin kovemmin! — uhkasi mies taas, ja pitäen molemmat kätensä niskassansa, rupesi hän posti-torven äänellä toittamaan pilkka-laulua vuorelle päin. — Kuuliko tyttö sen?

— Miksi nimitit tuota tyttöä Kotka-Wapuksi? kysyi vieras pimeässä humisevassa metsässä.

— Sentähden, Herra, että hän jo lapsena kerran oli käynyt erään korppikotkan pesän kimppuun, — vastasi tyrolilainen. Hän on kauniin ja voimakkain tyttö koko Tyrolissa sekä julmasti rikas, ja pojat ottavat vastaan rukkasia häneltä niin, että on oikein häpeä. Ei ainoakaan heistä vielä ole uskaltanut näyttää itsensä olevan hänen voittajansa! Notkee hän on kuin metsäkissa ja niin väkevä että sanotaan häntä voittamattomaksi; — jos joku häntä lähestyy enemmän kuin häntä miellyttää, niin hän lyö sen maahan. Mutta — jos minä kerran sinne lähtisin, niin kyllä häntä opettaisin, tai itse repisin höyhentupsun hatustani!

— Miksi et ole jo koettanut onneasi hänen luonaan, koska hän on niin rikas ja kaunis? — kysyi vieras.

— Ah, tiedättekö — en kärsi tuommoisia tyttöjä, jotka ovat puoleksi poikia. Hän on kyllä syytön siihen: — Vanhus — Stromminger on hänen nimensä — on ilkeä, paha ihminen. Hän oli aikansa suurin tappelijä ja kamppailija koko vuoristossa ja sama veri vielä tänä päivänä hänessä kuohuu. Hän on häpeemättömästi rääkännyt tuota tyttöä ja kasvattanut häntä niinkuin poikaa; äiditöin on hän myöskin ollut, sillä hän oli niin iso ja vahva lapsi, että vaimo ei voinut jäädä eloon hänet synnytettyänsä, vaan kohta kuoli. Sillä tavoin on tyttö varmaankin tullut noin villityksi.

Näin kertoeli tyrolilainen vieraalle laaksossa, eikä hän erehtynyt. Tyttö, joka seisoivat tuolla korkealla, syvyyden ääressä, oli Walburga Stromminger, mahtavan "talollis-kuninkaan" lapsi, jota myös sanottiin Kotka-Wapuksi; hän puhui totta, tyttö ansaitsi tämän nimen. Voimakas ja uskalias oli hän kuin kotka; luontonsa oli niin karkea ja lähestymätöin, kuin nuo kallio-piikit, joille korppi-kotkat pesiänsä rakentavat ja jotka repivät repaleiksi taivaan pilvet.

Semmoisissa asioissa, joissa rohkeutta kysyttiin, oli Wappu lapsuudesta asti ollut osallisna ja voittanut kaikki pojat. Kun Wappu tuskin oli neljätoista vuotta täyttänyt, oli eräs talonpoika jyrkällä kallion-seinällä havainnut korppi-kotkan pesän, poikanen pesässä, vaan ei kukaan kylässä uskaltanut mennä sinne sitä hävittämään. Silloin ilmoitti ylimys-talollinen, pilkataksensa kylän miespuolista nuorisoa, että hän antaisi Walburgansa toimittaa sen työn. Aivan oikein, Wappu oli valmis siihen,

naisten kauhistukseksi ja miesten harmiksi. — Stromminger'in tahto oli tapahtuva, koko mailman piti tietämän että Stromminger'in suku lapsissa ja lasten lapsissakin oli verraton.

— Saatte nähdä että yksi tyttö Stromminger'in suvusta maksaa enemmän kuin kymmenen teidän poikia, — huusi hän nauraen talonpojille, jotka olivat kokoontuneet näkemään uskomatonta. Moni sääli tuota kaunista komeata tyttöä, joka tulisi isänsä ylpeyden uhriksi. Mutta nähdä sitä he kumminkin tahtoivat. Se kallioseinä, johonka pesä oli rakennettu, oli pystysuora, jotta oli mahdollista päästä sinne käymällä; sentähden köytettiin nuora Wapun vartalon ympäri. Neljä miestä, hänen isänsä etupäässä, piti kyllä siitä kiinni, vaan kamalaa oli kuitenkin nähdä kuinka uljas lapsi rohkealla hyppäyksellä heittäysi syvyyteen. Köyden solmut voisivat heltyä, korppi-kotka voisi repiä häntä palasiksi, hänen päänsä voisi sattua johonkin kallioon ja musertua! — Oli jumalaton teko Stromminger'ilta noin leikkiä lapsensa hengen kanssa. Vaan Wappu purjehti pelkäämättä ilmojen läpi alas syvyyden keskipaikoille, jossa hän iloiten tervehti pientä korppi-kotkaa, jonka höyhenet nousivat pystyyn, kun se näki outoa vierasta ja kitisten avasi muodotonta nokkaansa häntä vastaan. Ilman pitkää miettimistä tarttui hän vasemmalla kädellään lintuun, joka päästi surkean äänen, ja pisti sen kainaloonsa. Samassa kuului suhina ilmassa, hänen ympärillään pimeni päivä, tuntui niinkuin rakeita tuiskuttaisi hänen päällensä. Hänen ainoa ajatuksensa oli: — silmät, pelasta silmät! — ja pitäen kasvot likellä kallioseinää, taisteli hän, veitsi oikeassa kädessä, raivoavan eläimen kanssa, joka terävällä nokallaan, kynsillä ja siivillä syöksi hänen päällensä. Vielä hetken matkaa ilmassa ylöspäin — silloin korppi-kotka yht'äkkiä lähti alaspäin; Wapun veitsi oli varmaan sitä haavoittanut. Wappu tuli ylös verisillä kasvoilla, kotkan poikanen sylissä, — hän ei millään lailla olisi tahtonut jättää sitä.

— Miksi et päästänyt tuota linnunpoikaista, Wappu, — huusi väki hänelle vastaan — olisithan samassa päässyt emälinnustakin.

— No — vastasi tämä yksinkertaisesti — eihän se raukka vielä osannut lentää; jos minä olisin sen päästänyt, olisi se saanut surmansa syvyydessä.

Nyt hänen isänsä ensimmäisen ja ainoan kerran elämässään häntä suuteli, ei hänen jalomielisyydestään turvainta eläintä kohtaan, se ei häntä liikuttanut, vaan siitä, että Wappu oli tehnyt uljaan teon, ja tehnyt kunniaa Stromminger'in vanhalle urhoolliselle suvulle.

Se oli sama tyttö, joka seisoi tuolla tuskin jalan leveällä kalliokielellä ja uneksien katsoi alas syvyyteen, jonka partaalla hän seisoi. Keskellä vallattomuuttansa joutui hän outoon mielentilaan, hän kävi hiljaiseksi ja tyyneksi sekä katseli eteensä surumielisesti, ikäänkuin hän olisi nähnyt jotakin, jota hän halasi eikä kuitenkaan voinut saavuttaa. Se oli muuttumaton kuva, ja yhdentekevä oli, katseliko hän sitä aamuhämärässä, kultaisessa päivänpaisteessa, iltaruskossa tai kalpeassa kuutamossa. Vuoden aikaa se kuva oli häntä seurannut joka paikassa, istuessa ja astuessa, laaksossa ja vuoriloilla. Kun hän seisoi tuolla niin yksinänsä ja suurilla levottomilla gaselli-silmillään katseli milloin valkoista, hohtavaa jäätiö-merta, milloin hämärää syvyyttä, jossa Ache kuohuen syöksi eteenpäin, silloin etsi hän sitä, joka oli tuon kuvan muotoinen. Kun joku vaeltaja kulki ohitse tuolla alhaalla laaksossa, niin hän aatteli: on mahdollista että se on *hän*, ja huimaava ilon tunne valloitti sydämensä sitä aatellessa, jos kohta hän ei voinut erottaa muuta, kuin tuon ihmis-olennon, joka tuskin oli näyttelykaapin pieniä kuvia isompi. Nytkin luuli hän taas näkevänsä tuota lemmittyä kuvaa, kun matkustaja ja tyrolilainen, joka häntä pilkkasi, kulkivat ohitse. Hän tunsin ensin kummallisen ahdistuksen, mutta sitten nousi ilon kaikua riemu-ääni vapautettuna peipposena taivasta kohden. Ja samaten kuin metsämies kuuli heikon kaiun tästä riemuhuudosta hiljaisessa metsässä, samaten vei kaiku myöskin hänen vastauksensa tytölle, joka kuunteli sitä ihastuneena — voisihan se olla hänen äänensä! Ja lempeä tunne levitti ruusujansa noille tuimille, ynseille kasvoille. Hän ei ollut kuullut että se oli pilkkalaulu. Jos hän olisi sen kuullut, niin hän arvattavasti olisi puristanut nyrkkiänsä ja koettanut käsivartensa vahvuutta, hänen kasvonsa olisivat synkistyneet ja vaalistuneet kuin jäätiöt jälkeen auringon laskun. Hän istui alas kalliokielelle ja heilutti jalkojansa yli syvyyden. Hän painoi hienon päänsä käsihinsä ja mielensä kuvaeli uudelleen sitä hetkeä, jolloin ensi kerran oli ihanteensa nähnyt.

I.

Karhu-Jooseppi.

Oli Helluntai-päivä juuri ummelleen vuosi sitten, kun hänen isänsä vei hänet ripille ensi kerran Sölden'iin; piispa tuli sinne joka toinen vuosi, sillä ajotie kävi ihan tälle paikalle asti. Hän ujosteli

vähäisen kun oli kuusitoista vuotias ja niin iso. Hänen isänsä ei tahtonut laskea häntä ennemmin ripille, sillä hän arveli että silloin rakkaudet ja kosimiset kohta alkaisivat — ja siihen oli vielä tarpeeksi aikaa! Nyt hän pelkäsi että toiset hänelle nauraisi. Kylässä oli kauhea hälinä heidän tullessaan; Jooseppi Hagenbach Sölden'istä oli nimittäin kaatanut karhun, joka oli näyttänyt tuolla kaukana Vintschgau'issa ja jota kaikki paikkakunnan nuorukaiset turhaan olivat ajaneet. Jooseppi oli sitten lähtenyt matkalle ja jo viime perjantaina oli hän kaatanut karhun. Hänen maineensa oli rientänyt edeltä, ja nyt piti Joosepin kohta itse saapua paikalle. Sölden'in talonpojat, jotka odottivat ulkopuolella kirkkoa, olivat varsin ylpeät siitä, että Söldeniläinen oli toimittanut tuon urostyön, eivätkä puhuneet muusta, kuin Joosepista, joka kieltämättä oli väkevin ja parhain nuorukainen koko vuoristossa sekä verratoin pyssymies. Tytöt kuuntelivat ihaellen mitä kaikkea suurta Joosepista kerrottiin, kuinka hänelle ei ollut mikään vuori liian korkea, ei mikään tie liian pitkä, ei mikään vuorenloukko liian leveä eikä mikään vaara liian suuri. Erään kalpean ja heikon näköisen vaimon lähestyessä kaikki kiirehtivät häntä vastaan ja toivottivat hänelle onnea siihen suureen kunniaan, jonka hänen poikansa taas oli voittanut.

— Kas sinun Jooseppis, se on mies se, joka voi olla esikuvana meille kaikille — sanoivat miehet hyväntahtoisesti.

— Kuinka iloinen sinun miesvainaja olisi ollut jos olisi elossa tänä päivänä! — sanoivat naiset. — Tuskin voisi uskoakaan, — huudahti joku kohteliaasti, — tuskin voisi uskoakaan että tuo roteva mies on sinun poikasi — varsinkin kun näkee minkä näköinen sinä olet.

Äiti hymyili ylpeästi. — Niin, se on kookas poika ja hyvä lapsi, parempaa ei voi löytää. Mutta uskokaa pois, minä elän alituisessa pelossa ja vavistuksessa tuon uskalikon tähden; ei päivääkään kulu ilman että ajattelen: tänä päivänä hän ehkä kannetaan kotia muserretuilla jäsenillä. Se aatos on risti!

Nyt korkea-arvoinen papisto ilmauntui paikalle ja teki lopun keskustelusta. Ihmiset tunkeusivat pieneen kirkkoon, taluttaen kukkasilla koristetut, valkosiin esi-liinoihin puettut rippi-lapset, ja pyhä toimi alkoi.

Mutta Wappu ei koko aikana muuta ajatellut kuin karhun kaatajaa ja kaikkia hänen toimittamiensa ihmetöitä — kuinka ihanata olisi olla noin väkevä ja uljas ja olla niin kunnioitettu ett'ei kukaan voinut hänestä mitään pahaa puhua. — Jospa Jooseppi vaan tulisi niin kauan kuin hän olisi Sölden'issä, että saisi häntä nähdä; se oli nyt hänen tulisin toivonsa!

Viimein oli jumalan-palvelus ohitse ja lapset vastaan-ottivat siunauksen; silloin kuului kirkon ulkopuolelta rivakkaita hurraa-huutoja. — Se on hänellä muassa, karhu on äänellä! — Pappi tuskin oli ehtinyt lopettaa siunauksen ennenkuin väki syöksi ulos ja riemuten kokoontui nuoren vuorivuohen-ampujan ympäri, joka tuli pulskan nuorukaisjoukon seurassa Schnalferthal'ista ja Vintschgau'ista. Mutta vaikkapa toiset nuorukaiset olivat kyllä pulskat, ei kukaan voinut Joosepille vertoja vetää. Hän oli pitempi kaikkia muita ja niin kaunis hän oli — niin mainion kaunis! Hän ikäänkuin loisti jo kaukaa. Hän oli pyhän Yrjänän näköinen tuolla sisällä kirkossa. Olkapäällä kantoi hän karhun nahan, jonka julmat kynnet heiluivat edestakaisin hänen leveällä rinnallansa. Hän kulki jalon näköisenä kuin keisari, aina astuen yhden askeleen, kun toiset astuivat kaksi. Ja hänestä tehtiinkin semmoista melua ikään kuin olisi hän ollut keisari puettu vuorivuohen-ampujaksi. Toinen kantoi hänen pyssyänsä, toinen äänen takkiansa, kaikki olivat vähän päihtyneet, huusivat ja lauleskelivat; hän yksin oli selvä ja tyyni. Hän astui ujosti papin eteen, joka tuli kirkosta, ja otti seppelöityn hattunsa päästään. Vieras piispa teki ristimerkin hänen päällensä ja sanoi:

— Herra oli väkevä sinussa, poikani! Hänen avullansa olet toimeen saanut mitä ei kukaan muu osannut. Ihmiset kiittäkööt sinua — vaan kiitä sinä Herraa!

Kaikki naiset itkivät liikutettuina: Wapunkin silmiin nousivat kyneleet. Oli ikäänkuin se mielenhartausta, jota hän kirkossa kaipasi, nyt olisi valloittanut hänet, nähdessään tuon ko'okkaan metsästäjän laskevan jalon päänsä papin siunaavan käden alla. Papit vetäisivät sen jälkeen takaisin. Joosepin ensimmäinen kysymys oli:

— Missä on mun äitini? Eikö hän ole täällä?

— On! — vastasi tämä ja vaipui poikansa syliin. — Täällä minä olen.

Jooseppi sulki hänet hellästi syliinsä ja sanoi: — Katsos äiti, sinua minun olisi ollut sääli jos en koskaan olisi palannut, — mitä tekisit ilman minutta, rakas äiti, enkä myöskään olisi tahtonut kuolla sinua vielä kerran suutelematta.

Oi kuinka kauniille kuului kun hän lausui nuo sanat. Wappu tunsu aivan omituisen tunteen, jotakin kateuden tapaista äitiä kohtaan, joka niin rauhallisna lepäsi pojan hellässä syleilyksessä ja ikäänkuin hiipi hänen voimakkaan vartalonsa turviin. Kaikkein silmät mielihyvällä katselivat tätä — Wappu oli niin

oudossa mielentilassa.

— Mutta kerro nyt kuinka se kävi! — pyysivät talonpojat.

— Kyllä, kyllä kerron kaikki, — sanoi hän nauraen ja heitti karhun nahan maahan kaikkein nähtäväksi. Hän ympäröitiin ja isäntä antoi kantaa ulos yhden astian parasta viiniä, sillä messun jälkeen piti juoda, varsinkin tällaisessa erinomaisessa tilaisuudessa oli se tehtävä aika lailla, eivätkä kaikki mahtuneet pieneen ravintola-tupaan. Miehet ja naiset koettivat päästä likelle kertojaa, rippilapset nousivat penkille ja puihin, voidaksensa katsoa ympäri. Wappu oli ensimmäinen erään petäjän latvassa, josta taisi nähdä kertojaa ihan silmiin, vaan toiset kadehtivat tätä hyvää sijaa ja kun Wappu ei tahtonut luopua siitä, niin syntyi sen johdosta suurta melua.

Nyt pyhä Yrjänä katseli heitä, hänen säkenöivät silmänsä kohtasivat Wapun kasvoja ja katselivat hetken aikaa hymyillen niitä. Silloin Wapusta tuntui ikäänkuin kaikki hänen verensä olisi noussut kasvoihin; hän säikähtyi niin että kuuli sydämensä sykkivän. Ei hän vielä eläissään koskaan ollut niin säikähtynyt, eikä hän kummakseen tietänyt miksi! Hän kuuli ainoastaan puoleksi, mitä Jooseppi kertoi, hänen korvissaan suhisi eikä hän voinut muuta ajatella kuin: — Jos hän taas katsahtaisi ylös! — Hän ei tietänyt toivoiko hän sitä vai pelkäsikö? Kun se vielä kerran tapahtui kertomuksen aikana, loi Wappu äkkiä silmänsä alas, ikäänkuin häntä olisi havaittu jossakin pahassa työssä. Oliko paha että hän noin oli Jooseppiä katsellut? Varmaankin. Eikä hän kuitenkaan voinut sitä estää, vaikka hän vapisi pelosta että Jooseppi sitä huomaisi. Vaan hän ei sitä huomannut. Mitä rippilapsi tuolla puun latvassa häneen koski. Pari kertaa oli hän katsellut Wappua niinkuin jotakin oravaa katsellaan, ei muuta mitään. Näin ajatteli hän itseksensä ja kummallinen ahdistus valloitti hänet. Hän ei koskaan ollut tuntenut mitään tämänkaltaista ennen; — hän oli hyvillään siitä, ett'ei hän mitään viiniä juonut matkalla, muuten hän olisi luullut olevansa humalassa. Hämmästyksissään hän leikki rukousnauhansa kanssa. Se oli kaunis uusi rukousnauha pienoisista koralleista hopearistineen. Hän oli saanut sen isältänsä ensimmäisen rippillä-käyntinsä muistoksi. Nyt nauha katkesi hänen kääntäessään ja vääntäessään sitä, ja punaset helmet putosivat kuin veripisararat alas puusta. Se tietää pahaa, kuiskasi hänelle sisällinen ääni; Luckard sanoo että tietää pahaa kun jotain menee rikki sill'aikaa kun jotakin ajattelee. — Jotakin ajattelee! — Niin, mitä hän sitten ajatteli? — Hän mietti tätä, vaan ei saanut siitä selkoa. Ei hän oikeastaan ollut mitään erinomaista ajatellut. Miksi häneen niin kipeästi koski että nauha juuri nyt katkesi? Oli ikäänkuin päivä olisi vaaleunut ja raaka tuulenpuuska koskenut häneen. Vaan ei ainoatakaan ruohonkortta liikkunut ja tuo kylmä maailma hänen ympärillensä hohti loistavassa päivänvalossa. Synkkä varjo oli käynyt hänen ohitsensa — hänessäkö — vai hänen ulkopuolellansako? Mitä hän tiesi? Jooseppi oli täll'aikaa lopettanut karhu-juttunsa ja näyttänyt sen 40 guldenia sisältävän kukkaron, jonka Tyrolin hallitus oli maksanut tapporahaksi, eikä kiitokset ja kädenpuserrukset tahtoneet ikinä loppua. Ainoastaan Wapun isä pysyi kaukana suuttuneen näköisenä. Häntä aina harmitti kun joku oli saanut urostyön aikaan; ei kukaan maailmassa olisi saanut olla väkevä, — paitsi hän ja hänen tyttärensä. Kolmenkymmenen vuoden kuluessa oli häntä kieltämättä tunnustettu väkevimmäksi mieheksi vuoristossa, eikä hän kärsinyt tulla vanhaksi ja jättää sijaa nuorille. Mutta kun eräs mies innostuksissaan niin pitkälle meni että sanoi olevan luonnollista että Jooseppi oli tullut aika mieheksi — se oli hänen perintönsä isältä, joka myöskin oli ollut paras pyssymies ja painin-lyöjä seudussa — silloin vanhus ei enää voinut itseänsä hillitä, vaan astui esiin lausuen:

— Kuuleppas, ei saa laskea ihmistä hautaan ennenkuin se on kuollut!

Kaikki hämmästyivät kuullessansa tätä uhkaavaa ääntä ja sanoivat melkein peljästyneinä: — Stromminger!

— Niin, Stromminger elää vielä, eikä koskaan ole tietänyt Hagenbach'in olleen parhaan painin-lyöjän! Suulla kyllä — vaan ei työssä!

Nyt Jooseppi kääntyi niinkuin haavoitettu villikissa ja katseli Strommingeria säkenöitsevin silmin: Kuka sanoo että minun isäni oli lörpöttäjä ja kerskuri?

— Minä sen sanon, minä, ylimys-talollinen Sonneplatten'ista, ja minä tiedän mitä sanon, sillä kymmenkunta kertoja olen minä lyönyt hänet maahan niinkuin säkin.

— Se ei ole totta! — huusi Jooseppi — Minä en salli että isääni soimataan!

— Ole ääneti Jooseppi, se on ylimys-talollinen, eikä hänen kanssansa ole väittelemistä, — kuiskattiin hänelle.

— Mutta, ylimys-talollinen sinne, ylimys-talollinen tänne — jos Herra itse astuisi alas taivahasta soimaamaan isääni — niin en kärsisi sitä. Tiedän kyllä että minun isäni ja Stromminger elivät alituisessa kiistassa, sillä isä oli ainoa, joka uskalsi mennä Stromminger'in kimppuun. Hän on juuri ummelleen yhtä monta kertaa lyönyt Stromminger'in maahan kuin tämä hänet.

— Se ei ole totta, huusi Stromminger. — Sinun isäsi oli haitukka minuun verrattuna. Jos siellä on joku kunnallinen mies teidän vanhain joukossa, niin hän voi sitä vakuuttaa — vaan jos ei se sittenkään pysty sinuun, saanpa sitten koettaa piiskan vakuutusvoimaa!

Kuullessaan sanaa haitukka, oli Jooseppi vimmittuna syössyt Stromminger'ia vastaan:

— Sinä otat tuon sanan takaisin taikka —

— Jesus Maria! — parkuivat naiset.

— Jätä hänet rauhaan, — sanoi äiti, — hän on vanha mies, häneen ei saa ruveta!

— Ohoo! huusi Stromminger, punoittaen harmista. — Vai tahdotte tehdä minua vanhaksi raukaksi? Ei ole Stromminger vielä niin heikko vanhuudesta ett'ei hän uskaltaisi ruveta tuommoiseen keltanokkaan! Tule vaan tänne, kylläpä näytän sulle että minulla vielä on ydintä luissa, sekä ett'en vielä pitkään aikaan ai'o pelätä sinua, vaikkapa sitten olisit kaatanut kymmenen karhua.

Hurjistuneena karkasi roteva mies nuoren metsästäjän päälle, jotta tämä vasten tahtoansa horjahti taaksepäin ankarassa ottelussa. Mutta tämä horjuminen kesti yhden ainoan silmänräpäyksen, sillä Joosepin hoikka vartalo oli jäntevä ja taipuisa — taivuttuaan nousi se taasen pystyyn, niinkuin hongat näillä paikoin, jotka olivat ikäänkuin rautalangoilla kallioiseen maahan juurtuneet, kestäen kaikkia tuulia ja vuorentapaisia lumivyöriteitä. Stromminger olisi yhtä hyvin voinut irrottaa tuommoisen puun, kuin nostaa Joosepin maasta. Lyhyen taistelun jälleen Jooseppi löi käsivartensa kovasti Stromminger'in ympäri, kiersi ne yhä kiinteämmin ja kiinteämmin hänen ruumiinsa ympäri, jotta hän melkein oli tukehtua, viimein pääsi kova voitotus Stromminger'in ahdistetusta rinnasta, eikä hän enään voinut irrottaa kumpaistakaan kättä. Nyt nuori jättiläinen rupesi ravistamaan ja vääntelemään vanhaa miestä sinne tänne, hitaasti ja perinpohjaisesti, nostaen häntä milloin toiselle, milloin toiselle jalalle, ikäänkuin hän olisi tahtonut musertaa vanhusta pala palaselta. Ympärillä seisovaiset tuskin uskalsivat hengittäääkään katsellessaan outoa näytelmää; oli kuin eivät olisi uskaltaneet katsella vanhan puun kaatumista maahan. Nyt — nyt oli Stromminger kadottanut jalan pidäkkeen — nyt hänen täytyi kaatua, — vaan ei, — Jooseppi kannatti häntä, ja kantoi hänet väkevillä käsivarsillaan lähimmäiselle penkille ja laski hänet alas siihen. Sitten otti hän aivan tyynesti liinansa esille ja pyyhkäsi hikipisarat Stromminger'in otsasta:

— Kas niin, ylimys-talollinen, nyt olen voittanut teidät, minä olisin voinut lyödä teidät maahan, mutta Jumala varjelkoon minua saattamasta vanhaa miestä semmoiseen häpeään! Ja nyt olkaamme hyvät ystävät taas — tarkoitus ei ollut paha, Stromminger!

Hän nauroi hyväntahtoisesti ja ojensi kätensä Stromminger'ille — mutta tämä ei ottanut sitä, vaan huusi vihaisella silmäyksellä: — Perkele sen sinulle palkitkoon, sinä konna. — Ja te kaikki, Sölden'in miehet, jotka olette ilolla nähneet kuinka Stromminger on tehty lasten narriksi, te saatte vielä havaita kuka Stromminger on. Nyt hän ei enää tahdo mitään tekemistä teidän kansanne, eikä mene enää takaukseen, vaikka koko Sölden kuolisi nälkään. — Hän meni sen puun juurelle, jossa Wappu istui kuin kuumehourauksissa, ja veti häntä hameesta, sanoen: — Tule alas sinä! Täällä ei tule mitään päivällistä. Minulta ei kukaan Söldeniläinen saa kreuzeriäkään nähdä!

Mutta Wappu, joka enemmän oli pudonnut kuin astunut alas puusta, seisoi niinkuin lumottuna, ja hänen silmänsä katselivat rukoillen Jooseppia. Wapun mielestä Joosepin täytyi niin selvästi nähdä kuinka katkerata oli mennä pois, että hänen olisi pitänyt tarttua Wapun käteen ja sanoa: — jää vaan luokseni — olethan sinä minun omani ja minä sinun — eikä kenenkään muun! — Vaan hän seisoi hämmästyneitten miesten joukossa, jotka kuiskailivat keskenään, sillä kylässä moni oli velkaa Stromminger'ille; hänen rikkautensa juoksi koko seudun suonissa.

— No, tuleeko siitä mitään? — sanoi Stromminger ja tuuppasi tyttöä, jotta hänen täytyi mennä vasten tahtoansa, vaan hänen huulensa vapisivat, hänen rintansa aaltoili tuskasta ja turhan, salamantapaisen vihan-silmäyksen loi hän isäänsä. Tämä ajoi tyttöä edellään niinkuin vasikkaa. Näin he kulkivat muutamia askeleita, kunnes ihmisiä tuli heidän jälessänsä, ja kääntyessään huomasivat he takanansa Joosepin ynnä pari miestä. Jooseppi sanoi: — Älä ole niin äkäinen, ylimystalollinen! Ettehän kuitenkaan voi juosta tuota pitkää matkaa Sonneplatte'lle syömättä.

Hän seisoa aivan likellä Wappua ja tämä tunsu Joosepin hengähdyksen ympäröivän itseänsä — Joosepin silmä oli häneen luotu — sääliväisesti oli hänen kätensä laskettu Wapun olkapäälle. Tämä ei tietänyt mitenkä laita oli — Jooseppi oli niin hyvä, niin ystävällinen ja kuitenkin tuntui hänestä kuin silloin, kun hän, ryöstettyänsä kotkan pesää, tunsu tämän siivet suhisevan ympärillään, niin ett'ei hän voinut kuulla eikä nähdä! Yhtä huimaava oli Joosepin läheisyys Wapun nuorelle sydämelle. Hän ei ollut vapissut kun tuo peloittava eläin lensi hänen päälleen, pimentäen päivää suurilla siivillään, hän oli

uljaasti puolustanut itseänsä, mutta nyt koko hänen ruumiinsa vapisi, ja siinä hän seisoi hämmästyneenä ja ujona.

— Pois tieltä! — huusi ylimystalollinen ja näytti nyrkkinsä Joosepille. — Minä lyön sinua vasten kasvoja jos et päästä minua pois täältä, maksakoon vaikka henkeni.

— No jos ette tahdo jäädä, niin olkaa jäämättä — te olette hupsu, ylimystalollinen! — sanoi Jooseppi tyynesti, kääntyi ja meni takaisin muiden luo.

Nyt ei kukaan heitä pidättänyt, he kävivät esteettä eteenpäin — yhä kauemmaksi pois Joosepin luota. Wappu katsoi taaksepäin, vielä hetken aikaa näki hän Joosepin pään, joka kohosi muiden yli, kuuli iloisen huminan ja naurun kirkkokentältä. Vielä hän ei voinut uskoa että hänen todellakin täytyi mennä pois, eikä enää saisi Jooseppia nähdä — ehk'ei koskaan enää. Nyt he kiersivät erään kalliokolkan ympäri ja kaikki oli hävinnyt, kirkkomäki, lukuisa ihmisjoukko ja Jooseppi — kaikki, kaikki oli mennyt. Nyt hänestä tuntui ikäänkuin suuri onni olisi ollut tarjona, vaan nyt auttamattomasti menetetty. Hän katseli ympärilleen, hakien apua sydämen tuskaa — outoa, tuntematonta surua vastaan. Mutta ei löytynyt ketäkään, joka olisi hänelle sanonut: — Ole huoleti — päivä vielä koittaa!

Kolkot ja kylmät olivat kalliot ja rotkot hänen ympärillään; kolkosti ja kylmästi vuoret katselivat häntä; jotka olivat nähneet tähtien syttymistä ja sammumista, mitä tämä pieni vapiseva sydänrauikka heihin koski? Mykkänä kuin kävelevä harmaa kallio kulki isä hänen rinnallaan. Olihan hän kaikkeen syypää. Hän oli paha, kova, armoton mies, ei kukaan ihminen maan pinnalla Wapusta huolta pitänyt. Näin aatellessa ja taistellessa itsensä kanssa, astui hän yhä edemmäksi isänsä edellä, vuotta ylös, vuotta alas, niinkuin hän olisi tahtonut paeta omaa tuskaansa. Aurinko paahtoi paljasta kallioseinästä, hän hengitti raskaasti, kieli tarttui suulakeen, kaikki suonet tykyttivät. Viimein hän kadotti kaiken mielenmalttinsa, heittäysi maahan ja nyhkytti ääneen.

— Ohoo, mitä tämä merkitsee? sanoi Stromminger, suuresti kummastellen, sillä hän ei ollut nähnyt tyttärensä itkevän lapsuudesta saakka. — Oletko hullu?

Wappu ei vastannut, hän antausi kokonaan kamalan sydämentuskan ilmoittamiseen.

— Puhu! — käski Stromminger: — Mitä tämä kaikki merkitsee? Avaa suusi — taikka —!

Silloin puhkesi suora totuus rajusti sykkivästä sydäimestä, ikäänkuin vuorivirta hävittää kaikki sulut, ja Wappu antoi vihansa virtana kuohua vanhuksen yli. Hän sanoi kaikki, sillä hän oli aina puhunut totta eikä ollut tottunut valehtelemiseen. Hän sanoi että Jooseppi oli mielyttänyt häntä ja tullut hänelle rakkaaksi, rakkaammaksi kaikkia ihmisiä maailmassa, sekä että hän paljon oli iloinnut siitä, että saisi puhua Joosepin kanssa. Silloin Jooseppi olisi saanut kuulla että hän oli niin väkevä tyttö ja että hän jo oli niin monen uljaan työn toimittanut; sitten hän varmaankin olisi tanssinut hänen kanssansa ja olisi ruvennut hänestä pitämään ja kaiken tämän hänen isänsä nyt oli häneltä ryöstänyt, kun hän mielettömänä oli syössyt Joosepin päälle ja Wappu häpeän ja pilkan alaisena oli saanut juosta pois juhlasta, niin ett'ei Jooseppi koskaan maailmassa enää häntä katselisi! Vaan semmoinen isä aina oli, ilkeä ja paha kaikille ihmisille, jonka tähden kaikki nimittivätkin häntä pahaksi Stromminger'iksi, ja siitä hänkin, Wappu, sai kärsiä!

Silloin huusi Stromminger äkkiä:

— Nyt olen kuullut tarpeeksi! — Ilmassa kuului suhina ja isän keppi lankesi Wapun selkään semmoisella voimalla että Wappu pelkäsi selkäluun menneen poikki ja kalpeana kallisti päätään. — Tällä hetkellä satoi rakeita sielun äsken puhenneelle kukkaselle. Silmänräpäyksen tunki hän itsensä niin kipeäksi, ett'ei voinut liikahtaa. Raskaita kyyneleitä tunkeutui ummistuneista silmistä, ikäänkuin neste oksasta, joka on katkaistu, muuten kaikki hänessä oli kuollutta ja mykkää. Stromminger seisoi itsekseen, kiroillen hänen vieressänsä ja katseli häntä odottaen, niinkuin ajaja katselee elukkaa, joka on kaatunut hänen lyömisestään eikä pääse edemmäksi.

Ylt'ympärillä oli kaikki hiljaa ja autiota. Ei linnun viserrys, ei puun humina häirinnyt äänettömyyttä. Kapealla vuoripolulla, jota myöten isä ja tytär kävivät, ei puuta löytynyt viheriövää, eikä lintukaan ollut pesäänsä rakentanut sinne. Vuosituhansien kuluessa olivat luonnon voimat siellä riehuneet kauhistavassa hurjuudessa ja niin kauas kuin silmä näki, näkyi ainoastaan pirstaleita kauhean mullistuksen jälkeen. Mutta nyt se tuli oli sammunut, joka oli särkenyt maata, ja ne vedet olivat kuivuneet, jotka raivoisessa kuohussaan olivat vieneet maan mehun. Siinä nyt makasivat nuo liikkumattomat jättiläis-lohkareet mullin mallin; ne voimat, jotka niitä olivat liikuttaneet, olivat kuolleet, kalmiston rauha vallitsi siellä niinkuin haudoilla, ja puhtaina, jäykkänä, ikäänkuin taivasta tavoittava aatos, nousivat valkoiset jäätö-huiput yli tämän kaiken. Ainoastaan ihminen, tuo aina rauhatoin, sielläkin lakkaamatta jatkoi taisteluansa ja häiritsti tuskillansa luonnon ylevää rauhaa!

Viimein Wappu nosti silmänsä, kokosi kaikki voimansa, mennäksensä eteenpäin. Ei mitään valitusta

kuulunut hänen huuliltaan, hän katseli isäänsä niinkuin hän olisi ollut vieras, niinkuin hän ei koskaan olisi häntä ennen nähnyt; hänen kyyneleensä olivat kuivettuneet.

— Nyt olet nähnyt kuinka käy, jos vielä kerran uskallat ajatella tuota konnaa, joka on tehnyt Stromminger'in lasten pilkan alaiseksi — sanoi isä tarttuen hänen käsivarteensa, — sinä tiedä että minä mieluisammin heitän sinut alas Sonneplatte'lta, kuin sinut Joosepille annan!

— Hyvä on! — sanoi Wappu katsannolla semmoisella, että itse Strommingerkin hämmästy, niin paljon voittamointa uhkaa soi siitä ainoasta sanasta ja näkyi siinä silmäilyksessä, tulista vihaa täynnä, joka samassa kohtasi isää.

— Sinä olet paha, ilkeä olento! — mutisi tämä, hampainsa välissä.

— Sitä omaisuutta en ole varastanut! — vastasi hän samalla lailla.

— Vaan odotappas, kyllä sen ajan sinusta ulos; kiristeli isä.

— Niin, niin! sanoi tyttö nyykyttäen; se kuului kuin: — koetappas vaan.

Sitten he eivät koko matkalla enää puhuneet toisilleen.

Kun tulivat kotiin ja Wappu meni huoneesensa, riisumaan päältäään juhla-koristukset, pisti vanha Luckard, joka jo oli ollut hänen äitinsä ja iso-äitinsä luona ja äitin sijassa oli Wappuakin kasvattanut, päänsä ovesta sisään, kuiskaten:

— Wappu, oletko itkenyt?

— Miksi? — kysyi tyttö tavattoman äkäisesti.

— Tänään ensimmäisenä rippipäivänäsi panin korttia sinulle ja ne ilmoittivat kyyneleitä ja onnettomuutta: Sinä tulit ulos kahden sota-miehen välillä: se oli kapealla tiellä ja kaikki oli niin selvää, kuin se olisi tänäpäpä tapahtunut.

— Vai ni-in? sanoi tyttö huolimattomasti ja pani äiti-vainajansa kauniin hameen isoon puukirstuun.

— Mikä sinun on, lapsi? — kysyi Luckard, sinä näytät niin huonolle ja olet myös tullut niin aikaisin kotia. Sinä et ole tanssinut!

— Tanssinutko! — tyttö nauraa hohotti niin kovasti ja kimakasti, kuin olisi vasaralla kanteleen kieliä lyönyt, jotta olisivat päästäneet kimisevän, valittavan äänen. — Minäkö olisin tanssinut!

— Jotakin on sinulle tapahtunut, lapsi! Sano minulle mitä se on — ehkä minä voin sinua auttaa.

— Minua ei kukaan voi auttaa — sanoi Wappu ja löi kiinni kirstun kannen, ikäänkuin hän sen alle olisi tahtonut haudata kaikki, mikä häntä huoletti. Oli kuin hän olisi kätkenyt nuoruudentoivonsa ruumiin-arkkuun ja nyt naulannut kannen kiinni. — Mene nyt, — sanoi hän käskeväisesti, niinkuin hän ei ollut koskaan ennen tehnyt, — minä tahdon hetkeksi levätä!

— Jesus Maria, — valitti Luckard, — siinähän rukous-nauhat makaa katkaistuna, missä ovat korallit?

— Poissa!

— O Jesus Maria, se tietää onnettomuutta, ainoastaan risti jälellä ja tyhjä nauha, — rukous-nauha katkaistu ensimmäisenä rippi-päivänä, ja surun kortti lisäksi. O, Jumalani ja isäni, mitä siitä lähtenee!

Näin parkui vanhus, jonka Wappu jo puoleksi oli ajanut ulos, ja Wappu salpasi oven hänen jälkeensä. Wappu heittäysi sitten vuoteelleen ja tuijotti liikkumatonna Jumalan äitiin ja Kristuksen kuviin, jotka seinällä riippuivat. Pitikö hänen ilmoittaa huolensa niille? Ei! Jumalan äiti ei ollut hänelle hyvä, koska antoi tämän tapahtua hänen ensimmäisenä rippi-päivänänsä. Ei hän myöskään tietänyt miltä rakkauden tuska tuntui, sillä hän oli ainoastaan tuntenut tuskaa pojastansa ja se oli sentään aivan toista, kuin se sydämen-suru, jonka Wappu nyt tunsu. Ja Herra Jesus Kristus! — hän ei ainakaan huolinut rakkauden-jutuista — hänen luo ei uskallettu mennä semmoisten asiain kanssa. Hän tahtoi ainoastaan että lakkaamatta pyrkisimme taivaan valtakuntaan. Oi! koko Wapun nuori sykkivä sydän halasi jok'ainoalla tykytyksellään tuota armasta, lemmittyä miestä täällä alhaalla maan päällä, ja taivaan valtakunta, olihan se niin kaukainen ja niin vieras, kuinka hän olisi voinut pyrkiä sinne tällä hetkellä, jolloin voittamaton luonto ensi kerran käskien osansa vaati! Katkeralla uhalla katsoi Wappu ylös pyhän äidin ja pojan kuviin, jotka vaativat aivan toisellaisia tunteita, vaativat sitä, joka oli mahdotointa. Heille hän ei enää suonut ainoatakaan hyvää sanaa; he pahoittivat hänen mieltänsä, samoin kuin lapsen mieltä pahoittaa vanhemmat, jotka siltä ovat suotta kieltäneet jonkun ilon. Kauan hän noin soimaten katseli pyhiä kuvia, vaan pian hän ainoastaan näki Joosepin armaita, kauniita kasvoja, ja tietämättään koski hänen kätensä

siihen olkapäähän, johon Jooseppi oli koskenut, hän ikäänkuin tahtoi säilyttää tunnon siitä. Milloin taas oli Joosepin äiti, jonka suhteen Wappu oli mustasukkainen, hänen sylissään ja Jooseppi hyväili häntä niin hellästi; milloin Wappu taas hiipi äidin sijaan Joosepin rinnalle, ja hän piti käsivartensa Wapun ympärillä ja Wappu katsoi syvään hänen mustiin leimuviin silmiinsä — ja Wappu koetti itsekseen aatella mitä Jooseppi silloin sanoisi — vaan hän ei tietänyt muuta kuin: — sinä rakas tyttö, — niinkuin oli sanonut äitille: — sinä rakas äiti. Ja se olikin kauniimpi, ihanampi kaikkea muuta. Oi, mitä taivas olisi voinut olla, johonka nuo tuolla ylhäällä tahtoivat häntä, sen autuuden rinnalla, josta hän oli osallinen ainoastaan Jooseppia aatellessaan, puhumatta siitä, mitä todellisuus olisi voinut olla?

Joku koputti ikkunalle, hän hypähti ylös niinkuin unesta. Se oli kotka, jonka hän kaksi vuotta sitten oli ottanut pesästänsä ja joka sitten oli häntä seurannut uskollisena kuin koira. Se sai vapaasti juosta, se ei tehnyt kellenkään pahaa ja lensi hänen jälkeensä niin hyvin kuin leikatut siipensä sen sallivat. Wappu avasi pienen akkunansa, lintu hyppäsi sisään ja katseli häntä uskollisesti keltaisilla silmillään. Hän hyväili sen kaulaa ja leikki sen siipien kanssa, milloin levittäen niitä, milloin pannen ne kokoon. Raitis tuulenpuuska puhalsi ikkunasta sisään.

Aurinko oli jo laskenut alemmaksi vuoren taakse, ahtaat ikkunanpielet ympäröivät rauhaisaa kuvaa vuorien kukkuloista, keveän sinisen sumu-hunnun peitossa.

Wapun mielikin tyyntyi; ilta-ilma rohkeutti häntä; hän asetti linnun olkapäälleen:

— Tule Hans, — sanoi hän — otaksukaamme ett'ei ole mitään vaivaa olemassa maailmassa!

Uskollinen eläin oli tuonut hänelle kummallisen lohdutuksen. Tämän kotkan oli hän tuonut itselleen sieltä, mihinkä ei kukaan uskaltanut lähteä, jyrkältä, korkealta kalliolta; hän oli siitä taistellut sen äitin kanssa elämän ja kuoleman vaiheella, hän oli kesyttänyt sitä, ja nyt se oli kokonaan hänen omansa.

— Ja *hän* on myös kerran oleva minun omani! — lausui hänelle sisällinen ääni hänen painaessa lintua sydäntänsä vastaan.

II.

Taipumaton.

Tämä oli se lyhyt rakkauden ja piinan-historia, joka nyt taas heräsi Wapun nuorena sydämessä kaikkine tuskineen, kun hän näki molemmat vaeltajat, joista hän luuli toisen olevan Joosepin, joka niin usein kulki ohitse, löytämättä koskaan tietä ylös vuorelle. Hän pyyhkäisi otsaansa, sillä aurinko rupesi paahtamaan, ja hän oli jo niittänyt koko tuon maapalstan talosta tänne "Sonneplatte'lle"; se oli nimittäin kalliokielen nimi, jolla hän seisoi. Siksi sitä nimitettiin syystä että oli korkein paikka ja aurinko ensin sattui siihen. Koko kylä oli saanut nimensä siitä.

— Wappu, Wappu! — joku huusi hänen takanansa. — Sinun pitää tulla isän luo, hän tahtoo sanoa sinulle jotakin.

Vanha Luckard tuli talosta. Isä kutsutti häntä? Mitä hän tahtoi? Hän ei ollut puhunut Wapun kanssa tuon tapauksen jälkeen Sölden'issä, paitsi mitä koski työtä. Pelon ja mielipahan alaisena nousi hän ja seurasi Luckardia.

— Suuria uutisia, sanoi Luckard. — Katso sinne!

Nyt Wappu näki isän seisovan huoneen ulkopuolella ja hänen vieressänsä erään kylän nuorista talollisista, Gellner-Vincentz, suuri kukkasvihko napin-lävessä. Se oli roteva, mustaverinen nuori mies, jonka Wappu lapsuudesta tunsikin olevan kovan ja umpimielisen. Hän ei vielä ollut sanonut kellekään ihmiselle, paitsi Wapulle, hyvää sanaa.

Wappua hän jo koulussa oli takaa ajanut rakkaudellaan. Pari kuukautta sitten olivat hänen molemmat vanhempansa äkkiä kuolleet toinen toisensa jälkeen. Nyt hän oli itsenäinen, ja Stromminger'in perästä seudun rikkahin talollinen.

Wapun veri jäättyi suonissaan, hän tiesi mitä oli seuraava.

— Vincentz tahtoo naida sinun, — sanoi Stromminger. — Hän on saanut minun suostumukseni — ensi kuulla pidetään teidän häänne! — Näillä sanoilla hän kääntyi ja meni sisään talohon, niinkuin ei muuta

olisi ollut sanottavaa.

Silmäräpäyksen Wappu seiso i niinkuin ukkosen nuoli olisi iskenyt häneen. Hänen täytyi ensin tointua. Sill'aikaa astui Vincentz rohkeasti esiin ja tahtoi panna käsivartensa hänen vartalonsa ympäri. Silloin juoksi Wappu taaksepäin kauhistuksen huudolla ja nyt hän myöskin hoksasi mitä hänen tuli tehdä.

— Bincentz, sanoi hän tuskasta vavisten. — Minä pyydän sinua, mene kotia takaisin, minä en koskaan voi tulla vaimoksesi, en koskaan. Sinä et voi tahtoa että isäni minua pakottaa siihen, ja minä sanon viimeisen kerran: Minä en tahdo sinua!

Jotakin salaman tapaista näkyi Bincentz'in kasvoissa, hän puri huultansa ja hänen mustat silmänsä katselivat Wappua tulisesti.

— Vai sinä et tahdo minua. Mutta minä tahdon sinua. Ja minä vannon elämäni kautta että olet tuleva omakseni! Isäsi on antanut minulle lupauksensa — sitä minä en koskaan anna takaisin ja minä ajattelen että olet miettivä asiaa, joka on isäsi tahto!

— Bincentz, — sanoi Wappu, — jos olisit ollut viisas, niin olisit nyt ollut puhumatta noin, sillä sinun olisi pitänyt ymmärtää ett'ei tuo ollut keino saada minua — *pakottaa* itseäni en koskaan salli, tiedä se. Ja nyt voit mennä Bincentz, meillä ei ole mitään sanottavaa toisillemme.

Näin sanoen hän kääntyi ja meni sisään taloon.

— Voi sinua! — huusi Bincentz tuskastuneena ja suuttuneena hänen jälkeensä ja puristi nyrkkiänsä.
— Sitten hän tyyntyi ja mutisi hampaittensa välissä:

— No, minä voin odottaa — ja minä *tahdon* odottaa!

Wappu meni suoraan isänsä luo. Hän istui tilikirjansa edessä ja kääntyi hitaasti kun tyttö astui sisään.

— Mitä tahdot?

Auringon säteet loistivat ahtaasta ikkunasta, kirkastaen Wappua, niin että hän seiso i isänsä edessä ikäänkuin säteikössä. Tämän täytyi itse ihmetellä lastansa, niin kaunis hän tällä hetkellä oli.

— Isä — aloitti hän tynesti, — minä tahtoisin ainoastaan sanoa teille ett'en mene Bincentzin vaimoksi.

— Vai niin? — huusi Stromminger, hypähtäen seisaalle. — Mitä se tietää? Sinä et mene hänen vaimokseen?

— En, isä, minä en rakasta häntä!

— Vai niin — olenko minä kysynyt sinulta, rakastatko häntä vai etkö?

— Ette ole, minä sanon sen teille kysymättänne.

— Ja minä sanon sulle kysymättäsi että neljän viikon päästä menet naimiseen Bincentz'in kanssa jos rakastat häntä tai ei. Minä olen antanut sanani hänelle, eikä Stromminger sanaansa syö. Mene nyt tiehesi.

— Ei isä, — sanoi Wappu, — niin ei käy laatuun. Minä en ole elukka, jota isäntä mielensä mukaan voi myydä taikka luvata pois. Minusta minullakin pitää olla sananvuoro tässä asiassa, koska kysymys on minun naimisesta!

— Ei, sitä sinulla ei ole, sillä lapsi on isänsä omaisuus yhtä hyvin kuin vasikka tai lehmä, ja sen täytyy noudattaa isän tahtoa.

— Kuka sen on sanonut, isä?

— Kuka sen on sanonut? Bibliassa se seisoo! — ja uhkaava puna lensi Stromminger'in kasvoille.

— Bibliassa seisoo ainoastaan että meidän tulee kunnioittaa ja rakastaa vanhempiamme, vaan ei että meidän täytyy mennä miehelle, joka meistä on inhoittava — ainoastaan siitä syystä että isä niin tahtoo! Katsokaa isä, jos se voisi olla teille avuksi jollakin lailla, että minä menisin Bincentz'ile, jos sen kautta vois in pelastaa teidät kuolemasta tai kurjuudesta, niin minun ehkä olisi pakko sitä tehdä, vaikka sydämeni kärsisikin siitä. Mutta te olette rikas mies, jonka ei tarvitse huolia kestään — jolle voi olla juuri yhdentekevää kenenkä kanssa minä menen naimiseen — ja te annatte minut ainoastaan

pahuudesta Bincenz'ille, ett'ei minua saisi Jooseppi, jota minä rakastan ja joka epäilemättä rakastaisi minua jos hän oppisi minua tuntemaan — ja se on pahasti tehty teiltä isä, ei Bibliassa sanota että lapsen täytyy myöntyä semmoisiin!

— Sinä hävytön kappale, minä lähetän sinut kappalaisen luo, että hän opettaa sulle mitä Bibliassa seisoo!

— Se ei auta, isä, vaikka lähettäisitte minut kymmenen kappalaisen luo ja kaikki kymmenen minulle saarnaisi että minun tässä pitäisi totella teitä, minä en kuitenkaan sitä tekisi.

— Ja minä sanon että sinun täytyy, niin totta kuin nimeni on Stromminger. Sinun täytyy tehdä se taikka minä ajan sinut talosta pois ja teen sinut perinnöttömäksi.

— Sen voitte tehdä, isä, minulla on kyllä voimia ansaita leipääni itse. Niin, isä, antakaa Bincenz'ille kaikki paitsi minut.

— Joutavaa lorua, — sanoi Stromminger. — Pitääkö ihmisten sanoa minusta ett'en voinut edes omaa lastani hallita? Sinä otat Bincenz'in, vaikkapa sitten mun täytyisikin piiskalla ajaa sinut kirkkoon.

— Ja jos ajaisittekin minut piiskalla sinne, niin minä alttarin edessä vastaisin "en". Te voitte lyödä minut kuoliaaksi, mutta myönnytys-sanaa ette voi pakoittaa suustani, — ja jos senkin saisitte, niin minä juoksisin alas kalliolta tuolla, ennenkuin seuraisin miestä kotiin, jota en rakasta.

— Kuule nyt! — huusi Stromminger, ja hänen leveää otsaansa ikäänkuin halkaisi leveä vihan suoni, kasvot olivat paisuneet ja silmät verittyneet — kuule minua nyt äläkä tee minua hulluksi! Myönny tahtooni — muuten tästä tulee huono loppu meille molemmille!

— Huono loppu tuli jo vuosi sitten, isä! Kun te löitte minua ensimmäisen rippikäyntini päivänä — silloin jo tunsin, että kaikki oli lopussa meidän keskenämme. Niin, isä, siitä asti on minulle yhdentekevä oletteko minulle hyvä vai paha, hyväilettekö minua vai tapatteko — kaikki on minusta yhtä — minussa ei enää mitään sydäntä teille syki, te olette minulle yhtä rakas kuin nuo lumivuoret Similaun, Vernagt ja Murzoll!

Hurjistuneen Stromminger'in rinnasta tunkeusi pidätetyn vihan ääni, sitten kun hän puoleksi kivettyneenä oli Wappua kuunnellut. Hän syöksi tytön päälle, tarttui hänen ruumiisensa, nosti hänet lattialta pänsä yli, puristi häntä ilmassa siksi että itse oli aivan hengistynyt, heitti sitten hänet lattialle taas ja pani raudoitettun saappaan korkonsa hänen rinnalleen:

— Pyydä anteeksi sanasi, taikka muserran sinun kuin matosen — ännkäksi hän.

— Tee niin! — sanoi tyttö, silmät vakaasti isään luotuna. Vaivalla hän hengitti, sillä isän jalka painoi hänen rintaansa, vaan hän ei liikkunut, silmälaudat eivät vapisseet.

Nyt oli Stromminger'in voima murrettu. Hän oli uhannut mitä hän ei voinut täyttää; sillä ajatellessa että hän musertaisi lapsensa ihanaa, viatonta rintaa, hänen vihansa vaaleni ja hän tuli äkkiä selväksi. Hän oli voitettu. Melkein hoiperrellen otti hän pois jalkansa.

— Ei, vankihuoneessa ylimys-talollinen ei kuitenkaan tahdo lopettaa elämäänsä — sanoi hän kolkosti ja vaipui voimaton tuolille.

Wappu nousi; hänen silmissään ei ollut kyyneleitä, kiillottomat ja kivenkaltaiset olivat ne. Hän odotti liikkumaton mitä oli seuraava. Minuutin aikaa oli Stromminger kolkko ja mieltävä, sitten hän sanoi sortuneella äänellä.

— Minä en voi ottaa sinulta henkeä, mutta koska Similaun ja Murzoll ovat sinulle yhtä rakkaat kuin isäsi, niin saat tästälähin olla Similaun ja Murzoll'in luona. Sinä olet nyt niiden omana. Minun pöytäni alle et saa koskaan enää pistää jalkaasi. Sinä lähdet Hochjoch'ille paimentamaan karjaa ja jäät sinne siksi kun huomaat että kuitenkin on parempi Bincenz'in lämpöisessä talossa kuin Murzollin lumikinoksissa. Laita matkalaukkusi reilaan, sillä minä en tahdo nähdä sinua enää. Huomis-aamuna varhain sinä lähdet sinne ylös. Minä purkaan Schnallzerilaisten arennin ja paimenpoika saa ensi viikolla tuoda karjan sinne; ota leipää ja juustoa mukaan sen verran kuin tarvitset kunnes elukat tulevat. Klettermaier saa saattaa sinut vuorelle. Mene nyt tiehesi, se on viimeinen sanani ja sen pituinen se!

— Hyvä on, isä! — sanoi Wappu hiljaa ja kallisti päätänsä, jättäen isän huoneen.

III.

Hyljätty.

Hochjoch'ille! Se oli kamala sana. Sillä Hochjoch'in autioilla kentillä ei eletä vuorilaakson iloista elämää, jossa kellot soivat ja paimenten huilaaminen kaikuu lauheassa, tuoksuvassa ilmassa, — siellä on ijankaikkinen talvi, kuolon äänettömyys. Surumielisesti aurinko suutelee näitä vuorihuippuja, niinkuin äiti kuolleen lapsensa kalpeaa otsaa suutelee. Harvat ruoho-maat, viimeiset jäännökset sitkeästä elimellisestä elämästä, vetäyvät kadotettuina takaisin talviseen erämaahan, siksi kuin viimeinen korsi on kuollut ja viimeinen vesipisara jäätynyt. Tämä on luonnon hitainen kuoleminen. Mutta säästäväinen talonpoika imee hyötyä tästäkin viimeisestä vähäisestä jäännöksestä. Hän lähettää karjansa sinne ylös, syömään mitä vielä voivat löytää, ja syötteellä oleva lammas, joka mielukkaasti tavoittaa ruohoa, joka sinne asti on eksynyt, saa usein surmansa jääloukoissa.

Sen ylpeän ylimys-talollisen lapsi, jonka tilukset ulottuivat penikulmittain ylt' ympärille ja ylös pilvien rajalle asti, oli siellä viettäminen kukoistuksensa ajan ikuisen talven vallassa. Silloin kun suvituulet kuiskailivat, kukat puhkesivat, linnut pesivät ja kaikki rupesi yhteiseen iloiseen liikkeeseen, silloin hänen täytyi tarttua paimensauvaan ja kukoistavasta keväästä mennä ylös vuorijäitten erämaahan, ja vasta kun syystuuli tuolla alhaallakin suhisi ja talvi valmistihe matkustamaan laaksoon, vasta silloin hänkin saisi astua alas, talven morsiamena.

Ei mikään talonpoika lähettänyt paimeniensa sinne ylös, vaan vuokrasivat siellä olevat laitumet Schnalzerilaisille toisena puolen Hochjoch'ia. Nämät lähettivät sinne muutamia puolivilliä, jotka kävivät nahkoihin puettuina ja asuivat penikulmien päässä toisistaan kuin erakot kivi-majoissa. Ja nyt ylimys-talollinen, joka aina oli vuokrannut laitumensa siellä, tuomitsi ainoan lapsensa tuohon minielämään. Vaan ei mitään valitusta kuulunut Wapun huulilta. Hiljaa hän valmistihe ilottomalle alppi-retkelle. Aamulla, isän, renkien ja piikojen nukkuessa meni Wappu pois isänsä talosta — vuoriloille. Ainoastaan vanha Luckard, joka kortissa muka oli nähnyt kaiken tämän, oli koko yön valvonut Wapun kanssa ja auttanut häntä vetämään matkalaukun kiinni, pisti jäähyväisiksi kukkasen Wapun hattuun ja meni saattamaan häntä kappaleen matkaa tielle. Vanhus itki niinkuin hän olisi ruumista saattanut. Klettermaier seurasi tavarain kanssa. Hän oli vanha uskollinen palvelija, ainoa joka oli harmaaksi tullut Stromminger'in palveluksessa, kun oli kuuro eikä kuullut kun Stromminger torui ja riehui. Tämän oli hän pannut tyttärensä saattajaksi. Luckard saattoi heitä siksi että tie tuli jyrkäksi ja kiviseksi, silloin hän kääntyi, sillä hänen täytyi olla kotona aamiais-ajaksi. Wappu nousi vuorta ylös ja katseli alas tielle, jota vanhus astui itkien esiliinansa suojassa, ja hän melkein heltyi itse. Luckard oli kuitenkin aina ollut hänelle ystävällinen; vaikka hän oli kivulloinen vanha raukka, oli hän kuitenkin aina Wappua rakastanut. Vanhus kääntyi vielä kerran tiellä, osoittaen ylös ilmaan. Wappu katsoi sinnepäin, ja katso, siellä tuli jotakin purjehtien vuoriseinää myöten kömpelösti, vaivaloisesti, niinkuin paperi-leija, jolla ei ole tarpeeksi tuulta kannattimena — kappaleen matkaa kerrassaan, sitten taas pudoten alas ja suurella vaivalla jälleen nousten. Se oli kotka, joka noin liehahteli leikatuilla siivillään Wapun jälkeen. Nyt sen voimat nähtävästi loppuivat, sillä se vaan repytteli nyt turhaan siivillään.

— Hans — oma Hanseni — oi kuinka minä taisin unohtaa sinua! — huudahti Wappu ja juoksi niinkuin vuori-vuohi kiveltä kivellet suorinta tietä takaisin uskollista eläintä noutamaan. Luckard seiso liikahdamatta paikallaan siksi kun Wappu taas tuli oikealle polulle takaisin ja tervehti häntä niinkuin pitkän poissaolon jälkeen. Vihdoinkin oli Wappu ehtinyt Hans'in luo ja otti linnun syliinsä, painoi sitä sydäntänsä vastaan niinkuin lasta. — Eilisestä illasta asti oli tämä kotka Wapun mielessä niin yhdistynyt hänen aatoksiinsa Joosepin suhteen, että se ikäänkuin oli muuttunut mykäksi välittäjäksi hänen ja Joosepin välillä, tai että Jooseppi ikäänkuin oli ottanut kotkan muodon ja nyt oli painettu hänen rintaansa, niinkuin kotkakin. Samoin kuin harras usko luo itselleen näkyviä vertauskuvia, lähestyäkseen lähestymätöntä, käsittääkseen käsittämätöntä, niinkuin puuristi tai maalattu pyhimyskuva tällaiselle uskolle muuttuvat ihmetöitä toimittaviksi, samoin on innokkaalla rakkaudella myöskin vertauskuvia, joihin se kiintyy, kun lemmitty on saavuttamaton ja kaukana, ja siten toi kotkakin Wapulle sanomattoman lohdutuksen.

— Tule, Hans, — sanoi hän hellästi, — sinä seuraat minua ylös vuoriloille. Me emme ikinä erkane toinen toisestamme me kaksi!

— Mutta lapsi, — sanoi Luckard, — ethän sinä voi ottaa kotkaa mukaasi sinne ylös, se kuolisi nälkään, siellä ei sinulla ole mitään lihaa, ja mitä muuta tuommainen eläin syö?!

— Sinä olet oikeassa, sanoi Wappu alakuloisesti, vaan minä en voi erota Hans'ista, tottakai minulla sentään tulee olemaan jotain siellä erämaassa. Enhän myöskään voi jättää lintua yksinään kotia, kuka sitä hoitaisi, kun minä olen poissa?

— Oh, ole sinä huoletti siitä, — sanoi Luckard, — kyllä minä pidän kotkasta huolta.

— Niin, mutta se ei seuraa sinua, — arveli Wappu, — sinä et tule toimeen sen kanssa.

— Oh, — sanoi Luckard aivan viattomasti, — olenhan minä niin kauan tullut toimeen *sinun* kanssasi — kyllä sitten onnistuu tulla toimeen kotkankin kanssa! Annappas se tänne vaan, minä kannan sen kotia. — Ja hän otti kotkan Wapun kädestä. Mutta suuresti oli hän pettynyt, sillä jalo eläin teki ankaraa vastarintaa, hyökkäsi rajusti nokallaan Luckard'in päälle, jotta tämä säikähtyneenä antoi sen mennä. — Ei ollut ajattelemistakaan ottaa sitä mukaan.

— Näetkös! — riemuitsi Wappu, — se ei luovu minusta, minun täytyy pitää sitä, käyköön kuinka käy. Onhan minua sanottu Kotka-Wapuksi, ja siksi tahdon jäädäkin. Oi, mun Hanseni, niin kauan kun me olemme yhdessä, ei ole hätää! Tiedätkö Luckard, nyt minä annan sen siivet kasvaa, ei se enää lennä luotani pois, ja sitten se voi itse hakea elatustansa.

— Ota se sitten mukaasi Herran nimessä. Juoksu-pojan kanssa minä lähetän sinulle vähän tuoretta lihaa, jota voit antaa sille aluksi, kunnes voi lentää pitempiä matkoja.

Ja niin se oli päätetty. Wappu pisti kotkan kainaloonsa, niinkuin kanan, ja erosi Luckard'ista, joka uudestaan rupesi itkemään. Nyt astui hän pysähtymättä vuorta ylös Klettermaier'in jälkeen, joka yhä oli jatkanut matkaansa.

Kuljettuansa kaksi tuntia, saapuivat he Vent'ille, viimeinen kylä jää-maailman rajalla. Wappu rupesi astumaan ylös kukkulalle Vent'in yläpuolelle. Siellä alkoi tie Hochjoch'ille. Vielä kerran hän seisahtui ja katseli vuori-sauvaansa nojautuneena alas nukkuvaan kylään päin ja alas Oetz-laakson viimeisiin taloihin, Rofernerin taloihin, jotka olivat Hochferngatfernerin juurella ja ikäänkuin uhalla lausuiivat: — muserra meitä! — niinkuin Wappu eilen oli sanonut isälleen. Ja kuin Wapun isä, niin veti Hochferngatferner mahtavan jalkansa yhä kauemmas pois, ikäänkuin se ei olisi tahtonut hävittää rohkeain alppi-poikainsa, Rofernerilaisten kotia. Hänen seisoessaan siinä, katsomassa viimeisiä ihmis-asuntoja, ennenkuin astui erämaahan pilvien toiselle puolelle, rupesivat kellot Vent'in kirkkotornissa soimaan, kutsuen aamupalvelukseen. Pienen pappilan ovesta, jossa orvokit nyykkäyttivät päitänsä aamutulessa ikkunain ulkopuolella, astui kappalainen ulos ja meni kädet ristissä kirkkoon velvollisuuttansa täyttämään. Siellä täällä avasivat puumajat unisia silmiänsä, ja toinen asukas astui toisensa perästä ulos majoista, ojensi itseänsä ja kävi hiljaa kirkolle.

Varovasti, ainoatakaan säveltä kadottamatta, kantoivat valkosiipiset enkelit pyhät säveleet aamuhämärän kautta ylös vuorelle, jotta ne Wapun korvissa soivat kuin rukoilevan lapsen äänet. Ja niinkuin lapsi suloisella leletyksellänsä herättää äitiä, niin näyttivät Vent'in kellon äänet aurinkoa herättäneen; se avasi silmänsä ja ensimmäisen silmäyksensä säteet loistivat lumi-vuorien yli, luoden idässä vuorien huipuista äärettömän, leimuavan rovion. Paksu sumu muuttui äkkiä sinertäväksi kirkkaudeksi, mahtavat säteet loistivat yli koko taivaan kannen; viimein aurinko nousi täydessä ihanuudessaan pilvipukuisten vuorten yli ja käänsi hohtavat kasvonsa lempeästi maalle päin. Ja vuoret riisuiivat sumuiset pukunsa päältänsä ja niiden paljastetut muodot uiskentelivat valo-virrassa. Syvyyksissä vuoriloukoissa aaltoili sumu ylös alas, niinkuin kaikki pilvet kirkkaasta taivaasta olisivat vaipuneet sinne. Yli-ilmoissa kävi suhina niinkuin rajuista riemu-lauluista, maa itki kyyneleitä autuaallisesta heräyksestänsä, ikäänkuin morsian hää-aamunansa. Ja niinkuin kyyneleet morsiamen silmäripsissä, niin kaste vapisi kukkasilla ja pensailla. Ilo vallitsi kedoilla, ilo vuoriloilla, jossa säteet kuvautuivat vuorivuohen kauas-katsovassa silmässä, ilo vallitsi alhaalla laaksossa, missä leivonen liverrellen lensi vilja-peltojen yli!

Hurmauntuneena Wappu katseli heräävää mailmaa ja silmänsä tuskin yht'aikaa voi käsittää koko tätä suurta ja ylevää kuvaa aamun puhtaassa ihanuudessa. Kotka hänen olkapäällään nosti siipiänsä tervehtivänä, toivovana auringolle päin. Alhaalla Vent'issä oli täll'aikaa kaikki heränneet. Kirkkaassa aamunvalossa Wappu näki kaikki aivan selvästi. Pojat suutelivat tyttöjä kaivolla. Kattojen savutorvista nousi valkoisia savupilviä, jotka jälkeä jättämättä hävisivät kirkkaasen kevät-ilmaan — niinkuin surullinen aatos onnellisessa mielessä häviää. Kirkko-kentälle kokoontuivat miehet, puhtaassa paitahihoissa, hopea-helaiset piiput suussa. Oli toinen helluntaipäivä, jolloin kaikki työ oli lakkautettu ja kaikki iloitsivat. Oi, pyhä helluntai-juhla! Tällaisena päivänä varmaankin Herran henki laskeusi opetus-lagsiin, pyhällä sädeloisteellansa heitä valistaen, niin että kävivät ulos maailmaan saarnaamaan rakkauden evankeliumia — saarnaamaan — hartaille keväisille sydämille, jotta keväisen maan päällä ihmiskunnan kevät rupesi kukoistamaan. — Rakkauden uskonto! Ainoastaan tytöllä tuolla vuorella ei ollut mitään helluntai-juhlaa, ei mitään rakkauden juhlaa. Ei mitkään lempeät huulet olleet hänelle eläväksi tehneet tätä rakkauden evankeliumia. Kuollut kirjain oli se hänelle, siemen, jolta oli puuttunut auringon lämpöä, mikä olisi saattanut sitä itämään ja kasvamaan hänen sydämessään. Hänelle ei mikään rauhan kyyhkynen laskeunut tumman siniseltä taivaalta — peto-lintu hänen olkapäällänsä oli hänelle ainoa lemмен sanansaattaja!

Viimein Wappu heräsi uneksuvasta katsomisestaan. Vielä lähetti hän jäähyväis-silmäyksen ihmisille noissa iloisissa kylissä tuolla alhaalla, sitten kääntyi hän pois ja astui ylös Hochjoch'in hiljaisille lumikentille — maan-pakolaisuuteen!

IV.

Murzoll'in lapsi.

Viiden tunnin kuluessa oli Wappu astunut ylöspäin milloin kenttien yli, joilta alppi-kasvit tuoksuivat, milloin pitkiä matkoja jalan-syvyisessä lumessa ja avaroissa rämeissä. Valvottu yö oli tehnyt hänen jäsenensä niin hermottomiksi, että hän alkoi epäillä perille pääsemistä. Hänen kätensä ja jalkansa vapisivat, sillä viiden tunnin taistelu elämän edestä tuommoisen pahan-ilkisen vuoren kanssa — on kova työ. Wapulla oli jo suuret hiki-helmet otsassa kun hän, ikäänkuin noitumisen kautta, seisoi pilvi-seinän edessä. Hän oli kiertänyt kalliokolkan, joka peitti auringon, ja nyt paksu sumu ympäröi häntä ja jäähdyttävä tuuli kuivasi hi'en hänen otsaltansa. Hänen jalkansa luistivat joka askeleelta, niin liukas oli maa. Hän seisoi jäällä. Hän oli astunut Murzoll'in jäätioille, Hochjoch'in harjan ylimmäisille huipuille. Täällä kasvoi hyvin niukasti vuori-ruohoa lumisessa kivistössä, ylt'ympärillä oli kimelteleviä jääloukkoja, puhtaita lumikenttiä, joissa vuoden kuluessa ei vielä oltu nähty ihmisen eikä eläimen jälkiä, täällä oli syvä talvi. Wappu värisi vilusta. Tämä oli Murzoll'in jää-linnan esikartano, josta niin monta tarua kerrottiin alhaalla laaksossa ja jossa vuoren "onnelliset neidot" asuvat; niistä Luckard oli kertonut pikku Wapulle, lumituiskun ulkona raivotessa. Tuuli puhalsi niin aaveentapaisesti häntä vastaan noista kolkoista rotkoista ja loukoista, hän tunsu vielä saman väristyksen ruumiissansa, jota hän muisti lapsuuden aikana tunteneensa, niinkuin siellä todellakin olisi asunut tuo tuima vuorenhaltija, millä Luckard, kun Wappu oli pahankurinen, oli peloittanut häntä vuoteelle.

Äänetönnä kulki hän eteenpäin. Viimein kuuro saattaja seisahtui matalan kivimajan edustalle, jossa oli pitkä ulospistävä katto, ovi vahvoista puista, ja pieniä luukkuja ikkunain sijassa. Sisällä näkyi takkana pari mustunutta kiveä ja vuoteena vähän mädänneitä olkia. Se oli Schnalzerilaisten maja, jossa Wapun oli asuminen. Ei mitään mielenmuutosta huomattu Wapun kasvoissa, nähdessänsä tätä kurjaa asuntoa, se oli ainoastaan huono alppi-maja, yhtäläinen kuin moni muukin, ja hän oli kestävä tyttö eikä arka. Tämä tällainen asia ei voinut masentaa hänen mieltänsä. Mutta hän oli väsynyt uupumukseen asti; eilisestä päivästä alkaen oli hän läpikäynyt enemmän kuin hänenkään tavattomat voimansa kestivät. Koneentapaisesti auttoi Wappu kuuroa, jolle Luckard oli antanut kannettavaksi joukon hyviä ja tarpeellisia tavaroita, laittamaan hänelle paremman vuoteen ja tekemään aution töllin vähän hausemmaksi. Koneentapaisesti hän söi mitä Luckard oli lähettänyt mukaan. Mies näki että Wappu oli kalpea ja sanoi sääliväisesti: — Kas niin, kun nyt olet syönyt, on parasta että panet maata vähäksi aikaa, sen sinä tarvitset. Sill'aikaa minä kannan ylös sinulle vähän polttopuita ensi aluksi ja sitten minun täytyy mennä kohta, muuten en ehdi kotia päivän kestäessä, ja isäsi on ankarasti käskenyt minun olla kotona vielä tänä päivänä. — Hän levitti hyvän olkisäkin, jonka oli tuonut mukanaan, ja Wappu vaipui alas sen päälle, kiitollisesti ojentaen kättänsä vanhalle miehelle.

Tämä lausui: — en tahdo sinua herättää, jos nukut kun minä menen, vaan sanon sinulle nyt kohta jäähyväiset. Ole terve ja reipas äläkä pelkää. — Minun on sääli sinua — yksinään kun olet täällä ylhäällä — vaan — miksi et totellut isääsi?

Wappu kuuli viimeiset sanat niinkuin unessa. Kuuro jätti majan, sääliväisesti päätänsä pudistaen; tyttö nukkui jo syvintä unta. Levottomasti ja raskaasti Wappu hengitti, sillä kova kärsimys, jonka olemme läpikäyneet, voipi unessakin meitä vaivata. Hän näki unta isästänsä, että hän hiuksista veti häntä kirkkoon. Wappu aatteli että jos hänellä vaan olisi veitsi, niin hän leikkaisi hiuksensa poikki ja olisi vapaa. Silloin Jooseppi äkkiä seisoi hänen vieressänsä ja katkaisi hiukset yhdellä ainoalla leikkauksella, niin että ne jäivät isän käteen, ja Wappu juoksi pois; Joosepin taistellessa isän kanssa nousi Wappu Sonneplatten kallioidelle, juostaksensa sieltä Ache-virtaan. Vaan tuo kamala syvyys kauhistutti häntä kuitenkin ja hän mielti asiata. Silloin kuuli hän taas että isä oli hänen takanansa, epätoivo valloitti hänet ja hän syöksyi syvyyteen. Hän putosi putoamistaan, vaan ei tullut pohjalle; yht'äkkiä hänestä tuntui niinkuin ilmanpaino altapäin olisi estänyt häntä vaipumasta syvemmälle, vaan päinvastoin nostanut häntä ylöspäin, yhä ylemmäksi. Noin hän liitelihe ylös Murzoll'in huipulle asti. Mutta hän ei voinut saada jalanpidäkettä vuorella, vaan oli niinkuin laiva, joka ei voi lähestyä rantaa. Kauhistava tuulispää tempasi hänet pois ja hän turhaan koetti tarttua kiinni paljaasen kallioseinään. Mustat ukkosen pilvet kokoontuivat hänen ympärilleen ja niiden väliltä näkyi vuoren valkoinen pää niinkuin aaveen naama. Pimeässä avaruudessa kävivät salamet tuli-käärmeinä ristin rastin, ukkonen

jrjri siin että vuori kaikui, ja nämät riehuvat voimat heittivät Wappua sinne tänne välillänsä, ja aina hän pelkäsi että myrsky kääntäisi hänet pää alaspäin, sillä silloin, niin hänestä tuntui, hän vaipuisi syvyyteen. Ja hän kääntelihe vääntelihe niinkuin vene, ilman aaltojen harjalla, kaikin voimin koettaen pitää päätänsä pystyssä. Vaan nyt hän tunsii että pää ja ruumis painuivat alaspäin. Keskellä myrskyä, ukkosen jrjrinää ja yön pimeyettä tahtoi hän huutaa apua, vaan hän ei saanut mitään ääntä suustansa, pelko ja kauhu sulkivat sen. Silloin hän äkkiä jäi kiinni, hän tunsii vahvaa maata jalkojensa alla, hän makasi, niinkuin luuli, vuoren-loukossa, vaan se ei ollutkaan vuoren-loukko, jättiläistapaiset kivikäsivarret häntä syleilivät, ja katso, tuon suoltuvan sumun kautta kallistuivat mahtavat kivikasvat hänen puoleensa. Ne oli Murzoll'in vanhat kasvat. Hiuksina sillä oli lumisia kuusia, silminä jäätä, partana sammaletta ja kulmakarvoina Edelweiss [suomeksi jalo-valkoinen, alppikukkanen, joka kasvaa ikuisen lumen rajalla]. Otsa-ripana sillä oli puoli-kuu, joka lempeästi valaisi valkoisia kasvoja niin että suuret jääsilmit hengen-tapaisesti loistivat sinertävässä valossa. Hän katseli tyttöä noilla kylmillä, läpinähtävillä ja kuitenkin käsittämättömillä silmillä ja tämän katseen voimasta tuskan hiki jäätii Murzoll'in otsalla, kyyneleet hänen poskillansa, ja ne putosivat hiljaa kilisten alas kristallihelminä. Hän painoi kivihuulensa Wapun huulta vastaan ja alppiruusut rupesivat kukoistamaan vanhuksen suun ympärillä, joka oli tullut lämpöseksi ja kasteiseksi suudelmasta, ja kun hän taas Wappua katseli, niin jääpurot juoksivat hänen silmistänsä sammal-parralle. Mustat pilvet olivat hajonneet ja keväinen tuuli kävi yössä. Murzoll liikutti huovettuneita huuliansa ja jrjrinä kuului, niinkuin lumivyöryjen syöstessä alaa laaksohon:

— Isäsi on sinut hylännyt — vaan minä otan sinut lapsekseni, sillä kylmä kivi antaa paremmin liikuttaa itseänsä kuin paatunut ihmisydän. Sinä miellytät minua, sinä olet niin sanoakseni minun sukua, sinussa on samaa ainetta kuin se, josta kalliot ovat tehdyt. Tahdotko tulla lapsekseni?

— Tahdon! — vastasi Wappu ja hiipi uuden isänsä kivisydämelle.

— Jää siis luokseni äläkä enää mene takaisin ihmisten luo, sillä heidän luonansa on alituinen taistelu — ainoastaan minun luonani on rauha.

— Mutta — sanoi Wappu, — enkö enää koskaan saisi nähdä Jooseppia sitten, jota niin hartaasti rakastan?

— Jätä se' — sanoi vuori, häntä et saa rakastaa, hän on vuorivuohen-ampuja, ja tyttäreni ovat vannoneet hänelle perikatoa. Tule, minä vien sinut heidän luo, että he kuolettavat sydämesi, muuten et voi elää meidän ijankaikkisessa rauhassa!

Ja Murzoll vei hänet suurien salien ja loppumattomien jääkäytävien läpi. Viimein tulivat suureen saliin, joka oli kristallin tavalla läpinähtävä. Kun auringon-säteet siihen loistivat, niin muuttuivat ne tuhansiksi kirjaviksi säkeniksi ja seinien läpi katsottuna näyttii taivas ja maa kummallisesti muuttuneelle ja oudolle. Siinä leikitsi valkoisia, lumesta kimeltäviä neito-haahmoja aaltoilevissa sumu-hunnuissa vuorivuohien seurassa, ja hauskaa oli nähdä kuinka laskivat leikkiä nopea-jalkaisten elävien kanssa, kuinka juoksivat ja ottivat niitä kiinni. Ne olivat Murzoll'in tyttäriä, Oetz-laakson "onnellisia neitoja". He kokoontuivat uteliaasti Wapun ympärille, kun Murzoll lasi hänen alas kiiltävälle lattiapeilille. He olivat ihanat kuin enkelit, kasvonsa olivat kuin maidosta ja verestä; mutta kun Wappu liiemmin heitä tarkasteli, näki hän kauhistuen että heillä kalkilla oli jää-silmit, niinkuin heidän isällänsäkin, ja puna heidän poskillansa ei ollut verta, vaan alppi-ruusun mehua, ja he olivat kylmät kuin lumi.

— Mahdotteko pitää häntä luonanne? — kysii Murzoll. — Minä rakastan häntä, hän on voimakas ja luja kuin kallio. Hän on tuleva sisareksenne.

— Hän on ihana — sanoivat neidot, — hänellä on vuorivuohen silmit. Vaan hänellä on lämmin veri ja hän lempi vuorivuohen-ampujaa — me tiedämme sen!

— Laskekaa siis kätenne hänen sydämellensä, että se jäätii kaikkine lempineen ja hän tulee onnelliseksi kuin te — käski Murzoll.

Silloin riensivät hänen tyttärensä Wapun luo ja hänestä tuntii kuin lumituisku olisi tullut häntä vaataan. He ojensivat kylmiä käsiään vasten hänen sydäntänsä; hän tunsii jo kuinka se oli jäätymäisillään ja tykytti heikosti. Silloin hän torjui heitä molemmin käsin, huutaen:

— Ei, poistukaa — minä en tahdo tulla onnelliseksi kuin te, minä tahdon Jooseppia!

— Jos sinä palaat ihmisten luo, niin me muserramme Joosepin ja syöksähyttämme sinut hänen kanssansa alas syvyyteen — he uhkasivat, — sillä ei kenkään, joka meitä on nähnyt, enää saa elää ihmisten parissa.

— Syöksähyttäkää minut sitten syvyyteen, mutta jättäkää minulle rakkauteni — tahdon kärsiä kaikki, kaikki, mutta rakkauttani en heitä!

Ja epätoivon voimalla Wappu pani käsivartensa yhden neidon vartalon ympäri ja löi painia hänen kanssansa, ja katso, silloin tuo hoikka vartalo taittui Wapun käsissä ja hänellä oli siinä vaan sulavaa lunta. Päivän valo sammui, yht'äkkiä oli kaikki peittyynyt harmaasen hämärään, hän seiso paljaalla kalliolla, lumi tuiskutti vasten hänen kasvojansa ja vuorihaltijain sijassa valkoset sumut pyörivät hurjassa tanssissa hänen ympärillensä. Korkealta hänen ylitsensä katseli Murzoll vaaleana ja synkkänä pilvien läpi jyristen:

— Sinä vastustat ihmisiä ja jumalia — taivas ja maa tulevat sinun vihollisiksi! — Voi sinua!

Kaikki oli hävinnyt — Wappu heräsi. Kylmältä tuntui ilta-tuuli, joka puhalsi luukusta sisään Wapun ylitse. Hän hieroi silmiänsä, kamalasta unesta sydän vielä rinnassa vapisi, kesti kauan aikaa ennenkuin tiesi missä olikaan, ennenkuin taisi erottaa unen todellisuudesta. Hän nousi vuoteeltansa ja huusi renkiä. Hän astui ulos majasta häntä etsimään. Ilta oli muuttunut kauniiksi ja kirkkaaksi, sumu oli hajonnut, vaan aurinko oli laskemaisillaan ja tuuli oli ankara täällä ylhäällä. Wappu juoksi sinne tänne kuuroa etsien — hän ei löytänyt muuta kuin puupinon, jonka tuo oli hänelle koonnut. Silloin muistui mieleensä että ukko oli sanonut lähtevänsä jos Wappu nukkuisi hänen palatessaan. Niin oli tapahtunut, hän ei ollut odottanut Wapun heräämistä. Ei ollut oikein tehty jättää häntä noin nukkuvana! Näin herätä eikä löytää ketään ihmistä — se oli kuitenkin kovaa!

Hänen ympärillään oli niin hiljaa, niin autiota ja tyhjää! Kello oli arvattavasti kuuden paikoilla ja lypsämisen aika oli käsissä. Nyt nuo rakkaat elukat kotona luultavasti katselivat läävän ovea kohden, odottaen emäntää, joka niille aina oli tuonut leipää ja suolaa — vaan hän istui täällä ylhäällä, kädet ristissä, ja hänen ympärillään ei liikkunut mitään, jolla henkeä oli. Oi tämä kuolon hiljaisuus ja tämä työttömyys! Hän ei tietänyt kuinka hänen oli laita — niin yksinään hän oli, niin kamalan yksinään! Hän nousi vielä ylemmäksi eräälle kalliokielelle, nähdäksensä maailmaa sieltä. Kuva, jommoista hän ei koskaan ennen ollut nähnyt, levisi siellä hänen edessänsä, laskevan auringon purppura-hohteessa. Tuolla olivat Tyrolin vuoret ihan ilman rannalla asti; etäällä näyttivät ne jotenkin pienille, vaikka läheisyydessä olivat ahdistuttavan korkeat mahtavassa hiljaisessa ylevyydessään ja suuruudessaan. Ja niiden välillä, ikäänkuin lapset, jotka makaavat isänsä sylissä, oli kukoistavat vuorilaaksot. Ja sanomattomasti hän ikävöi armaita kotipaikkojansa, jotka juuri nyt hänen silmiensä edessä peittyivät illan hämärään. Aurinko oli mennyt maille, jätettyään kultareunoja sinertäville pilville taivaan rannalla. Vaaleaposkinen kuu alkoi kumottaa ja taistella vallasta päivän sammuvan valon kanssa. Laaksoissa oli yö. Siellä täällä näkyi pieni valkea, jota oli melkein mahdotoin nähdä paljaalla silmällä. Nyt ahkerat ihmiset tuolla alhaalla menivät levolle. Noiden oli hyvä, ne asuivat kaikki ystävällisen katon alla, rauhallisen kodin helmassa — kentiesi neitokset kuuutelivat puoli-unessa kirjavan ikkuna-peitteen takana sulhojensa laulua — ainoastaan *hän* oli yksinään ja hylätty täällä ylhäällä, kaikkien kauhujen alaisena, ja hänen kotonansa oli tuo kolkko maja, jonka ikkuna-luukuissa tuuli vinkui.

— Oi isä, isä, kuinka voit tämän tehdä? huusi hän ääneen; mutta ei läheltä eikä kaukaa kuulunut muuta kuin yö-tuulen suhina. Kuu nousi yhä korkeammalle; kultareunukset lännessä kadottivat loistonsa ja tulivat vasken värisiksi tummalla iltataivaalla. Vuorien muodot muuttuivat ja kasvoivat hämärässä. Mahtavana ja uhkaavana katseli häntä naapurinsa, tuo ylevä Similaun. Kaikki jättiläis-päät ylt'ympäri tuijottivat vihoissansa häneen, joka rohkeasti uskalsi tarkastella heidän yöllistä elämäänsä. Tuntui siltä kuin he vasta Wapun tultua olisivat muuttuneet noin tynniksi ja äänettömiksi — niinkuin seura, joka salaisia asioita keskustelee, vieraan tullessa yht'äkkiä vaikenee. Siinä hän seiso, tuo hylätty ihmis-lapsi, niin yksinään tässä hiljaisessa, jäätyneessä maailmassa, niin äärettömän korkealla yli kaiken, jolla eloa oli — niin vieraana tässä kamalassa jää- ja pilvi-seurassa, kauheassa, sala-kähmäisessä hiljaisuudessa!

— Nyt olet aivan yksinäsi maailmassa! — sanoi hänelle sisällinen ääni. Sanomaton tuska, tunne hyljätystä tilastansa valloitti hänet. Hänestä tuntui niinkuin hänen täytyisi hukkaa tuohon rajattomaan avaruuteen, ja ikäänkuin etsien apua hiipi hän kallioseinän luo ja painoi tuskautuneen sydämensä kylmää kiveä vasten.

Mitä hänessä tapahtui tällä hetkellä ei hän itse tietänyt — mutta näytti siltä kuin se kivi, jota vasten hän painoi nuorta, palavaa, sykkivää rintaansa, olisi salaisella voimalla hänen muuttanut, sillä tämä hetki oli tehnyt häntä niin kovaksi ja ankaraksi kuin hän todellakin olisi ollut Murzoll'in lapsi.

Kun paimen-poika kahdeksan päivän kuluttua tuli sinne karjan kanssa, hän melkein pelästyi Wapusta, niin kamalalle tämä näytti, mutta kun hän sanoi Wapulle: isäsi käski sinulta kysyä josko olet saanut tarpeeksi olostasi täällä ja josko nyt tahdot täyttää velvollisuutesi? — silloin puri hän hampaansa yhteen ja vastasi: sano isälle että minä ennemmin annan kotkan syödä itseäni palanen palaselta, ennenkuin teen jotakin rakkaudesta häntä kohtaan, joka on minua ajanut tänne! Tämä sanoma oli ainoa, joka toimitettiin hänen ja isän välillä.

Kun Wapulla oli pieni karja ympärillensä, lampaita ja vuohia, sillä isommille elukoille täällä ei ollut tarpeeksi ruokaa, niin entinen rohkeutensa palasi ja erämaan vaarallisuus hänen mielestensä katosi.

Elukoitten keskellä hän ei enää ollut aivan yksinänsä, hänellä oli jotakin, joka vaati hänen työnsä, hänen huolenpitonsa. Sillä jos kohta kotka oli ollut hänelle uskollinen toveri, ei se kuitenkaan voinut poistaa työttömyyden, joka melkein saattoi hänet epätoivoon ja jätti hänet kaikkein pahojen ajatusten valtaan.

Niin hän vähitellen tottui yksinäisyyteen, se tuli hänelle rakkaaksi ja tutuksi. Elämän pienet vaatimukset ahdistavat ja rajoittavat jokaista suurta luonnetta; täällä ylhäällä Wapun valloittamatoin luonto sai ehdottomasti kehetä, täällä ylhäällä hänellä oli täydellinen vapaus, täällä ei ollut mitään ihmistä, ei mitään vierasta tahtoa hänen tahtonsa vastustamassa, ja ainoana ajattelevana olentona likellä ja kaukaa, hänestä pian tuntui niinkuin hän olisi kuningatar tällä yksinäisellä, korkealla istuimella, vallitsijatar tässä äärettömässä hiljaisessa valtakunnassa, jota silmänsä näki. Viimein katseli hän korkealta asemaltansa surkuttelevalla ylönkatseella sitä kurjaa sukua, joka orjaeli ja mateli, tinki ja luki tuolla alhaalla ja salainen iletys astui entisen koti-ikävän sijaan. Siellä alhaalla oli taistelua, tuskaa ja pahuutta. Murzoll oli puhunut totta unessa, — täällä ylhäällä, puhtaassa jää- ja lumi-piirissä, tässä puhtaassa ilmassa, jota ei mikään savu eikä mikään rutto-tauti turmeltuneesta elämästä saastuttanut, täällä asui rauha ja viattomuus; mahtavien, tyynien vuorien välistä, jotka aluksi olivat häntä peloittaneet, oli hänelle koittanut aavistus ylevyydestä, ja hänen sielunsa oli sen kautta kasvanut paljon yli tavallisen määrän. Ainoastaan yksi noista halvoista maan-asukkaista jäi hänelle rakkaaksi, ihanaksi, jaloksi niinkuin ennen. Se oli Jooseppi, karhunkaataja, hänen unelmiensa pyhä Yrjänä. Hänkin eli enemmän kukkuloilla kuin laaksossa, olihan hän noussut kaikille noille taivasta tavoittaville huipuille, sillä hän ampui vuori-vuohia jyrkimmiltä kallioilta eikä hänelle löytynyt mitään vaaraa korkeudessa eikä syvyydessä. Hän oli väkevin, uljain mies, niinkuin Wappu itse oli väkevin, uljain tyttö. Koko Tyrolissa ei ollut hänen vertaista tyttöä — eikä miestä Joosepin vertaista. He kuuluivat toinen toiseensa, he olivat kaksi vuorijättiläistä — heillä ei ollut mitään yhteistä tuon matelevan sukukunnan kanssa tuolla alhaalla.

Näin hän eli yksinäisyydessään ainoastaan Joosepille ja odotti sitä päivää, jolloin toivonsa toteutuisi. Tämä päivä täytyi tulla — ja varma kun oli siitä, ei hän kärsivällisyyttänsä kadottanut.

Niin kesä kului ja talvi astui alas laaksoon; Wapun tuli pian talven hurjain sanansaattajain, myrskyn ja lumen kanssa mennä alas hänelle vieraantuneeseen kotihin. Tätä aatellessaan hän vapisi. Hän olisi mieluummin hakenut turvaa täällä ylhäällä syvimmässä jääloukossa sekä elättänyt itseänsä niinkuin emä-karhu, kuin hän olisi tahtonut palata umpinaiseen kehräys-tupaan, elääksensä sisäänsuljettuna ahtaissa huoneissa kiukkuisen isän, inhotun kosijan ja ilkkuvan palvelusväen kanssa, vangittuna viikkokausia syylenkorkeisten lumikinosten takana, joidenka ulkopuolelle oli mahdotoin päästä.

Mitä enemmän se aika lähestyi, sitä raskaammaksi kävi hänen mielensä, sitä hurjemmin hän sydämessään vastusti vankeuden ajatustakin; vaan aika kului eikä kuulunut ketään häntä kotia noutamaan. Näytti siltä kuin olisivat unohtaneet hänen siellä kotona. Ilma muuttui yhä kylmemmäksi, päivät lyhenivät, yöt pitenevät, kaksi lammasta hukkuu jo lumipyryyn, eläin-raukat eivät enää löytäneet mitään syötävää ja tavallinen kotiinlähtö-aika elukoille olikin jo ohitse. — Aikovat antaa meidän nälkään nääntyä täällä ylhäällä, — sanoi Wappu kotkalle, kun jakoi viimeistä juustopalaista hänen kanssansa, ja hän värisi salaa sitä aatellessaan; nuori raitis elämän-voima hänessä vastusti tätä kauheaa ajatusta. Mitä oli äänen tekeminen? Jättää karja oman onnensa nojalle, yksinään etsiä tietä kotia ja antaa eläin-raukkain surkeasti hukkuu? Ei, semmoista ei meidän Wappumme tehnyt, hän seisoi ja kaatui niinkuin hyvä sotapäällikkö joukkonsa kanssa! Tai oliko hänen lähteminen matkalle karjoineen päivineen ja, tietämätöin kun oli tiestä, kuljeskella lumi-kentillä, viimein nähdäksensä eläimen toisensa perästä hukkuvan lumeen ja jäähän tai syöksyvän alas vuori-loukkoihin? Sekin oli mahdotointa. Hän ei voinut muuta kuin odottaa!

Silloin vihdoin viimeinkin eräänä kolkkona syys-aamuna, kun tuskin näki kättäkään silmänsä edessä paksussa sumussa, pieni karja oli ehdattu läävään ja Wappu istui takan ääressä jäykkänä vilusta, — silloin ilmautui se juoksupoika, jonka tuli viedä Wappua kotiin. Vaikka hän oli kauhistuksella ajatellut että hänen oli täällä nääntyminen karjansa kanssa, joutui hän nyt hillitsemättömän tuskan alaiseksi, kun hänen tuli palata kotia jälleen — eikä hän tietänyt mikä onnettomuus suurempi oli, sekö että menehtyisi kovan Murzoll isän luona, vai sekö että palajaisi todellisen isänsä luo.

Nyt poika katkaisi äänettömyyden.

— Isäsi käski sinulle sanoa että ainoastaan siinä tapauksessa saat astua hänen eteensä että olet järjelliseksi rupeeva, muuten saat jäädä läävään karja-piikojen kanssa — huoneesen et saa tulla, jos et tee mitä hän vaatii, sen hän on vannonut!

— Sitä parempi! — sanoi Wappu, joka hengitti vapaammin, ja poika katseli häntä kummastellen.

Nyt meni hän huokealla mielellä alas, hän oli vapautettu ihmisten inhotusta läsnä-olosta ja sai elää itsekseen ladoissa ja liiterissä, — se, jota isä oli keksinyt hänelle rangaistukseksi, oli hyvä työ hänen mielestensä. Hän saisi olla rauhassa ajatustensa kanssa ja kun hänen teki mieli puhua jonkun kanssa,

olihan hänellä silloin Luckard, joka oli niin hyväntahtoinen. Niin, vasta yksinäisyydessä täällä ylhäällä oli hän oikein oppinut tuntemaan kuinka kallis-arvoinen tuommoinen uskollinen sydän oli, ja sitä hänen isänsä ei voinut häneltä riistää.

Melkein iloisesti rupesi Wappu valmistaumaan kotimatkalle. Vapautettuna pelosta että hänen tarvitsisi elää isänsä kanssa yhdessä, ajatteli hän hiljaisella ilolla vanhan Luckardin riemua, kun kasvattinsa palajaisi. Olihan siellä alhaalla kuitenkin joku, joka hänestä iloitsi, ja se teki hänelle hyvää.

— Tule Hans, — sanoi hän, kun kaikki oli valmiina, kotkalle, joka pörrösenä oli istunut takan edessä — nyt lähdetään Luckard'in luo!

— Luckard ei ole enää kotona, — sanoi poika.

— Mitä? Missä hän on? — kysyi Wappu melkein pelästyneenä.

— Ylimystalollinen on ajanut hänet pois.

— Ajanut pois Luckard'in! — kiljaisi Wappu: — mitä on sitten tapahtunut?

— Hän ei sopinut Gellner-Vincentz'in kanssa, joka on nyt kaikki kaikissa ylimystalollisen luona, — kertoi poika huoletonna, sill'aikaa kun hän viheltäen nosti Wapun tavarat selkäänsä.

Wappu oli käynyt kalpeaksi.

— Ja missä hän nyt on?

— Vanhan Annemiedel'in luona Winterstall'issa.

— Koska se tapahtui?

— Oh, monta viikkoa sitten, — ja kuinka hän huusi! Klettermaier'in ja Rozzi'n täytyi häntä tukea ett'ei hän lankeisi. Koko kylä seisoj ympärillä ja katseli kuinka hän ajettiin pois.

Wappu oli liikahtamatta kuunnellut tätä, hänen ruskeat kasvonsa olivat kalman kalpeat ja rintansa aaltoeli raivokkaasti. Kun poika oli kertomuksensa lopettanut sieppasi Wappu paimen-sauvan seinältä, heitti kotkan olkapäällensä ja astui ulos.

— Mene! — käski hän poikaa ankaralla äänellä, ja kohta oli pieni karja koossa, maito-astiat sisäänpakatut ja matkue liikkeellä. Wappu ei puhunut sanaakaan. Kauhea mielenjännitys näytti hänen kasvoissaan: huulet olivat puserretut yhteen, uhkaava viiru, joka muistutti isää, näkyi mustien kulmakarvojen välillä. Näin astui hän karjansa etupäässä pitkillä askeleilla ja väkevä jalkansa jätti syviä jälkiä lumehen. Hän kävi yhä nopeammin mitä alemmaksi tultiin, niin että poika ja karja tuskin taisivat seurata; missä tie oli liian jyrkkä, löi hän paimen-sauvansa rautapiikin kivistöihin ja heitti itsensä suurella hyppäyksellä alaspäin, niin että ainoastaan kotka ilmassa taisi häntä seurata vuoriloukkojen ja halkeamien yli. Paimen ja karja hävisi usein sumuun hänen takanansa. Hän seisahtui ja odotti taas hetken aikaa kunnes ilmautuiivat, poika osoitti hänelle tietä ja sitten lähti hän taas pysähtymättä eteenpäin, niinkuin ihmishenki olisi ollut kysymyksessä.

Viimein oli lumi-piiri heidän takanansa ja Vent'in kylä Wapun jalkojen juurella, niinkuin kuusi kuukautta sitten, kun hän astui ylöspäin, mutta nyt se ei ilmautunut kevät-auringon loistossa, vaan kylmässä ja kolkossa syys-ilmassa. Poika vakuutti että Vent'issä oli pysähtyminen. Wappu ei myöntynyt siihen, mutta saattaja sanoi että sekä ihmiset että karja olisi hukassa jos eivät puolen tunnin aikaa saisi levätä.

— Kernaasti minun puolestani — sanoi Wappu, — mutta minä menen edeltäpäin. Nyt en voi enää eksyä tieltä. Jos kysyvät minua kotona, niin sano vaan että minä menen Luckard'in luo.

Ja eteenpäin hän meni, ja uskollinen Hans, joka nyt taisi lentää mihin hyvänänsä, sillä Wappu ei enää hänen siipiänsä leikannut, lensi nytkin hänen kanssansa. Hän saapui juuri sille paikalle, jossa Luckard oli jättänyt hyvästi hänelle.

— Vanha Luckard! — Wappu oli vieläkin näkevinänsä kuinka hän astui siinä ja itki esiliinaansa, näki kuinka hänen luiset ruskeat käsivartensa vielä kerran viittasivat Wapulle viimeiset jäähyväiset, näki hänen hopea-kiehkuransa, jotka aina pistivät esiin huivin alta, tuulessa liehuvan. Kunniassa ja uskollisuudessa oli hän tullut harmaaksi Stromminger'in palveluksessa ja nyt oli koottu häpeää ja ylönkatsetta hänen harmaille hapsilleen. Ja Wappu oli niin kevytmielisesti eronnut hänestä, kieltänyt häntä itkemästä ja kärsimättömästi irtautunut hänen syleilyksestään, kun vanhus ei tahtonut päästää häntä luotaan, eikä mikään aavistus hänelle kuiskannut mitä kohtaloa hän, tällä tylyllä jäähyväis-suudelmalla, lähetti tämän turvattoman palvelijan vastaanottamaan, sekä että Luckard hänen tähtensä

joutuisi häpeän ja pilkan alaiseksi! Wappu juoksi yhä eteenpäin, niinkuin hän olisi tahtonut Luckard'ia saavuttaa tiellä, jota tämä astui kuusi kuukautta sitten, ja huolimatta kylmästä syys-ilmasta nousivat suuret vesi-helmet Wapun otsalle, hiki, jonka oli puserthanut esiin se tuskallinen kiire, millä hän riensi maksamaan pitkälistä, suurta kiitollisuuden velkaa. — Ja kuumat kyyneleet nousivat hänen silmiinsä, kun yhä näki vanhuksen edessään hiljaa itkevän. Hän astui niin hitaasti, Luckard parka, ja Wappu niin nopeasti, ja yhtä kaukana he olivat toisistansa, eikä Wappu voinut häntä saavuttaa.

Hetkeksi Wapun täytyi hengähtää ja levätä. Hän pyyhkäsi hien otsaltansa ja kyyneleet silmistä; sitten hän taas riensi eteenpäin. — Odota vaan, Luckard — odota, minä tulen! — puhui hän itsekseen hengistyneenä, niinkuin rauhoittaaksensa itseään.

Viimeinkin ilmautui Heiligkreuz'in kirkontorni hänen edessään ja sieltä meni pyörryttävän korkealla Achen yli kapea porras yksinäiselle kylälle syvyyden toisella puolella. Se oli pieni kylä Winterstall, josta Luckard oli kotosin. Käyden Heiligkreuz'in talojen ohitse poikkesi Wappu ja meni tuon keveän sillan yli, jonka alla Ache kuohui ikäänkuin se olisi tahtonut heittää viha-hyrskynsä ylös rohkean tytön päälle, joka pelkäämättä katseli alas sen kauhistavaan syvyyteen, niinkuin ei pyörtymistä eikä vaaraa olisi maailmassa ollut. Nyt oli silta hänen takanansa, vielä kappaleen matkaa mäkeä ylös ja sitten — oli hän vihdoin perillä, jota sykkivällä sydämellä oli tavoittanut, hän oli Winterstall'issa — ja tuolla vasemmalla puolella tietä oli vanhan Annemiedel'in, Luckard'in serkun mökki pienine ikkunoineen kauas esiinpiستävän olkikaton alla. Niiden takana vanhus varmaankin nyt istui kehräämässä, niinkuin hänen tapansa oli talvella, ja Wappu hengitti syvästi, hänestä tuntui oikein huokealta. Hän oli nyt saapunut mökille ja katseli hymyillen sisään matalasta ikkunasta, Luckard'ia etsien. Vaan ei kukaan näkynyt tuvassa, se näytti kolkolle ja tyhjälle, käytetty sänky siinä seiso, huonosti järjestettynä. Savusta mustunut Kristuksen kuva levitti rististä käsiänsä sen yli, ja kappale suru-harsoa ynnä kuihtunut kukkas-seppel riippui sen päällä. Se oli synkkä taulu ja Wapun ilo lensi kohta pakoon. Hän pani kotkan aidalle, avasi oven ja astui sisään ahtaasen porstupaan. Pienen kyökin ovi oli auki, takassa paloi valkea. Joku työskenteli siellä sisällä. Se oli varmaankin Luckard, ja sykkivällä sydämellä Wappu astui sisään.

Serkku seiso takan ääressä ja leikkasi leipää lihaliemeen. Ei näkynyt ketään toista.

— Oi Jumalani, Stromminger'in Wappu! — huudahti hän ja pudotti hämmästyksissään puukon vatiin.
— Oi, Jumalani, mikä vahinko!

— Missä on Luckard? — kysyi Wappu.

— Kuollut on hän! Oi Jumalani ja isäni, jos olisit vaan tulleet kolme päivää ennen — eilen me hautasimme hänet!

Wappu ummisti silmänsä ja nojautsi ovenpieltä vasten, ei mikään ilmoittanut mitä hän tuns.

— Oi mikä vahinko, — arveli serkku puheliaasti, — Luckard arveli että ei hän voisi kuolla ennenkun oli nähnyt sinua — ja kortissa hän myöskin näki sinua ja hän kuunteli päivällä ja yöllä etkö tulisi. Ja kun tuns kuoleman lähestyvän, hän sanoi: — Nyt täytyy minun kuitenkin kuolla näkemättä lastani! — Ja vielä kerran täytyi minun antaa hänelle kortit, vielä kuollessansa tahtoi hän nähdä sinun onneasi, mutta se ei onnistunut, sillä hänen kätensä vapisivat niin peitteen päällä; silloin hän sanoi: — en näe enää — ojensi itsensä ja kuoli.

Wappu kätki kasvonsa käsihin — vaan vielä ei sanaakaan tullut hänen huuliensa yli.

— Tule tupaan, sanoi serkku hyväntahtoisesti. — Minä en ole voinut mennä sinne sitten kun hän kannettiin pois. Minä olin aina niin yksinäni, senpä tähden tulinkin niin iloiseksi kun serkkuni tuli ja sanoi että hän nyt jäisi luokseni. Vaan pian kyllä huomasin ett'ei hän tulisi paljo vanhemmaksi häpeätään. Se rasitti häntä niin koko ajan että hän ei voinut syödä juuri mitään ja yökaudet kuulin hänen itkevän, — sitten tuli hän yhä heikommaksi — kunnes kuoli.

Vanha vaimo avasi nyt oven huoneesen, johonka Wappu tullessansa oli tirkistänyt sisään. Koko joukko puoleksi uupuneita karpäsiä lensi suhisten ylös. Nurkassa seiso äänetönnä Luckard'in vanha rukki, ja tyhjä, kokoonpantu vuode vaikutti Wappuun niin surullisesti.

Pienestä seinä-kaapista, johon musta pyhä-äidin kuva Altenotting'ilta oli maalattu, otti serkku esiin vanhan saksalaisen korttipakan.

— Kas siinä, näitä korttia olen minä sinulle säästänyt, koska tiesin sinun tulevan, sillä sen kortit aina ilmoittivat. Ne ovat oikeita noita-korttia ja korttipakka, jota kuolonhiki on kostuttanut, on kallis-arvoinen. En tiedä mikä onnettomuus sinua uhkasi; mutta Luckard aina pudisti päätänsä ja näytti hämmästyneelle. Mitä hän näki, ei hän sanonut, vaan hyvää se ei suinkaan ollut.

Hän antoi kortit Wapulle, joka äänetönnä otti ne vaataan ja pisti taskuunsa. Serkku kummasteli että

Luckard'in kuolema koski häneen niin vähän että hän oli aivan tyyni eikä ainoatakaan kyyneltä vuodattanut.

— Minun täytyy mennä ulos. Liemeni on kiehumassa, — sanoi hän, — kyllä kai jäät tänne päivälliselle?

— Kyllä, — vastasi Wappu kolkosti, — mene vaan ja anna minun levätä hetken aikaa.

Vanha serkku meni, pudistaen päätänsä. — Jos Luckard olisi tietänyt mikä kova-luontoinen kappale tuo on!

Tuskin Wappu oli yksinensä ennenkun hän salpasi oven ja laskeusi polvilleen tyhjän vuoteen eteen. Hän otti kortit taskustaan ja pani kädet ristiin niiden päälle, niinkuin pyhälle jäännökselle ainakin.

Nyt tulivat surunsa ja tuskansa näkyviin ja hän lausui äkkiä: — Oi, sinun täytyi kuolla ja minä en ollut luonasi! Koko elin-aikanani et ole tehnyt minulle muuta kuin hyvää — ja minä — minä en ole koskaan sinua tästä palkinnut. Luckard, rakas vanha Luckard — etkö kuule minua? Nyt minä olen täällä — ja nyt se on myöhäistä! Mutta he minut jättivätkin vuorille kauemmaksi kuin koskaan paimenta on jätetty — ilkeydestä, että oikein kärsisin vilua ja masentuisin. Ja kaksi lammasta on se minulle maksanut ja vielä sinutkin, armas uskollinen sielu!

Hän hypähti pystyyn ja punaset itkeentyneet silmänsä hoitivat kuumeentapaisesti; hän nyrkitti ruskeat kätensä: — Vaan odottakaa vaan, te — te pyövelit kunnes tulen! Minä opetan teitä ajamaan viattomia, turvattomia ihmisiä talosta ja kodista. Niin totta kuin Jumala elää, Luckard, haudassasi saat kuulla kuinka sinun kosten, Luckard!

Hänen silmänsä kohtasivat Kristuksen kuvaa huoneen sängyn yllä. — Ja sinä, sinä sallit myös kaiken käydä kuinka tahtoo — etkä ketäkään auta, jollei itseänsä auta — nurisi hän surunsa raivoisuudessa tyynelle kärsivälliselle Jumalalle, jota hän ei koskaan voinut ymmärtää. Hän oli kauhea oikeutetussa ankaruudessaan. Kaikki, mitä hänessä oli isänsä taipumatonta luontoa, oli rajattomasti erämaassa saanut kehetä, ja suuri jalo sydän, jolla ainoastaan oli puhtaita aikeita, ajeli tietämättänsä vaarallisesti kuohuvaa verta hänen suonissansa.

Hän kokoeli kalleutensa, ne kortit, joihin vainajan kuolonhikiset sormet olivat piirtäneet viimeisen rakkauden tervehdyksen, sitten astui hän ulos ja meni Annemiedel'in luo kyökkiin.

— Minä jatkan nyt matkaani — sanoi hän vähän rauhoittuneena. — Minä pyydän ainoastaan että kerrotte minulle mitä kaikkea tapahtui Luckard'in ja ylimys-talollisen välillä, — hän ei enää nimittänyt häntä isäksi.

Annemiedel oli juuri kaatanut liemen puu-vatiin ja pakoitti Wappua syömään siitä.

— No niin, — sanoi hän sill'aikaa kun Wappu söi, — Bincentz on oikein ymmärtänyt mielyttää isääsi ja nyt hän tuntee vanhusta perinpohjin. Kesästä alkaen on Stromminger'in jalka kipeä, eikä hän enää voi kulkea ympäri niin, kuin ennen. Sentähden Bincentz aina illoin käy hänen luonansa ja kuluttaa aikaa hänen kanssansa kortinpelillä ja antaa ukon aina voittoa — hän aattelee kaiketi että saa voitot takaisin kun saa sinut! Vanhus tuskin voi elää enää ilman Bincentz'ia ja on vähitellen jättänyt kaikki hänen haltuunsa, kun hän ei itse kipeällä jalallansa enää pääse kulkemaan. Nyt on Bincentz'in mielestä talo kuin hänen omansa ja hän menettelee sillä mielensä mukaan. Silloin rupesi hän myöskin Luckard'ia vastustamaan, joka tahtoi että kaikki kävisi niinkuin ennen, mutta Bincentz otti kaiken vallan pois häneltä, että hänellä ei ollut mitään sanomista. Vaan kun näki kuinka kipeästi tämä Luckard'iin koski, sanoi hän kerran Luckard'ille että antaisi hänen emäntänä askarrella sekä vieläpä ummistaisi silmänsä, jos Luckard tahtoisikin koota itsellensä, kun Luckard vaan auttaisi häntä saamaan sinut, sillä hän tiesi kyllä että Luckard saisi kaikki toimeen sinun kanssasi. Mutta silloin Luckard suuttui: — Hän ei koko elämässään ollut varastanut, sanoi hän, eikä aikonut siihen ruveta vanhoilla päivillään — hän ei muuta tahtonut kuin mitä rehellisesti oli ansainnut, ja sitä miestä, joka semmoista esitteli, hän ei suinkaan voinut Wapulle tarjota, sanoi hän. Mitä se konna silloin tekee? Hän menee Stromminger'in luo ja kantaa Luckard'in päälle. Hän oli nyt vakuutettu siitä, — sanoi hän, — että ainoastaan Luckard oli syypää sinun uppiskaisuuteesi häntä ja isää vastaan. Hän oli syypää tottelemattomuuteesi — sanoi hän — sillä Luckard tahtoi muka sinun kauttasi pitää vallan käsissään. Sillä lailla se tapahtui. Ja että hänestä voitiin sellaista uskoa, se musersi hänen sydämensä, sillä siitä ei ainoatakaan sanaa ollut totta. Koskee ihmiseen kun semmoinen vääräys tapahtuu. Kuuleppas: ei suinkaan hän koskaan sinulle sanonut ettet tottelisi isääsi?

— Ei koskaan, ei koskaan — päinvastoin hän oli nöyrä, uskollinen palvelija eikä sekaantunut asioihin, jotka eivät häntä koskeneet, — sanoi Wappu ja kyöneleet nousivat taas hänen kuumiin silmiinsä. Hän käänsi pois kasvonsa ja nousi.

— Jumala suojelkoon teitä, Annemiedel, kyllä minä kerran vielä tänne palaan! — Hän otti sauvansa ja hattunsa, kutsui kotkansa ja astui kiireesti kotia.

V.

Yksi päivä kotona.

Kun Wappu palasi portaan yli, niin häntä pyörrytti. Nyt vasta hän tunsu kuinka veri oli noussut hänen päähänsä. Lauhkea ilma täällä alhaalla tuntui hänestä raskaalle ja ahdistavalle verrattuna keveään jää-ilmaan tuolla ylhäällä; niin se varmaan tuntui linnullekin, joka kulkiessa iski Wapun olkapäähän kiinni, — kaikki oli hänelle tuskallista, kärsimätöntä. Näin saapui hän viimeinkin syntymäsjöilleen. Hänen täytyi käydä kylän läpi, tullaksensa sen viimeiseen taloon, ylimystalollisen. Kaikki kyläläiset, jotka juuri olivat lopettaneet päivällisensä, pistivät päänsä ulos ikkunoista ja osoittivat sormillaan tyttöä.

— Kas tuolla käy Kotka-Wappu! Oletko vihdoinkin saanut tulla alas? Ja kotka on sinulla mukana, ettekö ole paleltuneet yhdessä? Isälläsi ei ole ollut kiirettä kärkeä sinua alas! — Näytäppäs minkä näköinen olet? No ruskeaksi ja mustaksi olet tullut kuin schnalzer-paimen! — Eh, eh! Oletko nyt käynyt hyvän-sävyiseksi — niin, niin, sillä lailla käy kun ei tottele isäänsä!

Näin sateli pilkka-sanoja hänen jälkeensä, niin että hän loi silmänsä maahan ja häpeän sekä vihan puna lensi hänen otsalleen. Häväistynä, pilkattuna — näin ylimys-talollisen ylpeä tytär palasi kotiinsa, ja miksi kaikki tämä? — Sammumaton viha leimusi hänestä yhä hurjemmin ja se oli pahempi kuin suuttumus, sillä suuttumusta voi hillitä, mutta viha, katkerasta, räähätystä sydäimestä kasvanut viha juurtuu ihmisen koko olentoon, se on voimattoman koston hiljainen pitkitetty työ.

Äänetönnä Wappu astui sitä mäkeä ylös, mistä ylpeä ylimys-talo näkyi.

Ei kukaan muu kuin kuuro Klettermaier, joka hakkasi puita vajassa, huomannut hänen tuloansa; kaikki muut olivat ulkotöissä.

— Jumala siunatkoon sinua: — lausui hän ja otti lakin päästään isäntänsä tyttärelle.

Wappu laski maahan taakkansa, tuon painavan Hans'in, ja antoi kättä vanhukselle.

— Oletko kuullut Luckard'ista? — kysyi tämä.

Wappu nykähytti päätänsä.

— Niin, niin, — jatkoi ukko, keskeyttämättä työtään, — kuu Bincentz vihaa jotakuta, ei hän malta mieltänsä ennenkun on saanut sen pois tieltä! Minua hän myös mielellään tahtoi pois täältä, sillä hän huomasi että minä pidin Luckard'in puolta, ja hän luulee ettet sinä voisi olla niin uppiniskainen jos ei sinulla talossa olisi apua. Kun hän ei muulla tavoin voi puuttua minuun, niin hän nyt antaa minulle raskaimman työn. Joka päivä pitää minun hakkaaman sylellinen puita. En kestä sitä kauemmin. Sinä tiedät että olen 68 vuotta vanha, ja tämä on jo kolmas päivä. Mutta sitä hän juuri tahtoo, voidaksensa sanoa Stromminger'ille, ett'en enää kelpaa mihinkään, tai pakoittaaksensa minua menemään itsestäni, kun en jaksakaan enää. Vaan mihinkä minä tällä iällä menen? Minun täytyy kestä!

Wappu oli synkän näköisenä kuunnellut vanhuksen puhetta. Nyt meni hän nopeasti talohon, tuodaksensa leipää ja viiniä vanhalle miehelle. Mutta varastohuone oli lukittu, kelleri samaten. Wappu meni kyökkiin. Hänen sydäntänsä kirveli — kyökki oli ollut Luckard'in oikea koto, tuon vanhuksen *täytyi* tulla vastaan ja kysyä: — "kuinka sinun on? — mitä sinä tahdot — mitä minä voin tehdä puolestas?" — mutta se aika oli ollut se. Vieras roteva piika istui piisin vieressä kuorien perunoita.

— Missä ovat avaimet? — kysyi Wappu.

— Mitkä avaimet?

— Varasto-huoneesen ja kelleriin!

Se, jolle hän puhui, katseli häntä hävyttömästi.

— Ho, ho! siivosti, siivosti — kuka sinä olet?

— Sitä sinun sopisi arvata, — sanoi Wappu ylpeästi, — minä olen talon tytär!

— Hahaa! — nauroi piika — korjaa sitten nopeasti luusi kyökistä. Stromminger on kieltänyt sinua astumasta hänen huoneensa. Sinä et kuulu tähän, paikkas' on tuolla ulkona, ymmärrätkös?

Wappu kävi kuolon kalpeaksi. Tälläkö tavalla häntä vastaan-otettiin isän talossa? Wallhurga Stromminger oli siis talon alhaisimman palveluspiian käskettävänä? Tarkoitus ei siis ollut ainoastaan karkoittaa häntä isän läheisyydestä, vaan myöskin kukistaa häntä tällä häpeällisellä tavalla? Ja tämä tapahtui Wapulle — Kotka-Wapulle, josta hänen isänsä kerran suurella ylpeydellä oli lausunut, että tyttö semmoinen kuin hän oli suuremmasta arvosta kuin kymmenen poikaa!

— Anna minulle avaimet! — käski hän ankaralla äänellä.

— Hahaa — tämä tulee yhä hauskemaksi! Stromminger on sanonut että sinä olet pidettävä karjapiikana — avaimet eivät voi tulla kysymykseen, minä olen talon hoitaja enkä anna mitään ulos ilman isännän käskyä.

— Avaimet! — huusi Wappu yhä kiihtyvällä vihalla. Minä *käskän* sinua!

— Sinulla ei ole mitään käskemisen valtaa — tiedätkös sen? Minä olen Stromminger'in enkä sinun palveluksessa. Ja kyökissä minä olen käskijä, ymmärrätkös sen? Se on Stromminger'in tahto. Jos hän pitää lapsensa huonompana meitä palveluspiikoja — niin hän luultavasti tietää miksi!

Wappu astui aivan likelle piikaa, silmänsä leimusivat, huulensa vapisivat — palvelustyttö hämmästy. Mutta ainoastaan hetken aikaa epäili Wappu, sitten hänen ylpeytensä otti voiton, — hänellä ei ollut mitään tekemistä tuon kurjan palveluspiian kanssa. — Hän meni ulos. Hänen suonensa tykyttivät, silmät säkenöivät, rintansa nousi ja laskeusi hengästyksestä — se oli liikaa, mitä hän tänä päivänä sai koettaa. Niinkuin unessa-kulkija hän kävi pihan yli, otti kirveen vanhuksen kädestä, joka väsymyksestä vapisi ja talutti häntä eräälle penkille lepäämään. Klettermaier vastusti rehellisesti tätä tuumaa, eihän hän saanut jättää työtänsä, mutta Wappu viittasi hänelle että hän tahtoi sitä tehdä hänen sijassansa.

— Jumala siunatkoon sinua, sinulla on hyvä sydän, sanoi vanha mies ja vaipui uupuneena penkille. Wappu astui vajaan ja hakkasi noita kovia puita reippaasti. Niin suuttuneena hän kirvestä heilutti että se joka lyönnillä tunki syvästi puuhun.

Klettermaier katseli häntä ihaellen; työ kävi häneltä paremmin kuin mieheltä! Hän iloitsi siitä, hän oli nähnyt Wappua pienestä asti ja rakasti häntä tavallansa. Silloin näki Wappu kaukana Bincenzin inhotun haamun ja pysähtyi äkkiä työssänsä. Bincenz ei häntä huomannut. Hän astui Klettermaier'in takaa tämän säikähtyneen miehen etehen. Wappu katseli häntä vajasta, jossa hän seiso. Hän tarttui miehen kaulukseen, veti hänen pystyyn ja huusi hänen korvaansa:

— Hoi mies! — tämäkö on työn tekoa? Laiskuri — koska hyvänänsä minä tulen, istut sinä aina kädet ristissä — nyt olen saanut tarpeeksi! Kyllä minä autan sinua jaloille, minä! — Ja polvellansa antoi hän vanhalle vapisevalle miehelle semmoisen kolauksen, että hän kaatui kiviselle pihalle.

— Oi, isäntä, auttakaa minua ylös, — rukoili renki; mutta Bincenz oli tarttunut keppiin ja löi häntä:

— Odotappas vaan — kohta saat nähdä kuinka laiskoja renkiä autetaan ylös. Samassa tunsu Bincenz lyönnin päässänsä, niin että hän kiljahti kovasti ja kaatui taaksepäin.

— Jesus, mitä se oli, ännkäsi hän ja vaipui alas penkille.

Se oli Kotka-Wappu! — vastasi hänelle vihasta vapiseva ääni, ja Wappu seiso hänen edessänsä kirves kädessä kalpeilla huulilla, tuijoittavilla silmillä, hengästyneenä, niinkuin hurjasti sykkivä sydämensä olisi tahtonut halaista hänen rintaansa. — Oletko sitä tuntenut? — sai hän viimein vaivalla sanotuksi pitkällä välillä — oletko tuntenut miltä lyönti tuntuu? Rääkkääppäs nyt vanhaa otollista palvelijaani! Luckard'in olet saanut maan mustaan multa ja tahtoisit lähettää Klettermaier raukkaa samaa tietä? Vaan ei, ennenkuin semmoista kärsin, sytytän kotitaloni tuleen ja savutan sinut ulos, niinkuin kettujen kanssa tehdään! — Puhuessaan oli hän auttanut Klettermaier'in ylös ja taluttanut häntä vajaan: — Mene sisään Klettermaier ja levähdä — käski hän. — Minä tahdon sen!

Klettermaier totteli, hän tunsu että Wappu tällä hetkellä oli hallitsija. Vaan ovelta irroitti hän itsensä hänestä ja sanoi, pudistaen päätään:

— Mene, Wappu — sinun ei olisi pitänyt tehdä tuota — mene katsomaan kuinka Bincenz'in on laita — minä luulen että satutit häntä pahasti.

Wappu jätti vanhuksen ja meni taas ulos. Bincenz oli liikkumaton. Wappu loi häneen aran silmäyksen. Hän makasi tainnuksissa penkillä.

Verta tippui hiekalle hänen päästänsä. Tehden nopean päätöksen, meni Wappu kyökkiin ja huusi: — Tule ulos, ota käsiliina sekä ätikkää ja auta minua.

— Joko sinulla taas on jotakin käskettävää — nauraa hohotti piika paikasta liikkumatta.

— Se ei ole minua varten, — sanoi Wappu synkällä katsannolla ja otti itse ätikkä-pullon hyllyltä — Bincenz makaa tuolla ulkona — minä olen lyönyt häntä.

— Jesus Maria! — huusi piika — ja sen sijaan että olisi ruvennut auttamaan Wappua, syöksi hän talon läpi ja yli pihan, huutaen: apua apua! Wappu on tappanut Bincenz'in!

Pian alkoi tämä huuto kaikilta haaroilta aina kylästä asti ja ihmisiä riensi paikalle.

Wappu oli sill'aikaa saanut Klettermaier'in avukseen ja hautoi nyt pyörtynyttä ätikällä ja vedellä. Hän ei ymmärtänyt miksi haava oli niin pahan-laatuinen. Hän ei ollut lyönyt kirveen terällä, vaan vasaralla, mutta hän oli tehnyt sen voimalla semmoisella ett'ei hän itse sitä aavistanutkaan. Kauan pidätetty viha oli tässä lyönnissä ilmutunut, samaten kuin silloin kun hän puita halkaisi.

— Mitä on tapahtunut? — ärjäisi Wapun korvaan ääni, joka saattoi hänen verensä hyytymään.

Hänen isänsä oli vetänyt itsensä ulos kainalo-sauvansa avulla.

— Mitä on tapahtunut? — kuului kymmenkunnista kurkuista yht'aikaa huudettavan ja piha oli pian väkeä täynnä.

Wappu oli äänetön.

Kumiseva kohina syntyi hänen ympärillään, kaikki pyrkivät esiin koettamaan ja katsomaan pyörtynyttä.

— Onko hän kuollut? — pitääkö hänen kuolla?

— Kuinka se on tapahtunut? — kuului toiselta tai toiselta puolelta.

Wappu seiso siinä niinkuin hän ei olisi kuollut eikä nähnyt ja hoiti sairasta.

— Etkö enää osaa puhua? — ärjäisi isä taas hänelle. — Wappu mitä olet tehnyt?

— Näettehän sen! — oli hänen lyhyt vastauksensa.

— Hän tunnustaa sitä! huusivat kaikki hurjasti: Jesus Maria, mikä hävyttömyys!

— Sinä hirtehin! — huusi Stromminger. — Tuommoisenako sinä palaat sieltä ylhäältä isäsi taloon?

Kuullessansa sanat "isäsi taloon" nauroi Wappu katkerasti ja loi terävän silmäyksen häneen.

— Ja sinä naurat vielä kaupan päälliseksi! — huusi Stromminger. Minä luulin että sinä tekisit parannusta tuolla ylhäällä, vaan tuskin olet ehtinyt olla neljänneksen tuntia kotona, niin olet jo saanut tämän onnettomuuden aikaan.

— Nyt hän liikkuu, — huusi yksi vaimoista — hän elää vielä!

— Kantakaa hänet sisään ja pankaa hänet minun vuoteelleni! — käski Stromminger, jättäen sijaa kyökin ovesa, jonka pieleen hän nojautui, kaksi miestä nosti Bincenz'in ja kantoi hänet sisään.

— Jos täällä vaan olisi lääkäri? parkuivat naiset, seuraten sairasta tupaan.

— Jos meillä ainoastaan olisi Luckard täällä, niin ei olisi hätää lääkäristä — arvelivat muutamat miehet — hän tiesi aina neuvoa.

— Hän on siis tuotava tänne — käski Stromminger — hänen pitää tulla heti paikalla!

Wappu nauroi taas:

— Nyt hän olisi hyvä olemassa, vai kuinka Stromminger? Mene nyt ja ha'e häntä hautausmaalta!

Ihmiset katselivat häntä hämmästyneinä.

— Onko hän kuollut? — kysyi Stromminger.

— Niin on, kolme päivää sitten. Hän kuoli siihen suruun, johonka te olette syypää. Se on sinulle oikein

Stromminger — ja jos hän tuolla sisällä kuolee lääkärin puutteesen, niin se on hänellekin oikein — sen hänen hyvät työnsä Luckardia kohtaan ansaitsevat!

Nurisemista kuului ympärillä seisovilta — tämä oli liikaa.

— Semmoisen ilki-työn jälkeen vielä puhua tuolla lailla katumuksen sijassa! Sillä lailla ei kukaan ihminen ollut varma hengestään! Ja Stromminger seisoo vieressä sanaakaan sanomatta? Sepä kaunis isä!

Näin kuului sieltä täältä puhuttavan. Sill'aikaa seisoi Wappu kyökin ovesa uhkaavaisesti Stromminger'ia katsellen, johonka Wapun nuhde oli koskenut vasten hänen tahtoansa. Vaan sitten hän hurjistui ja ojentaen itseänsä kainalosauvan avulla huusi hän ihmisjoukolla:

— Tahdon näyttää teille minkälainen isä minä olen. Vangitkaa ja sitokaa häntä!

Niin oikein — huusivat ihmiset toinen toisensa jälkeen — sitokaa häntä, semmoinen kuin hän on pidettävä lukon takana — oikeuden eteen pitää hänen mennä — se murhaaja!

Wappu päästi kamalan huudon kun kuuli sanan "murhaaja" ja meni kyökkiin.

— Seisokaa! — huusi Stromminger — oikeuteen en salli että tytärtäni viedään — luuletteko että sallisin semmoista häpeätä itselleni tapahtuvan että sanottaisiin ylimystalollisen lapsen olevan vankihuoneessa? Ettekö paremmin tunne Stromminger'ia? Tarvitseeko minun kutsua oikeutta avukseni, kurittaakseni pahaa lasta? Stromminger on mies ja omalla alallansa on hän oma "oikeutensa"! Minä tahdon näyttää teille mitä Stromminger on, vaikka olen halvautunut. Kelleriin minä suljen hänet enkä päästä häntä ulos ennenkuin ylpeytensä on masennettu ja hän, teidän kaiken nähden, on ollut polvillansa minun edessäni! Te olette kaikki sen kuulleet ja jos minä syön sanani, saatte sanoa minua raukaksi!

— Pyhä Jumala, etkö siis enää pidä väliä mistään? — huudahti Wappu. — Ei, ei isä, ei mitään sisäänsulkemista! Jumalan tähden ei mitään sisäänsulkemista! — Lähetä minut pois — — lähetä minut ylös Murzoll'ille ja anna minun jäätyä siellä! — Minä tahdon kärsiä nälkää — vilua — vaan Jumalan avaran taivaan alla; — jos suljette minut sisään, niin tapahtuu joku onnettomuus!

— Ahaa, sinä tahtoisit taas ulos maan-kulkijana elämään, se mielytti siis sinua enemmän. Eipä niinkään. Tähän asti olen ollut liian hyvä sinua kohtaan. Nyt jäät lukon taakse kunnes olet kerjännyt armoa minulta ja Bincentz'ilta.

— Isä, se ei sovellu minulle — ennenkuin sen teen, mätänen minä kellerissa, se sinun pitäisi tietää. Päästä minut ulos, isä, taikka — minä sanon sen vielä kerran — tästä syntyy onnettomuus.

— Nyt olen saanut lörpötyksistä tarpeeksi — mitä te seisotte siinä? Mitä te odotatte? Pitääkö minun itse juosta hänen perässään halvautuneella jalallani? — Ottakaa hänet kiinni — mutta varovasti — sillä se, joka on Stromminger'in sukua, voittaa kymmenen teistä. Muistakaa se!

Nuoret miehet, joita tämä pilkka oli loukannut, pyrkivät kyökkiin; — kyllä me autamme häntä — sanoivat he.

Mutta Wappu seisoi yhdellä hyppäyksellä piisin vieressä ja tempasi siitä palavia kekäleitä:

— Joka uskaltaa koskea minuun, sen poltan minä suolineen sorkkineen! huusi hän ja seisoi siinä, niinkuin yli-enkeli leimuvalla miekallaan.

Kaikki vetäytyivät taaksepäin. — Hävetkää! — huusi Stromminger — teidän kaiken pitäisi toki voittaman yhtä tyttöä. Lyökää kekäleet seipäillä hänen kädestänsä, — käski hän, vihasta hehkuen, sillä nyt oli tullut hänelle kunnian asiaksi kurittaa tytärtänsä koko kylän nähden. Muutamat juoksivat seipäitä hakemaan — oli kuin peto-eläin olisi ollut kaadettava, ja Wappu olikin nyt muuttunut hurjistuneeksi eläimeksi. Verehtynein silmin, tuskan hiki otsalla, valkoiset hampaat yhteen purtuna taisteli hän päällekkäaravaa joukkoa vastaan miettimättä, ajattelematta, niinkuin erämaan peto, sillä hän taisteli vapautensa eli elämänsä edestä. Nyt he löivät seipäillä kekäleet hänen käsistään — hänen ainoat aseensa — silloin heitti hän ne joukkoon, jotta tämä huutaen hajosi, ja yhä ottaen uusia kekäleitä piisistä heitti Wappu tuliset aseensa päälle-karkaajia vastaan. Meteli kiihtyi.

— Tänne vettä! — huusi Stromminger, — tuokaa tänne vettä, sammuttakaa valkea häneltä!

Jos tämä viimeinen keino tapahtui, olisi Wappu hukassa. Hetki vielä, ja vesi olisi siellä — hän joutui epätoivon alaiseksi. Silloin pisti hänen päähänsä aatos — kauhea epätoivon synnyttämä aatos — eikä ollut miettimisen aikaa, aatos oli todellisuus ennenkuin se oli lopuksikaan ajateltu — ja heiluttaen palavaa kekäleitä kädessään syöksi hän nuolen nopeudella joukon läpi ulos pihalle ja heitti

voimakkaalla kädellä kekäleén heinälatoon heinien ja olkien keskelle!

Kauhistuksen huuto.

— Sammuttakaa nyt, huusi Wappu ja lensi pihan yli portista ulos yhä kauemmaksi pois, sill'aikaa kun kaikki kiljuen ja huutaen riensivät sammuttamaan, sillä liekit nousivat jo katosta ylös.

Nousevasta savu-pylvästä lensi rääkyen outo esine ylös katolta, niinkuin liekistä syntynyt, pari kertaa lensi se korkealla ilmassa paikan ympäri, vaan sitten samaan suuntaan, johon Wappu oli lähtenyt.

Wappu, joka kuuli suhisevan äänen jälestänsä — luuli että ajettiin takaa ja riensi umpimähkään eteenpäin. Yö oli käsissä, vaan pimeys ei tahtonut tulla — mielestään oli semmoinen valo hänen ympärillään että häntä välttämättömästi täytyi nähdä jo kaukaa. Hän nousi korkealle kalliolle, nähdäksensä tietä myöten — ja näki sieltä että hänen takaa-ajajansa tuli ilmassa. — Wappu oli saavuttanut tarkoituksensa, ei kukaan enää ajatellut häntä: talon pelastaminen oli vaikea työ ja kaikki kädet olivat siinä työssä. Nyt kotka oli häntä saavuttanut ja lensi niin jyrkästi alas hänen päällensä että se melkein oli syöstä Wappua katolta alas. Wappu painoi uskollisen eläimen rintaansa vasten ja vaipui uupuneena maahan. Sammuvan silmäyksen loi hän vielä tuleen, joka etäältä loisti ja lainasi hohteensa vuorien huipuille. Ankarasti, polttavasti katseli häntä hänen oma tekonsa uhkaavana mahtavana. Kaikkialta soivat kirkon-kellot ja niiden kolkko ääni lausui aivan selvästi: Murhapolttaja, murhapolttaja! Vaan tuo kauhea laulu tuuti hänen tuntonsa uneen — hänen kiihtynyt sielunsa vaipui lauhkeaan rauhaan — hän meni tainnoksiin.

VI.

Kovaa ainetta.

Oli pimeä yö, kun Wappu avasi silmänsä jälleen; valkea oli sammunut, kellon-soitto vaiennut, alhaalta syvyydestä kuului Achen yksitoikkoinen kohina ja korkealla taivahalla loisti yksinäinen tähti. Kauan makasi hän liikkumatonna katsellen tähteä, sen ystävällinen valo puhui hänelle anteeksi saamisesta. Oudon lohdutuksen toi hänelle lauhkea yö-tuuli. Se jäähdytti hänen kuumaa otsaansa, hän nousi istumaan ja ajatuksiansa kokoelemaan. Aivan myöhää ei voinut olla, sillä kuu ei vielä ollut nousnut. Siis oli valkea nopeasti sammutettu. Luonnollistahan se olikin kun kaikki olivat läsnä ja kohta valmiit sammuttamaan; kuinka se olisikaan voinut päästä valloilleen! Hän ei tietänyt mitenkä asian laita oli — hän tutkisteli itseänsä sisimmässä sielussaan, vaan ei voinut tuomita itseänsä syylliseksi. Olihan hän sitä tehnyt ainoastaan pakosta suojellaksensa itseään siten että hankki vihollisilleen muuta tekemistä! Hän tiesi kyllä että hän tästälähin saisi pitää "murha-polttajan" nimen — vaan ansaitsiko hän sitä todellakin? Hän loi silmänsä tähteen tuolla ylhäällä. Oli kuin hän nyt vasta ensi kerran olisi puhunut hyvän Jumalan kanssa; mitä hänelle puhuttiin, se oli sovitusta. Rauhaa täynnä katseli kirkas ilta-taivas alas häneen, olihan hän tehnyt tekonsa rakkaudesta tähän taivaaseen! Ainoastaan tämän korkean tähtitaivaan alla oli hänellä tarpeeksi ilmaa hengittääksensä; makaaminen vankina ahtaassa kellerissä ilmatta, valotta viikkokausia, kuukausia, kunnes lähtisi pakoon inhotun kosijansa taloon ja pilkan alaisena julkisesti matelisi isänsä edessä polvillaan, pyytäen anteeksi — se olisi ollut pahempi kuin kuolema, se oli mahdotointa!

Tämä tyttö, joka aivan yksinänsä oli ollut vieraana jäitten kovassa kodissa, joka myrskyn ja jääsateen kodissa oli valvonut yö-kausia kuunnellen niiden pauhinaa, jonka otsaa taivaan tuli oli suudellut ennen maahan iskeytyänsä, tämä tyttö, joka päivä päivältä kuoleman uhalla oli hypännyt pohjattomien syvyyksien yli, pelastaaksensa eksynyttä lammasta — tämä tyttö ei kauemmin voinut olla ahdasmielisyyden orjana, ei voinut antaa sitoa itseänsä, niinkuin eläin, hänen täytyi elämän ja kuoleman vaiheella itseänsä varjella. Ihmisillä ei enää ollut mitään oikeutta häneen — he olivat hylänneet hänet ja tehneet hänet luonnonvoimain toveriksi, ihmekö sitten että hän kutsui avuksensa yhden noista tovereista — tulen — taisteluhun ihmisiä vastaan?

Wappu ei voinut selvittää tätä kaikkea itselleen, hän ei ollut oppinut ajattelemaan itseänsä, hän ei tietänyt *miksi?* Vaan hän tunsu että Jumala häntä tuominnut, että Hän korkeudessaansa mittasi toisella mitalla kuin ihmiset. Kun Wappu oli vuoriloilla, näyttihän silloin kaikki täällä alhaalla niin pienelle ja mitättömälle, jota hän ennen oli suureksi arvellut — näyttäisikö se toisin *Hänelle* taivaan korkeudessa! Jumala yksin häntä ymmärsi — vähän siitä jos täällä maan päällä arvelivat häntä murhapolttajaksi — Jumala häntä vapautti!

Silloin nousi hän ja heitti pois sen painon, joka hänen mieltänsä oli ahdistanut, ja oli taas tuo entinen rohkea toivova Wappu, väkevä ja vakaa.

— No Hansel, — mitä nyt teemme? — kysyi hän kotkalta, jolle oli tottunut puhumaan ääneen paremman seuran puutteessa. Hansel ajeli par'aikaa jotakin itikkaa, jonka sai suuhunsa. — Aivan oikein. Hansel, meidän täytyy etsiä leipäämme. Sinä miekkoinen löydät sitä kaikkialla, mutta minä.

Äkkiä Hansel tuli levottomaksi ja lensi ylös ikäänkuin tiedustelemaan.

Nyt juohtui Wapun mieleen että, kun valkea oli sammutettu, häntä kentiesi etsittäisiin ja että hänen täytyi paeta. Mutta mihin? Sölden oli hänen ensimmäinen ajatuksensa! Vaan samassa puna lensi hänen poskilleen — Jooseppi voisi kentiesi luulla että hän juoksi hänen jälkeensä? Ja pitäisikö Joosepin nähdä häntä tässä häpeässä ja alennuksessa, köyhänä, kodista karannunna, kammottuna ja "murhapolttajaksi" julistettuna?

Ei, tällöisenä Jooseppi ei saisi häntä nähdä, kaikista ihmisistä hän viimeiseksi! Ennemmin kulkea niin kauas kuin taivas sinertää!

Kauemmin miettimättä otti hän kotkan olkapäälleen — hänen ainoa tavaransa — ja meni samaan suuntaan, mistä hän aamulla oli tullut — Heiligkreuz'iin päin.

Kaksi tuntia oli hän kulkenut, hänen jalkansa olivat revytyt, hän oli uupumaisillaan, kun Heiligkreuz'in kirkontorni pimeästä ilmestyi hänen eteensä: niinkuin valo tulitornista loisti nouseva kuu sen aukkojen läpi, osoittaen äänettömälle vaeltajalle tietä.

Menehtyen väsymyksestä veti hän itsensä kirkolle nukkuvan kylän kautta. Siellä täällä rupesi koira haukkumaan, kun hän hiljaa kulki ohitse. Se, joka nyt sattuisi näkemään häntä, pitäisi häntä tietysti varkaana. Hän vapisi niinkuin hän todellakin olisi ollut varas. Mitä oli tullutkaan tuosta ylpeästä Strommingerin Wapusta!

Kirkon takana oli pappila. Oven vieressä oli puupenkki ja pienien ikkunoiden ulkopuolella riippuivat kuihtuneet kukkasvarret alas puulaatikoistaan. Täällä tahtoi Wappu odottaa päivän nousua, pappi suojelisi häntä ainakin räökkäyksistä. Hän pani maata penkille, Hansel istui puitteilla jalkapuolella, muutamain minuuttien kuluttua täytti luonto vaatimuksensa ja Wappu nukkui.

— Herra Jumalani, mikä löytö-lapsi täällä on! — kuuli Wappu lausuttavan, ja kun hän avasi silmänsä, oli jo kirkas päivä eikä kukaan muu kuin kirkkoherra itse seisonut hänen edessään.

— Kiitetty olkoon Jesus Kristus, — sanoi Wappu ujosti ja laski jalkansa alas penkiltä.

— Ijankaikkisesti amen! Lapseni, kuinka sinä tulet tänne, kuka sinä olet — ja mikä kummallinen toveri sinulla on? — Voisi melkein pelästyä — sanoi pappi ystävällisesti hymyillen.

— Teidän korkea-arvoisuutenne, — sanoi Wappu yksinkertaisesti, — omatuntoni on raskautettu ja minä tahtoisin mielelläni tehdä tunnustuksen teille! Nimeni on Wallburga ja minä olen ylimys-talollisen Stromminger'in tytär Sonnenplattesta. Minä olen karannut kotoa. Tietäkää: minä jouduin riitaan Gellner Bincentz'in kanssa ja löin haavan hänen päähänsä, ja sitten olen minä syyttänyt tuleen ladon isäni talossa! —

Kirkkoherra löi kätensä kokoon: — Jumala auttakoon meitä — minkälaisia juttuja! Niin nuori ja niin paha!

— Teidän korkea-arvoisuutenne — en minä muuten ole paha, en suinkaan — en tahtoisin karpästäkään vahingoittaa — mutta he ovat tehneet minut tällöiseksi! — sanoi Wappu ja katseli kirkkoherraa suurilla rehellisillä silmillään, jotta hänen täytyi uskoa häntä, vaikk'ei olisi tahtonutkaan.

— Astu sisään, — sanoi hän, — ja kerro minulle kaikki, mutta jätä tuo otus tänne, hän tarkoitti, kotkaa. Wappu heitti kotkan ylös ilmaan, niin että se lensi katolle, ja seurasi sitten pappia pieneen taloon.

Pappi antoi hänen astua sisään kamariinsa.

Siinä oli niin hiljaista ja rauhallista. Uudukossa seisoivat karhea sänky, johon kaksi palavaa sydäntä oli maalattu; kirkkoherralle ne merkitsivät Vapahtajan ja neitsyt Maarian sydämet. Sängyn ylipuolella oli vihki-vesiastia porslinistä ynnä pieni hylly, jolla oli hengellisiä kirjoja. Huoneessa oli vielä useita hyllyjä toisia kirjoja varten, ja vanha kirjoituspöytä, ruskea penkki suuren raskaan pöydän takana, muutamia puutuolia, rukous-palli suuren Kristus-ristin alla, jonka päältä riippui Edelweiss-seppele, sekä seinällä siellä täällä kirjavia kuvia paavista ja pyhimyksistä. Katossa riippui linnunhäkki, jossa asui kiero-nokka. Muinais-aikuinen piironki, varustettu messinkisillä jalopeuran päillä renkaat suussa, joidenka avulla

noita raskaita laatikkoja avattiin, oli ainoa korukapine. Tällä piirongilla seisoivat kaikenlaista kaunista. Pyhänjäännös-arkkunen veistetyllä pyhimyksen kuvalla, lasi-laatikko, jossa seisoivat punanen silkki-kehto, missä vahasta tehty Kristus-lapsi makasi, pieni lasinen rukki, ja keltaisessa maljakossa kellastunut kukkasvihko, jommoisia luostarissa tehdään, myös lasi-kupukan alla. Pieni rasia kirjavia näkinkenkiä. Pienistä pienin vuori-kaivos, jonka keski-paikka oli sommiteltu seimeksi sammaleista ja kimeltävistä kiilukoista, ja sen ympärillä näkyi vielä hienosti veistetyitä ihmisten ja eläinten kuvia. Kauniita vaskikannuja ei puuttanut, ja molemmin puolin Kristuksen seimeä oli kaksi kristallista suolakkoa. Ja tämä kaikki oli niin puhdasta ja somaa kuin ei maailmassa tomua löytyisikään, tämä piirongin kaluineen oli se lapsellinen alttari, jonka tämä yksinäinen pappi oli pystyttänyt kauneuden jumalattarelle kuusituhatta jalkaa yli meren pinnan ja kaukana uuden-aikuisesta sivistyksestä. Täällä seisoivat hän usein, kun lumi-tuisku kävi tuolla ulkona ja myrsky tärisytti hänen pientä puurakennustansa, katsellen pientä taide-maailmaansa sisäpuolella, ja sanoi hymyten ja päätänsä pudistaen — mitä kaikkia ihmiset osaavat tehdä!

Juuri samaa Wappukin aatteli kun hän ohitsemennen ujosti silmäili kauniita kaluja. Vaikka hänen isänsä oli rikas, eivät semmoiset kalleudet koskaan olleet eksyneet hänen taloonsa, ja mitä raa'at talonpojat sitten niillä tekisivätkään. Koko elin-aikansa hän ei ollut semmoista nähnyt, mielestään rukki jo oli ollut hyvinkin hienonlainen kapine hänen viikatteittensa ja haravainsa rinnalla. Oli hänestä kuin ei hän uskaltaisi liikkua tässä pienessä huoneessa jotakin musertamatta, ja että hänen siis täytyi olla kauhean siivo. Hän tahtoi välttämättömästi ovella ottaa pois raskaat raudoitettut ett'ei valkoiseksi pesty lattia likaantuisi, vaan pappi ei sitä sallinut, ja hän astui siis niin hiljaa kuin mahdollista ja istui sen penkin viimeiseen päähän, jota pappi hänelle osoitti. Pappi tarkasteli häntä ystävällisellä silmäyksellä ja näki ett'ei hän voinut la'ata ihailemasta piirongin kalleuksia. Vanha herra oli ihmistuntija.

— Sinä tahdot ehkä ensin katsella minun kauniita kapineitani? Tee niin lapseni — muuten ei sinun ajatuksesi pysy niissä tärkeissä asioissa, joita meidän tulee keskustella.

Ja hän vei Wapun tuon salakähmäisen piirongin luo ja selitti hänelle mitä siellä oli ja mistä hän oli ne saanut.

Wappu ei uskaltanut puhua, katseli ja kuunteli vaan kunnioitusta täynnä. Kun viimein kysymys oli seimestä, niinkuin parhaimmasta, sanoi kirkkoherra:

— Näetkös, tuolla on Jerusalemi ja kolme kuningasta, jotka vaeltavat Kristus-lapsen luo — katso tuossa on tähti, joka heitä johtaa ja tuolla — tuolla lapsi makaa seimessä eikä tiedä että on maailmaan syntynyt maailman syntien edestä kärsimään, sillä se ei osaa vielä ajatella eikä ole muistoja tuonut mukanaan taivaallisesta kodistaan, sillä Jumalan pojan täytyi tulla juuri semmoiseksi ihmis-lapseksi, kuin muutkin, — olisivathan ihmiset muuten voineet sanoa ett'ei ollut vaikea olla hyvä ja kärsivällinen kun jumalallista voimaa omisti, sekä sekä ett'ei tavallinen kuolevainen ihminen voinut ottaa seurataksensa semmoista esikuvaa. Niin väitetään usein vielä, Jumala paratkoon, ja syntiä tehdään sen johdosta!

Wappu katseli kaunista pientä paljasta lasta, jolla oli säteikkö kultapaperista päässä, joka niin kärsivällisesti makasi siinä ja kuunteli kirkkoherran sanoja, ja aatellesansa ankaraa, synkkää Herraa Kristusta ristillä tuommoisena köyhänä turvattomana ihmis-lapsena. — tunsin hän sääliä, ja hänen oli paha mieli siitä että eilen Luckard'in kuolinvuoteella oli ollut niin "paha", tuolle ristillä kärsivälle.

— Mutta miksi hän myöskin kärsi kaikkea semmoista? — lausui hän vasten tahtoansa enemmän itsekseen kuin kunnian-arvoiselle papille.

— Sillä hän tahtoi opettaa ihmisiä olemaan palkitsematta pahaa pahalla, olemaan kostamatta, sillä Jumala on sanonut "kosto on minun!"

Wappu punastui ja loi silmänsä alas.

— Ja tule nyt tekemään tunnustuksesi, lapseni — sanoi viisas mies.

— Se on pian tehty, teidän korkea-arvoisuutenne, — sanoi Wappu. Rehellinen kun oli, kertoi hän kaikki kaunistelematta, vaikkapa ujosti ja matalalla äänellä, ja kirkkoherra käsitti pian selvästi asian laitaa. Suurenmoinen elämän kuva oli näin, rohkeilla viivauksilla hänelle kuvattu, ja hän sääli sydämen pohjasta jaloa nuorta tyttöä, joka oli villistynyt karheain vuorihuippujen ja raakain ihmisten keskellä.

Kauan istui hän syvästi miettien, kun Wappu oli lopettanut. Silmäyksensä kiintyi vanhaan kuluneeseen kirjaan eräällä hyllyllä; eräs vieras, jolle hän oli osoittanut hyväntahtoisuutta, oli sen hänelle lahjoittanut. Kansilla seisoivat kultakirjaimilla: "das Nibelungen Lied".

— Herra kirkkoherra — sanoi Wappu, joka tuon miettiväisen katsannon luuli moittivaiseksi, — sinä

päivänä olikin kaikki satanut minun päälleni, suuttumus vielä kiehui minussa Luckard'in tähden ja silloin hän päälliseksi tuli lyömään Klettermaier'ia! Katso, minä en voinut nähdä kuinka hän löi tuota vanhaa miestä, ei kaiken maailman edestä, ja jos se vielä kerran tapahtuisi, niin tekisin juuri samalla tavalla! Ja murhapolttaja en ole, vaikkapa sanovatkin minua siksi. Eikö niin? Jos kirkkaalla päivällä, kun koko maailma on läsnä, pistää jotakin tuleen, ei paljon voi palaa. En tietänyt mitään neuvoa ja aattelin: jos heidän täytyy ruveta sammuttamaan, niin eivät ehdi juosta minun jälkeeni! Ja *jos* se on synti, niin en todellakaan tiedä kuinka tässä maailmassa toimeen tullaan, kun ihmiset ovat niin pahat, että tekevät toisilleen kaikenlaista kiusaa.

— Meidän tulee tehdä niinkuin Jesus Kristus: kärsiä! — vastasi pappi.

— Kuulkaa, teidän korkea-arvoisuutenne, — sanoi Wappu, — jos Herra Jesus Kristus salli kaiken tuon tapahtua itselleen, niin hän tiesi, miksi — hän tahtoi opettaa ihmisille jotakin! Mutta miksi minä kärsisin, en totta tosiaan ymmärrä, sillä ei kukaan ihminen koko Oetz-laaksossa tahtois minulta mitään oppia! Ja vaikka minä kuinka kärsivällisesti olisin antanut pistää itseni kelleriin, niin se ei olisi ketäkään hyödyttänyt, sillä ei kukaan minun esimerkkiäni seuraisi, mutta minä kenties olisin sen saanut hengelläni maksaa!

Hetken aikaa kirkkoherra mietiskeli, siten katseli hän ystävällisesti Wappuun viisaila silmillään.

— Sinä vallaton lapsi, tahdotko minunkin kanssani riidellä? He ovat varmaankin sinua pahasti ärsyttäneet ja rääkänneet, koska sinä joka paikassa olet näkevinäsi vihollisia ja vastustajia. Malta nyt mieltäsi ja huomaa missä olet — sinä olet Jumalan palvelijan luona ja Jumala sanoo: minä olen rakkaus, eikä tämä saa olla vaan tyhjä sana, minä tahdon näyttää sinulle että se on totuutta! Minä sanon sinulle että vaikka koko maailma sinua vainoisi ja tuomitsisi, niin armas Jumala sinua rakastaa ja antaa sinulle anteeksi! Semmoiseksi kuin olet, ovat sinun tehneet kovat ihmiset, jylhät vuoret ja myrskyiset ilmat, ja tämän hyvä Jumala varsin hyvin tietää. Hän katsoo sydämeen ja näkee että sinun sydämesi on hyvä ja rehellinen, vaikka oletkin rikkonut. Hän tietää myöskin ett'ei ryytimaan kasvit erämaassa kasva sekä ett'ei kirveettä hienoa veisto-työtä tehdä. Vaan huomaa! Jos Herramme ja mestarimme katsoo tuota karheasti tehtyä kapinetta niin hyväksi aineeksi että maksaa vaivaa tehdä siitä jotakin parempaa, niin tapahtuupa silloin että hän tarttuu veitseen ja rupee tuohon huonoon ihmistyöhön ja veistää sitä kauniiksi. Nyt minä neuvoisin sinua ottamaan tarkasti vaaria ett'et paaduta sydäntäsi, sillä jos Jumala rupee veistotyöhön ja huomaa aineen liian kovaksi, niin hän katuu vaivaansa ja heittää koko työn. Katso siis lapseni että sydämesi on hellä ja antaa Jumalan käden itseänsä muodostaa. Jos asia sinua niin rasittaa että se sinusta on kärsimätöntä, niin ole nöyrä ja ajattele että se kentiesi on Jumalan käsi, joka sydäntä veistää. Ja jos joku suru oikein sieluasi leikkaa, niin ajattele että se on Jumalan veitsi, joka leikkaa pois joitakuita epätasaisuuksia. Ymmärrätkö minua?

Wappu nyökkäytti päätänsä vähän epäillen.

— No hyvä, — sanoi vanha herra — tahdon tehdä sen sinulle vielä selvemmäksi. Kumpaako mieluummin tahtoisit olla: karhea ryhmy-sauvako, jolla voi ihmisiä tappaa ja joka, kun se on lahonnut, taitetaan ja poltetaan, vaiko tuommoinen hieno pyhimyksen-kuva kuin tuo tuolla, joka pannaan komeroon ja jota hartaasti kunnioitetaan.

Nyt Wappu oli ymmärtänyt ja vastasi vilkkaasti:

— Niin, niin — ennemmin tuommoinen pyhimyksen kuva!

— No katso! Kovat kädet ovat hakanneet sinua ryhmy-sauvaksi, mutta Jumalan käsi voi sinusta tehdä pyhimyksen kuvan jos teet niin kuin olen sinulle neuvonut.

Wappu katseli pappia suurilla hämmästyneillä silmillä, hänestä tuntui niin oudolle — hän oli iloinen ja kuitenkin oli hän itkeä. Pitkän äänettömyyden jälkeen sanoi hän ujosti:

— En tiedä mitenkä lienee, mutta teidän luonanne, herra kirkkoherra, kaikki on toisenlaista kuin muualla. Näin ei kukaan ihminen vielä ole minulle puhunut! Kirkkoherra Sölden'issä torui minua aina, puhuen perkeleestä ja meidän synnistämme, enkä minä käsittänyt häntä ensinkään, kun en ollut silloin vielä mitään paha tehnyt. Mutta te puhutte niin että toinen voi ymmärtää; jos minä saisin jäädä teidän luoksenne, olisi se minulle parasta! Kyllä tekisin työtä yöt päivät ansaitakseni leipääni.

Kirkkoherra mietti kauan ja pudisti sitten päätänsä surumielisesti.

— Se ei sovi, lapseni. Vaikka kuinka ajattelisin, niin se ei käy laatuun. Jos kohta *Jumalan* puolesta voinkin antaa sinulle anteeksi, niin en voi sitä tehdä *ihmisten* puolesta. Sillä Jumala katsoo *tarkoitukseen*, ihmiset vaan *tekoon*. Pappi on ripitys-tuolissa toinen — seurakunnassa toinen. Ripitys-tuolissa edistää hän *armoa* — seurakunnassa *lakia*. Hänen täytyy sanoissa ja teoissa kehoittaa ihmisiä

lakia kunnioittamaan ja pyhänä pitämään. Aatteleppas mitä ihmiset sanoisivat siitä, jos kirkkoherra pitäisi luonansa tunnetun valkeavaaran-tekijän? Luuletko että he ymmärtäisivät miksi sen tekisin? Ei suinkaan, siitä he vaan päättäisivät että minä suojelen murha-polttajaa, ja sen johdosta syntii tekisivät. Ja kun me toinen kerta saisimme kuulla murha-poltosta, niin minä saisin katkerasti katua käytöstäni sinua kohtaan ja luulla että ihmiset sen kautta ehkä olivat tulleet rohkeiksi! Voisiko ymmärtää tätä ja nurisematta ottaa sitä vastaan tekosi seurauksena?

— Kyllä! — vastasi Wappu kolkosti, ja silmät tulivat punaisiksi pidätetystä itkusta. Sitten hän nousi nopeasti ja sanoi kovasti:

— Suuri kiitos, herra kirkkoherra, ja hyvää huomenta!

— He he! — sanoi kirkkoherra — kohta tulessa ja liekissä? Eikö sinusta olisi suurempi tie seinän kuin oven kautta? Sinun sijassasi minä mieluummin menisin seinän kautta!

Wappu seisahtui ujosti ja katseli äänetönnä lattiaan. Vanha herra katseli häntä lystillisellä hymyllä.

Paljoko maksanee ennenkuin tuo kuohuva veri sinussa asettuu! Pötkitäänkö kohta tiehensä tuolla lailla? Sanoinko ett'en millään lailla sinua auttaisi sentähden ett'en voi sinua pitää kotonani? Ensiksikin pitää sinun syödä aamiaista luonani, sillä syödä täytyy ihmisen, ja Jumala tietää kuinka kauan on siitä kun sen teit. Jatketaan sitten puhettamme.

Hän astui erään luukun luo, joka vei kyökkiin ja huusi vanhalle palvelijalle että hänen piti kattaa pöytä kolmelle hengelle. Sen jälkeen istui hän yksinkertaisen kirjoituspöytänsä ääreen ja kirjoitti Wapulle muutamain talonpoikien nimet, joita tiesi hyväksi ihmisiksi.

— Katso tänne, tässä on sinulla koko luettelo rehellisistä ihmisistä Oetz- ja Gurglerlaaksoissa, — sanoi hän Wapulle; hae itsellesi paikka niiden luona. Täällä vuorien takana ei vielä tunneta sinun pahantekoasi, ja kun se tulee tunnetuksi, olet sinä myöskin tunnettu hyvänä palvelijana, niin että he kyllä ovat siitä huolimatta. Ei saa sekoittaa minua asiaan, mutta sinä olet iso ja väkevä kuin mies, niin että kyllä mielellään ottavat sinua palvelukseen. Jos tahdot, niin voit hyvästi työtä tehdä ja tulla hyödylliseksi. Mutta sinun täytyy oppia tottelemaan ja elää maassa maan tavalla, muuten ei käy! Minä en vaadi sinulta että palaat isäsi luo ja annat heittää itsesi kelleriin, sillä se olisi väärä rangaistus, joka tekisi sinua kovemmaksi eikä paremmaksi. En myöskään vaadi että tottelisit isääsi ja menisit Bincenz'ille, tullaksesi onnettomaksi koko elämäksi. Mutta minä vaadin sinulta, että hyvien ihmisten palveluksessa järjellisessä ja järjestetyssä työssä koetat hallita vallatonta luontoasi ja taas tulla hyödylliseksi jäseneksi ihmiskunnassa. Lupaatko minulle sen?

— Minä tahdon koettaa! — sanoi Wappu järkähtämättömässä rehellisyydessään.

— No, siinä kaikki, mitä aluksi pyydän sinulta, sillä tiedän ett'et hyvällä omallatunnolla voi enempää luvata. Mutta koeta rehellisesti parastas ja muista aina että Jumala heittää pois liian kovat puut! — Vielä tänä päivänä tahdon lähteä isäsi luo ja puhua hänen omallatunnollensa, jotta hän antaa sinulle anteeksi ja rakentaa sovintoa sinun kanssasi, tai että hän ainakin on sinua vainoamatta. Anna minun pian tietää missä olet, että voin sinulle kirjoittaa kuinka on asian laita.

Marianne toi aamiaisen sisään ja pappi luki aamurukouksen. Wappukin pani kätensä ristiin ja rukoili sydämen pohjasta hyvää Jumalaa että Hän auttaisi häntä tulemaan hyväksi; hartahin toivonsa oli tulla hyväksi, vaan hän ei tietänyt miten menetellä.

Rukouksen jälkeen kaikki kolme istuivat aamiaiselle, hän, kirkkoherra ja Marianne. Vaan tuskin olivat koskeneetkaan siihen ennenkuin melua kuului ulkopuolelta:

— Kotka! — katsokaa katolla on kotka! Ampukaa se, pyssyjä tänne!

— Jesus, mun Hansel'ini — huusi Wappu, hypähti seisomaan ja tahtoi lähteä ulos.

— Tahdotko suotta joutua vaaran alaiseksi, kun isäsi lähettiläät voivat olla täällä milloin hyvänsä sinua vangitsemassa?

— En jätä kotkaani, tapahtukoon mitä hyvänsä! huusi Wappu ja oli silmänräpäyksessä rientänyt ulos.

Kirkkoherra seurasi häntä, pudistaen päätänsä.

— Kotka on kesyt, — huusi hän vä'elle — se on minun omani, antakaa sen olla.

— Vaan tuommoisen eläimen ei niinkään anneta olla, — nurisi ihmisjoukko.

— Onko se ryöstänyt teiltä lampaan taikka lapsen? kysyi Wappu ylpeästi.

— Ei!

— No jättäkää minut sitten rauhaan lintuineni päivineni, — sanoi tyttö ja seiso siinä niin ylpeänä ja uhkaavana että ihmiset hämmästyneinä tuijoittivat häneen.

— Wappu, Wappu, — varoitti pappi hiljaa — muista tuota kovaa ainetta!

— Minä ajattelin sitä juuri, kirkkoherra — ja hän viittasi kädellään kotkalle: Hansel tule: nyt mennään edemmäksi! Lintu lensi katolta alas, niin että ihmiset pelästyneinä poistuivat. — Jumala teitä suojelkoon kirkkoherra, — sanoi Wappu hiljaa, — minä kiitän teitä kaikesta!

— Etkö tahdo tulla sisään lopettamaan aamiaista? kysyi hän.

— En, en jätä koskaan tuota lintua yksinänsä — täytyyhän minun kuitenkin lähteä pois, mitä minä odottaisin?

— Olkoot sitten Jumala ja kaikki pyhät sinun kanssasi — sanoi kirkkoherra huolistuneena, sill'aikaa kuin vanha Marianne kaikessa hiljaisuudessa pisti joitakuuta hyviä palasia Wapun taskuun.

Hetken aikaa viipyi Wapun jalka tuolla kynnyksellä, joka oli tullut hänelle rakkaaksi — sen jälkeen kävi hän hiljaa eteenpäin läpi ihmisjoukon, joka kummastellen katseli hänen jälkeensä.

— Kukahan tuo oli?

— Se oli noita! — kuuli hän kuiskuttavan takanansa.

— Se on vieras, — lausui kirkkoherra, — joka on tehnyt tunnustuksensa minulle!

VII.

Klotz'it Rosen'issa.

Monta päivää Wappu kulki ympäri etsien palvelusta, vaan ei kukaan tahtonut häntä ottaa kotkan kanssa, ja kotkaa hän ei jättänyt. Jos hän olisikin luopunut siitä, olisi se kuitenkin aina palannut hänen luo, ja että hän voisi tappaa tuota uskollista eläintä, se aatos ei hänen päähänsä pistänyt, tapahtui mitä tahansa. Nyt hän todellakin oli Kotka-Wappu, sillä hänen kohtalonsa oli nyt sidottu Kotkan kohtaloon. Luckard'in vanha serkku olisi mielellään pitänyt Wappua luonansa, kun Wappu hetkeksi poikkesi hänen asuntoonsa, mutta siellä eli hän liian likellä kotoansa — siellä hän tykkänään olisi ollut isänsä vallassa. Hänen täytyi mennä kauas, niin kauas kuin jalat kantoivat. Vuoden aika tuli yhä ankarammaksi, lunta rupesi satamaan ja yöt, joiden kuluessa Wappu tavallisesti oleskeli heinä-ladoissa, olivat kylmät. Hänen vaatteensa tulivat kuluneiksi ja hän rupesi näyttämään mieron-kulkijalle; yhä jyrkemmin kiellettiin sisäänpääsy häneltä, kun hän seuralaisensa kanssa kolkutti jotakin ovea. Hän näytti jo niin oudolle ett'ei mikään rehellinen talonpoikaisvaimo tahtonut antaa hänelle työtä muutamaksi tunniksikaan eikä ruokaa pöydältänsä. Armosta pistettiin hänelle leipäpala joskus ulos ovesta. Ja Wappu, tuo ylpeä Strommingerin Wappu istui kynnykselle sitä syömään! Sillä kuolla hän ei tahtonut. Elämä, tämä ahdistettu, vainottu, kurja, paljas elämä oli sentään ihana niinkauan kuin hän toivoi että Jooseppi kuitenkin joskus rupeisi häntä rakastamaan. Tämä toivo antoi hänelle voimaa kaikkia kärsimään, nälkää, vilua, pilkkaa. Mutta hänen muuten niin voimakas ruumiinsa rupesi horjumaan alituisesta kalvavasta surusta ja mielenjännityksestä, hänen silmänsä kävivät himmeiksi, jalat eivät tahtoneet häntä totella enään ja missä tahansa hän pani maata, hänen ajatuksensa kävivät sekaviksi ja hän makasi kuumeentapaisessa unenhorroksessa. Hän joutui tuskallisen ahdistuksen alaiseksi, ajattellessansa että hän kentiesi sairastuisi. Se vielä! Jos hän jäisi tainnoksissa makaamaan johonkin heinälatoon, niin hän kannettaisiin isänsä luo ja hän olisi taas hänen vallassansa. Hän oli kävellyt ympäri Gurgler-laaksossa ja, etsittyänsä turhaan palvelusta siellä, oli hän aloittanut vaivaloista matkaa Oetz-laaksoon. Vent oli houkuttelevainen hänelle, se oli, isä Murzoll'in rauhoitetulla alalla, se oli hänelle ikäänkuin kappale kotoa. Vaan mitä kovempi ilman-piiri oli, sitä kovemmat myös ihmisten sydämet — ja ennenkuin Wappu oli sinne ehtinyt oli huhu hänen te'ostansa ehtinyt sinne, ja kauhistus ja inhoitus häntä kohtasi kaikkialla. Hän ei vetonut Heiligkreuz'in kirkkoherraan, sillä olihan tämä kieltänyt sitä, ja hyvällä syyllä, sen Wappu ymmärsi. Sentähden hän ei mennytkään enää pappien luo; eihän kukaan saanut ottaa häntä suojelukseensa.

Vent'in kylän viimeinen talo oli juuri sulkenut ovensa Wapulta. Hänen eteensä nousivat nyt

Plattekugel'in taivaankorkuiset seinät ynnä Wildspitze ja Hochvernagtferner, jotka sulkiivat laakson ja joidenka yllä ei ollut mitään tietä. Täällä maailma sulkeutui umpi-latuun ja hän seiso i sen lopussa. Hän seiso i ja katseli yllös vuorille, jotka jyrkkinä nousivat yll'ympäri. Oli harmaa aamuhämärä; yöllä oli satanut lunta, jotta koko laakso näytti suurelle lumikinokselle. Jok'ainoa tien jälki oli hävinnyt. Wappu istui lumeen ja ajatteli: Jos minä nyt nukun ja palellun, niin se on helppo kuolema. — Mutta niin kylmä ei vielä ollut, lumi sul i hänen altansa ja pian oli hän läpimärkä. Silloin hyppäsi hän yllös ja nousi sille kukkulalle, joka on Vent'in takana ja vie yllös Hochjoch'ille. Sieltä näki hän kauas ympärille. Huomasipa sieltä vanan, joka kävi kylän takana Thalleitspitz'in juurella ja ikäänkuin vuoren sydämen läpi. Se voisi olla polku, vaan mihinkä se vei? Hän astui vielä korkeemmalle, voidaksensa nähdä kauemmas, ja silloin putosi ikäänkuin side hänen silmiensä edestä, — olihan tämä se tie, joka Ventistä vei Rosen'in taloille. Rosen, korkein asuttu paikka koko Tyrolissa, viimeinen Oetz-laaksossa, missä ihmiset vielä asuivat kuin kotkat, vaan ainoastaan kaksi perhettä: Klotz'it ja Gestrein'it. Rosen, rauhallinen kätkeyty Rosen, kauhean Vernagt-jäätiön juurella, jääjärven reunalla, minne ei vuosien kuluessa ihmisjalka eksynyt ja joka, vanhana satuna, lepäsi salakähmäisen hunnun alla. Tämä oli sopiva paikka Wapulle, tämä oli hänen viimeinen turvansa, viimeinen paikka, josta hän toivoi apua tai ainakin kuolemaa, niinkuin erämaan pedot. Sinne hän tahtoi mennä Klotz'ien luo Rosen'iin! He olivat Tyrolin mainioimmat oppaat, he olivat niin tutustuneet vuorten kanssa kuin vuori-haltijat, he voisivat ymmärtää että Wappu ennemmin sytytti ladon tuleen, ennemmin kuolisi kuin antoi itseltään ryöstää oikeuden vapaasti hengittää, ja he voisivat suojella Wappua koko maailmaa vastaan, sillä Rosen'in taloilla oli turvapaikan oikeus. Herttua Fredrik oli suonut heille sen, kiitollisuuden osoitteeksi siitä, että kerran Rosen'issa oli löytänyt turvapaikan vihollisiansa vastaan. Viime vuosisadalla oli Josef toinen ottanut pois heiltä mainitun oikeuden, vaan talonpoika riippuu kiinni tavoissansa ja Oetz-laakson asukkaat kunnioittivat vapaa-ehtoisesti tuota oikeutta vieläkin. Se, joka Rosenissa sai suojelusta, oli hyvässä turvassa, sillä Rosenilaiset eivät ottaneet vastaan ketäkään, joka ei sitä ansainnut, ja heitä pidettiin samassa arvossa kuin heidän esi-isänsäkin. Heidän talo-oikeutensa loukkaaminen olisi ollut yhtä kuin pyhyden häväistys. Wappu nosti kätensä taivasta kohtaan sydämestänsä kiitollisna siitä että Jumala oli näyttänyt hänelle tämän tien, ja pyörryksissä, horjuen kävi hän tälle viimeiselle matkalleen, viimeisen voimansa avulla.

Tunnin aikaa, joka mielestänsä oli ijankaikkisuuden pituinen, oli hän kulkenut lumisella polulla. Siinä makasivat hänen edessänsä nuo hiljaiset kunnialliset Rosen'in talot ikäänkuin lumessa uneksien. Niitä oli hän usein Murzoll'ista nähnyt, niinkuin kotkan pesät kallioseinällä. Sydämensä tykytti niin että hän kuuli sen tykytystä, polvensa vapisivat. Jos häntä täältäkin pois näytettäisiin? Lumipyry alkoi taas, kiertäen kaikki valkoiseen huntuunsa. Wappua pyörrytti, kylmänä liehui valkoinen huntu hänen päänsä ympär i, vaan hänen kuumeenkuumalla otsalla se sul i ja vuosi vetenä alas hiuksia ja kasvoja myöten ja hän värisi vilusta. Viimeinkin seiso i hän Nikodemus Klotz'in oven edessä ja haparoi oven-kolkutinta, vaan tätä tehdessä kävi kaikki niin oudon vaaleaksi hänen silmissään, hän kaatui ovea vasten ja vaipui sitten maahan.

Kauas, kauas lentelivät valkoiset lumihiteet alas ahtaasen laaksoon ja muodostivat rauhallisen valkoisen kummun Nikodemus Klotz'in salvatun oven eteen tuon liikkumattoman olennon yll i, joka siinä oli vaipunut maahan.

Nikodemus Klotz istui lämpösellä piisinpenkillä, poltti pientä piippuansa ja katsoi hyvillään ulos ikkunasta ulkona raivoavaa pyry-ilmaa. Niin kului neljännestunti toisen perästä; nuorin veli Leander, pulska metsästäjä, istui tutkistellen erästä viikkolehteä.

— Pyryttää taas kauniisti, — sano i Nikodemus yhä polttaen.

— Niin, — sano i Leander katsellen pyryä ja tuiskua pienen ikkunan toisella puolella. Silloin musta siipi yht'äkkiä löi ikkunaa vastaan valkoisessa pyörteessä, ja lentää liehutteli sitten yllös katolle.

— Oli jotakin! — sano i Leander ja nousi.

— Mitä se olisi ollut, — mörisi vanhin veli, — eihän kukaan ihminen mene ulos tällaisella ilmalla.

— Oh, se oli lintu, kertoi Leander, ottaen pyssyn naulasta, sillä metsästäjänä hän pystytti kohta korvansa kun kuuli siiven suhinata. Hänen täytyi tarkastella mitä se oli. Hän meni ja avasi varovasti oven ett'ei peloittaisi lintua pois. Nyt tuli joukko lunta sisään ja hän havaitsi kinoksen rapulla. Hän ei päässyt ulos, vaan meni ensin hakemaan lapiota, jolla poistaisi lumen. Harmistuneena pani hän pyssyn pois ja rupesi luomaan lunta.

— Jesus, mitä tämä on? — huusi hän äkkiä. — Nikodemus, tule tänne, täällä makaa jotakin oven edessä lumessa, auta minua!

Veli joutui paikalle, yks kaks oli kinos kaivettu läpi, ja käsivarsi, kaunis ympyriäinen käsivarsi tuli ilmi. Pian vetivät he pehmosen lumen alta hengettömän olennon.

— Hyvä Jumala, tyttö — ja mikä kaunis tyttö! — kuiskasi Leander, kun tuo ihana pää ja muhkea rinta tulivat näkyviin.

— Kuinka hän lienee tänne eksynyt? — sanoi Nikodemus ja pudisti päätänsä sill'aikaa kun hän, ei ilman vaivaa, nosti raskaan ruumiin lumesta.

— Onko hän kuollut? — kysyi Leander ja koski häneen, katsellen kalpeita ruskeita kasvoja puoleksi hämmästyneenä ja puoleksi ihastuneena.

— Täällä kysytään hieromista — käski Nikodemus — vaan ensin sisään huoneesen hänen kanssansa.

Ja he kantoivat Wapun sisään ja laskivat hänet Nikodemus'en vuoteelle.

— Kyllä hän jo on maannut tuolla ulkona puolen tunnin aikaa, sillä niin kauan ainakin on siitä kun olin kuulevinani kolkutusta ovella, vaikka luulin että oli lumipallo, joka putosi katolta alas.

Leander toi vadillisen lunta sisään ja tahtoi hyväntahtoisesti olla avullisna nutun riisumisessa nuoren tytön päältä.

— Ei niin, — kielsi vanhempi ja viisaampi mies, — se ei sovi tuommoiselle nuorelle pojalle kuin sinä olet — jos tyttö saisi tietää siitä, niin saisi hän hävetä! Sinä menet ulos ja koetat saada tänne jonkun Gestrein'istä, — Katarinan tai Mariannan. Mene!

Leander ei voinut kääntää silmiänsä hengettömästä ruumiista.

— Mikä kaunis tyttö! — mutisi hän säälien mennessään.

Tyynellä toimeliaisuudella riisui nyt kokenut mies vaatteet tytön päältä ja hieroi ruumista niin kauan ja niin kovasti lumella, että iho taas rupesi näyttämään elävän ihmisen iholle ja veri vapaasti juoksemaan. Sen jälkeen pyyhki hän tyttöä hyvästi, peitti häntä lämpöisesti ja antoi hänelle muutamia pisaroita jotakin väkevätä yrtti-juomaa.

Viimeinkin Wappu tointui, liikkui ja ojensi itseänsä sekä katseli kerran ympäri huonetta. Vaan silmänsä olivat lasintapaiset, hourailevaiset, ja sopertaen muutamia käsittämättömiä sanoja sulki hän silmänsä jälleen. Hän on kipeä, — sanoi Nikodemus Leander'ille, joka juuri astui sisään, sill'aikaa kuin roteva talonpoikaisnainen seisoj rapulla ja pudisti lumen päältänsä.

— Marianna, — sanoi Nikodemus — tämä oli hänen nainut sisarensa — nyt sinun täytyy auttaa meitä, sillä minä ja Leander, me molemmat miehet emme kuitenkaan voi tyttöä hoitaa, Leander silmäilee sitä jo vallan ihastuneena.

Hän katsahti moittivasti tuohon nuoreen mieheen, joka taas seisoj vuoteen pää-puolella ja ihastuksissaan katseli sairasta. Punastuen käänsi Leander pois kasvonsa.

Marianna astui nyt vuoteen viereen ja ensimmäinen kysymyksensä oli tietysti:

— Kuka se lienee?

— Jumala tietää! Arvattavasti joku mieron kulkija, — arveli Nikodemus.

— Niin miksi ei? — mörisi Leander — jokaisen pitäisi nähdä että hän ei ole mieron kulkija.

— Niin, niin, — sanoi Marianna, — sentähden että hän on kaunis ja mielyttää sinua! Vaan tiedä, että monella on kauniit kasvot ja ruma sielu, — siitä ei voi päättää. Siivo tyttö ei tähän vuoden aikaan yksinään kuljeskele ympäri maata siksi että hän uupuu. Siihen hänellä kyllä on omat syynsä ja Jumala tietäköön kuka tällä lailla on saatu taloon!

— No, se voi olla yhden tekevää — arveli hyväsydäminen Nikodemus, — emme kuitenkaan voi ajaa häntä ulos lumeen ja viluun, olkoon hän sitten kuka hyvänsä.

— Kernaasti minun puolestani — sanoi vaimo, — minä tulen tänne häntä hoitamaan, jos tahdotte, vaan talooni en ota häntä, sen vaan sanon teille!

— Ei ole tarpeellista — kyllä me häntä pidämme itsekin! — vastasi Leander suuttuneena, ja kun Wappu taas sopersi jotakin itseksensä, kallistui hän hellästi alas: — Mitä tahdot, mitä toivot?

Vanhemmat sisarukset katselivat toisiansa.

— Kuuleppas sinä, — sanoi Nikodemus, — minä sanon sinulle jotakin. Nyt sinä teet niin hyvin ja olet pistämättä nenääsi tähän huoneesen siksi kuin tiedetään kuka tämä ihminen on. — *Tuohon* on

salvomies tehnyt aukon, mene sinä ulos sen kautta, äläkä enää tule sisään, jos et tahdo että minun pitää ajaa tyttö tiehensä, kipeä kun on! Ymmärrätkös?

— No kyllä kai saa katsella tyttöä? — mutisi Leander. — En totta tosiaan ymmärrä mitä hirvittävää se on sinun mielestäsi.

— Laita itses pois täältä; minä en ai'o kärsiä sitä niin kauan kun olen herra talossani ja sinun holhojasi. — Sen sanottuansa sysäsi hän veljensä ovesta ulos ja jäi sisaren kanssa yksinään sairaan luo.

Wappu ei selvinnyt, hän makasi kuumeen horroksissa. Kurkku oli paisunut, jäsenet kankeat ja kipeät. Sisarukset huomasivat pian että vieras oli pahasti vilustunut ja uupunut ja hoitivat sitä niin hyvin kuin voivat. Täll'aikaa Leander toimeettomana ja levottomana kuljeskeli talossa. Niin pian kun joku tuli sairashuoneesta oli hän aina vastassa ja kysyi kuinka oli sairaan laita. Hän oli julmistunut myöskin siitä ett'ei saanut hoitaa tyttöä. Kun lumipyry illalla lakkasi, otti hän pyssynsä ja meni ulos.

Vaan oltuansa hetken aikaa ulkona tuli hän sisään jälleen ja kutsui Nikodemus'en ulos sairashuoneesta.

— Tuolla ulkona katolla istuu kotka, oiva kotka ja katselee ihmiseen niin tyynesti ja tuttavasti kuin jos olisi kotona täällä! — lausui hän innoissansa.

— Ah — sanoi Nikodemus, — sepä olisi kummallista!

— Tule itse katsomaan! huusi Leander ja veti veljen ulos mukaansa.

— Siellä — siellä se istuu eikä liikahda paikasta. Mikä komea lintu — ja sitä ei saa ampua — se voi tehdä ihmisen hulluksi!

— Miksi et voi sitä ampua? — sanoi Nikodemus.

— Ah enhän minä voi pamahuttaa, kun tyttö parka tuolla sisällä makaa! — sanoi Leander ja potki jalkaa.

— Aja se pois sitten, — neuvoi Nikodemus — ja laita niin että saat sitä ampua kaukana, josta se ei kuulu.

Leander rupesi heittämään lumipalloja ylös katolle peloittaaksensa lintua. Mutta kotka vaan pystytti höyheniänsä, tirsкуi ja lensi vihdoinkin ylös. Vaan pois ei se lentänyt, se kierteli ilmassa pari kertaa ja istui sitten katolle jälleen.

— Ah se on merkillistä! Se ei tahdo pois täältä. Se on juuri niin kuin se olisi kesyt!

Vielä pari kertaa yritti Leander peloittaa sitä — mutta turhaan.

— Se on kuin olisi lumottu! — arveli Leander tehden ristin-merkkiä lintua vastaan; tämä ei ollut siitä millänsäkään, luultavasti sillä ei ollut kuitenkaan mitään yhteyttä pahalaisen kanssa.

— Minusta näyttää kuin sitä olisi ammuttu niin ett'ei se osaa lentää. Kaikissa tapauksissa ei se enää mitään vahinkoa tee! selitti Nikodemus.

— Anna sen istua rauhassa siksi että putoo alas, jos et tahdo tyttöä peloittaa ampumisella.

— Niin, se on jo puolikuollut. Luulen että voisi sitä kädelläkin vangita.

Hän otti tikapuut, asetti ne kattoa vasten ja nousi varovasti niitä myöten. Lintu antoi hänen lähestyä aivan likelle. Leander veti liinansa taskusta ja tahtoi heittää sen kotkan pään yli. Vaan silloin lintu hakkasi häntä niin että hänen nopeasti täytyi poistua.

Nikodemus nauroi.

— Se näytti sinulle tuo kuinka kotkia kädellä vangitaan. Minä olisin voinut sanoa sen sinulle kohta.

— En ymmärrä mikä lintu tuo lienee, — sanoi Leander, pudistaen päätänsä. — Odotappas vaan — jos minä tapaan sua muualla!

— Huomenna voit sitä ajella jos ei se yöllä kuole. Kun se taas jaksaa lentää, niin se kyllä lähtee kauemmas ja liian kauas ei se missään tapauksessa pääse.

Jo pimensi ja Marianna tuli ulos ilmoittamaan että hänen nyt täytyi mennä kotia laittamaan illallista miehelleen.

Veljekset astuivat sisään ja Nikodemus otti esiin leipää ja juustoa aamiaiseksi varastohuoneesta.

Sill'aikaa kun hän oli ulkona avasi Leander hiukan ovea, joka tuvasta vei Nikodemus'en makuuhuoneeseen ja tirkisteli Wappua raon kautta. Hän makasi nyt hiljaa ja nukkui rauhallisesti Nikodemus'en lämpösellä vuoteella. Eihän hän pitkään aikaan ollut vuoteella maannut; taisi oikein nähdä että se teki hänelle hyvää unessa, niin pehmoista ja hyvää oli siinä maata.

— Jumala suojelkoon sinua, lapsi raukka, Jumala suojelkoon sinua! — kuiskasi hänelle Leander ja sulki nopeasti oven, kun kuuli Nikodemus'en lähestyvän. Kun tämä astui sisään ruoan kanssa, istui Leander viattomasti piisin penkillä.

— Tänään kyllä käy päinsä kun Benedikt on poissa, sillä nyt minä voin maata sinun kanssasi Benedikt'in vuoteella. Vaan kun hän huomenna palaa on meidän vaikea tulla toimeen kahdella vuoteella.

— Oh, minä en tarvitse mitään vuodetta, — huusi Leander innostuneena. — Hänen tähtensä tuolla sisällä minä kyllä makaan piisin penkillä taikka heinä-ladossa, se on minulle juuri yhdentekevä. Jos jonkun pitää kärsiä epämukavuutta hänen tähtensä, niin minä tahdon olla se.

— Saat varsin mielellään jos se sinua huvittaa; vaan ei heinäladossa eikä piisin penkillä, sillä se on liian likellä sairashuonetta, — ymmärrätkös?

— Niin, niin ymmärrän kyllä, — sanoi Leander ja puri juustoansa, niinkuin se olisi ollut hapan omena.

Nuorempien Klotz'ien makuuhuone oli vastapäätä Nikodemus'en, ja tämä pani nyt maata poissa olevan vuoteelle. Pari kertaa yöllä hän nousi ja meni Wapun ovelle kuuntelemaan kuinka hänen oli laita. Hän puhui ja houraili paljon, ja kerran Nikodemus selvästi kuuli hänen puhuvan kotkasta.

— Aha, — arveli hän, — varmaankin näki hän kotkan kun tuli tänne. Nyt hän vieläkin unessa sitä pelkää.

Varhain seuraavana aamuna ennen aamiaista levottomuus taas ajoi Leander'in ulos.

Vasta päivällis-aikana palasi hän kotia.

— No, kuinka jaksetaan siellä sisällä? — kysyi hän astuessansa sisään.

— Samalla lailla. Hän ei tahdo selvitä. Ja paitsi sitä on hänellä kauhea tuska ihmisistä, jotka tahtovat vangita häntä.

Leander raappasi korvan taustaa:

— Siis minä en voi vieläkään ampua! Aatteleppas vaan, kotka istuu yhä vielä katolla.

— Miks'ei!

— Niin, kun minä aamulla tulin ulos en ollenkaan sitä nähnyt. Luulin että se oli lentänyt matkoihinsa ja kuljeskelin kolmen tunnin aikaa sitä tapaamassa. Kun tulen kotia, istuu se taas ihan levollisna katolla.

— Jos ihminen olisi taika-uskoinen, niin voisi kyllä pelästyä tällöisestä!

— No niin! voisi melkein uskoa että vuoren "onnelliset neidot" tekevät minulle koiran kuria.

— Jumalan rauhaa! — lausui samassa karhea syvä ääni, ja Benedikt, toinen veli, joka oli ollut matkoilla, astui sisään.

— Ah! Jumalan rauhaa, oletko jo kotona! huusivat veljekset hänelle vastaan. Mitä uutta, mitä olet toimeen saanut?

— Oh, ei paljo mitään, he ovat taas lähettäneet meitä Pontiuksen luota Pilatuksen luo ja syöttäneet minulle lupauksia. Minä sanon sentähden että kaikki Oetz-laakson asukkaat, niin ihmiset kuin elukat, ehtivät taittaa niskansa ennenkuin saamme ajotietä tänne. — Puhuja heitti suuttuneena laukun selästänsä ja istui piisin penkille. — Saammeko pian jotain syödäksemme?

— Kohta! — sanoi Nikodemus, joka itse oli kokkina ja toi sisään lihalientä.

Pienen maito-maljan toi hän myöskin ja vei sen sisään sairaalle. Leander'in silmäykset seurasivat häntä kateudella.

Benedikt oli nälkäinen ja rupesi heti liemeen käsiksi, huomaamatta mitä veli teki tai oli tekemättä.

Nikodemus palasi pian, ja ääneti söivät kaikki kolme sitten talonpojan juhlallisella tavalla, jonka mukaan lusikat käyvät määrätysssä tahdissa, niin ett'ei kukaan saanut liian paljon eikä liian vähän.

Lopetettuansa syömisen, sytytti Benedikt piippuaan ja ojensi itseänsä mukavasti piisinpenkille.

— Mitä uutta muuten maailmasta kuuluu? Kerro nyt jotakin! pyysi Leander, joka tunsii veljen harva-puheisuutta.

Tämä pisti piipun toiseen suupieleensä ja haukotteli.

— Minä en tiedä mitään! Vaan hetken kuluttua sanoi hän kuitenkin:

— Rikkaan Stromminger'in tytär, — tuon, joka asuu Sonneplatte'lla — Kotka-Wappu, te tiedätte — on syyttänyt isänsä taloa tuleen ja juoksee nyt kerjäten ympäri maata.

— Ah, mikä juttu se on? — kysivät veljekset kummastellen.

— Se taitaa olla kappale tytöksi! jatkoi Benedikt. — Isänsä täytyi lähettää hänet Hochjoch'ille, kun ei voinut häntä hallita — nyt hän palaa ja hänen ensimmäinen tekonsa on että puoleksi tappaa Gellner-Vincentz'in ja syyttää tuleen isän talon.

— Jesus Maria!

— Sen tehtyänsä pötki hän tietysti pakoon ja kuljeskelee nyt ympäri maata. Eilen oli hän Vent'issä ja kulki ovelta ovelle, etsien palveluspaikkaa — vaan kuka ottaisi semmoisen taloonsa? Vielä päälliseksi kulettaa hän mukansa kotkaa, jonka hän kerran vangitsi, ja se pitäisi ihmisten myöskin ottaa hänen kansansa. Luonnollista on että jokainen kiittää kunniaa!

Nikodemus katseli Leanderia, joka kävi tulipunaiseksi.

— Kaunis juttu! sanoi Nikodemus — nyt minä tiedän kuka tuolla sisällä makaa! — Kotka, joka ei tahdo katolta poistua — ja hän on koko yön kotkasta hourailnut — ei hullumpaa! — Kotka-Wappu on meidän talossa!

Benedikt hypähti ylös.

— Mitä?

— No, älä toki huuda niin kauheasti, — sanoi Leander, — pitääkö tuon sairaan tyttöparan välttämättömästi kaikkea kuulla? Nikodemus kertoi nyt kuinka Leander oli löytänyt hänen puolikuolleena ulkona lumessa ja että oli mahdollinen tehdä muuta kuin pitää häntä talossa ainakin siksi kun jaksaisi käydä. Vaan Benedikt oli ankara mies ja arveli että koko sairaus ainoastaan oli vale sekä että veljet olivat olleet hupsuja ja antaneet vetää itseään nenästä. Kyllä hän pian pääsi irti työstä.

— Murha-polttajille ei meillä ole turvapaikkaa, — huusi hän ja terävät silmänsä iskivät tulta paksujen kulmakarvojen alta.

— Jos sinä olisit nähnyt tätä tyttöä, niin sinäkin olisit ottanut hänet taloon, se ei olisi ollut ihminen, joka olisi voinut ajaa häntä ulos lumeen ja myrskyyn!

— Vai niin? Ja sillä lailla me pian saisimme kaikki seudun roistot ja rosvot taloomme — jotta pian sanottaisiin että Rosen on roistokansan turva-paikka! Se olisi juuri makupala herroille tuolla maanoikeudessa! Jos te annatte ulos-ajetun mieronkulkijan houkutella itsiänne, niin minun täytyy ylläpitää järjestystä Rosen'issa.

Hän lähestyi ovea. Nikodemus asettihe seisomaan oven eteen ja sanoi tyynesti, mutta vakavasti:

— Benedikt, minä olen vanhin ja olen yhtä pallon kuin sinä herra Rosen'issa, tiedän myös yhtähyvin kuin sinä mitä me Rosenilaiset olemme velkaa itsellemme! Minä annan sinulle kunniasanani että tämä tyttö ei tule jäämään tuntiakaan kauemmin taloon kuin inhimillinen ja kristillinen oikeus vaatii, vaan nyt hän on kipeä, enkä minä salli että häntä rääkätään. Niin kauan kuin minä istun Rosen'issa, ei kellekään ihmiselle vääryyttä tehdä sen katon alla.

Silloin Leander katkaisi hänen puheensa:

— Nikodemus! sanoi hän luottavaisesti ja loistavin silmin, — anna hänen vaan mennä sisään, kun hän on tytön nähnyt, ei hän koskaan enää tahdo lähettää häntä pois!

— Sinä saatat olla oikeassa, keltanokka! — hymyili Nikodemus ja avasi hiljaa oven.

Benedikt astui suutuksissaan melulla sisään. Tällä kertaa Leanderkin sai luikahtaa mukaan eikä Nikodemus'ella ollut mitään sitä vastaan että hän piti Benedikt'iä silmällä ja esti häntä raivoomasta.

Marianna istui vuoteen vieressä ja neuloi uusia vaatteita sairaalle, sillä vanhat olivat niin ryysyiset että hänellä olisi ollut mitään panna päällensä, kun taas saisi nousta ylös. Marianna viittasi että heidän piti olla hiljaa, kun Benedikt astui melulla sisään. Vaan tämä oli tuskin sairasta nähnyt ennenkuin hän käveli hiljemmin ja hitaasti lähestyi vuodetta. Tyttö nukkui raskaasti. Hän makasi selällään ja oli pannut kauniin pyöreän käsivartensa pään yli. Tuuheat tummat hiukset valuivat alas valkoiselle rinnalle, joka ei ollut ruskeaksi tullut karheen talonpoikaisen nutun alla ja jota tuo väljä paita nyt osaksi paljasti. Nukkuvaa oli ikäänkuin hymyten puoleksi avannut huulensa ja kaksi riviä valkosia helmihampaita tuli näkyviin punaisten huulien väliltä — vaan nukkuvan otsa puhui kauniimmin kuin sanoilla voi lausua puhtaudesta ja jaloudesta. — Benedikt oli vaiennut — hän oli ihan ääneti. Hän katseli kauan niinkuin hämmästyneenä tuota ihastuttavaa ja kuitenkin puhdasta kuvaa. Hänen ruskeat kasvonsa rupesivat vähitellen hohtamaan niin kuin Leander'in. Sitten puri hän hampaansa yhteen ja kääntyi pois:

— Hän on todellakin kipeä, sanoi hän, kuin olisi ajatellut: — tähän ei voi mitään — ja meni sitten varpaisillaan ulos huoneesta.

VIII.

Erämaassa.

Taas kevättuuli kävi yli maan. Kuohuvissa vuoripuroissa virtaili sulannut lumi alas; ujosti, melkein epäilevästi pistivät ensimmäiset alppikasvit esiin ja kurkistivat aurinkoon päin, ikäänkuin kysyäkseen, loistiko se vaan leikillään vai oliko se todentekoa, jotta uskaltaisivat astua esiin lumesta. Siellä täällä oli vielä valkoisia kinoksia, ikäänkuin lakanoita, joita oli jälkeen unohdettu.

läti vihriöivissä hongistoissa ja kuusistoissa nostivat linnut siipiään, pitivät liverrellen keskusteluitaan ja virittivät pieniä kurkkujansa yhteiseen riemulauluun.

Vuori-huipuilta syöksivät lumivyörteet pauhulla alas laaksoihin, ja nuo kauheat liikkuvat lumijoukot mursivat muuria ja hirsiä, puita ja pensaita. Nyt oli taistelua ja elämää — pauhua ja kauhua, pelkoa ja toivoa vuorilla ja laaksoissa; ja tuo alituisesti ylpeä tyhmän-rohkea ihminen rupesi taas liikkeelle menemään pitkän talvisen torkkumisensa jälkeen, aloitti koetella vuoria alppi-sauvallansa, missä uskaltaisi jalkaansa asetella haterassa lumessa.

Ainoastaan Rosen makasi vielä taivaankorkuisten vuoriseinien varjossa ikäänkuin uneksien valkosen lumi-vaipan alla. Oven ulkopuolella seisoivat Leander ja syötti Hanselille suurta hiirtä, jonka oli pyytänyt sille. Hansel oli tullut Leander'in lemmikiksi siitä asti kun hän sai tietää että se oli Wapun oma, ja uskollinen eläin ei kärsinyt mitään puutetta Rosen'issa.

Nyt Benedikt vuorisauva kädessä palasi eräältä matkalta. Hän oli tutkiskellut tietä Murzoll'ille ja useita kertoja ollut elämän ja kuoleman vaiheella. Hän katseli sinne tänne, koko hänen olentonsa oli synkkä ja liikutuksen alainen.

— No'o, — kysyi Leander jännitetyllä mielin — kuinka on laita?

— Tietä voi töin tuskin kulkea! Jos minä menen hänelle saattajaksi, niin hän ehkä uskaltaisi sitä käydä.

— Kuule Benedikt, älä mene, älä laske häntä sinne ylös — minä pyydän sinua.

— Mitä hän tahtoo — sen hän tahtoo! — sanoi Benedikt synkästi.

— Sano hänelle että vuorelle on mahdotoin päästä, niin hän kyllä jääpi tänne.

— Miksi valetta! Ei hän kuitenkaan mieltänsä muuta, vaikka hän jäisi tänne kuinka kauan, ja sinulla ei ole rahtuakaan toivoa, sen hän on sanonut monta kertaa. Semmoinen keltanokka kuin sinä et kelpaa Wapun tapaiselle tytölle. Pysy nyt alallasi!

Hän meni huoneeseen. Suuttumuksen ja tuskan kyynelät nousivat Leander'in silmiin. Wappu tuli heinätanko kädessä tallista Benedikt'iä vastaan.

— Wappu, — sanoi tämä, — jos on välttämätöntä, niin tahdon sinua viedä tuonne ylös, minä olen saanut selkoa tiestä, mutta vaarallinen se vielä on.

— Sydämellinen kiitos, Benedikt — sanoi Wappu, menkäämme huomenna.

Hän ripusti heinätangon seinään ja meni kyökkiin. Benedikt löi lumen jaloistaan ja asetti vuorisauvan eräesen nurkkaan. Hän mietiskeli hetken aikaa, vaan sitten hän ei voinut enää itseänsä pidättää — hän seurasi tyttöä.

Wappu oli juuri sitonut helmat ylös, ruvetaksensa kuuraus-työhön.

— Wappu, jätä tuo, minä tahtoisin puhua kanssas.

— Minä en voi, Benedikt, minun täytyy siivota kyökkiä. Kun minä huomenna lähden, niin koko talo täytyy olla siisti. En tahdo jättää mitään epäjärjestystä jälkeeni.

— Olethan sinä meidän luona tehnyt työtä enemmän kuin olet syönyt ja juonut. Anna nyt olla, täällä on hyvä järjestys kyllä — ja kun sinä olet poissa, — on kaikki kuitenkin yhtäläistä. — Hän pureskeli puunkappaletta ja sylki pois tikut, jotka siitä lähtivät. Wappu näki kuinka kauheasti liikutettu Benedikt oli. Hän jätti työnsä kuunnellaksensa häntä.

— Wappu, sanoi Benedikt, mieti vielä kerran etkö tahdo kumpaakaan meistä. Katso, sinun ei pitäisi olla ylpeä, kun olet niin pahassa huudossa että todellakin täytyy suuresti rakastaa sua tahtoakseen sinua vaimoksi.

Wappu kallisti päätänsä myöntäen.

— No, näetkös, me täällä Rosen'issa olemme miehiä, jotka voivat kosia missä hyvänsä, ja mikä tyttö hyvänsä olisi iloinen meitä saadessaan. Sinä voit valita jommankumman meistä veljistä ja heität semmoisen onnen luotas. Katsos Wappu, sitä sinä ehkä kerran kadut!

— Benedikt, sinulla on hyviä tarkoituksia minua kohtaan ja minä pidän niin paljon sinusta ja Leanderista kuin suinkin voi pitää miehistä, joiden kanssa ei tahdo mennä naimisiin. Minä en totta tosiaan mene vaimoksi kellekään, jota en voisi miehenäni rakastaa, ja tahdon paitsi sitä sinulle ilmoittaa — että kerran olen nähnyt miehen, jota en voi unohtaa, ja ett'en ota toista niin kauan kuin hän on mielessäni.

Benedikt vaaleni.

— Näetkös, minä sanon sen sentähden sinulle, että tyyntyisit etkä mua enää ajattelisi. Usko minua, Benedikt, minä tiedän mitä olet minun hyväkseni tehnyt, sinä ja te kaikki. Te olette minut pelastaneet kuolemasta, te olette minua suojelleet, kun isäni tahtoi minua ottaa väkivallalla, ja sangen kaunista oli katsella kuinka sinä puolustit minua ja talosi oikeutta. Minä olisin onnellinen tyttö jos voisin rakastaa sinua ja unohtaa tuon toisen — minä olen sinulle sydämen pohjasta kiitollinen, ja jos se voisi sinua hyödyttää, niin mielelläni uhraisin elämäni puolestas, — vaan sano itse, mikä ilo sinulla olisi vaimosta, joka rakastaisi toista? Se olisi todellakin huono kiitos sinunkaltaiselle miehelle!

— Niin olisi! — sanoi Benedikt sortuneella äänellä ja pyyhki otsaansa.

— No hyvä, nyt sinä ymmärrät että minun täytyy täältä pois, ett'ei tätä tällaista voi jatkaa?

— Ymmärrän! — vastasi hän taas ja meni ulos kyökistä.

Wappu katsoi hänen jälkeensä kun hän astui ulos niin liikutettuna, tuo jalo ylpeä mies, joka oli hänelle tarjonnut kaikkea sitä, joka — hänen lapsellisen käsityksensä mukaan — olisi tehnyt mitä tyttöä hyvänsä onnelliseksi. Ei Wappu itsekään ymmärtänyt miksi hän ei voinut pitää enemmän tästä, joka oli tehnyt niin paljon hänen edestänsä, kuin tuosta vieraasta miehestä, joka ei edes ajatellut häntä. Vaan niin oli nyt kerran laita! Jooseppi oli kuitenkin hänen mielestäänsä ihanin ja jaloin kaikista. Hän näki Jooseppia aina edessään semmoisena kuin hän oli heittäessään karhun nahan selästään ja kertoessaan taistelustansa pedon kanssa; hän muisteli kuinka kaikki ihmiset ympärillä ihaellen kuuntelivat, katselivat häntä, tuota ainoata, ihanata, mahtavaa. Ja hän oli voittanut hänen isänsä, tuon väkevän miehen, jota Wappu siihen asti oli pitänyt niin voittamattomana ja peloittavana. Sitten oli hän kuitenkin puhunut niin ystävällisesti Wapulle, huolimatta isän kiukusta. Ei, ei kukaan ollut Joosepin vertainen. Wappu rupesi taas työhön.

— Jos Jooseppi tietäisi, mitä kaikkea olen hyljännyt hänen tähtensä! — ajatteli hän havaitessaan että Benedikt hartaasti koetti selittää asiaa Leander'ille ja että tämä itki.

Vanha Stromminger oli alussa raivossaan kironnut tottelematonta lasta eikä tuo hyvä pappi

Heiligkreuz'istäkään voinut häntä hillitä. Kun tuli tunnetuksi että Wappu oli Rosen'issa, lähetti hän väkeä hänet takaisin tuomaan. Vaan ei kukaan niin helposti tuupannut Klotzareja Rosenissa pois tieltä heidän omalla alallansa, he puolustivat ritarillisesti Rosen-kartanoiden vanhoja oikeuksia.

Vaan huomattessaan että veljekset olivat häneen rakastuneet, uskoutui Wappu tuolle tyynelle Nikodemus'elle ja tämä ymmärsi kohta tehtävänsä. Hän meni Stromminger'in luo, ja hänen puhelahjansa sai aikaan sen, että isä heitti vangitsemistuuman sikseen ja tyytyi siihen että hylkäsi tyttärensä. Kesällä hän saisi niinkuin ennenkin paimentaa karjaa Murzoll'illa — "sillä se oli kuitenkin ainoa työ, mihin hän kelpasi". — Talveksi hän saisi etsiä itselleen palvelus-paikkaa missä tahtoi, vaan kotia hän ei saisi tulla.

Kun Nikodemus palasi tällä sanomalla, pyysi Wappu kohta saada seurata käskyä ja lähteä Murzoll'ille odottaakseen siellä karjan tuloa, ja ainoastaan Nikodemus'en jyrkkä kieltö sai hänen odottamaan siksi että Benedikt olisi tutkistellut josko oli mahdollista päästä vuorelle.

Se hetki oli tullut, jolloin Wapun taas tuli paeta laakson kevät-tuulia ja lähteä vuorille, erämaahan. Raskaalla mielellä jätti hän hyvästi veljille ja hyvälle Mariannalle. Kaikki he olivat oppineet häntä rakastamaan, nämät hyvät ihmiset, jotka olivat tehneet niin paljon hänen edestänsä.

Benedikt saattoi häntä; sitä oikeutta hän ei antanut riistää itseltänsä.

— Sinä olet ollut niin kauan uskottu meille — me tahdomme ainakin jättää sinua takaisin raittiina ja terveenä. Mitä sinulle sitten tapahtuu, sitä emme me voi estää, Jumala paratkoon!

Kamala oli se tie, jota heidän oli tällä kertaa kulkeminen, ja Benedikt, joka oli mainio ja rohkea opas, sanoi itse ett'ei hän koskaan ollut tehnyt vaikeampaa vuorimatkaa. He puhuivat vähän, sillä he taistelivat lakkaamatta elämästä eivätkä uskaltaneet katsoa oikealle eikä vasemmalle. Se oli raskas työ. Puolen päivän taisteltuansa lumen, jään ja vuoriloukkojen kanssa, olivat he vihdoinkin perillä.

Siinä se vielä seisoj tuo vanha maja, se oli vaan vähän huonompi kuin ennen, suuria lumikinoksia oli katolla ja ylt'ympärillä.

— Sinä tahdot siis mieluummin asua täällä kuin kotona meidän luonamme, emäntänä Rosen'issa, jossa voisit elää toimekasta ja kunnioitettua elämää?

— Minä en voi toisin tehdä, Benedikt! — sanoi Wappu hiljaa ja katseli surumielisesti lumista, kolkkoa majaa. — Minä luulen että vuoren haltijat ovat minua lumoneet, jotta minun täytyy palata heidän luo enkä voi perehtyä laaksoon.

— Sitä melkein voisi uskoa. Jotakin kummallista on sinun tilassasi. Sinä olet aivan toisella kuin muut tytöt, ja sinua täytyykin rakastaa aivan omituisella tavalla, paljon, paljon enemmän, ja kuitenkin tuntuu niinkuin sinä et kuuluisi meille, tuntuu ikäänkuin sinua hallitsisi paha henki!

Hän heitti maahan sen tavarajoukon, jonka oli tuonut mukanaan Wapulle, ja rupesi luomaan lunta oven edestä, että Wappu pääsisi sisään tupaan.

— Benedikt, — sanoi Wappu hiljaa, ikäänkuin he olisivat voineet sitä kuulla — uskotko sinä että "vuoren onnellisia neitoja" on olemassa?

Benedikt katsoi miettien maahan ja kohotti olkapäitään.

— Niin, mitä pitää minun sanoman! En minä ole nähnyt ketään heistä — vaan ihmisiä on, jotka voisivat panna elämänsä pantiksi siitä.

— En minäkään usko niitä olevan — vaan kun minä viime vuonna tulin tänne ylös, näin unta, joka oli niin todennäköinen että sitä tuskin olisi voinut uneksi uskoakaan — ja nyt minä aina muistan noita onnellisia neitoja kun jotain minulle tapahtuu.

— Mikä uni se oli?

— No niin, se jota lemmin, on myöskin vuorivuohen-ampuja ja juuri hänen tähtensä isä lähetti minut tänne, ja kohta kun tulin tänne, näin unta että Murzoll ja hänen onnelliset neitonsa uhkasivat että jos en heittäisi häntä mielestäni, niin he syöksähyttäisivät minut alas syvyyteen!

Ja hän kertoi Benedikt'ille koko unensa. Tämä pudisti päätänsä ja tuli varsin alakuloiseksi.

— Wappu, sinun sijassasi minua peloittaisi!

Wappu heitti päätään taaksepäin:

— Kaikkia vielä! sinäkin olet vuorivuohen-ampuja, ja pelkäät noita onnellisia neitoja. Ei saa pelästyä. Sen jälkeen olen minä juossut monen syvyyden yli ja vaikka kyllä olen huomannut että on jotakin, joka minua vetää alaspäin, niin olen kuitenkin pysynyt vakaana ja olen voittanut.

Hän nosti uhaten väkeviä ruskeita käsi varsiansa:

— Niin kauan kuin minulla on nämä molemmat käsivarret, niin minä en pelkää mitään.

Tämä ei mielyttänyt Benedikt'iä. Hän oli yksinäisillä poluillaan Similaun ja Wildspitz'in jäätiöin yli tullut umpimieliseksi ja ajatteli paljon enemmän kuin ihmiset ylimalkain ajattelevat:

— Ole varoillas Wappu; joka tahtoo liian korkealle nousta, satuttaa päätänsä, ja se ei ole heille mieleen tuolla ylhäällä, vaan he syöksähyttävät meitä alas!

Hän oli ääneti.

— On liian aikaista jäädä tänne, — aloitti hän taas — ei kukaan ihminen voi sitä kestää!

— Ah, kun minä viime syksynä olin täällä, oli se paljo pahempi, sanoi Wappu.

He astuivat majaan.

— Sitä, joka ei tahdo neuvoja vastaan-ottaa, ei voi auttaa. Vaan jos se, jonka tähden tätä kaikkea kärsit, ei sinua kerran palkitse, niin hän ansaitsee tulla hirtetyksi!

— Jos hän vaan sitä tietäisi, niin hän kyllä sitä palkitsisi, sanoi Wappu ja loi punastuen silmänsä alas.

— Eikö hän sitä tiedä? — kysyi Benedikt kummastuen.

— Ei, hän tuskin minua tuntee!

— No, Jumala antakoon sinulle anteeksi että noin kiinnität sydämesi vieraasen ja luovut niistä, jotka sinua rakastavat, jotka ovat sinua hoitaneet ja suojelleet! Tiedä, se ei voi olla rakkautta, vaan uppiniskaisuutta.

Wappu oli ääneti, Benedikt ei myöskään puhunut. Hän teki niinkuin Klettermaier edellisenä vuotena oli tehnyt. Järjesti majan Wapulle niin hyvin kuin mahdollista ja kantoi sisään hänelle polttopuita. Sitten antoi hän Wapulle kättä jäähyväiseksi:

— Jumala suojelkoon sinua täällä ylhäällä! Ja jos vielä saisin sinulle jotakin sanoa, niin se olisi: valvo ja rukoile ett'et joudu paholaisten valtaan!

Wapun sydäntä särki kun Benedikt'in silmä niin surullisesti häntä katseli. Oli kuin hän olisi jäämäisillään paholaisten valtaan, ja tietämättään piti hän yhä kiinni suojelijansa kädestä, hänen, joka niin uskollisesti oli pitänyt hänestä huolta. Wappu meni saattamaan Benediktiä kappaleen matkaa, niinkuin hän olisi pelännyt jäädä yksikseen.

— Käänny takaisin! Täällä tie tulee huonoksi; kiitoksia siitä että olet minua saattanut — sanoi Benedikt ja erkani Wapusta.

— Hyvästi ja onnea matkalle! — huusi Wappu hänen jälkeensä.

Benedikt ei enää katsonut taakseen. Wappu palasi tupaansa ja oli taas yksin kotkansa ja vuorihaltijainsa kanssa. — Vaan haltijat näyttivät leppyneelle. Murzoll hymyili ystävällisesti kevät-auringon loisteessa takaisin tullutta lastansa vastaan. Wappu ei enää tuntenut itseänsä niin yksinäiseksi tässä mahtavassa seurassa. Jokainen viiru Murzoll'in otsassa oli nyt tuttu hänelle. Hän tunsu hänen hymynsä ja hänen vihansa, se ei enää häntä peloittanut kun synkät pilvet ympäröivät Murzoll'in otsaa tai kun hän raivoissaan heitti lumi-vyörteet alas syvyyteen; hän tunsu olevansa niin rauhassa Murzoll'in kovalla povella ja hänen kylmä hengähdyksensä puhalsi pois sen painon Wapun mielestä, jonka hän oli tuonut mukanaan sieltä alhaalta. Sillä myrskyllä on parantava voima, se jäähdyttää verta, se kantaa sielun mahtavilla siivillään yli ohdakkeisen maan, jossa se tuskissansa liehahtelee. Kun lapsi on satuttanut itsensä ja itkee, puhallamme me tuota sairasta paikkaa ja lapsi hymyilee meille jälleen. Niin isä Murzoll puhalsi pois tuskan lapsensa sydäimestä, ja se katseli loistavin silmin ja helpommalla mielellä ulos avaraan maailmaan ja — toivoi ja odotti.

Näin kului taas viikkoja ja kuukausia. Heinäkuun aurinko paahtoi taas niin että vuori oli aivan paljas; tuo keveämpi talvilumi oli nimittäin sulanut aina ikuisen lumen rajalle asti, missä Wappu asui. Silloin tällöin tuli joku veljeksistä Rosen'istä kysymään eikö hän vielä ollut muuttanut mieltänsä. Mutta tämä

tapautui ainoastaan harvoin ja häiritsi Wapun yksinäisyyttä ainoastaan noin neljänneksiksi.

Eräänä päivänä pistivät auringon säteet tavattoman terävästi. Kun aurinko "pistää", niin se neuloo pilviä yhteen ja jo päivällis-aikana oli se vetänyt paksun pilvi-hunnun ympärilleen; siihen se hävisi ja lyijyn-harmaa hämärä peitti raskaasti maan. Kummallinen levottomuus valloitti pienen karjan, silloin tällöin hohtava leimaus lensi pimeyden läpi, niin kuin nukkuva välistä silmiänsä aukaisee — ja jättiläis-tapainen suru-harso peitti Murzoll'in pään. Siellä täällä se repesi rikki, ja silloin sai katsahtaa etäälle, vaan uusia harsoja kutoutui ahkerasti, kunnes näytti kuin ei olisi mitään väliä taivaan ja maan välillä.

Wappu tiesi mitä tämä kaikki merkitsi; hän oli kestänyt monta myrskyä täällä ylhäällä. Hän ajoi pienen karjansa erään kalliokielen alle, jonka hän ajan kuluessa oli valmistanut hätä-tilaa varten. Vaan pikkunen kili oli eksynyt ja Wapun täytyi lähteä sitä hakemaan. Ei mikään raju-ilma vielä ollut noussut tällaisella ankaruudella. Vinkuen lensi tuuli eteenpäin, heittäen muutamia rakeita sinne tänne. Nyt hänellä oli vaan muutamia minuuttia jälellä eikä kiliä näkynyt missään. Wappu sammutti tulen takassa ja astui ulos luonnonvoimain taistellessa, niinkuin uljas kuningatar kapinallisten alamaistensa keskelle. Katsantonsa oli todellakin ruhtinaallinen hänen tietämättään ja tahtomattaan. Hän oli pannut pienen vaski-kattilan kypäräksi päähänsä ja vaippana riippui paksu hevosenpeite olkapäistä alas. Raudoitettu paimensauva keihäänä kädessä riensi hän ulos myrskyä vastaan, ja noin taistellen saapui hän kalliuseinälle, josta hän taisi katsella ympärilleen, etsien kadonneen eläimen jälkiä. Vaan tässä sumussa oli mahdotoin nähdä mitään.

Wappu nousi yhä korkeammalle, sille tielle asti, joka Hochjoch'in yli viepi Schnalzerthal'iin. Ja siellä, hyvin alhaalla riippui kili kalliokielellä syvyyden ääressä vavisten pelon ja kovien rakeitten vallassa. Hän sääli turvatointa eläintä — hänen täytyi sitä armahtaa. Yhä tiheämmin satoi rakeita ja myrsky vei sateen hänen kasvojansa vastaan, raju-ilma läheni lähenemistään vedenpaisumuksen pauhulla — vaan se ei häntä estänyt, säikähtyneen eläimen mykkä avunhuuto soi raju-ilman läpi häntä vastaan, ja tarkemmin miettimättä astui hän alas sumuiseen syvyyteen. Sanomattomalla vaivalla pääsi hän niin pitkälle tuolla liukkaalla tiellä että voi sauvallaan vetää eläimen luoksensa, sitten heitti hän sen olkapäälleen ja kiipesi taas ylös käsin jaloin. Oli nyt kuin tulivirta keskitaivaalta olisi syössyt alas syvyyteen, ryskeellä meni siellä mänty pirstaksi; ja, ikäänkuin taivas ja maa olisivat yhdessä kiljuneet, niin kuului jyske ylhäältä alas, syökseivistä virroista ja kivistä, jotta näytti yksinäiselle vaeltajalle tuolla kalliolla kuin taivas ja maa hurjassa raivossa olisivat pyörineet hänen ympärillensä. Melkein tainnuksissaan nousi hän viimein varmalle tielle. Hänen täytyi vähän hengähtää ja pyyhkiä vettä kasvoiltaan, sillä hän tuskin mitään näki enää ja kili olkapäällä hypähti niin että Wapun oli pakko sitä sitoa, päästäksensä kulkemaan. Ylhäällä ja alhaalla jyrisi jyrisemistään; ikäänkuin taivas olisi ollut ravistunut astia täynnä tulta, niin vuosivat salamet virtoina alas. — Silloin — mikä se oli? — ihmis-ääni! avunhuuto kuului selvästi kautta jyrinän ja pauhun. Wappu, joka ei ollut vapissut raju-ilmasta eikä myrskystä — vapisi nyt. Ihmis-ääni — ja nyt! — täällä ylhäällä hänen luonansa luonnon kauheassa raivossa tässä sekasorrossa! Se säikähytti häntä enemmän kuin hurjistuneet luonnonvoimat. Henkeänsä vetämättä kuunteli hän: mistä huuto tuli, eikö hän ollut pettynyt. Silloin kuuli hän sitä taas ja tällä kertaa aivan takanansa:

— Hoi, sinä siellä — auta toki minua.

Ja sumusta ja sateesta ilmestyi ihmis-haamu, joka näytti kantavan toista.

Wappu seisoikin kuin kivi-patsas: kenenkä kasvot nuo olivatkaan? Nuo tuliset silmät, tuo musta parta ja hienosti muodostunut nenä; hän katseli ja katseli eikä voinut paikasta liikahtaa autuaallisesta pelosta — olihan se hänen pyhä Yrjänänsä — Karhu-Jooseppi!

Jooseppikin säikähtyi nähdessänsä Wappua, kun tämä kääntyi, vaan toisesta syystä.

— Jesus Maria — onhan se tyttö! — sanoi hän melkein arasti — ja katseli Wappua kummastellen. Nähdessään hänen selkäpuoltansa oli Jooseppi, Wapun ko'osta päättäen, luullut häntä paimeneksi — ja nyt seisoikin tyttö hänen edessänsä. Ja katsellessaan tyttöä edessänsä, joka oli tuohon pitkään vaippaan puettu, sotaisella päähineellä rakeita vastaan, tummat hiukset hajalla ja märkinä kasvojen ympäri, paimensauva kädessä, kili leveillä hartioillaan, suuret leimuavat silmät häneen luotuina, hämmästytti Jooseppi niinkuin hänellä olisi ollut jotakin yli-luonnollista edessänsä. Koko elin-aikanansa ei hän ollut nähnyt niin mahtavaa naisen hahmua ja hän tarvitsi hetken aikaa tointuaksensa.

— Ah, sanoi hän viimein mietittyänsä, sinä olet, kuin oikein ajattelen, Stromminger'in Wappu — Kotka-Wappu?

— Niin olen! — vastasi tyttö hengähtämättä.

— Oikeastaan ei minulla siis pitäisi olla mitään tekemistä sinun kanssasi!

— Miksi ei? — kysyi Wappu ja vaaleni. Samassa näkyi salama, jonka leimu kuvautui hänen vaski-

kypärässään.

Joosepin täytyi pidättää vastauksensa, sillä salamaa seurasi kauhea jyriä ja rae-sade. Jooseppi katseli arasti Wappua, joka seisoj liikkumaton sill'aikaa kuin jää-kappaleet löivät suuria kuhloja vaski-kattilaan hänen päässänsä, Jooseppi kallistui tuon hengettömän olennon yli, jota hän kantoi.

— Tiedä siis että minun ja isäsi väli on sotainen siitä asti kun tuo juttu Sölden'issä tapahtui, ja ihmiset sanovat ett'ei ole juuri helpompi tulla toimeen sinun kanssasi. — Vaan tämä tyttö parka ei jaksa enää; salama iski maahan hänen viereensä, jotta hän kaatui ja meni tainnoksiin. Mene meidän edellämme majaasi, että tyttö saa levätä siksi kun myrsky on laannut raivoamasta — sitten me kohta menemme — emmekä enää sinua vaivaa!

Wappu katseli häntä niin oudosti, kun Jooseppi lausui nuo sanat — puoleksi uhalla ja puoleksi tuskissaan. Hänen huulensa vapisivat kuin hän olisi tahtonut sanoa jotakin, vaan hän pidätti itseänsä ja sanoi hetkisen sisällisen taistelun jälkeen ainoastaan: — Tule! — ja meni edellä. Vähän ajan perästä hän seisautui ja kysyi: — Ken se on, joka on sinun kanssasi?

— Se on tyttö raukka Vintshgau'ista, joka on menossa palvelukseensa Zwiefelstein'iin. Äiti on kuollut ja sentähden täytyi minun lähteä perintö-asioita varten Vintschgau'iin, josta hän oli kotoisin, ja kun meillä oli sama matka edessämme — niin otin tytön seuraani — vastasi Jooseppi.

— Äitisi — on kuollut? — Oi Jooseppi parka — sanoi Wappu osanottavaisuudella.

— Niin — se oli kova onni! — sanoi Jooseppi syvällä murheella; minun hyvä äitini!

Wappu näki että hänen oli tuskallista puhua siitä, ja vaikeni. He eivät puhuneet sitten ennenkuin saapuivat majalle.

— Tämä on kurja pesä! — sanoi Jooseppi sisään astuessaan, kun satutti otsaansa, vaikka oli syvästi kumartunut: — Syitä tarvitaan ennenkuin lähettää lastansa tämmöiseen koira-talliin! No, vaan pakoitithan sinä isäsi siihen.

— Vai niin — sinä tiedät sen? — sanoi Wappu katkerasti, vapauttaen kilinsä ja laskien sn eräasen nurkkaan. Korjasi sitten vuoteensa ja auttoi Jooseppiä laskemaan vieraan vuoteelle. Wapun kädet vapisivat sitä tehdessään.

— No niin — jatkoi Jooseppi huolimattomasti: — Tietäähän jokainen että sinä olet yhtä raju luonnoltasi kuin isäsi — että melkein olit tappaa Gellner-Vincentz'in ja kiukuissasi sytytit isäsi heinäladon tuleen. Minä tarkoitan vaan että kun näin aikaisin olet aloittanut, niin voi vielä pitkälle päästä!

— Tiedätkö *miksi* minä löin Bincentz'ia ja sytytin ladon tuleen? — kysyi Wappu vapisevalla äänellä: — Tiedätkö *miksi* minä olen tässä koiran-tallissa, kuin sinä sanoit? *Tiedätkö* sitä? — Ja hän taittoi polveansa vasten paksun oksan niin että se ritkahti ja Joosepin täytyi kummastella hänen voimaansa.

— En, — sanoi hän, — kuinka minä voisin sitä tietää.

— No, koska et sitä tiedä, niin ei siitä ole puhumista! — torui hän hiljaa ja sytytti valkeaa, maitoa keittäöksensä.

— Kerro minulle miksi, jos arvelet että teen sinulle väärin!

Silloin Wappu taas nauroi tuolla katkeralla kimakalla tavalla, niinkuin hänen oli tapa tehdä kun sydän verta vuosi.

— Sinulle, — *sinulle* minä sen sanoisin?! — lausui hän. — Niin, — sinä olisit todellakin oikea mies, jolle sitä sanoisin!

Hän pesi kuumeen kaltaisella innolla pientä pataa, kaasi maitoa siihen ja ripusti sen rätisevän tulen yli.

Jooseppi ei huomannut sitä tuskaa, joka tässä pilkassa kätkyi — hän huomasi vaan pilkkaa, ja kääntyi suuttuneena pois Wapun luota.

— Sinun kanssasi ei ole puhumista, siinä ihmiset ovat oikeassa! Ja tästä hetkestä oli hänen huomionsa vaan kääntynyt sairaan puoleen.

Wappu oli myös ääneti ja katseli ainoastaan silloin tällöin askarrellessaan Jooseppiä, jota takan valkea valaisi. Hänen silmänsä hohtivat kuin tuliset hiilet valkean valossa, joka milloin leimusi kirkkaammin, milloin heikommin ja varsin oudosti kirkastutti metsämiehen kauniita ankaria kasvoja, jotta ne välistä

näyttivät ystävällisille, välistä synkille.

Silloin Wappu muisti unen, jota oli nähnyt ensimmäisenä yönä täällä ylhäällä. — Jos nuo onnelliset neidot nyt näkisivät Jooseppia, niin ne varmaankin sulaisivat kuin lumi tulen edessä! — jotakin tämänkaltaista hän ajatteli, ja tuntui hänestä kuin hän vaan verta vuotaen voisi irroittaa silmänsä Jooseppia katsomasta, ja pari kuumaa pisaraa putosi hänen silmistään, ei kuitenkaan veripisaroita, vaikk'eivät sentähden olleet vähemmän tuskalliset.

Vieras tyttö tointui nyt ja kysyi hämmästyneenä:

— Mitä tämä on?

— Ole huoletti Asra, — sanoi Jooseppi — tiedä että salama melkein oli iskeä sinuun, ja sitten otti Stromminger'in Wappu meidät majaan.

— Jesus Maria! olemmeko Kotka-Wapun luona? — huudahti nuori tyttö säikähtyneenä.

— Ole huoletti, — sanoi Jooseppi — niinpian kuin sinä jaksat menemme edemmäksi!

— Sinä olet siis Vintschgau'issakin kuullut minusta, — juo nyt vähän pelästyksen päälle, — sanoi Wappu tyneesti hyväntahtoisella ivalla, antaessaan tytölle lämpöstä maitoa, johon oli sekoitettu muutamia viinipisaroita. Jooseppi oli noussut ylös että Wappu pääsisi sinne juoman kanssa. Asra koetti nousta istumaan, vaan se ei onnistunut, ja Wappu tarttui häneen, auttaen häntä; hän piti tyttöä kuin lasta sylissään ja antoi hänelle toisella kädellä juoda. Asra joi janossaan muutamia kertoja Wapun puumaljasta, vaan oli niin voimaton että hänen päänsä vaipui Wapun olkapäälle, kun oli juonut. Wappu viittasi Joosepille että hän ottaisi pois maljan ja jäi itse istumaan, ett'ei häiritsisi sairasta.

Jooseppi katseli häntä mieltävästi hänen istuessaan vuoteen reunalla sairas tyttö sylissään.

— Sinä olet kaunis tyttö, sanoi hän rehellisesti, — vahinko vaan että olet niin rajaluontoinen!

Hieno puna lensi Wapun poskille, kun hän kuuli nämä sanat.

— Vaan onhan sinullakin sydän, — sanoi Asra, — minä tunnen kuinka se tykkii.

Virkistyneellä voimalla nosti Asra päänsä ja katseli Wapun kauniita päivettyneitä kasvoja ja hänen suuriin tummiin silmiinsä. Wappu katseli myöskin tarkemmin vierasta. Hän näki että sillä oli suloiset kasvot, tunnokkaat siniset silmät ja kultaiset silkin-hienoiset hiukset; häntä katsellessa valloitti Wappua outo tunne. Hän katsahti Joosepin puoleen ja rupesi taas askaroimaan tuvassa.

— Onko se todellakin Kotka-Wappu? — kysyi nyt Asra saattajaltaan, ikäänkuin hän ei olisi voinut käsittää että pahassa huudossa oleva Wappu voisi olla niin hyvä.

— Tuskin voisi sitä uskoa, mutta sanoohan hän itse että niin on.

— Ja minä voin kohta toteen näyttää että olen se sama — huudahti Wappu, avasi oven ja kutsui: — Hansel — Hansel, missä olet?

Kimakka huuto vastasi hänelle ja Hansel lensi alas katolta ja ovesta sisään.

— Jesus, mitä se on? Huusi Asra tehden ristin-merkkiä, ja Jooseppi kävi hänen eteensä seisomaan, häntä suojellakseen.

— Se on sama kotka, jonka lapsuudessani otin pesästään — tuolta Burgstein'in kalliolta. Siitähän minulla on tuo nimi — Kotka-Wappu!

Ja hän katseli lintua yhtä ylpeästi kuin sotilas voitettua lippua: — Katso kuinka olen sitä kesyttänyt että se vapaasti saa lentää ympäri eikä kuitenkaan lennä pois luotani!

Hän asetti linnun olkapäällensä ja levitti sen siivet että Jooseppi näkisi ett'eivät olleet leikatut.

— Se on komea lintu — sanoi Jooseppi ja hänen metsästäjäsilmänsä katseli halullisesti kaunista saalista, jota ei kukaan metsästäjä olisi toiselle suonut, vielä vähemmin tytölle.

Hänen silmäyksensä nähtävästi ärsytti kotkaa, sillä se päästi kummallisen vinkuvan äänen, köyristi kaulaansa ja pystytti höyheniänsä Joosepille.

Wappu huomasi tämän oudon liikutuksen ja koetti rauhoittaa sitä hyväilemisellä.

— No Hansel — mitä sinun on, eihän ole tapasi olla tuommainen!

— Aha, poikaseni — sinä tunnet metsästäjän — nauroi Jooseppi ylpeästi ja ojensi uhaten kättänsä ikäänkuin olisi tahtonut ottaa kotkaa Wapun olkapäältä.

Silloin ärsytetty lintu äkkiä vimmastui, levitti siipiänsä, lensi ylös katolle ja sitten alas vihamiehensä päälle. Kauhistuksen huuto pääsi Wapun huulilta. Asra pakeni nurkkaan ja lentelevä peto, jok'ei enää huolinut emäntänsä käskyistä, täytti melkein tuon ahtaan majan, koettaessansa peloittavalla nokallaan päästä likelle Jooseppia, iskeäkseen kynnet hänen kylkiinsä. Nyt oli vaan kamala sekasotku taistelevien nyrkistä ja siivistä, höyheniä lenteli ympäri ja seinät tulivat punaisiksi missä Joosepin veriset kädet niihin koskivat.

— Veitseni, jos vaan voisin saada veitseni esille, — huusi Jooseppi.

Wappu heitti oven auki:

— Tänne Jooseppi, ulos vapaasen ilmaan — tuossa ahtaassa pesässä et voi sille mitään.

Vaan Karhu-Jooseppi ei juossut pakoon.

— Niin totta kuin Jumala elää, en liikahda paikasta — ähkäsi hän. Vielä hetken aikaa voitto oli epätietoinen. Silloin Joosepin onnistui, kasvot muuria vasten painettuina, tarttua kotkan kynsiin rautakourillaan ja pakoittaa vastustavaa eläintä jättiläisvoimalla loukkuun, sill'aikaa kun tämä nokallaan hakkasi hänen käsiänsä ja käsivarsiaan.

— Veitseni, vedä ulos veitseni — minulla ei ole yhtään kättä vapaana, — huusi hän Wapulle.

Mutta Wappu käytti tätä hetkeä toisella lailla, hän juoksi sinne ja heitti liinan yli kotkan pään. Nyt oli Joosepin helppo sitoa kotkan jalat nuoralla yhteen ja näin se ei ollut enää vahingollinen. Jooseppi heitti sen maahan. Voitettuna koetti jalo eläin vapauttaa itseänsä. Jooseppi nousi ja latasi pyssynsä.

— Mitä teet? — kysyi Wappu hämmästyneenä.

— Minä lataan pyssyni, — vastasi hän ja puri hampaansa yhteen, haavoitettuihin käsien kirvellessä. Kun oli ladannut, otti hän vangitun linnun, heitti sen ovesta ulos, kävi seisomaan kappaleen matkaa siitä, ojensi pyssynsä ja sanoi hiljaa käskien Wapulle: — laske se nyt irti!

— Mitä pitää minun tekemän? — kysyi Wappu, joka ei tahtonut korviansa uskoa.

— Sinun pitää laskea se lentämään!

— Miksi?

— Että voin sitä ampua — etkö tiedä ett'ei kunnollinen metsästäjä koskaan ammu otusta muutoin kuin lennossa tai juoksussa?

— Vaan ethän Jumalan tähden ai'o ampua Hanseliani?

Jooseppi katseli häntä vuorostaan ihmetellen:

— Pitäisikö minun ehkä antaa tuon hurjan otuksen elää?

— Jooseppi — huusi Wappu ja astui vakaasti hänen etehensä: — jätä Hanselini rauhaan! Minä olen sen tuonut ylös pesästä eikä kukaan muu minusta huoli kuin tämä lintu — se on kaikki mitä minulla maailmassa on — sinä et saa mitään tehdä Hanselille!

— Vai niin, — sanoi Jooseppi äkäisesti ja katkerasti, — se riiviö on melkein hakannut silmät päästäni enkä minä saa mitään tehdä?

— Eihän se sinua tuntenut! Mitä lintu voi siihen ett'ei se viisaampi ole — ethän sinä tahdo kostaa järjettömälle eläimelle?

Jooseppi polki jalkaa.

— Laske se irti että osaa lentää, muuten ammun sen semmoisena kuin on.

Hän ojensi pyssyä.

Nyt tuo kuuma veri taas nousi Wapun päähän ja häneltä unohtui kaikki, paitsi eläin raukka.

— Saammepa nähdä, huusi hän kiihtyen — saatko menetellä omaisuuteni kanssa mielesi mukaan. Pane pois pyssy! Lintu on minun! Kuuletko? Se on minun! Minä en salli että sille vahinkoa tehdään, tapahtukoon mitä tahansa. Pyssy pois tai sinä saat oppia tuntemaan minua.

Ja voimakkaalla kädellä löi hän pyssyn Joosepin kädestä, niin että laukaus pamahtaen iski kiviseinään.

Wapun käytöksessä oli jotakin, joka voitti tuon väkevän miehen, uljaan karhun-tappajan, niin että hän teeskennellyllä huolimattomuudella otti pyssynsä, sanoen katkeralla pilkalla:

— No kernaasti minun puolestani! Saat rauhassa pitää koukkunokkasi. — Se on luultavasti ainoa, minkä eläissäsä saat! — Sillä sinä olet totta tosiaan *Kotka-Wappu!*

Ja Wappua katsomatta repäisi Jooseppi nenäliinansa palasiksi ja koetti näillä kääriä haavoitettuja käsiänsä. Wappu juoksi Joosepin luo ja tahtoi häntä auttaa; nyt vasta huomasi hän kuinka pahat nuo haavat olivat, ja tuntui siltä kuin hänen oma sydämensä olisi verta vuodattanut sitä nähdessään.

— Oi Jesus, — minkänäköiset kätesi ovat! lausui hän — tule, anna minun pestä ja kääriä niitä!

Mutta Jooseppi sysäsi hänet pois tieltä.

— Älä koske! — Asra sen kyllä tekee!

Hän meni majaan. Kuolettava tuska ahdisti Wappua. Hän tunsu äkkiä että oli tehnyt Joosepin viholliseksi, ehkä ainiaksi; tätä ajatellessa hänestä tuntui kuin hänen täytyisi kuolla. Masennettuna meni hän Joosepin jälkeen ja silmänsä seurasivat mustasukkaisuudella tuon vieraan tytön liikuntoja, kun tämä sitoi Joosepin haavoja.

— Jooseppi, sanoi Wappu tukehtuneella äänellä, — sinä et saa luulla ett'en huoli sinun haavoistasi siitä syystä, ett'en antanut sinun ampua Hanselia. Katso, jos ne siitä parantuisivat, saisit mielellään ampua sekä Hanselin että emäntänsäkin — vaan asian laita on nyt semmoinen, että kumpikin olisi sinulle yhtä hyödytön.

— Hyvä, hyvä! ei sinun tarvitse puolustaa itseäsi — sanoi Jooseppi kiertelemällä. — Asra, — kysyi hän, — voitko nyt käydä eteenpäin?

— Voin, — vastasi tämä.

— Laita itses' valmiiksi siis, niin menemme!

Wappu vaaleni.

— Jooseppi, etkö tahdo levätä hiukan — enhän ole vielä saanut tarjota sinulle mitään! Minä keitän kohta sinulle jotakin, vai tahdotko juoda vähän maitoa?

— En, kiitoksia vaan vierasvaraisuudesta — vaan minun täytyy pyrkiä kotiin ennen yötä. Ei enää sada ja Asra jaksaa jo käydä.

Hän auttoi tyttöä valmistuksissa, ripusti pyssyn olkapäälleen ja otti vuorisauvan käteensä.

Wappu otti sulan, jonka Hansel taistelussa oli pudottanut, ja pisti sen Joosepin hattuun:

— Tätä sulkaa sinun pitää kantaa, Jooseppi, koska olet voittanut kotkan, olisihan se tullut sinun saaliiksi, jos et olisi sitä lahjoittanut minulle.

Mutta Jooseppi otti sulan hatustaan:

— Tarkoitukses voi olla hyvä, mutta tätä en kannan — minä en ole tottunut jakamaan saalistani *tyttöjen* kanssa.

— Ota sitten koko kotka, vaan anna sen elää! sanoi Wappu tuskissansa.

Jooseppi katseli häntä kummastellen.

— Mitä sinä ajattelet! Enhän tahdo ryöstää sinulta eläintä, johon sydämesi on niin kiintynyt. Ehkä minun joskus onnistuu vangita karhun-pentua, ja sen tuon sinulle, jotta seura tulisi täydellisemmäksi! Vaan sitä ennen me emme tapaa toisiamme, sillä voisi tapahtua että minä ampuisin tuon linnun, jos se joutuisi minun tielleni — on siis parasta välttää tätä tienoota! Jumalan rauhaan ja kiitoksia kohteliaisuudestasi!

Näillä sanoilla astui hän ylpeästi ja tynesti ulos tuvasta.

Asra kumartui ja otti maasta poisheitetyn sulan.

— Lahjoita se minulle — pyysi hän — minä panen sen rukouskirjaani, ja niin usein kuin sitä näen,

tahdon rukoilla: "Isä meidän" sinun puolestasi!

— Kernaasti minun puolestani! — vastasi Wappu kolkosti, hän oli tuskin kuullut mitä Asra puhui. Hänen rinnassaan tikitti ja kolkutti, hänen korvissaan suhisi, niinkuin myrsky olisi käynyt hänen ympärillensä. Hän astui ulos tuvasta pois lähtevien jälkeen. Rajuilma oli tauonnut, mustat pilvihunnut riippuivat repaleina vuorien piikistä alas, ja etäisyys pilkoitti hämäästi sumun läpi. Etenevän ukkosen tohina kuului vielä ja purot syöksivät pauhaten alas syvyyksiin; muuten oli kaikki hiljaista ja äänetöntä, ja valkoinen ruumiin-vaate lumesta ja rakeista oli peittänyt vuoren.

Wappu seisoj liikkumatonna, kädet rintaa vasten painettuina.

— Eihän hän voinut käsittää kuinka köyhäksi on käynyt ennenkuin sydän noin lintuun kiintyy! — sanoi hän itsekseen. Sitten laskeutui hän polvilleen ja irroitti puoleksi paleltunutta kotkaa, joka horjuen kiipesi ylös hänen käsivarrelleen ja niin viisaasti katsoi hänen silmiinsä kuin se olisi tahtonut anteeksi pyytää. — Niin katsele vaan minua, nyhykytti Wappu — oi Hansel, Hansel — mitä olet minulle tehnyt!

Wappu istui majansa kynnykselle, lasi Hanselin maahan ja itki oikein sydämen pohjasta, kunnes väsyi kuulemasta omaa itkuansa. Hän katsoi ylös; hänen takanansa nousi pystysuora lumiseinä, tuolla alhaalla edessänsä oli kuolema vuoriloukoissa kylmän vuoteensa valmistanut, harmaassa etäisyydessä riippuivat pitkät repaleet sadepilvistä taivaasta maahan asti, ja Wappu tunsu taas yht'äkkiä täydellisesti ja katkerasti kuin ensimmäisenä olopäivänänää täällä, että hän oli — ja jäi yksinänää erämaahan!

IX.

Ylimystalon emäntä.

Taas oli kulunut vuosi, raskas vuosi Wapulle, sillä kun tuo hiljainen kesä erämaassa oli ohitse ja Stromminger tuotti karjan takaisin, astui Wappu vuoren toiselle puolelle Schnalfenthal'iin, jossa oli tykkänään tuntematon, ja etsi siellä palvelusta. Rosen'iin hän ei tahtonut mennä, sillä täytyihän hänen vastustaa veljesten kosimista. Vaan täällä oli hänen yhtä vaikea saada paikkaa kotkan kanssa, kuin Oetz-laaksossakin oli ollut, ja viimein hän heitti kaikki palkan-vaatimukset, jotta vaan saisi Hanselinkin vastaanotetuksi. Tietysti hänen kohtalonsa, tämän "hulluuden", tähden — joksi sitä sanottiin — tuli hyvin kurjaksi. Naiset nauroivat ja halveksivat häntä ja sill'aikaa sai hän kaikin voimin vastustaa miesten raakaa hävyttömyyttä, jotka täällä kuten muuallakin rakastuivat kauniiseen tyttöön. Tätä kaikkea hän kärsi äänettömyydellä, sillä hän oli liian ylpeä valittaaksensa takan painoa, jonka vapaaehtoisesti oli ottanut kantaaksensa.

Vaan täll'aikaa tuli hän luonteeltaan yhä kovemmaksi, juuri semmoiseksi, joksi tuo hyvä kirkkoherra oli häntä varoittanut tulemasta. Kaikki murhatut nuoruuden ilot kulkivat aaveina hänen edessänää ja vaativat kosta. Elämän lyhyenä kevät-aikana on kolme kadotettua vuotta paljon. Valittivathan muut nuoret tytöt yhtäkin tanssia, joka oli mennyt heiltä hukkaan! Wappu ei surrut kaikkia niitä tuhansia ja tuhansia riemuja, jotka olivat hänen ikänää mukaiset ja joita hän oli kadottanut, hän suri kadotettua rakkauttansa ja hänen mielensä, jota ei mikään onnen säde kohdannut, kävi katkeraksi ja kovaksi kuin varjossa kypsytynyt hedelmä.

Kevään tullessa meni hän taas ylös vuorille. Kevät oli kylmä ja kesä myrskyinen, satoi vettä, lunta ja rakeita ehtimiseen, jotta Wapun vaatteet vuorokausien kuluessa usein olivat kuivamatta, ja hän sai elää viikkokausia keskellä pilviä ja pimeyttä samanlaisessa mullistuksessa kuin ensimmäisenä luomisen päivänä, jolloin ei päiviä ottanut koittaakseen.

Tämä mullistus kuvautui Wapun sydämessä — harmaata harmaassa. Maailma oli hänestä synkkä, kolkko uni, kylmä kuin sumut hänen ympärillänää — eikä näkynt se Jumala, joka olisi lausunut: "Olkoon päivä!"

Vaan eräänä päivänä, pitkien viikkojen päästä lausui Hän kuitenkin tämän mahtavan luomis-sanana, ja ensimmäinen auringonsäde tunki pilvien läpi, ja vähitellen ilmestyi tästä mullistuksesta ihana järjestetty maailma vuorineen laaksoineen, peltoineen, järvineen ja metsineen. Kaikki tämä ilmauntui niin äkkiä Wapulle, jotta hänkin virkistyi uuteen elämään, kuin kerran ihmissuvun isä, ja iloitsi tästä maailmasta, jonka Jumala oli niin ihanaksi luonut, ett'ei Hän tahtonut yksistään siitä iloita, vaan loi muita olentoja, jotka myöskin saivat siitä iloita.

Eikö todellakaan löytyisi mitään onnea tässä ihanassa maailmassa? Ja miksi oli Jumala pannut tämän Eva paran tänne erämaahan, jossa se, jota varten hän oli luotu, ei voinut häntä löytää?

— Oi, sinne, sinne, minä olen saanut tarpeeksi olostani täällä ylhäällä! — sanoi hänessä sisällinen ääni, ja rajusti halusi hän nyt saada elää, rakastaa, nauttia, ja kaipauksella ojensi hän kätensä valoisalle hymyilevälle maailmalle tuolla alhaalla!

— Wappu, sinun täytyy paikalla tulla pois — isäsi on kuollut.

Paimenpoika seiso i hänen edessänsä.

Wappu tuijotti poikaan kuin unessa kävijä.

Oliko tuo vale, jonka oli luonut hänen oma sydämensä, mikä niin hartaasti vaati onnea? Hän tarttui pojan olkapäihin, tullaksensa vakuutetuksi siitä, että se oli todellisuutta eikä valekuva!

Poika kertoi asiansa:

— Isäsi jalka tuli yhä pahemmaksi. Viimein siihen tuli kylmän vihat, ja tänä aamuna hän kuoli. Nyt sinä olet ylimystalon emäntä ja Klettermaier lähettää sulle terveisiä.

Se oli siis totta! Rauhan, vapauden sanansaattaja seiso i ihka elävänä hänen edessänsä. Sentähden oli Jumala näyttänyt hänelle maailman ihanuutta ikäänkuin olisi Hän tahtonut hälle sanoa: — kas, nyt se on sun! Tule alas ja ota lahjani vastaan!

Hän meni äänetönnä majaan ja sulki oven. — Hän laskeutui polvilleen, kiitti ja rukoili — rukoili pitkän ajan perästä taas sydämen pohjasta, vuodattaen kuumia kyyneleitä isänsä tähden, joka oli mennyt pois eikä koskaan uskaltanut tai voinut häntä rakastaa; vaan nyt kyyneleet tulivat Wapun vapautetusta, hellästä sydämestä!

Sitten astui hän alas kotia kohden, joka taas oli koto hänelle ja jossa hänen jalkansa astui omalla pohjalla ja maalla. Klettermaier seiso i oven ulkopuolella ja heilutti riemuten lakkiansa Wapun lähestyessä. Se piika, joka kaksi vuotta sitten oli ollut niin hävytön Wappua kohtaan, toi nyt itkien ja nöyrästi avaimet hänelle, ja ovelta vastaan-otti Bincenz häntä.

— Wappu, — aloitti hän, — sinä olet menetellyt hyvin pahasti minua kohtaan, mutta — —

Wappu katkaisi tynesti, mutta vakaasti hänen puheensa:

— Bincenz, jos olen tehnyt sinulle vääryyttä, niin Jumala minua rangaiskoon niinkuin hän parhaaksi näkee. Minä en voi sitä katua enkä parantaa, en myöskään pyydä että antaisit minulle anteeksi! Nyt tunnet minun ajatukseni ja nyt pyydän sinua jättämään minut yksikseni!

Ja katsomatta Bincenz'iin sen enemmän meni Wappu huoneesen isänsä ruumiin luo ja sulki oven. Ilman kyyneleitä seiso i hän siinä. Hän oli itkenyt ajattellessansa kirkastettua isänsä, joka oli vapautettu tästä maallisesta kuoresta; vaan tuon saman ruumiin vieressä, joka raskaalla kädellään oli hänen elämänsä autioksi tehnyt, joka oli häntä lyönyt ja jalkojensa alla polkenut, tämän ruumiin vieressä hän ei voinut itkeä, hän oli kuin kivettynyt!

Hän rukoili tynesti "isämeidän", vaan hän ei polvilleen laskeunut. Samanlaisna kuin oli seisonut elävän isänsä edessä, jäykkänä ja tynenä, samanlaisna seiso i hän kuolleenkin edessä, vaan nyt ilman vihatta, kuoleman sovittamana.

Sitten meni hän kyökkiin valmistuksia tekemään siksi kun naapurit tulisivat, tavan mukaan, rukoilemaan ja valvomaan kuolleen luo. Siellä oli hänellä työtä yltä kyllin ja keski-yön paikoilla oli tupa niin täynnä rukoilevaisia että Wappu tuskin sai niille kaikille ruokaa ja juomaa; sillä mitä rikkaampi talollis-vainaja on ollut, sitä enemmän naapuria saapuu paikalle valvomaan ja rukoelemaan.

Wappu katseli tätä sisällisellä iletöksellä. Siinä kuollut mies — ja täällä joivat ja söivät vieressä kuin kärpäset. Tämä surina ja melu oli hänelle niin outoa, tottunut kun oli vuoriinsa ja niiden juhlalliseen äänettömyyteen; kaikki näytti hänestä niin joutavalle ja pienemmoiselle että hän olisi suonut olevansa siellä jälleen.

Myökkänä ja kylmänä kulki hän ihmisten välillä, jotka itkivät, söivät ja joivat, ja hänestä arveltiin että hän oli hyvin isävainajansa näköinen. Kolmantena päivänä olivat hautajaiset. Kaikkialta, likeltä ja kaukaa riensi ihmisiä paikalle osoittamaan peloittavalle ja arvoisalle ylimystalolliselle viimeistä kunniaa taikka imartelemaan tuota pahaa Kotka-Wappua, joka nyt kaikissa tapauksissa oli Strommingerin avarain tilusten haltija. Vaikka hän aina tähän asti oli ollut "murhapolttaja" ja "kelvotoin", — oli hän nyt kuitenkin rikkahin perillinen vuori-piirissä ja se oli toista!

Wappu tunki aivan hyvin tämän muutoksen ja tiesi hyvin mikä siihen oli syynä. Kun samat ihmiset, jotka vuosi sitten olivat ajaneet hänet ulos häpeällä ja pilkalla, kun hän palvelusta haki, nyt kumarruksella ja teeskennellyllä hymyllä seisoivat hänen edessään — niin hän kääntyi inhoten pois — ja tästä hetkestä asti hän ylenkatsoi ihmisiä!

Kirkkoherra Heiligkreuz'istä ja veljekset Rosen'ista olivat myöskin tulleet. Nyt oli se hetki, jolloin hän ainakin ulkonaisesti voisi palkita heidän hyvytensä häntä kohtaan kun hän oli ollut köyhä ja turvaton, ja hän kunnioitti heitä ennen kaikkia muita ja oleskeli ainoastaan heidän seurassaan.

Kun peijaiset olivat ohitse ja vieraat olivat hävinneet, viipyi Heiligkreuz'in kirkkoherra vielä hetken aikaa Wapun luona ja puhui hänelle monta hyvää sanaa.

— Sinä olet nyt monen palvelijan käskijä, — sanoi hän, — vaan muista että se, joka ei voi itseänsä hallita, ei myöskään voi hallita muita! Vanha sananlasku sanoo: "joka ei voi totella, se ei myöskään voi käskää". Opi tottelemaan, lapseni, että osaisit käskää!

— Vaan, teidän korkea-arvoisuutenne, ketä minun pitää totella, eihän nyt kelläkään ole mitään käskemistä minun suhteeni?

— Jumalaa!

Wappu vaikeni.

— Tämän, — sanoi kirkkoherra ja otti jotakin kauhtanansa väljästä taskusta, — tämän olen jo aikoja sitten sinulle määrännyt, siitä asti kun kävit minun luonani, mutta matkoillasi et kuitenkaan olisi voinut viedä sitä mukaasi.

Ja eräästä laatikosta otti hän hienosti veistetyin pyhimys-kuvan puisella jalasteella.

— Kas, tämä on suojelijattaresi, pyhä Wallburga. Vieläkö muistat mitä sinulle sanoin kovasta ja pehmeästä aineesta ja hyvästä Jumalasta, joka oksa-sauvasta voi veistää pyhimys-kuvan?

— Muistan, — sanoi Wappu.

— No näetkös, ettet sitä unhoittaisi, olen Sölden'istä tuottanut sinulle tuommoisen kuvan. Ripusta se sänkysi yli ja rukoile sen edessä ahkerasti, se tulee tekemään sinulle hyvää.

— Suuri kiitos, teidän korkea-arvoisuutenne, sanoi Wappu nähtävästi iloisena ja otti varovasti tuon heikon kapineen koviin käsiinsä. — Sitä nähdessäni tulen aina ajattelemaan teidän oivaa selitystä! Tämän kaltaiselta pyhä Wallburga siis näytti! — Oi mikä hyvä ja suloinen ihminen hän lienee ollut! Se joka olisi hurskas ja hyvä kuin hän!

Ja kun Klettermaier tuli hänen luo, näytti hän kuvan hänelle ja huusi:

— Katso, Klettermaier, mitä minä olen saanut: pyhän Wallburgan, suojelus-pyhäni! Mutta siitpä lähetämmekin kirkkoherralle ensimmäisen kauniin lampaan, jonka saamme.

Tuo hyvä kirkkoherra vastusti hartaasti tätä vaihtokauppaa, mutta Wappu ei iloissaan ottanut sitä korviinsa.

Kun pappi oli lähtenyt, meni Wappu huoneesensa ja ripusti kuvan seinään vuoteensa yli, ja sen ympäri naulasi hän vanhan Luckard'in kortit sepeleeksi. — Sitten meni hän ulos katsomaan mitä olisi tehtävää kyökissä tai kartanossa.

— Hansel, — huusi hän ohitse mennessä kotkalle, joka istui puupinolla, — nyt me olemme herroina täällä! — Ja tuo herruuden tunto oli hänelle pitkän orjuuden jälkeen kuin janoovaiselle hurmaava viini, joka nääntyvän suonia virvoittaa!

Pihalla oli Bincenz'in pestaama palvelus-väki kokoontunut, ja Bincenz niiden parissa. Hän oli tullut laihaksi ja keltaiseksi iholtaan; keskellä mustia, paksuja hiuksiaan oli hänen päässänsä paljas paikka, ikäänkuin muukin ajeltu päälaki. Palavat silmät olivat vaipuneet syväälle päähän ja näyttivät suden silmille, jotka vuoriloukosta saalista katselevat.

— Mikä nyt on? — kysyi Wappu ja seisahtui.

Tuo muinoin niin ylpeä talonpoika lähestyi pelkääväisellä nöyryydellä.

— Me tahdomme ainoastaan kysyä sinulta josko nyt kohta aiot meitä pois käskää — kun olimme niin pahoja sinua kohtaan Stromminger'in eläessä? Vaan sinä tiedät että meidän täytyi noudattaa hänen tahtoansa.

— Te teitte velvollisuutenne, — sanoi Wappu tyynesti. En eroita ketään ennenkuin huomaan että hän on kunnotoin palveluksessaan, ja jos ette niin pahasti matelisi edessäni, niin te mielyttäisitte minua enemmän! Menkää työhönne, että saan nähdä mitä te toimitatte — se on parempi kuin kaikki nämät temput!

Väki meni pois. Bincenz jäi jällelle ja hänen silmänsä olivat Wappuun kiinnitetyt. Tämä kääntyi ja ojensi kätensä hänelle.

— Ainoastaan yhden minä kiellän tulemasta kartanooni ja maalleni, sinun, Bincenz! — sanoi Wappu.

— Wappu! — huusi Bincenz, tämänkö — tämänkö kaikesta siitä, mitä olen isällesi tehnyt?

— Sinun pitää tulla palkituksi siitä, että isäni kivulloisuuden aikana tiluksien hoitajana olet häntä auttanut — minä lahjoitan sinulle ne niityt, jotka ovat talosi rajalla, ja arvelen että työsi ja vaivasi siten ovat palkitut — jos ei, niin ilmoita se vaan, minä en tahdo olla sinulle velkaa — pyydä mitä tahdot — vaan älä enää näytä itseäsi minulle.

— Minä en tahdo mitään muuta kuin sinua, Wappu — ilman sinua kaikki on minulle yhtä arvotointa. Sinä olet melkein tappanut minut, olet rääkännyt minua niin usein kuin olet minua nähnyt — ja — paholainen minut periköön — en sittenkään voi sinusta luopua! Katso sinun tähtesi olisin valmis mihin hyvänsä. Sinun tähtesi voisini tehdä vaikka murhaa — sinun tähtesi voisini myydä sieluni autuuden — ja sinä tahdot maksaa minua muutamilla niityillä? Luuletko noin pääseväsi minusta? Tarjoo minulle koko omaisuutesi ja koko Oetz-laakso lisäksi — minä syljen siihen jos et anna minulle omaa itseäsi — katsele minua: rakkauteni sinuun on minua kalvannut — en tiedä kuinka lienee, vaan yhdestä ainoasta suudelmasta sinulta minä lahjoittaisin minun kaikki tavarani ja kultani ja sitten itse vaikka nälkää kärsisin koko elinaikanani! Lähetä nyt luokseni luvun-laskija ja anna hänen vielä kerran tuumia kuinka monella ruohonkorrella ja pennillä sinä voit minua maksaa.

Ja hurjimmalla, katkerimmalla pilkan silmäyksellä jätti Bincenz hämmästyneen Wapun seisomaan ja lähti pois kartanosta.

Hän saattoi Wapun värisemään. Tuommoisena hän ei ennen ollut häntä nähnyt — hän oli luonut silmäyksen semmoiseen himojen syvyyteen, jonka vaikutukset olivat epä tietoiset, ja tunsikin inhoa että sääliä.

— Mitähän minussa lieneekään, joka tekee kaikki miehet niin hulluiksi? — ajatteli Wappu. Oi, ainoastaan yksi ei tullut; se ainoa, jota hän piti hyvänä — se halveksi häntä. Ja mitä — hyvä Jumala, jos hän ajan kuluessa olisi mennyt naimiseen? Tätä ajatellessaan lakkasi Wapun sydän tykyttämästä. Hän ajatteli taas tuota vierasta tyttöä, jonka Jooseppi oli vienyt seurassaan Hochjoch'in yli. Vaan ei — olihan se palvelus-tyttö!

Mutta pian jotakin oli tapahtuva! Nyt hän oli rikas ja kunniassa pidetty, ja nyt hän voisi Jooseppia lähestyä yhtä askeletta! Hänen naisellinen ylpeytensä vastusti kuitenkin tätä ajatusta, ja odottaa — aina odottaa oli kaikki, mitä hän taisi tehdä.

Rauhatoimna kuljeskeli Wappu ympäri talossa ja ulkona. Viikko toisensa perästä kului, eikä hän voinut tottua tähän elämään. — Pian kyllä huomattiin ett'ei hän enää kelvannut tämmöiseen hiljaiseen elämään. Hän oli ja jäi Murzoll'in lapseksi, kesyttömäksi Wapuksi. Hän pilkkasi armottomasti sitä, joka hänestä oli turhaa ja naurettavaa. Hän ei järjestänyt päivätöitä, eikä huolinut maan tavoista. Hän ei ketäkään pelännyt. Mitä pelko oli, sen oli hän unohtanut ylhäällä vuoriloilla; samalla rohkeudella kuin hän siellä oli seisonut keskellä raivoovia luonnonvoimia, seisoi hän joka-päiväisessä elämässä täällä alhaalla. Voimakkaana niin sielun kuin ruumiinkin puolesta seisoi hän kylän asukkaitten parissa, ikäänkuin olento toisesta maailmasta. Kun ei hän kyläläisten toimia tuntenut, oli hän heidän epäluulonsa esineenä, vaikk'ei kenkään uskaltanut astua liian likelle tuota mahtavaa ylimystalon emäntää. Mutta Wappu tiesi varsin hyvin tämän vihollisuuden ja myöskin sen pelkurimaisuuden, joka selän takana häntä vainosi ja kantoi ystävällisyyden naamaa hänen edessään. "En tarvitse huolia kestään", oli hänen ylpeä sananpartensa, ja sentähden teki hän sitä, mihin hurja mielensä häntä johdatti. Jos se pisti hänen päähänsä, työskenteli hän päiväkaudet kuin orja, kiihoittaaksensa laiskoja palvelijoita ahkeruuteen; jos joku heistä ei osannut työtänsä tehdä, tempasi hän sen kärsimättömästi palvelijan käsistä ja teki sen itse. — Toisinaan hän taas surumielisyydessä uneksi päiväkaudet tai kuljeskeli vuoriloilla, jotta ihmiset arvelivat ett'ei hänen laitansa ollut oikea. Täll'aikaa rengit ja piit tekivät mitä tahtoivat ja talonpojat kuiskasivat ilkkuen keskenänsä että Wappu sillä lailla pian menettäisi sekä talon että maan.

Ja vaikka hän näin loukkasi maan tapoja, oli hän toisissa asioissa, joista talonpojat eivät niin paljon väliä pitäneet, kovin ankara. Jos hän havaitsi epärehellisyyttä tai väärää peliä jossakin rengissä, haastatti hän sen maan-oikeuteen. Jos joku eläintä rääkkäsi, tarttui Wappu hänen kaulukseensa ja

pudisti häntä aika lailla vihansa vimmassa. Jos joku tuli illalla juopuneena kotiin, antoi hän sen häpeäksi ja häväistykseksi sulkea siltä oven, satoipa sitten vettä taikka lunta. Jos sai piikojansa kiinni irstaisuudesta, ajoi hän paikalla ne pois talosta. Sillä hänen sielunsa oli säilynyt puhtaana, saastuttamattomana kuin ne jäätitöt, joilla hän niin kauan oli elänyt yksinäisyydessä. Kuiskutteleminen ja muiskutteleminen ovissa ja ikkunoissa ja juokseminen ilette häntä aina.

Tämä kaikki pani kuitenkin sen huhun liikkeelle, että hän oli kova ja armoton ja saattoi hänen yhtä kammutuksi, kuin isänsä oli ollut.

Kaiken tämän ohessa näytti kuin hän olisi lumonut miespuolista nuorisoa. He eivät halunneet hänen rikkauttansa, vaan häntä itseänsä, kaikessa hänen omituisuudessaan. Kun hän seisoi heidän edessänsä niin korkeana, niin hoikka-vartaloisna ja kuitenkin niin voimakkaana ja pulskana, että korkea rinta melkein uhkasi halaista ahtaita liiviä, kun hän uhaten nosti jäntevää käsivarttansa, jäntevää kuin nuorukaisen, heitä vastaan ja pilkallinen leimaus salamoï hänen mustista silmistänsä, silloin nuoret miehet joutuivat rakkaudesta ja taistelunhalusta raivoon, he taistelivat elämän ja kuoleman uhalla hänen kanssansa, saadaksensa häneltä yhden ainoan suudelman. Mutta voi heitä! He eivät olleet tarpeeksi väkeviä voittamaan tätä naista; häpeällä täytyi niiden vetäytyä takaisin eikä hänen vertaisensa vielä ollut tullut — tulisiko hän koskaan? Yhtä kaikki, Wappu häntä odotti!

— Se, joka voi sanoa että olen antanut hänelle suudelman, sen kanssa minä menen naimiseen — vaan siitä ei ole mieheksi ylimystalon emännälle, joka ei voi ottaa minulta suudelmaa! — sanoi hän eräänä päivänä ylpeydessään. Pian tämä sana oli koko seudussa tunnettu ja nuorukaisia tuli läheltä ja kaukaa onneansa koettamaan ja hänen sanoistansa kiinni pitämään. Viimein tuli oikein kunnian asiaksi kosia Wappua, niinkuin rohkea teko ainakin uljaalle miehelle.

Pian ei löytynyt koko Oetz-, Gurgler- ja Schnalferthal'issa ainoatakaan naimaijässä olevaa talonpoikaa, joka ei ollut koettanut valloittaa Wappua ja pakoittaa häntä antamaan suudelmaa, jota ei kukaan saanut. Ja hän iloitsi tästä hurjasta leikistä ja voimastansa; hän tiesi että hänestä tällä tavoin puhuttaisiin; että Jooseppi välttämättömästi saisi kuulla hänestä, ja arveli että hänen pitäisi katsoa vaivan maksavaksi tulla voittamaan, jos kohta vaan voimansa näyttämään, samaten kuin karhua kaataessa. Ja jos hän kerran tulisi, aatteli Wappu — miksi hän ei samaten kuin muutkin rupeisi häntä rakastamaan, jos Wappu vaan olisi oikein "siivo" häntä kohtaan? Vaan hän ei tullut. Hänen asemesta tuli kerran eräs matkustaja Vent'istä ja kävi istumaan "Hirven" edustalle, joka oli Stromminger'in kyökki-tarhan rajalla. Wappu, joka juuri istui siinä kitkemässä ja kuuli Joosepin nimeä mainittavan, kuunteli pensas-aidan takana sanansaattajan kertomusta.

Äitin kuoleman jälkeen poikkesi Jooseppi Hagenbacher usein "Lamma" nimiseen ravintolaan Zwiefelstein'issa, kertoi matkustaja, ja huhu tiesi kertoa jostakin rakkauden kaupasta Joosepin ja kauniin Asran välillä, joka oli ravintola-neitsyenä "Lampaassa". Eilen oli hän tapansa mukaan taas ollut siellä ja oli istunut yksinään Asran kanssa pöydän ääressä sill'aikaa kuin emäntä kävi kyökissä. Silloin oli sonni äkkiä päässyt irti ja tuulen nopeudella juossut kylän läpi. Ampiaisen oli nimittäin mennyt sen korvaan. Kaikki pakenivat huoneisinsa ja "Lampaan" isäntä aikoi tehdä samaten, kun hän äkkiä huomasi nuorimman lapsensa, viidenvuotiaan tytön makaavan kadulla. Hän ei päässyt pakoon, sillä lapset olivat juuri leikkineet postikuletusta ja pienokainen oli valjastettu raskaitten työntö-kärryjen eteen, kun kauhistava huuto kuului että sonni tulee. Toiset lapset juoksivat pois, vaan Liisan ei ollut niin helppo päästä raskaitten kärryjensä kanssa; hän kaatui ja takeltui nuoriin kiinni — näin hän makasi, kun sonni, sarvet alaspäin kuorsaten syöksi eteenpäin. Ei ollut enää aikaa irroittaa lasta taikka vetää sitä pois kärryineen päivineen, sillä sonni oli siinä, — "Lampaan" isäntä ja Asra huusivat niin että kuului läpi koko kylän — vaan silloin — silloin oli Jooseppikin siinä ja pisti heinä-hangon hirviön kylkeen — nyt kaikki ihmiset ikkunoissa huusivat apua, vaan ei kukaan häntä auttanut. Jooseppi tarttui sonnin sarviin ja sysäsi sen jättiläis-voimalla pari kolme askelta taaksepäin. Täll'aikaa oli "Lampaan" isäntä ehtinyt saada pois pienokaisen, vaan nyt kysymys oli Joosepista, jonka kaikki jättivät oman onnensa nojaan. Asra väänteli käsiänsä ja huusi apua, sonni heitti Joosepin maahan ja tahtoi häntä musertaa, vaan Jooseppi pisti altapäin veitsen sen kurkkuun, niin että veri vuosi hänen ylitsensä. Nyt nousi eläin pystyyn ja nosti Joosepinkin mukansa, sillä Jooseppi piti sarvista kiinni; sonni syöksi taas eteenpäin kappaleen matkaa hänen kanssansa, milloin nostaen häntä ilmaan, milloin laahaten häntä maata myöten. Jooseppi ei päästänyt sitä irti; hän tahtoi pakoittaa sitä seisahtumaan. Sonni vuodatti verta viidestä haavasta; se heikontui vähitellen. Pari kertaa Jooseppi asettui jaloilleen, vaan sitten sonni taas sai voiton ja veti häntä mukansa tuskissaan sinne tänne.

Nyt talonpojat vihdoin olivat saaneet niin paljon rohkeutta että tulivat Joosepin avuksi ja riensivät esille heinä-hangoilla ja veitsillä. Mutta kuullessansa melua takanansa, ojensi sonni taas sarvensa puskeakseen ja heittäytyi Joosepin kanssa erään liiterin ovea vasten, jotta näytti kuin Joosepin pitäisi musertua; ovi heltyi ja avautui tuosta kauheasta puuskasta, sonni syöksi liiteriin ja viertelihe kiertelihe siinä tikapuiden, vaunujen ja aurojen välissä, niin että kaikki meni mullin mallin. Vaan Jooseppi oli noussut ylös orsille ja heitti oven kiinni, ett'ei tuo raivoisa eläin vielä kerran pääsisi ulos. Kuultiin hänen

salpaavan oven sisäpuolelta. Hän oli suljettu raivoovan eläimen kanssa tuohon ahtaaseen huoneeseen, ja ulkopuolella olevat eivät voineet mitään tehdä. Sieltä kuului semmoinen jyske ja jyriä ja mylvinä, että ihmiset kauhistuivat sitä kuullessansaakin. Viimein oli kaikki hiljaa. Hetken levottoman odottamisen jälkeen avattiin ovi ja Jooseppi astui ulos hoiperrellen märkänä verestä ja hi'estä. Luultiin että sonni oli kuollut, mutta Jooseppi arveli, että olisi ollut sääli kaunista eläintä; haavoja voisi vielä parantaa, ne eivät olleet kuolettavia. Liiterissä näytti oudolle, kaikki ylösalasin, muserrettuna ja pirstaleina, vaan sonni makasi sidottuna lattialla. Se makasi liikkumattomana ja puhkaili kuin vasikka teurastus-penkillä. Jooseppi oli voittanut sen elävänä ja ihan yksinään! Semmoista ei kukaan mene tekemään paitsi hän!

Näin kertoi sanansaattaja Ventistä, ja sitten taas juteltiin ja kummasteltiin ja ihailtiin Jooseppi Hagenbacher'ia ja ihmeteltiin miks'ei hän koskaan tullut tänne. Ylimystalon emännällä oli niin monta kosijaa, ainostaan Jooseppi ei näyttänyt hänestä huolivan.

Wappu meni pois pensas-aidalta. Nuo sanat saattoivat hänen punastumaan: siis ihmisetkin jo puhuivat siitä, että Jooseppi häntä halveksi?! Ja Asran jälkeen hän juoksi? Se oli sama tyttö, jonka hän vuosi sitten oli vienyt seurassaan Hochjoch'in yli ja jonka tähden hän oli ollut niin huolissaan.

Wappu istui eräälle kivelle ja kätki kasvot käsiinsä. Hänen sydämessään myrsky raivosi. Rakkautta, ihailusta, mustasukkaisuutta! Hänen sydämensä oli kuin repaleiksi revitty. Wappu rakasti Jooseppiä — rakasti häntä enemmän kuin koskaan ennen; näytti siltä kuin se äkkinäinen hengähtäminen, millä hän oli kertomusta kuunnellut, olisi puhaltanut lemmen hehkua ilmi-tuleen. Tuon oli Jooseppi taas toimittanut — vaan *hänellä* ei ollut mitään osaa siinä. — Asran isännälle oli hän sen tehnyt — rakkaudesta Asraan! — Oliko se mahdollista? Täytyikö Wapun väistyä palvelus-tytön tieltä, Wapun, ylimystalon emännän? Eikö hän ollut rikkahin ja niinkuin kaikki miehet vakuuttivat, kauniin tyttö koko maassa? Oliko ketään näillä seuduin, joka voimassa ja kelvollisuudessa olisi häneen verrattava, eikö hän lajiansa ollut ainoa — ja heistä ei tulisi pariskuntaa? Maailmassa oli ainostaan yksi Jooseppi ja tämä ei tulisi hänen omakseen. Hänkö heittäisi itsensä pois Asralle, karanneelle piikaraukalle? Ei, niin ei voinut tapahtua, se oli mahdotointa! Miksi ei Jooseppi välistä voisi poiketa "Lampaan" ravintolaan ilman että hän juuri sinne menisi Asran tähden? Hän kävi sielläpäin metsästysretkillä ja "Lammas" on Zwiefelstein'issa, jossa kaikki tie-haarat yhtyvät! — "Oi Jooseppi, Jooseppi — tule!" huokasi hän ääneensä ja heittäysi maahan, kasvot maata vasten, niinkuin hän olisi tahtonut sammuttaa lempensä liekkiä yön kasteessa. Sitten muistui taas mieleensä että sanansaattaja oli sanonut että Asra oli langennut Joosepin kaulaan hänen palatessaan. Tämä ajatus häntä vavistutti. Ja äkkiä hänen mieleensä juolahti kuinka olisi jos *hän* itse olisi Joosepin vaimo ja saisi häntä syliinsä vastaan-ottaa, kun hän moisen teon jälkeen palaisi kotia, väsyneenä, haavoitettuna, ja hän silloin saisi häntä hoitaa ja virvoittaa. Oi kuinka hän kylmällä vedellä hautoisi hänen tulista otsaansa, ja lemmittynsä saisi levätä hänen sydämellään, nukkua hänen hyväilyksistään! Tällaista hän ei ollut koskaan ennen ajatellut, mutta kun tämä kaikki nyt tuli hänen mieleensä, vapisi hän ennen tuntemattomasta tunteesta, ikäänkuin kukkanen vavahtaa kun sen kotero halaistaan.

Tässä hetkessä oli hän kypsynyt vaimoksi, vaan raju-luontoinen kun oli niin se, joka teki hänet vaimoksi, samalla herätti hänessä nukkuvat pahat voimat taisteluun häntä itseä vastaan, ja kauhea mullistus tapahtui hänessä.

Iltatuuli puhalsi hänen ylitsensä, hän ei sitä tuntenut, yö tuli ja ijäti tyynet tähdet katselivat kummastunein silmin vapisevaa olentoa tuolla alhaalla, joka makasi yön kasteessa ja repi tukkaansa.

— Emäntä ei ole tänäkään yönä ollut kotona — kuiskasi emäntä-piika aamulla toisille palvelijoille. — Mitähän se toimittanee? Ja he painoivat päänsä yhteen ja kuiskasivat keskenänsä.

Vaan he hajosivat kuin ruumenet tuulessa joka haaralle, kun Wappu tuli kyökkitarhasta pihan yli. Hän oli kalpea ja näytti ylpeämmälle ja ankarammalle kuin koskaan ennen. Ja tämmöiseksi hän jäikin. Tästä päivästä alkaen oli hän ikäänkuin muuttunut, ei noudattanut oikeutta, oli kärsimätön, oikullinen, äreä, niin ett'ei kukaan muu kuin Klettermaier uskaltanut häntä puhutella, sillä häntä Wappu vieläkin piti muita parempana. Hänen ylpeytensä paisui täll'aikaa mahdottomasti, joka kolmas hänen sanoistansa oli "ylimystalon-emäntä!" — Ei mitään ollut "ylimystalon emännälle" liian hyvää — "ylimystalon emännälle" ei kelvannut tämä tai tuo, "ylimystalon emäntä" sai tehdä mitä ei kukaan muu uskaltanut — y.m., y.m.

Joka päivä puki hän päällensä niinkuin olisi ollut sunnuntai, antoi teettää uusia vaatteita itselleen, antoi tuottaa Imsistä täydellisen hopea-koristuksen n.s. filigrammityötä, niin raskaan ja kalliin ettei semmoista vielä ollut nähty Oetz-laaksossa. Hän heitti päältänsä surupuvun juhlakulkua varten Kristuksen ruumiin juhlanan ja oli niin puettu silkkiin, samettiin ja hopeaan että ihmiset tykkänään unhottivat rukoilemisen ja alinomaa katselivat häntä. Se oli ensimmäinen kerta kun hän oli osallisna juhlakulussa. Minkälainen kristitty hän oikeastaan oli, ei kukaan tietänyt; selvää oli että hän nyt seurasi ainostaan näyttääksensä koreita vaatteitansa ja hopeakoruaansa, kun kaikki kyläläiset Vent'istä Zwiefelsteiniin asti kokoontuivat. Kahisi ja kilisi raskaissa poimeissa ja hopeakoruuissa, kun hän laskeusi polvilleen: sen kaltaisia ainostaan ylimystalon emäntä taisi itselleen hankkia!

Kun viimeinen evankeliumi luettiin, joutui juhla-kulku vähän epäjärjestykseen, jotta niitä ihmisiä, jotka olivat olleet Wapun takana, joutui hänen edellensä. Niiden joukossa oli "Lampaan" emäntä ja hänen vieressensä kaunis, hoikkavartaloinen Asra.

Tämä kääntyi Wappuun päin ja nyykkäsi hänelle. Sitten katsahti hän Jooseppiin, joka oli taempana miesten parissa. Sinä hetkenä Asra näytti niin suloiselle, että Wappu mustasukkaisuudessaan unhoitti vastata hänen tervehdykseensä. Silloin kuuli hän Asran lausuvan naapurilleen:

— Kuulkaa emäntä, tuolla meidän takanamme käy Kotka-Wappu, joka antoi lintunsa niin pahasti rääkätä Jooseppia. Nyt hän ei edes tervehdi minua enää — ja minä olen kuitenkin rukoillut niin monta kertaa "isä-meidän" hänen edestänsä!

— Olisit voinut olla vaivaamatta itseäsi, — katkaisi Wappu hänen puheensa, — minun puolestani ei kenenkään tarvitse rukoilla; minä pidän siitä kyllä itse huolen.

— Vaan näyttää kuin — et sitä tekisi! sanoi Asra.

— Ei se mulle olekaan niin tarpeen kuin monelle muulle! Minulla on yltä kyllin mitä tarvitsen eikä minun tarvitse rukoilla hyvältä Jumalalta niin paljon kuin esim. poloinen palvelus-piika, joka saa rukoilla "isä-meidän" jokaisesta kenkä-nauhasta, jota tarvitsee.

Nyt Asrakin punastui suuttumuksesta.

— Oi, kenkä-nauha, josta on rukoillut Jumalaa, voipi tuottaa ihmiselle suurempaa onnea kuin — hopeakorut, joita ilman Jumalaa kantaa.

— Niin, niin sekauntui "Lampaan" emäntä puheesen — siinä Asra on ihan oikeassa!

— Jos hopeakoruni pistävät silmiinne, voitte käydä takanani, jotta pääsette näkemästä niitä — eikä ylimystalon emännän juuri sovellukaan käydä piian takana.

— Tahdon vaan antaa sulle tiedoksi ett'ei ensinkään olisi sinulle haitaksi käydä Asran jäljissä! — jatkoi ravintolan emäntä.

— Hävetkää toki "Lampaan" emäntä, älkääkä ruvetko piikanne toveriksi! — huudahti Wappu säkenöitsevin silmin. Joka ei pidä itseänsä arvossa, häntä ei muutkaan arvossa pidä!

— Oi, oi — onhan palvelus-piikakin ihminen! — sanoi Asra, vavisten koko ruumiissaan. — Hyvän Jumalan edessä ei silkkihame paljoa merkitse. Hän taitaa katsoa siihen, mitä sen sisäpuolella on — hyvään tai pahaan sydämmeen!

— Epäilemättä, — lausui Wappu kiihtyvällä vihalla; — niin hyvä sydän kuin sinulla on, valitettavasti ei jokaisella ole — ei ainakaan miehiä kohtaan. Hyi häpeä!

— Wappu! — huudahti Asra ja kyneleet syöksivät hänen silmistänsä. Vaan hänen täytyi vai'eta, sillä nyt oltiin kirkolla, siunaus jaettiin ja juhla-kulku lakkasi. Nyt Wappu astui Asran sivutse kuin kuningatar, jotta tämän täytyi pitää "Lampaan" emännästä kiinni, ett'ei kaatuisi, ja kaikkien silmät seurasivat Wappua. Miehet arvelivat ett'ei kauniimpaa naista löytynyt koko Tirolissa, ja naiset olivat menehtyä kateudesta.

— Nyt hän näyttää vähän toisenlaiselle kuin ylhäällä Hochjoch'illa, kun asui koiran tallissa kampaamattomilla hiuksilla ja oli villin näköinen! — sanoi Jooseppi, joka ei ollut kaukana ja katseli suurilla silmillään Wapun jälkeen. Sitten astui hän pois juhla-kulusta; hän tahtoi olla kotona ennen päivällistä.

Mutta Asra riensi Wapun jälkeen. Hänen kauniit siniset silmänsä hohtivat kyneleistä, niinkuin olisi vettä hiilille kaadettu; hän oli vimmastunut ja "Lampaan" emäntä samoin. He saavuttivat Wapun ravintolan luona. Hänkin oli kauheasti liikutettu. Hän oli nähnyt Joosepin lempeän, tuttavan tervehdyksen Asralle, ja Wappua hän ei ollut katsellut ainoallakaan silmäilyksellä, miten luuli — ja nyt hän oli poissa, ja kaikki, mitä Wappu oli odottanut tästä päivästä, oli turhaa. Tämä Asra! — Koko hänen vihansa kääntyi Asraan; hän olisi tahtonut musertaa Asraa! Ja nyt seiso i Asra hänen edessänsä, pidätti häntä ja puhui hänelle uhaten ja suuttuneena — hän — tuo kurja palvelus-piika!

— Ylimystalon emäntä, — sanoi Asra hengästyneenä, — — sinä sanoit jotakin, mitä en ai'o pitää hyvänäni, sillä se koskee kunniaani — mitä sinä tarkoittit tuolla "hyvällä sydämellä miehiä kohtaan?" Minä tahdon tietää mitä sillä tarkoitat!

— Tahdotko rakentaa riitaa ylimystalon emännän kanssa? huusi Wappu ääneen ja hänen säkenöitsevät silmänsä mittasivat tyttöä kiireestä kantapäähän. — Luuletko että minä rupeisin riitaan

sinun kaltaisesi kanssa?

— Minun kaltaiseni kanssa? — huusi tyttö, — mikä minä sitten olen? Minä olen köyhä tyttö, jolla ei ole ollut ketään, joka olisi pitänyt huolta minusta — vaan en ole kellekään vahinkoa tehnyt enkä polttanut kenenkään taloa — minun ei tarvitse kärsiä semmoista sinulta, tiedä se!

Wappu säpsähti, niinkuin käärme olisi häntä pistänyt.

— Sinä olet hepakko — hävytön hepakko, joka kaikkein ihmisten nähden heittäyt miesten kaulaan! — huusi hän, unohtaen itsensä ja kaikki ympärillensä, jotta ihmisiä kokoontui paikalle.

— Mitä — minkä — kenenkä kaulaan minä olisin heittänyt? — änkytti nuori tyttö ja vaaleni.

— Pitääkö minun sanoa se sinulle? Pitääkö minun?

— Sano vaan, minulla on puhdas omatunto ja "Lampaan" emäntä voi todistaa sen valheeksi.

— Vai niin! Eikö siis ole totta että sinä viisi vuotta sitten, jolloin tuskin tunsit Jooseppia, lankesit hänen kaulaansa, niin että hänen täytyi viedä sinut mukanaan Hochjoch'in yli ja kantaa sinua kun muka et jaksanut käydä? Eikö ole totta että sinä pidät häntä verkoissasi aina siitä asti, jotta teitä ihmisten kesken aina mainitaan yhdessä? Eikö ole totta että sinä tahdot ryöstää Joosepin kaikilta muilta tytöiltä, joilla olisi häneen enemmän oikeutta ja jotka olisivat hänelle sopivammat kuin sinun kaltaisesi? Eikö ole totta että hiljakkoin, tuon tapauksen jälkeen sonnin kanssa, koko kylän nähdessä lankesit hänen kaulaansa niinkuin hänen kihlattu morsiamensa? Eikö se ole totta? Vai kuinka?

Asra kätki kasvot käsihinsä ja itki ääneen:

— Oi Jooseppi, Jooseppi, että minun pitää kärsimän tätä!

— Ole huoleti, Asra, — lohdutti häntä hyväntahtoinen "Lampaan" emäntä. — Hän on paljastanut itsensä, se on ainoastaan kiukkua siitä, ett'ei Jooseppi juokse hänen jälkeensä eikä tahdo polttaa sormiansa hänessä niinkuin kaikki muut. Oi, jos Jooseppi vaan olisi täällä, hän kyllä opettaisi hälle toista!

— Niin, epäilemättä hän ei heittäisi kultaansa oman onnensa nojaan — ja Wappu nauroi niin kimakasti ja kamalasti, että kaiku vuoriloilta kuului valitushuudolle.

— Semmoinen kulta, joka kohta heittäytyy kaulaan, on tietysti paljoa mukavampi kuin se, josta ensin saapi taistella ja kentiesi häpeällä palata takaisin! Semmoinen kulta on itse ylpeälle Karhu-Joosepillekin mukavampi kuin Kotka-Wappu!

Nyt "Lampaan" isäntä astui esille.

— Kuuleppas! — sanoi hän; nyt olen saanut tarpeeksi! Tyttö tuossa on kelpo tyttö — vaimoni ja minä takaamme molemmat hänestä — ja me emme salli että häntä solvaistaan. Sinä otat sanasi takaisin, minä käsken sinua, ymmärrätkös?

Wappu nauroi taas.

— "Lampaan" isäntä, oletko ikinä kuullut että kotka antaa lampaan käskeä itseänsä?

Kaikki nauroivat tälle sanasolmulle, sillä "Lampaan" isäntä oli yleensä tunnettu vähän lampaanmaiseksi, koska hän oli heikko, hyväntahtoinen mies, joka piti kaikki hyvänänsä.

— Niin sinä ansaitset nimeäsi, sinä, Kotka-Wappu!

— Laskekaa minut sisään, — huusi Wappu — minä olen saanut tarpeeksi tästä lörpöttelemisestä. Pois tieltä! — Ja hän tahtoi sysätä Asran sivulle.

Mutta "Lampaan" emäntä piti Asraa käsivarresta kiinni.

— Oi, sinun ei tarvitse mennä pois hänen tieltänsä, sinä et ole huonompi häntä! — Ja hän tahtoi tunkeutua Asran kanssa ovesta sisään Wapun edelle.

Silloin Wappu tarttui tytön vyöhön ja heitti hänet ulkona seisovien syliin:

— Ensin emännät — sitten piiat!

Sen jälkeen kävi hän kaikkein edellä istumaan pöydän päähän.

Kaikki nauroivat ja taputtivat käsiään tälle oivalliselle leikille. Asra itki ja häpesi niin ett'ei hän enää

tahtonut mennä sisään, ja isäntäväki palasi hänen kanssansa kotia.

— Odota vaan, Asra — minä lähetän Joosepin hänen kimppuunsa, kylläpä hän tuota opettaa! — lohduutti Asraa "Lampaan" emäntä kotimatalla. Mutta Asra pudisti päätänsä ja arveli ett'ei Jooseppi voinut asiaa parantaa, hän muka oli häväisty ja jäi siksi.

— Niin miksi sinä puutuit ollenkaan tuohon pahaan Stromminger'in Wappuun, jokainen, ken suinkin voi, astuu pois hänen tieltänsä — torui "Lampaan" emäntä hyväntahtoisesti.

Tällä aikaa istui Wappu ikkunan sisäpuolella ja näki kuinka Lammas-ravintolan väki meni Asran kanssa pois. Hänen sydämensä tykytti niin että hopeakorut hänen rinnassansa hiljaa helisivät.

Wappua kehoitettiin syömään ett'ei ryynisoppa jähtyisi: vaan hänestä soppa oli huono ja lampaanliha sitkeää kuin nahka, hän heitti yhden gulden'in pöydälle, eikä tahtonut siitä mitään takaisin ja astua suhisi hämmästyneitten talonpoikien ohitse ulos ovesta.

Niinkuin viisi vuotta takaperin ripille pääsemisen jälkeen, repäisi Wappu, tultuaan huoneesensa, kauniit vaatteet päältänsä ja lukitsi ne kirstuun. Hopeakoristukset polki hän murskaksi. Mitä nuo kalleudet olivat häntä auttaneet? Sitä, jota oli tahtonut mielyttää, ei hän ollut mielyttänyt! Hän heittäysi sitten vuoteelleen ja soimasi niinkuin silloinkin kaikkia pyhiä. Tuskassa sydämensä kirveli. Nyt loi hän silmänsä pyhään Walburgaan ja ajatteli että tämä tuska kentiesi tuli Jumalan veitsestä, joka veisteli kovaa ainetta, tehdäksensä siitä pyhimyksen, josta kirkkoherra oli puhunut. Vaan miksi hänestä juuri pitäisi pyhimys tulla? Hän olisi ennemmin tahtonut tulla onnelliseksi vaimoksi! Ja se olisi ollut niin helppoa, eikä hyvän Jumalan ensinkään olisi tarvinnut veistää häntä — vaimoksi hän kyllä olisi kelvannut semmoisena kuin olikin!

Hän nurisi ja väänteli itseään tuon veitsen leikkauksista.

X.

Viimeinkin.

Tästä päivästä oli vaikea tulla toimeen Wapun kanssa. Yöt kuljeskeli hän ympäri ulkona, päivällä taas hänen äkkinäisyytensä oli rajaton, hän työskenteli lakkaamatta aamusta iltaan ja vaati että kaikki muutkin tekisivät samoin, eivätkä siihen kaikki pystyneet. Gellner-Bincenz sai nyt välistä tulla häntä tervehtimään, hän aina tiesi mitä likiseuduilla tapahtui — ja Wappu oli yht'äkkiä tullut hyvin uuteliaaksi. Niin pian kuin Bincenz tämän huomasi, otti hän varsinaiseksi toimeksensa aina hankkia Wapulle uutisia. Niin Wappu vähitellen tottui taas näkemään häntä joka päivä. Ja Bincenz huomasi pian että Wappu halukkaammin kuuli uutisia Sölden'istä ja Zwiefelstein'istä kuin muualta, ja viekas kun oli arvasi hän pian mikä syynä siihen. Hän toi kaikenlaisia uutisia Joosepin ja Asran kanssakäymisestä, joka saattoi Wappua sisälliseen raivoon. Mutta Bincenz ei ollut mitään huomaavinsa ja oli viisas kyllä olla puhumatta rakkaudestansa — jotta Wappu tuli siitä asiasta levolliseksi. Vaan Jooseppi oli Bincenz'in mustasukkaisuuden esineenä. Tämä Hagenbach oli hänen elämänsä kirous. Ei ollut mitään kunniaa, jot'ei hän edeltäpäin ollut anastanut, ei mitään urhotyötä, jota hän ei olisi ehtinyt toimittaa ennen Bincenz'ia, ei mitään kilpailua ampumisessa tai keilien heittämisessä, jossa hän ei olisi voittanut — ja nyt ryösti hän päälliseksi häneltä Wapun sydämen, joka ehkä olisi viimein taipunut hänen alituiseen kosimiseensa, jos ei Jooseppia olisi ollut! Miksi Herra Jumala toisia niin rikastuttaa ja jättää toiset niin köyhiksi? nurrisi Bincenz ja riutui sisällisesti samoin kuin Wappukin. Jos molemmat olisivat yhdistäneet huolensa ja tuskansa, niin sillä olisi voitu Oetz-laakson hävittää.

Eräänä iltana, heinänteon aikana, oli Wappu auttamassa suurten vaunujen täyttämässä. Kuorma oli valmis ja nyt oli vaan laskettava sen päälle tuo suuri poikkipuu, mutta heiniä oli niin korkealle, ett'eivät rengit saaneet sitä sinne. Kun se oli puoleksi nostettu, antoivat sen pudota jälleen ja nauroivat ja tekivät kuria, silloin Wapun kärsivällisyys loppui. — Pois te kelvottomat! — käski hän, nousi vaunuille ja sysäsi rengit toisen sinne, toisen tänne. Sitten kiinnitti hän nuoran ja nosti puun ylös, tarttui siihen molemmilla Ympyräisillä käsivarsillaan ja asetti sen paikoilleen.

Kummastuksen huuto pääsi jokaisen huulilta. Tytöt nauroivat miehille, jotka eivät saaneet aikaan yhtä paljon kuin tyttö, ja miehet raapivat korvantaustaa, arvellen ett'ei ylimystalon emännän laita ollut oikea, vaan että piru itse oli pelissä.

Wappu seiso i vaunuilla ja katseli laskevaa aurinkoa punaisessa iltaruskossa. Hänen katsantonsa oli ylpeä. Tässä silmänräpäyksessä oli hänestä taas selvää ett'ei ollut hänellä vertaistansa, ja voimansa tunteessa olisi hän tahtonut taistella koko maailman kanssa.

Silloin tuli Bincenz ja huusi hänelle:

— Wappu, sinä näytät Potiphar'in ruhtinattarelle elefantin selässä. Jos Jooseppi olisi sinua semmoisena nähnyt, ei hän varmaankaan olisi voinut olla niin kylmäkiskoinen!

Wappu kävi tuli-punaiseksi tästä pistossanasta ja hyppäsi alas vaunuilta.

— Pyydän sua säästämään tuommoisia leikkilauseita, sanoi hän tultuansa alas.

— Ei, ei, sanoi Bincenz: en tarkoittanut pahaa — vaan sinä olit niin ihana kun siinä seisoit — ja nuo sanat lensivät suustani, vaan ei se enää tapahdu.

He astuivat äänettäminä toinen toisensa rinnalla.

— Mitä maailmasta kuuluu, kysyi Wappu viimein tapansa mukaan.

— Ei paljoa! — sanoi Bincenz, — kerrotaanpa vaan että Hagenbacher Pietarin ja Paavalin päivänä Sölden'issä menee tanssiin palvelus-piian Asran kanssa. Minä olen kuullut sen siltä, joka Imst'istä oli tuonut Asralle Joosepin maksamat kengät ja silkkiliinan!

Wappu puri hampaansa yhteen eikä sanaakaan sanonut, mutta Bincenz kyllä huomasi mitä hän tuns i.

— Tiedätkö mitä? — sanoi Bincenz — meilläkin on huvit Pietarin-Paavalin päivänä, ja jos ylimystalon emäntä tahtois i olla muassa, tulisi siitä juhla, josta likellä ja kaukana puhuttaisiin — tule kerran minun kanssani tanssiin!

Wappu heitti päätänsä taaksepäin ja sanoi katkerasti:

— Niin, minulla onkin vasta halu tanssimaan, minulla!

— Tule! — sanoi Bincenz, — tee se kuitenkin, vaikkapa ainoastaan ihmisten tähden!

— Niistä minä en paljon huoli — nauroi Wappu ylenkatseella.

— Mutta malta, ihmiset puhuvat — hän vaikeni.

Wappu seisahtui ja katseli terävästi Bincenz'iin.

— *Mitä* he puhuvat?

Bincenz pelästy i Wapun katseesta.

— Minä tarkoitin vaan että he sanovat sinulla olevan salaisen surun. Emäntäpiika kertoo että sinä olet ulkona öisin ja kuljeskelet sinne tänne kuin rauhatoin henki. Ja sitten ihmiset arvelevat että sinä, jolla on kaikki, mitä sydän haluttaa ja kosijoita niin monta kuin santaa meressä — kun sinä et kuitenkaan ole tyytyväinen, niin syy siihen on joku sydämen-suru — jonka lisäksi tulee tuo juttu Kristuksen-ruumiin juhlasta.

— No hyvä! Jatka! sanoi Wappu kolkosti.

— Sen jutun johdosta ihmiset ovat keksineet että Jooseppi on ainoa nuorukainen koko Oetz-laaksossa, jota sinä tahtoisit — vaan ett'ei hän tahdo tarttua koukkuun!

Salamantapaisesti iski hän silmäyksen Wappuun näitä sanoja lausuess a. Ne olivatkin sattuneet. Hänen täyty i seisahtua kallistamaan päätänsä puuta vasten, niin hirveästi hänen ohimoissaan kolkutti.

— Jos se on totta, — jos *sitä* sanotaan minusta, — änkytti hän, vaan hän ei lopettanut lausettansa, hänen ajatuksensa kävivät epäselviksi.

Vincenz antoi hänelle hengittämisen aikaa; hän ties i kyllä miltä se tuntui, sillä hän tuns i hänen ylpeytensä. Hetken perästä sanoi hän:

— Näetkös, sentähden arvelen että tekisit hyvin jos tulisit tanssiin minun kanssani. Se olisi parhain keino sulkea ihmisten suut.

Wappu ojensi itseänsä.

— Minä en mene tanssiin kenenkään kanssa, jolle en tahtoisi mennä vaimoksi — tiedä se!

— Minä tiedän vaan että sinun sijassasi minä ennemmin menisin Gellner-Vincenz'ille kuin tulisin vanhaksi piiksi Hagenbacher'in tähden — ärsytti Bincenz vielä.

Wappu katseli häntä taas inhoituksella.

— Ett'et väsy, vaikka tiedät tuon kaiken hyödyttömäksi!

— Wappu, minä kysyn sinulta viimeisen kerran etkö voisi tottua siihen ajatukseen, että ottaisit minut mieheksesi?

— En koskaan — en koskaan — ennemmin kuolema — sanoi Wappu.

Bincenz'in keltaisiin kasvoihin ilmutui valkoisia pilkkuja, hän oli melkein kotkan näköinen, kun hän sivultapäin Wappua katseli kuin turvatointa saalista:

— Se on ikävää, Wappu, vaan minun täytyy siis sanoa sulle jotakin, jonka mieluummin olisin jättänyt sanomatta. Nyt sinä pakoitat minua siihen! Minä olen antanut sinulle yhden vuoden aikaa, nyt se pitää tapahtuman!

Hän otti esille kirjoituksen taskustansa. — On pian vuosi siitä kun isäsi kuoli, ja jos et vuoden kuluessa ota minua, niin olet menettänyt ylimystalon.

Wappu katseli häntä suurin silmin.

Hän näytti paperin. — Se on isäsi testamentti, jossa hän määrää että jos et sinä vuoden kuluessa hänen kuolemansa jälkeen ota minua mieheksesi, niin ylimystalo, maat ja kaikki on minun, ja sinä saat ainoastaan laillisen perintösi. Silloin on loppu ylpeän ylimystalon emännän käsissä! Vielä ei kukaan tiedä tästä. Sinä voit vielä miettiä asiaa — ja minä arvelen että sinä kuitenkin mieluummin suostut siihen, kuin että minä menen oikeuden edessä testamenttia vahvistamaan!

Wappu mittasi Bincenz'ia ainoalla kylmällä katseella kiireestä kantapäähän ja sanoi sitten aivan tynnosti:

— Oi sinä kurja raukka — siis luulit Kotka-Wapun menevän tuohon verkkoon? Se on juuri teidän tapaan, isäni ja sun, vaan ei kumpikaan minua tuntenut. Mitä minä huolin omaisuudesta ja rahoista — mitä minä tahdon, sitä en voi niillä ostaa ja sentähden en myös niistä huoli. Maanantaina panen kapineeni kokoon ja lähden taas täältä, sillä sinun vieraasi minä en tahdo olla — ei tuntiakaan. — Vaikka minun on ylimystaloa sääli, jossa olen maailmaan tullut — niin en kuitenkaan ole ollut onnellisempi ylimystalon emäntänä, kuin milloin paimensin karjaa, ja vieraaksi tunsin itseni täällä, niinkuin sielläkin. Sentähden on parasta että lähden matkalle niin pian kuin mahdollista.

Hän kääntyi tynnosti kartanoon päin. Silloin joutui Bincenz äärettömään tuskaan. Hän lankesi polvillensa Wapun etehen ja syleili hänen jalkojansa.

— Tätä minä en tahtonut — sinä et saa lähteä pois, älä tee sitä Jumalan tähden, mitä minä ylimystalosta huolin — minä tarkoitin vaan — oi Jumalani — tahtoohan kaikkia koettaa! — Hän piti toisella kädellään Wapusta kiinni ja toisella vei hän paperin hampaittensa väliin ja repi sen rikki: — Kas siinä, siinä; sinulla on se paperipala — minä en huoli ylimystalosta jos sinä et ole siellä — tuolla — tuolla — ja tuuli vei paperipalaset ympäri. — Minä en tahdo mitään, en niin mitään — vaan älä lähde pois täältä!

Wappu katseli häntä hämmästyneenä. — Se on ikävä, Bincenz — vaan minä en kuitenkaan voi sinua auttaa, yhtä vähän kuin kukaan voi auttaa minua! Ota sinä ylimystalo, isäni on määrännyt sen sinulle, ja sen pituinen se, vaikka olet hävittänyt paperin — minä en tahdo lahjoja sinulta! — Tämä ilettäinkin jo minua — mitä minä odottaisin? Ihmiset eivät kelpaa minulle enkä minä ihmisille. Minä otan Hanselini ja lähden taas vuorille — siellä olen kotona. Vaan jos saan pyytää jotakin sinulta, niin se on se, että siksi kun minä olen poissa olet kertomatta, ett'ei ylimystalo enää ole minun — sillä tiedä — minä en kärsi tulla naurun alaiseksi! Se — se saattaa minut raivoon! Ajattele heidän ilkkumistaan ja pilkkaansa jos saisivat kuulla että ylpeän Strommingerin Wapun täytyy lähteä talostaan ja tiluksiltaan kuin köyhä palkkapiika — sitä minä en voisi kärsiä ja elää. Anna minun lähteä täältä ylimystalon emäntänä!

— Wappu! — huusi Bincenz, — jos sen todellakin teet, niin minä lähden kanssasi! Sinä et voi estää minua saattamasta sinua minne menet — maantiet ovat vapaat — kuka hyvänsä saa käydä niillä!

Wappu katseli häntä kauhistuneena, seisoen vavisten hänen edesssä, ja hänestä tuntui, kuin paha henki olisi tarttunut hänen kantapäihinsä:

— Mitä tästä tulee, sanoi hän neuvotonna itsekseen.

Samassa tuli sanansaattaja Sölden'istä suoraan Wapun luo ravintolasta, suuri kukkasvihko hatussa ja juhlapuvussa, kuin hää-kutsuja.

— Hän tulee kutsumaan sinua Joosepin ja Asran häihin — nauroi Bincenz kamalasti.

Wappu kompastui johonkin, hän haparoi Bincenzia, ja tämä tarttui nopeasti Wappuun ja kannatti häntä.

Vaan sanansaattaja tuli heiluttaen hattua Wapun luo:

— Jumalan rauhaa, ylimystalon emäntä! Jooseppi Hagenbacher lähettää ystävällisesti kutsumaan sinua tanssiin Pietarin ja Paavalin päivänä. Jos sinulla ei ole mitään sitä vastaan, niin hän päivällis-aikana tulee noutamaan sinua "Hirvelle"! Minun pitäisi saada vastaus!

Jos taivas olisi auennut Wapulle — ja helvetti Bincenz'ille — niin olisi tuntunut juuri kuin nyt!

Siis koko juttu Asrasta ei ollut totta, Jooseppi tuli Wapun luo — hän tuli viiden vuoden tuskan ja surun jälkeen — viimeinkin, viimeinkin! Sana oli sanottu — tuuli vei sen riemulla eteenpäin, kaiku kertoi sen, valkoiset jäätöt hymyilivät sille ilta-auringon hohteessa: — Karhu-Jooseppi ja Kotka-Wappu tanssiin! — Ihmiset niitulla näyttivät riemuitsevan, heinävaunut tanssivan eteenpäin, kotka katolla heilutti ilosta siipiänsä — että vihdoinkin ne, jotka kuuluivat yhteen, joutuivat yhteen!

Iloa kaikille: jättiläisten suku herätetään taas eloon tässä pariskunnassa.

Jalosti hymyten kuin ruhtinatar myrttikruunu päässä kumarsi Wappu ja sanoi melkein ujosti sanansaattajalle, että hän odotti Jooseppia.

Ja Bincenz kallisti päätänsä puuta vasten siinä vieressä, vaaleana, mykkänä entisyyden haamuna.

Wappu katsahti säälien häneen; nyt hän ei enää ollut peloittava — Wappu oli haavoittamaton, ei kukaan voinut hänelle enää tehdä mitään! Hän riensi kotia ja ihmiset katselivat häntä kummastellen, niin autuaalle hän näytti.

Vaan hän ei kärsinyt olla huoneissa; hän otti rahoja mukaansa ja jakeli siitä, mitä tiesi olevan omansa, sillä ylimystalon oli hän päättänyt jättää Bincenz'ille, — hän oli kuitenkin niin rikas että voi hankkia Joosepille ja kaikille ympärillensä hauskan elämän, sillä hänen laillinen osansa Stromminger'in perinnöstä oli suuri jo sekin. Nyt hänen täytyi tehdä kaikille hyvää — hän ei voinut yksinään kantaa tätä ennen tuntematonta, rajatonta onnea.

Nuo kaksi päivää ennen Pietarin-Paavalin juhlaa olivat ikäänkuin satu koko kylälle.

Kuka olisi tuntenut tuota synkkää, kovaa Kotka-Wappua tässä onnen kirkastamassa neidossa, joka kulki ympäri kuin näkymättömäin siipien kannattamana. Tämän ainoan auringonsäteen tämä kukkanen vaan oli tarvinnut tointuaksensa rakeista ja pakkasesta. Tässä poljetussa sydämessä asui ääretöin voima — voima rakastaa ja vihata, iloita ja vastustaa. Kaikki hänen ympärillensä hengittivät vapaammin, oli niinkuin lumous olisi ollut poistettu, kuin synkkyyden henki olisi Wapusta luopunut, sillä se oli painanut kaikkia kuin ukkosen pilvi.

— Missä on niin onnellinen ihminen kuin minä, kaikkein täytyy iloita! — sanoi hän, ja kaikki tiesivät että Wappu oli noin muuttunut sentähden, että Jooseppi oli kutsunut häntä tanssiin — joka oli sama kuin kosiminen. Miksi hän kieltäisi sitä, jota kumminkin tiedettäisiin muutamain päivän kuluttua! Miksi hän kieltäisi rakastavansa Jooseppia sydämellisesti, ansaitsihan hän sitä ylitse kaikkien, ja Jooseppi myös rakasti Wappua, muuten hän ei olisi tullut häntä pyytämään tanssiin. Wappu oli onnellinen kun sai näyttää millä mielellä oli. Kun kohtasi lapsen, otti hän sen käsivarrelleen ja kertoi, että Karhu-Jooseppi Pietarin-Paavalin päivänä tulisi tänne, hän, joka oli voittanut suuren karhun ja pelastanut "Lampaan" isännän pienen Liisan pahan sonnin vallasta; silloin heidän oikein piti avata silmänsä ja katsoa kuinka kaunis, kuinka suuri hän oli — semmoista ihmistä he eivät koskaan ennen olleet nähneet eikä semmoista maailmassa toista ollutkaan kuin Jooseppi!

Ja lapset kuuntelivat ällistyneinä ja leikkivät sitten päiväkausia karhua ja Karhu-Jooseppia. Wappu uhkasi leikkisästi Hanselia ja sanoi: — Muista että menettelet siivosti kun Jooseppi tulee, muuten paha perii! — Ja Klettermaier, ja etevämmät palvelijat saivat uusia juhlavaatteita, he tiesivät kyllä miksi, ja Wappu salli heidän antaa tietonsa ilmi eikä suuttunut siitä.

Sitten istui hän taas hiljaa huoneessansa ja ajatteli tuntikausia kuinka se oli tapahtunut, että Jooseppi näin äkkiä oli mieltänsä muuttanut; mutta kuinka hyvänsä hän aatteli, ei hän voinut käsittää tätä

suurta, sanomatointa onnea, joka niin täydellisenä, rikastuttavana oli tullut hänen osaksensa, eikä hän enää katsellut vihalla, vaan kiitollisuudella pyhiänsä; hän kiitti heitä onnestansa. Kun hän katseli korttia, joita oli naulannut vuoteensa yli, nauroi hän ja sanoi: — No mitä nyt tiedätte? Eikö totta, ette mitään tietäneet!

Ja kuin sidotut henget, joita ei mikään lumoussana vapahda, katsoivat tulevaisuuden salaisuudet häneen noista mykistä merkistä. Jos Luckard olisi elänyt, hän kyllä olisi nähnyt mitä kortit vastasivat Wapulle — vaan nyt ne olivat mykät kuin merkki-kirjoitus, jonka selitys on hukkunut. Kuinka Luckard olisi iloinnut jos nyt olisi elänyt! Wappu olisi tahtonut nukkua Pietarin-Paavalin päivään saakka, ett'ei aika olisi niin pitkä. Vaan sitä ei ollut toivomistakaan, hän ei voinut päivällä eikä yöllä ummistaa silmiänsä levottomuudesta, hänen täytyi aina laskea: — Vielä niin ja niin monta tuntia — vielä niin ja niin monta!

Vihdoin oli päivä tullut. Syötyänsä meni Wappu ylös huoneesensa pukeumaan, pesi ja kampasi itseänsä loppumatta. Hän oli taas nainen — tyttö! Taas seisoi hän peilin edessä ja katsoi oliko hän kaunis, mielyttäisikö Jooseppia. Ja taas oli hän tuottanut itselleen entistä komeammat hopeakoristukset sekä hius-neuloja filigrammi-työtä [hienoa hopea-työtä]; rasiat seisoivat pöydällä ja niistä otti hän vyön, joka oli riippuvilla koristuksilla varustettu, ja tuo hieno hopea oli yhtä valkoinen, kuin hänen hohtavan valkoiset liinaiset paitahihansa, ja vyö helisi kuin hopeiset hää-kellot. Ruusunpunaisista ikkunakartineista oli valaistus huoneessa punertava, jotta tuon komean naisen kasvot ujosti, suloisesti rusoituivat. Kun oli puettu, otti hän kirstusta raskaan hopeoitun merivahto-piipun, jonka kaltaista ei mikään talonpoika täällä omistanut. Se oli oikein komea piippu, vaan hän punnitsi ja koetti sitä kauvan kädessään, olisiko tarpeeksi hyvä Joosepille. Ja vielä otti hän jotakin kirstusta, hitaasti, ujosti, ja katseli oveen päin oliko oikein lukittu: se oli pieni ympyriäinen rasia, jonka sisällä oli — sormus! Hän vavahti sitä ulosottaessaan, ja kyöneleitä kimalsi hänen silmissänsä äärettömästä ilosta ja kiitollisuudesta. Hän pani kädet ristiin ja kätki sormuksen niihin ja notkisti polvensa, pitkän ajan kuluttua rukoillen tämän sormuksen eteen, joka ijäksi häneen sitoisi rakastetun miehen. Eikä hän enää kuullut silkkihameen ylpeää kohisemista eikä hopeakorujen helisemistä; hän rukoili hartaasti, innollisesti — hän lähestyi Jumalan sydäntä kiitollisen lapsen hellyydellä, jonka hartahin toivo on täytetty.

— Emäntä ei tänä päivänä tulekaan puetuksi, sanoivat palvelijat siellä ulkona, kun ei Wappu koskaan tullut.

Talonpojat menivät jo "Hirvelle". Jokainen, jolla oli jalat ja sunnuntainuttu, lähti liikkeelle, sillä koko kylä odotti uuteliaisuudella tuota suurta tapausta, jolloin ylimystalon emäntä menisi tanssiin Hagenbacher'in kanssa. Tiellä vilisi ihmisiä, ja "Hirven" isäntä ei ollut säästänyt vaivaa eikä rahoja ja oli tuottanut Imst'istä soittajiakin.

Talouden-hoitaja seisoi ylisten ikkunassa, katsellen sitä tietä, jota myöten Jooseppi tulisi.

Wappu seiso valmiiksi puettuna kamarissaan, hänen sydämensä tykytti kuin vasaralla olisi kolkuttanut, poskensa hohtivat ja kätensä olivat jääkylmät; hän painoi valkoista nenäliinaa, jonka kädessään piti, sydäntä vasten: se oli äitinsä morsiusliina.

Taskuun oli hän kätkenyt piipun ja Joosepin sormuksen. Näin odotti hän liikkumatoinna, ja tämä odottaminen oli varmaankin vaikein tehtävä, minkä eläissänsä oli saanut osakseen.

— He tulevat — he tulevat! — huusi talouden-hoitaja alas; — Jooseppi ja koko joukko muita poikia, Zwiefelstein'istä ja Sölden'istä — ja "Lampaan" isäntä Zwiefelstein'istä — siinä on koko pitkä rivi!

Kaikki talossa riensivät esille, Wapun huoneesen kuului jo tulevien askeleita. Silloin Wappu astui ulos ja häntä nähdessään kaikki huudahtivat ihastunein: ah!

Samassa tuli saattojoukko pihaan, Jooseppi ensimmäiseksi.

Wappu meni hänelle vastaan ujosti ja kuitenkin morsiamen jaloudella, joka on ylpeä sulhasestaan — ylpeä olla semmoisen miehen valitsema.

— Jooseppi — oletko täällä?! — sanoi hän ja hänen äänensä kuului niin lempeälle ja suloiselle, kuin ei milloinkaan ennen.

Ja Jooseppi katseli häntä oudosti, melkein arasti ja loi silmänsä maahan. — Wappu säpsähti — oliko se tarkoituksella vai sattumaltako? Jooseppi oli pannut sulan hatussaan ylösalasin, niinkuin nuoret miehet tekevät kun etsivät riitaa, vaan tänä päivänä se varmaankin oli satunnaista!

Kaikki seisoivat ympärillä ja katselivat häntä — hänen mieltänsä ahdisti eikä hän voinut enää sanoa mitään — Jooseppikin oli ääneti. Wappu katseli häntä liikutettuna sumuisin silmin, vaan Jooseppi vältti niitä: — hän oli arvattavasti hämillänsä niinkuin Wappukin!

— Tule! — sanoi hän viimeinkin, antaen hänelle kättä. Wappu laski kätensä Joosepin kätehen ja he kävivät äänetönnä "Hirvelle" päin. Vieraat ja kaikki palvelijat seurasivat.

Usein tapahtuu, että päivä näyttää pimeälle sille, joka juuri on aurinkoon katsellut, niin Wapullekin tapahtui että keskellä onnea hänen sielussaan oli pimeää. — Hän ei ymmärtänyt miten oli, hän oli niinkuin houreissa eikä käsittänyt itseänsä. Kaikki oli niin peräti toisellaista kuin hän oli ajatellut.

Kun he tulivat "Hirvelle", vastaanotti heitä kaikuva "ländler", ja Wappu kuuli kuinka takana olevat sanoivat, ett'eivät koskaan olleet kauniimpaa pariskuntaa nähneet.

Hän huomasi vasta nyt kuinka monta vierasta oli tullut Joosepin kanssa ja että kaikki hyljättyt kosijat olivat niitten joukossa. Vielä kerran Wappu itsekseen teki vertauksia heidän ja Joosepin välillä, eikä epäilemistäkään ett'ei kukaan niistä ollut verrattava Jooseppiin kauneudessa tai pulskuudessa. Hän oli ruhtinas talonpoikien parissa, aivan toisellaista ihmissukua kuin ne, jotka seisovat hänen vieressänsä. Ja hän katseli hiljaisella ihastuksella tuota korkeata vartaloa leveästä rinnasta alas hienoihin valkoisiin polviin ja jalkoihin asti. Pitihän jokaisen, joka tällaisena häntä näki, ymmärtää että Wappu tahtoi omakseen häntä eikä ketään toista.

Kun Wappu katsoi ylös, näki hän kaksi pistävää mustaa silmää, jotka tikarein tapaisina olivat Jooseppiin luodut, ne oli Bincenz'in, joka seisoj joukossa, — ja lähellä häntä näki Wappu toisetkin surumieliset kasvot, — Benedikt Klotz'in, joka miettivästi katseli häntä. Kun Wappu kulki hänen ohitse, otti Benedikt Wapun käsivarresta kiinni ja kuiskasi:

— Ole varoillasi Wappu, — heillä on vehkeitä sinun suhteesi — en tiedä miten on, mutta minä aavistan pahaa.

Wappu nosti vähän olkapäitään. Kuka hänelle pahaa tekisi kun Jooseppi oli hänen kanssansa!

Valmistettiin tanssiin, Wapun ja Joosepin vuoro oli ensimmäinen, kaikki tahtoivat nähdä heidän tanssivan toinen toisensa kanssa. Ei mitään paria vielä oltu niin kateudella katseltu, kuin näitä ihania olentoja.

Mutta nyt Jooseppi laski Wapun irti ja astui melkein juhlallisesti hänen eteensä:

— Wappu, — sanoi hän ääneen, ja soitanto lakkasi "Lampaan" isännän viittauksesta, joka seisoj heidän takanansa: — Minä toivon että sinä ennenkuin tanssi alkaa annat minulle sen suudelman, jota kaikki kosijat ovat turhaan anoneet?

Wappu punastui ja sanoi hiljaa:

— Mutta ei kuitenkaan täällä, Jooseppi, kaikkein ihmisten nähden!

— Juuri täällä *kaikkein ihmisten nähden* — kertoi Jooseppi.

Hetken aikaa Wappu taisteli toivonsa ja ujoutensa kanssa. Suudella miestä kaikkein ihmisten edessä oli hänen naiselliselle, ylpeälle mielelleen vaikea toimitus. Vaan siinä hän seisoj hänen edessänsä, tuo armas lemmitty mies, se hetki — josta hän ilolla olisi antanut vuosia elämästäänsä, niin koko elämänsä — oli siinä — ja pitäisikö hänen kieltää tätä pyyntöä muutamain katsojain tähden, jotka eivät suinkaan voineet hänelle mitään tehdä jos hän sulhastansa suutelisi. Hän käänsi kauniit kasvonsa Jooseppiä kohti, jonka silmät hetken katselivat noita ruusu-huulia, jotka hänen huuliansa lähestyivät, vaan sitten lykkäsi hän Wappua hiljaa luotansa ja sanoi:

— Ei, ei niin! Ei rehellinen metsämies koskaan petoa ammu muuten kuin juoksusta tai lennosta! Minä tahdon *taistelussa voittaa* tuon suudelman, lahjaksi en sitä tahdo! Ja jos minä olisin tyttö kuin sinä, niin minä en antaisi sitä niin helposti! Varjele itseäsi, Wappu, äläkä tee sitä helpommaksi minulle kuin noille toisille, muuten kunnia ei ole suuri minulle!

Leimuava häpeän puna peitti Wapun kasvot. Hän olisi tahtonut vaipua maan alle! Oliko hän sitten peräti unohtanut mitä kunniansa vaati, koska kosijansa täytyi muistuttaa häntä siitä, hänen silmiensä edessä pimeni, oli niinkuin veri-aaltoja olisi syössyt yhteen hänen päänsä yli. Ja nostaen päätänsä ojensi hän itseänsä ja mittasi Jooseppiä leimuavalla silmäyksellä.

— Oikein, — huusi hän, sinä saat taistella. — Sinunkin pitää tietää kuka Kotka-Wappu on. Katso nyt itseäsi josko saat suudelman vai ei!

Hän oli tukehtua. Hän heitti pois kaulaliinansa ja seisoj siinä hopealla tikatussa sametti-liivissään ja valkoisissa paitahihoissa, ja Jooseppi katseli hämmästyneenä tuota kaunista paljastettua kaulaa:

— Ihana sinä olet — yhtä ihana, kuin pahakin, — mutisi hän ja karkasi hänen kimppuunsa niinkuin

metsästäjä otuksen päälle, jolle tahtoo antaa hirvenkaari-lyönnin, ja laske väkevän käsivartensa Wapun kaulaan.

Vaan hän ei tuntenut Kotka-Wappua. Voimakkaan tempauksen jälkeen oli Wappu vapaa ja ilkuva nauru kaikui niiltä, joille oli yhtä huonosti käynyt, ja se saattoi Joosepin raivoon. Nyt tarttui hän rautakourillaan tytön vyötäiseen, vaan Wappu antoi hänelle lyönnin sydäntä vasten, niin että hän päästi huudon ja peräytyi. Uusi nauru! Tällä kolauksella, jonka vaikutuksen hän tunsu, oli Wappu aina pelastanut itsensä päällekkarkaaajilta, sillä sitä he eivät kestäneet. Mutta Jooseppi ei huolinut tuskasta ja syöksi vimmastuneena tyttöä vastaan, tarttui hänen käsivarsiinsa molemmin käsin ja koetti lähestyä hänen suutansa tällä tavalla, vaan samassa kääntyi Wappu sivulle päin, ja nyt syttyi kiivas kilpailu sinne ja tänne, edes ja takaisin. Kuoleman hiljaisuus vallitsi, jota vaan silloin tällöin katkaisi Joosepin päästämä kirous. Wappu kääntelihe, vääntelihe kuin käärme Joosepin kourissa, ett'ei hän koskaan saanut koskea Wapun suuta. Tämä ei enää näyttänyt rakkauden kiistalle, vaan taistelulle elämän ja kuoleman vaiheella. Kolme kertaa oli Jooseppi heittänyt Wapun maahan, kolme kertaa oli hän jälleen noussut; hän nosti Wapun syliinsä, vaan tämä käänteli aina itseänsä niin, ett'ei Jooseppi koskaan huulia saavuttanut. Nuo hienot hihat riippuivat repaleina, hopeakoristukset olivat menneet palasiksi. Yht'äkkiä riisti Wappu itsensä irti ja pakeni ovelle päin, Jooseppi saavutti hänet ja syleili häntä kuin myrsky. Se oli vihasta palava syleily. Hänen kuuma hengähdyksensä ympäröi Wappua. Wappu makasi Joosepin rinnalla, hän tunsu Joosepin sydämen omaa sydäntänsä vastaan tykyttävän; silloin voima jätti hänet, hän laskeusi polvilleen Joosepin eteen, ja sanoi tuskasta, häpeästä ja rakkaudesta menehtyen:

— Tässä olen!

— Ah! — syvä huokaus tunkeusi Joosepin rinnasta. — Te olette kaikki sen nähneet? — kysyi hän ääneen — kumartui alas ja painoi suutelon Wapun kuumille, vapiseville huulille.

Hurraa-huuto kuului jokaisen huulilta. Sitten nosti Jooseppi Wapun ylös, ja hän vaipui melkein tunnotoinna Joosepin rinnalle.

— Pysy siinä! — sanoi hän ankarasti ja astui askeleen taaksepäin — enempää ei tarvita, tuohon yhteen suudelmaan minä tyydyn. Sinä olet nyt nähnyt että minä voitan sinut — ja enempää en tahdo!

Wappu tuijotti Jooseppiin niinkuin ei olisi kuullut oikein — hän kävi kuolon kalpeaksi.

— Jooseppi, — änkytti hän, — miksi sitten tulit?

— Luulitko että tulin sinua kosimaan? — sanoi hän; ei kauan aikaa sitten juhlakulun aikana sanoit sinä kaikkein kuullen, että Asra oli mun kultani, kun oli niin helppo häntä voittaa — ja että Karhu-Joosepilla ei ollut uskallusta puuttua Kotka-Wappuun. Voitko todellakin uskoa, että mies, jolle kunnia on kallis, kärsisi semmoista vääryyttä kunniallista tyttöä vastaan? Minä olen ainoastaan tahtonut näyttää sinulle, että yhtä hyvin uskallan puuttua sinuun kuin karhuun tai johonkin muuhun petoon, ja suudelman, jonka sinulta voitin, vien minä Asralle sovinnoksi siitä vääryydestä, jota hän on saanut kärsiä sinulta! Muista tätä toinen kerta kun ylpeys pyytää sinua riivata! Toivon että nyt olet viimeisen kerran solvaissut köyhiä kunniallisia tyttöjä — nyt olet kerran itse saanut tuntea miltä tuntuu tulla julkisesti pilkatuksi!

Kaikuva nauru seurasi Joosepin puhetta. Vaan hän ei hyväksynyt tätä riemua:

— Te olette nähneet että olen pitänyt sanani, ja nyt minä menen Zwiefelstein'iin Asraa rauhoittamaan, sillä se hyvä ihminen itki kun aion tehdä tämän kepposen ylimystalon emännälle! Jumalan rauhaa kaikille!

Hän meni ja kaikki häntä seurasivat; tämä leikki oli ollut niin oivallinen! Karhu-Jooseppi, sepä vasta oli aika poika! Hän oli näyttänyt ylimystalon emännälle kuka oli hänen mestarinsa!

— Se teki hänelle hyvää, tuolle ylpeälle ylimystalon emännälle!

— Pitäköön hyvänänsä!

— Jooseppi, tämä oli kelvollisin työsi!

— Kun tämä tulee tunnetuksi, ei kukaan enää häntä tahdo.

Näin hyljättyt kosijat ilkuivat Joosepin ympärillä ja seurasivat häntä nauraen ja jutellen.

Tanssi-paikka oli tyhjä — ainoastaan kaksi oli jäänyt Wapun luo: Bincenz ja Benedikt. Wappu seisoi vielä samassa paikassa eikä liikahdannut. Oli kuin hän ei olisi ollut hengissä.

Bincenz katseli häntä käsivarret ristissä. Benedikt tuli hänen luoksensa ja tarttui hiljaa hänen

käsivarteensa:

— Wappu — älä ota sitä niin sydämeesi — me olemme vielä jälellä ja me tahdomme hankkia sinulle hyvitystä. Wappu! puhu toki — mitä meidän pitää tehdä — me olemme kaikkiin taipuvaiset, sano vaan mitä tahdot!

Silloin Wappu liikahti ja hänen suuret silmänsä loistivat kamalasti kuolonkalpeista kasvoista. Hän avasi ja sulki huuliansa pari kertaa, sanat pyrkivät suusta, mutta henkeä näytti häneltä puuttuvan. Viimein tuli niinkuin sisimmästä sisuksesta kiljuntana sanat:

— *Kuolleena* minä tahdon hänet!

Benedikt hämmästy:

— Wappu — Jumala sinua varjelkoon.

Bincenz lähestyi säkenöitsevin silmin. — Wappu onko se todellakin tahtosi?

— Verinen tahtoni! — Hän kohotti kättänsä ikäänkuin valantekoon, käsi oli jäykkä ja kynnet siniset kuin kuolleen.

— Joka laskee hänet kuolleena Asran jalkojen juurelle — se on oleva mieheni niin totta kuin olen Walburga Stromminger!

XI.

Yö.

Ylimystalon hiljaisessa, uneen vaipuneessa huoneessa kuului koko yön kummallista, yksitoikkoista ääntä. Piit säpsähtivät unessa eivätkä tietäneet mitä kuulivat, vaan nukkuivat sitten taas. Laudat lattiassa narisivat ja hirret tärisivät hiljaa.

Se oli Wappu, joka lakkaamatta raskailla askeleilla kulki edes ja takaisin, taistellen itsensä, kohtalonsa ja Jumalansa kanssa, sydän kuoleman tuskissa. Repaleina riippuivat vaatteet hänen päällensä, muserrettuina lattialla olivat pyhä Walburga, Kristus ristillä, pyhimys-kuvat — kaikki muserrettuina pirstaleiksi — turhassa raivossa palasiksi lyötyinä.

Hän oli puoleksi riisunut ja hiukset olivat hajalla paljastetuilla olkapäillä.

Punertavasti liekutti sammuva kynttilä ja liehuvassa valossa vääristyi kummallisesti rikkilyödyn Kristuksen kuvan muoto lattialla ja näytti rupeevan elämään. Wappu seisahtui kävellessään kappaleiden eteen: "Niin irvistele sinä vaan. — Et ole enää pitävä minua narrina! Eikä kenkään teistä, epäjumalankuvat puusta ja paperista, jotka eivät voi ketäkään auttaa! Te ette kuule mitään rukousta ettekä mitään kirousta. Ja ne, joidenka kuvana olette olevinanne, piloittelevat Jumala tiesi missä, ja nauraisivat meille jos voisivat nähdä kuinka notkistamme polviamme puupalasen edessä!" Ja hän potkaisi palaset sänkynsä alle, ett'eivät estäisi häntä kävellessänsä.

Samalla hetkellä kuului ulkoa paukahdus, ikäänkuin pyssyn-laukaus. Wappu seisahtui; hän kuunteli hengittämättä — kasvonsa olivat valkoiset kuin lumi. Horjuen astui hän akkunan luo ja katseli ulos. Varmaankin oli hän erehtynyt. Miksi tämä melu melkein vei häneltä hengen? Hän ei ollut varma siitä että se todellakin oli laueaus. Niinkuin salama iski se ajatus yht'äkkiä hänen päähänsä: "Jos Bincenz tällä hetkellä olisi Jooseppia ampunut!" Olihan se hulluutta, Jooseppi oli hyvässä turvassa kotona — tai ehkä Zwiefelstein'issä Asransa luona!

Ajattellessansa sitä löi hän sanomattomassa tuskassaan päänsä seinää vaataan, ja mielikuvituksen avulla näki hän asioita, joista oli hulluksi tulla! Oi, jos Jooseppi vaan olisi kuollut, kuollut, ett'ei hänen enää tarvitsisi sitä ajatella! Hän heitti ikkunan auki, hengittääksensä raitista ilmaa.

Hansel, joka oli nukkunut aituuksella ikkunan ulkopuolella, heräsi ja lensi unisena sisään huoneesen. — "Oi sinä!" huusi Wappu, avasi sille sylinsä ja painoi lintua sydäntään vastaan — olihan tämä kaikki mitä hänellä oli, ainoa omaisuutensa maailmassa.

Nyt vieläkin laueaus ja tällä kertaa selvemmin Zwiefelstein'in puolelta. Hän laski kotkan irti ja painoi

kätensä sydämelle, ikäänkuin luoti olisi häneen sattunut. Miksi tämä pelästys? Tämä vähäpätöinen sattumus kuvaili sielun silmän eteen sitä kauhistavaa tekoa, jota hän eilen oli tahtonut aikaan-saattaa. Ehtimiseen ajatteli hän kuinka olisi, jos tuo laukaus, jonka oli kuullut, olisi Joosepin pään musertanut, ja raivoisa, kamala ilo valloitti hänet. Nyt Jooseppi oli hänen omansa, nyt hän ei voinut ketään toista suudella.

Kuinka lienee ajatellut ja mietiskellyt, niin hänestä tuntui niinkuin tämä olisi todellisesti tapahtunut; hän oli näkevinänsä Joosepin makaavan maassa verissänsä, hän laskeusi polvilleen hänen viereensä, otti Joosepin pään syliinsä ja suuteli noita kalpeita kasvoja — noita kauniita kalpeita kasvoja — kuinka selvästi hän ne näki edessänsä! Vaan silloin tuli hänen äkkiä sääli tuota kuollutta miesparkaa — syvästi, sanomattomasti sääli hän sitä, — hän puhutteli kuollutta jokaisella rakkauden keksimällä nimellä, hän pudisti ja hieroi sitä, — turhaan kaikki, Jooseppi ei enää palannut elämään! Hänen tuskansa kiihtyi äärettömästi. Ei, ei, se ei saanut tapahtua — hän ei saanut kuolla — ennemmin Wappu itse!

Oli niinkuin hänen sydämensä olisi ollut tukehtumaisillaan suonenvedossa, niin ett'ei inhimillistä lämmintä verta enää suonissansa vuotanut, ja nyt tuntui siltä, kuin tuo suonenveto olisi heltynyt ja lämmin veri-virta jälleen sydämeen vuotanut. Hänen täytyi mennä ulos, hänen täytyi nähdä oliko Bincenz kotona — hänen täytyi puhutella Bincenz'ia, vielä ennen päivän nousua — täytyi hänelle sanoa, ett'ei tuo kamala teko saisi tapahtua — hän oli ikäänkuin kuumeessa, kaikki suonet sykkivät — hän oli tahtonut, pyytänyt tuota tekoa — mutta ainoastaan ajatus että se olisi tehty, sammutti hänen vihansa vimman, ja hän antoi anteeksi!

Hän heitti liinan päällensä ja riensi pihan yli, puutarhan kautta Bincenz'in talolle. Mitä Bincenz, mitä ihmiset hänestä ajattelivat? Ah, olihan se kaikki yhdentekevä — mitä hän nyt siitä huoli!

Hän saapui talolle. Bincenz'in kamarissa, joka oli hyvin matalalla, paloi kynttilä — hän hiipi sinne, hän taisi nähdä huoneesen, kartiini oli niin huolimattomasti eteen vedetty — hän tuskin voi hengittää — huone oli tyhjä, kynttilä paloi piipussa. Hän kävi talon ympäri, ovi ei ollut lukossa. Hän avasi sen hiljaa ja astui sisälle, kaikki oli äänetöntä, kuollutta. Rengit ja piiat nukkuivat vielä sikeästi, hän hiipi koko talon läpi, ei kukaan liikkunut — Bincenz oli poissa! Wapun jäsenet jäättyivät. Hän astui Bincenz'in makuuhuoneesen, vuoteella oli maattu, hän oli varmaankin maannut siinä ja pian taas noussut, — sunnuntaivaatteet riippuivat vaate-naulassa, mutta jokapäiväiset vaatteet puuttuivat. Hattua ei myöskään näkynyt. Hän etsi toisessa huoneessa, missä pyssy tavallisesti riippui, naula oli tyhjä.

Wappu seisoj kuin halvautuneena. Hän ei tietänyt mitenkä hän taas tuli huoneesta ulos. Ovella täytyi hänen istahtaa penkille, jalat eivät häntä edemmäksi kannattaneet. Hän koetti lohduttaa itseänsä, Bincenz oli ehkä, levoton kun oli, lähtenyt jollekin yölliselle metsästysretkelle — mitä hän Joosepille tekisi, joka makasi rauhassa ja hyvässä turvassa jossakin — hän vapisi — ja päivällä kun kaikki olivat hereillä, kuka silloin voisi häntä vahingoittaa!

Se oli paha omatunto, joka näin häntä peloitti, ja hän kätki kasvonsa käsihin: "Wappu, Wappu, mitä sinusta on tullut!" Pilkattu, häväisty, solvaistu ihmisten edessä — ja Jumalan edessä rikoksen tekijä! Missä oli niin paljon vettä, että hän voisi itseänsä puhtaaksi pestä? Tuolla alhaalla, tuolla kuohui Ache — siinä, siinä hän ehkä voisi puhdistua — jos hän heittäytyisi tuohon kylmään virtaan — olisi kaikki pois virutettu, — hänen onnettomuutensa — hänen rikoksensa, koko tuo kurja olento, joka ainoastaan oli tuskaan ja taisteluun luotu — kaikki loppu — olemattomuudessa! Ja se olisi vapahtamista — mitä varten hän enää itseänsä säästäisi? Kappaleiksi tämä hyödytön asunto, joka vangitsi sielua rikoksen ja huolen kahleissa. Hän juoksi ylös, vaan ei jaksanut edemmäksi, hän vaipui penkille jälleen. Riippuiko tämä sorrettu, kuoloon asti väsynyt sydän kenties vielä jollakin näkymättömällä langalla elämästä kiinni? Siellä — Jumalan kiitos — askeleita kuului nurmella — siellä tuli Bincenz! Nyt taisi hän puhua hänen kanssansa, nyt kaikki voisi tulla hyväksi.

— Kaikki Pyhät! — huudahti Bincenz, kun Wappu astui häntä vastaan, — siinä sinä olet?' Bincenz katseli häntä kuin aavetta. Wappu näki aamuhämärässä, että hän oli kalpea ja oudon-näköinen; pyssy oli hänellä olkapäällä.

— Bincenz, sanoi hän hiljaa, — oletko ampunut jotakin?

— Olen!

— Mitä sitten? — hän katseli laukkuun, se oli tyhjä.

— Kallisarvoisen otuksen! — kuiskasi hän.

Wappu värisi.

— Missä se on?

— Hän makaa Achessa!

Wappu tarttui hänen käsivarteensa ja tuijotti häneen kuin hullu.

— *Kuka?*

— Sitä *sinä* kysyt?

— Jooseppi? — huusi Wappu ja kaatui seinää vasten.

— Se oli vaikean-tapainen työ! — sanoi Bincenz pyyhkien otsaansa, enhän minä itse uskonut, että hän niin pian tulisi tielleni. Hitto tietäköön mikä häntä ajoi ulos keskellä yötä. Minä ai'on lähteä hyvään aikaan, ollakseni Sölden'issä ennenkuin hän nousisi, ja hän juoksee syliini ennenkuin olin monta askelta käynyt. Mutta vielä oli liian aikaista, ensimmäinen kuula ei sattunut ja toinen koski ainoastaan vähäisen ohitsemennessä. Luultavasti joutui hän kuitenkin vähän pyörryksiin, sillä hän kaatui portaalle ja rupesi nousemaan käsipuun avulla. Tätä hetkeä minä käytin hyväkseni, juostakseni takaa hänen päällensä ja sysätäkseni hänet käsipuitten yli virtaan!

Wapun rinnasta kuului ikäänkuin kuolevan korina, ja kuin kotka saaliisensa iskee, syöksi hän äkkiä Bincenz'in päälle ja tarttui molemmin käsin hänen kurkkuunsa:

— Sinä valehtelet — se ei ole totta eikä voi olla totta — sano ett'ei se ole totta — taikka tapan sinut.

— Kurjan sieluni autuuden kautta, se on totta! Luuletko että Bincenz kauan tuumaisi kun kysymys oli tehdä jotakin sinun hyväksesi?

— Oi murhaaja, pelkurimainen, kurja salamuraaja, — nyyhkytti Wappu ja värisi koko ruumiissansa: — Niin kavalasti, niin petollisesti minä en tahtonut sitä tehdyksi! Rehellisessä taistelussa tahdoin että hänen piti kuolla. Kirottu sinä nyt ja ijankaikkisesti — kirottu ja hyljätty tällä ja toisella puolella hautaa!

— Tämä on siis kiitos, — sanoi Bincenz — etkö sinä siis käskenyt minua tätä tekemään?

— Ja vaikka olisinkin käskenyt sinua, olisiko sinun sentähden ollut pakko sitä tehdä? — Ihminen puhuu paljon vihoissansa, jota hän sitten katuu — etkö sinä olisi voinut odottaa kunnes olisin tointunut tuosta kovasta kohtalosta? Jooseppi — Jooseppi! paha olen kyllä ja raju, vaan murhaaja en ole. Oi jos sinä olisit odottanut edes pari tuntia! Vaan pahuutes' sinua ajeli etkä saanut rauhaa ennenkuin se muuttui teoksi!

— Se on oikein, syytä vaan minua kaikesta! nurisi Bincenz, — mutta sinä olet kuitenkin yhtä syyllinen kuin minä!

— Olen kyllä — sanoi Wappu ja olen kärsivä siitä samoin kuin sinäkin, On sanottu verta verestä — kähisi hän, tarttuen Bincenz'in kaulukseen ja veti häntä mukaansa.

— Wappu — päästä minua — mitä tahdot? Herra Jumala, onko tämä minun palkintoni? — Armoa, Wappu, sinä kuristat minut — mihinkä vedät minua?

— Sinne mihinkä molemmat kuulumme, — oli matalalla äänellä lausuttu vastaus, ja pois lähdettiin niinkuin myrsky olisi häntä vienyt mäkeä ylös portaalle asti, jonka alla Ache kuohuu — siinä jossa murha oli tapahtunut. — Sinne alas, — oli ainoa kauheaa vastaus, jonka kuiskasi hänen korvaansa, — me molemmat — yhdessä!

— Jesus Maria! — huusi Bincenz: — sinä vanhoit että tulisit vaimokseni, jos sen tekisin ja nyt tahdot minua tappaa!

Wappu nauroi taas tuota kamalaa pilkallista naurua.

— Sinä narri, jos minä syöksyn tuonne alas kanssasi, olemmehan silloin ijäksi yhdistetyt. Mitä? Tahdotko vielä varjella kurjaa henkeäsi?

Ja jättiläis-voimalla otti Wappu hänestä kiinni syöstäksensä hänen kanssansa hämärään kuohuvaan syvyyteen.

— Apua! — huusi Bincenz tahtomattansa ja —

— Apua! — kuului heikosti hengen-tapaisesti kuin kaiku syvyydestä!

Wappu seisoikin kivettyneenä ja päästi Bincenz'in. Mitä se oli? Oliko se aave?

— Kuulitko jotakin? — kysyi hän Bincenz'iltä.

— Se oli kaiku! — änkytti tämä ja hampaat kalisivat toisiansa vastaan.

— Hiljaa! Vielä kerran!

— Apua! — kuului taas kuin kuiskaus syvyydestä!

— Kaikki hyvät pyhimykset, se on hän — hän elää — hän riippuu jossakin — hän huutaa! Kyllä minä tulen Jooseppi, odota Jooseppi — minä tulen! huusi Wappu torven äänellä alas syvyyteen ja torven äänellä herätti hän nukkuvaisia, juosten kylän läpi ja kolkuttaen kaikkia ovia. — Avuksi! Avuksi — joku on pudonnut alas syvyyteen — apua Jumalan armon kautta — tässä on kysymys elämästä ja kuolemasta!

Ja tämä kauhistuksen huuto ajoi nukkuvia ylös vuoteiltaan, ikkunoita avattiin.

— Mitä se on, mikä on hätä?

— Jooseppi — Hagenbacher on syössyt alas syvyyteen — huusi Wappu — köysiä — hankkikaa köysiä — ehkä se jo on myöhäistä — ehkä on liian myöhäistä kuin me ehdimme sinne! — Ja niinkuin tuulispää lensi hän kotia ennen muita ja sisään vajaan, siellä hän kokoeli kaikki köydet ja nuorat, joita vaan löysi ja satoi vapisevilla käsillä yhteen eri kappaleet, mutta vaikka olisi solminut kuinka hyvänänsä, ei se kuitenkaan ulettunut sinne missä hän makasi Jumala tiesi missä syvyydessä!

Sill'aikaa tulivat miehet juosten, puoleksi epäluulossa, puoleksi hämmästyksessä tuosta kauheasta tapauksesta, ja toivat nuoria, koukkuja ja lyhtyjä, sillä tänään ei päivä näyttänyt koittavan ja siellä kysyttiin ja huudettiin, ja neuvottomuus oli yleinen, sillä miesmuistiin ei mitään sellaista onnettomuutta ollut tapahtunut, eivätkä tässä avarassa vuorilaaksossa olleet varustetut pelastus-koneilla niinkuin muualla, jossa pyöräyttävät vuori-polut ja petolliset syvyydet vuosittain uhriensa vaativat. Miehet saapuivat onnettomalle paikalle ja rohkeimmatkin ällistyivät kun käsipuitten yli katsoivat alas harmaasen, tutkimattomaan syvyyteen, jossa ei ollut muuta nähtävänä, kuin aaltoilevat sumut, jotka liehuivat pauhaavan veden yli. Bincenz oli hävinnyt, — oli autiota ja äännetöntä ylt'ympärillä sekä korkeudessa että syvyydessä. Wappu huusi alaspäin, niin että ilma kajahti — kaikki kuuntelivat henkeään vetämättä — ei mitään vastausta.

— Jooseppi — missä olet? — huusi hän äänellä semmoisella, kuin koko tuskistunut epätoivossa oleva ihmiskunta olisi yhtynyt tähän ainoaan huutoon, — kaikki oli hiljaa.

— Hän ei vastaa — hän on kuollut, — nyyhkytti Wappu ja heittäysi epätoivossa maahan, — nyt on kaikki lopussa!

— Ehkä hän vaan on niin heikko ett'ei hän jaksa huutaa, — lohduitti Klettermaier ja kuiskasi Wapun korvaan: — emäntä, — muistakaa ihmisiä!

Hän nousi ja poisti hämmentyneet hiukset otsaltaan.

— Sitokaa yhteen nuorat, miksi tässä niin neuvottomina seisotte — mitä odotatte?

Miehet katselivat epäillen toisiansa.

— Täytyy koettaa löytää häntä, — sanoi Klettermaier.

Miehet rupesivat päitä pudistaen koettamaan yhteensolmituita köysiä.

— Kuka tahtois lähteä alas näillä nuoran pätkillä?

— Kuka? — sanoi Wappu ja hänen tummat silmänsä loistivat hengen-tapaisesti kalpeista kasvoista: — minä sen teen!

— Sinä, Wappu — sinä et ole oikein viisas — tuskin kantanevat nämä nuorat yhtä ihmistä, puhumattakaan kahdesta.

— Ei niiden tarvitsekaan kantaa muuta kuin yhden — sanoi Wappu kolkosti ja rupesi auttamaan, että joutuisi pikemmin.

— Se on mahdotointa, Wappu — täytyyhän sun sitoa sekä itsesi että hänet niihin kiinni, kuinka muuten pääsisit ylös? — arvelivat miehet ja antoivat kätensä vaipua alas; — ei ole muuta neuvoa kuin että lähetetään ympäri kyliä nuoria kokoelemaan.

— Ja sill'aikaa syöksee hän auttamattomasti alas syvyyteen, jos hän menee tainnoksiin, ja sitten on myöhäistä! — huusi Wappu epätoivossaan. — Minä en odota niinkauan — antakaa tänne — selvittäkää nuorat ja antakaa nähdä kuinka pitkät ne ovat! Joutukaa!

Hän selvitti sekautuneita köysiä, mittasi niiden pituutta ja koetti kuinka vahvat ne olivat ja ehdottomasti miehetkin taas tarttuivat niihin, he suorittivat tuota mahtavaa vyhtiä ja valmistukset tulivat käytännöllisemmiksi, järjellisemmiksi. Miehet astuivat esiin muodostamaan riviä.

— Kylläpä se jo voisi ulottua tuonne alas, mutta kohta se ei kannata!

— Jollei, niin annan hänet yksin lähteä ylös. Siinä missä hänellä on tilaa ma'ata on minullakin tilaa seisoa. Niin pian kuin minulla on pohjaa jalkojeni alla, irroitan itseni nuorasta ja sidon hänet siihen kiinni. Sitten vedätte hänet ylös ja minä odotan siellä alhaalla kunnes köysi taasen ehtii sinne.

— Se ei käy päinsä, yksinään ei voi vetää häntä ylös, sillä jos hän on heikko eikä voi hoitaa itseänsä, tulee hän murskaksi lyödyksi jos ei kukaan katso, ett'ei hän loukkaunnu kalliohon.

Wappu seisoi niinkuin ukkonen olisi iskenyt häneen — tuota hän ei ollut ajatellut. Siis hän vasta tapaisi Joosepin Achen kylmässä helmassa! Kohta köysi ei kantanut, sen hän itse ymmärsi.

— Jumalan nimessä, — sanoi hän viimein ja huolimatta kuumeesta, joka häntä väristytti, seiso hän siinä vakaana, tynenä eikä luopunut päätöksestään, sitoi köyden ympärilleen ja otti vuorisauvan käteensä. — Päästäkää minua alas, että ainakin saan häntä etsiä! Jos hänet löydän jään hänen luoksensa siksi että olette ehtineet hankkia köysiä ja laskeneet niitä alas meille. Kyllä minä odotan kärsivällisesti, vaikkapa sitten tuntikausia saisin riippua taivaan ja maan välillä.

Nyt vanha Klettermaier syöksi polvilleen hänen eteensä:

— Wappu — Wappu — älä tee sitä, sanovathan kaikki ett'ei köysi varmaan pidä! Jos se on välttämätöntä niin päästä minut menemään. Mitä minun vanha elämäni merkitsee — jos kohta en voikaan auttaa, niin siitä ainakin näkee jos nuorat ovat vahvat ja jos ne katkee niin onhan se vaan minä etkä sinä, joka vaipuu syvyyteen!

— Niin Wappu, kuuntele häntä; — sanoi toinen, — hän on oikeassa, älä tee meillä sitä surua! Odota, malta mieltäsi, siksi että tulee apua kylistä!

Silloin Wappu nosti käsiänsä, niin että kaikki menivät pois tieltä.

— Kun vielä olin lapsi en malttanut mieltäni kun minun piti ottaa kotkan pesästä, — ja nyt minun pitäisi mieltäni maltaa kun minun pitäisi tuoda Jooseppia sieltä? Älkää enää sanoko mitään, minun täytyy — minä tahdon hänen luokseen! Kas niin — ottakaa kiinni — heittäkää hajalle — pitäkää kiinni!

Ja hän oli hypännyt käsipuitten yli ja ne miehet, jotka seisoivat rivissä, saivat pitää kiinni kaikin voimin, niin äkkinäinen oli nytkäys nuoralla.

— Jumala auttakoon meitä! — Klettermaier teki ristin merkkiä ja riensi pois, niinkuin jotakin olisi juolahtanut hänen mieleensä kuullessansa Wapun viimeisiä sanoja.

Kauhistuksella kaikki katsoivat Wapun jälkeen, kuinka hän vähittäin vaipui alas pilvi-mereen, kunnes hävisi siihen kenties ijäksi. Äänetöinnä kuin haudan reunalla seisoivat ihmiset ja katsoivat sinne, mihin hän oli vaipunut alas. Ainoastaan kovasti pinnistetty nuora ilmoitti uljaan matkustajan liikuntoja sumumeressä — ja kaikki katselivat köysiä josko pitäisivät tai katkeisivat. Ja niin pian kuin tarvittiin köyttä lisää, aattelivat kaikki sykkivin sydämin: onko se pitävä?

Otsalla olivat suuret vesihelmet niillä, jotka rivissä seisoivat, ja lakkaamatta koettivat kädet, nuoraa jatkaessa, solmuja, josta ihmishenki riippui. — Näin kului hetki toista raskaampi ikäänkuin aikakin olisi ollut kiinnitetty nuoraan, josta pimeyden voimat pitivät kiinni. — Köysi on yhä vielä pinnistetty, yhä vielä hän siis riippuu eikä vielä ole saanut pohjaa jalkojensa alle.

— Jo on loppumaisillaan, — huusi viimeinen mies rivissä, — köysi ei riitä!

— Jesus Paria meitä auttakoon! — huutavat kaikki, — se ei riitä!

Vielä on nuoraa muutamia kyynäriä eikä vielä ole mitään merkkiä annettu alhaalta, että Wappu on perille päässyt. Miehet kokouvat yhdeksi joukoksi, niin likelle syvyyttä kuin suinkin voivat, he antavat köyttä niin pitkälle kuin mahdollista. — Jos nuoraa ei riittäisi, jos kaikki olisi turhaa ja heidän täytyisi vetää ylös Wappu-paran jälleen, että vielä kerran saisi matkustaa tuota kalman tietä! — Silloin — silloin köysi yht'äkkiä heltyy, — kauhea hetki! Onko se katkenut tai onko sen kantama löytänyt pohjaa?

Naiset rukoilevat ääneen, lapset itkevät. Miehet rupeevat hitaasti vetämään ylös, mutta ainoastaan muutaman sylen — silloin ottaa vastaan! Siis se ei ole mennyt poikki, se pitää, — Wappu on tavannut pohjaa! Ja nyt — kuulkaa kuoleva ääni syvyydestä, — ja kaikkien suusta kuuluu huolesta vapiseva

vastaus. Köysi heltyy taas, he vetävät ylös pari kertaa; tämä nähtävästi kerrotaan, näyttää siltä kuin Wappu kiipeäisi ylös kallioseinää myöten. Täll'aikaa on kumminkin päivä koittanut, mutta sataa hienoa kylmää sadetta ja sumu siellä alhaalla tulee yhä tiheämmäksi. Silloin vedetään köysi yht'äkkiä sivulle oikealle puolelle, miehet hellittävät nuoraa ja vetäyvät vasemmalta puolelta oikealle puolelle. Wappu näyttää nousevan yhä korkeammalle, he saavat yhä vetää ylös nuoraa!

Kiitos Jumalalle, — sanovat muutamat, — hän varmaan ei ole varsin syvälle pudonnut — jos hän makaa noin korkealla hän voi olla elossa!

— Ehkä Wappu vaan etsii häntä! — arvelevat toiset.

Nyt nytkäys taas ja köysi heltyi, sitten ytimeen ja luihin asti tunkeva huuto.

— Se on mennyt poikki! — huutavat ihmiset.

Ei, se kiintyy taas — ehkä se on ilonhuuto — ehkä on hän löytänyt hänet. Naiset ovat polvillansa, itse miehetkin rukoilevat, sillä vaikka olivatkin kaikki vihanneet ylpeää "ylimystalon emäntää" — niin jokainen, *jolla on sydän rinnassa*, nyt kuitenkin vapisee tuon rohkean tytön tähden, joka kuoleman vaarassa riippuu alhaalla pimeässä syvyydessä. Jos vaan auringonsäde hetkeksi edes loistaisi sumun läpi!

Köysi ei liiku eikä kuulu mitään ääntä ylös tuolta alhaalta. Onko se katkaistu ja tarttunut johonkin esiin-pistävään kalliopiikkiin ja Wappu muserrettuna syvällä Achessa? Miksi ei mitään merkkiä eikä mitään ääntä? Ja tuntia voipi kulua ennenkuin kylistä ehtii apua tänne!

Ei kukaan uskalla puhua sanaakaan — kaikki kuuntelevat hengähtämättä. Nyt Klettermaier syöksee paikalle, huutaen ja viitaten:

— Katsokaa mitä minä tuon! — ja hän kantaa täydellistä pelastusköyttä olkapäällään. — Kiitos Jumalalle! Kun hän puhui kotkasta, juolahti mieleeni, että Luckard vainaja otti talteen sen köyden, jolla Stromminger lähetti Wapun kotkan pesälle — ja sitten — löysin kun löysinkin sen ylisillä kaikenlaisessa vanhassa romussa.

— Se oli löytö se!

— Klettermaier, sinut lähettää herra Jumala! — huusivat ihmiset.

— Suokoon Jumala, että vielä sitä tarvittaisiin, — sanoi kylän vanhin ja katseli huolistuneena pelastusköyttä, — Wappu ei enää anna mitään elon merkkiä.

— Nuorasta vedetään — huusi ensimmäinen rivissä ja samassa kuului huuto niin likeltä, että sitä ymmärrettiin kun oli hiljaa:

— Eikö vieläkään mitään köyttä?

— Kyllä! kyllä! — soi riemulla kaikkien huulilta. Rautakoukku kiinnitetään ankkuriksi nuoran päähän, uusi rivi muodostuu ja köyttä lasketaan sumuiseen syvyyteen. Kylän vanhin käskää, sillä köysien ylösvetämisen täytyy tapahtua tasaisesti, että Wappu voisi olla likellä onnetointa ja olla tukena hänelle. Ei puoleksikaan niin syvälle, kuin Wappu ensin oli lähtenyt, lasketa köyttä tällä kertaa ennenkuin se alhaalta otetaan ja pidetään kiinni.

— Antakaa mennä, — käski kylän vanhin, — Wapulla täytyy olla muutama kyynärä sitoa Joosepin ympäri. — Tarpeeksi! — kuuluu taas käskevä ääni ja niinkuin sotamiehet pysähtyvät miehet ja odottavat mitä seuraaman pitää. Taas muutaman minuutin väli, hänen täytyy sitoa solmun vahvaksi ja varmaksi, ett'ei hengetöin ruumis, näin likellä pelastusta, putoisi alas syvyyteen. — Sido varmasti Wappu, — sanoo Klettermaier itsekseen.

— Niin herra Jesus, kun hän vaan voisi sitoa vahvasti, — kertoi rahvas. Kolmekertainen nytkäys molemmilla köysillä yht'aikaa!

— Vetäkää ylös — käskää kylän vanhin ja kuuluu siltä kuin hänen äänensä vapisisi sitä lausuessaan.

Miehet molemmissa rivissä polkevat jalkansa vahvasti maahan, suonet paisuvat säärillä, käsivarsilla ja otsalla; taaksepäin kallistuneena rupeevat voimakkaat kädet työhön ja raskaan taakan ylösvetäminen alkaa — kamala, edesvastauksen alainen työ — yksi viivytytys, ja kaikki on hukassa.

— Hitaasti! — kertoo kylänvanhin — katsokaa toisianne!

Se on juhlallinen hetki. Ei lapsetkaan uskalla liikahtaa. Likellä ja kaukaa ei kuulu muuta kuin raskasta työtä tekeväin miesten hengittämistä.

Nyt — nyt se tulee sumun läpi — selvemmin ja selvemmin, — Wappu tulee ylös, toisella kädellä hän tukee hengetöintä ruumista, joka riippuu pelastusnuorassa, toisella pitää hän vuorisauvaa vakaasti kalliota vastaan, pelastaaksensa itseään ja Jooseppia musertumasta. Näin tasapainoa pitäen nousee hän ilmojen läpi. Ja nyt viimeinkin ovat siinä, likellä reunaa — vielä veto ja heihin voi käsin tarttua.

— Pitäkää kiinni, — käskee kylän vanhin — jokainen on henkeä vetämättä — viimeinen hetki on vaikein, jos vielä tälläkin hetkellä nuora katkeisi!

Vaan ei, ensimmäiset rivistä kumartavat, he nostavat heitä voimakkaalla kädellä, takana seisovat pitävät nuoraa kiinni.

— Ylös! kuuluu ensimmäisten suusta, heitä nostetaan yli — siinä ovat — vakaalla maalla — ja tuskastuneista sydämistä nousee riemuhuuto. Wappu on mykkänä vaipunut alas Joosepin hengettömälle ruumiille. Hän ei kuule, hän ei näe, kuinka kaikki hänen ympärilleen kokoontuvat ja häntä kiittävät, — hän makaa kasvot Joosepin rintaa vastaan — hänen voimansa on lopussa.

XII.

Isälle takaisin.

Wapun kamarissa ja Wapun vuoteella makaa Jooseppi hengettömänä. Hänen ympärillensä vallitsee hiljaisuus, Wappu on lähettänyt kaikki ulos, hän on polvillansa sängyn edessä, hän on kätkenyt kasvonsa käsihin ja rukoilee:

— Herra Jumalani, Jumalani anna hänen elää — ota minulta kaikki, mutta anna hänen elää! Enhän tahdo häneltä mitään, tahdonhan jättää hänet Asralle — älä vaan anna hänen kuolla!

Ja sitten nousee hän taas, panee raittiita vesikääreitä hänen päänsä päällä, josta veri vuotaa haavasta, ja rinnalle, jota kallio on loukannut ja heittäytyy hänen päällensä, ikäänkuin hän ruumillaan olisi tahtonut sulkea niitä porttia, josta elon voimaa lähtee pois. — Oi sinä armas Jooseppi — sinä Jooseppi parka, niin murrettuna, niin lyötynä — O mikä synti, mikä synti! Wappu, Wappu mitä olet tehnyt — etkö ennemmin olisi pitänyt pistää veitsen omaan rintaasi, että ennemmin olisi pitänyt antaa hänen viettää häitä Asran kanssa, kuin nähdä hänen kuolevan siinä kuin lammas, jota teurastaja on huonosti pistänyt?

Näin valitti hän Jooseppia sitoessansa ja vihasi itseänsä samalla hurjuudella kuin hän ennen oli muita vihannut. Jos hän olisi voinut, niin hän olisi omin käsin repinyt sydämen povestansa hullussa hurjassa katumuksessa. Silloin ovi hiljaa avattiin, Wappu katseli kummastellen ylös, sillä hän oli kieltänyt kaikkia lähenemästä itseänsä. Se oli pastori Heiligkreuz'istä! Wappu seiso siinä ikäänkuin tuomarinsa edessä, kalpeana vapisevana koko olennessaan.

— Jumala olkoon kiitetty! — huudahti vanha mies, — siinä hän onkin! — Hän astui sängyn viereen, tutki Joosepin haavoja — voi sinä mies raukka, minkä näköinen sinä olet!

Wappu puri hampaitansa yhteen, ett'ei huutaisi tuskissansa.

— Kuinka saitte hänet jälleen ylös? — kysyi kirkkoherra, mutta Wappu ei voinut vastata.

— No, Herra olkoon kiitetty, että armossansa esti pahinta tapahtumasta, — jatkoi vanha herra. Ehkä hän taas tointuu ja silloin sinulla ei ainakaan ole mitään murhaa omallatunnollasi, vaikka aikomus ikuisen tuomarin edessä on yhtä suuri synti kuin itse rikostyo.

Wappu tahtoi puhua.

— Minä tiedän kaikki — vastasi vanha herra ankarasti. — Bincenz oli pako-retkellensä minun luonani ja on kaikki tunnustanut sinun rakkaudestasi ja hänen mustasukkaisuudestansa. Vaan minä olen kieltänyt häneltä anteeksi saamisen ja lähettänyt hänet paavilaiseen sotajoukkoon ansaitsemaan Jumalalta anteeksi-saamista hyvillä töillä pyhän isän hyödyksi, taikka kuolemallaan rikostansa maksamaan.

— Mutta mitä, — mitä minun on tekeminen sinun kanssasi Wappu? Hän katsoi Wappuun niinkuin olisi tahtonut katsoa hänen lävitse viisailta silmillänsä. Silloin Wappu löi molemmat kätensä kasvojensa eteen ja huusi ääneen:

— O, teidän korkea-arvoisuutenne — minä olen niin kauheasti rangaistu, ett'ei kukaan ihminen enää voi minua ankarammin rangaista. Siinä makaa hän, joka maailmassa oli mulle kallein — ja minun täytyy sanoa, että itse olen syyppää siihen. Löytyykö suurempaa kurjuutta? Tarvitaanko enempää?

Hengellinen nyökkäsi:

— Niin pitkälle olet siis päässyt — sinusta on tullut kova aine, jolla ihmisiä tapetaan! — On käynyt niin kuin minä ennustin, sinä et ole antanut Jumalan veitsen itseäsi muodostaa ja nyt Herra sinut hylkää ja antaa sinun palaa katumuksen kiiras-tulessa!

— Niin, teidän korkea-arvoisuutenne, niin se on — mutta minä tiedän veden, joka tulen sammuttaa! Jos Jooseppi kuolee, niin minä heittäyn Acheen. Silloin kaikki on loppunut.

— Voi sinua! Luuletko sen liekin olevan sitä laatua, että mikään maallinen vesi voisi sitä sammuttaa? Luuletko todellakin voivasi tappaa sielun samalla kuin tuon maallisen ruumiin. Se on palava ijankaikkisen katumuksen liekissä, vaikka kaikki meret sinua peittäisi!

— Mitä minun siis on tekeminen? — kysyi Wappu synkästi — mitä muuta minä voin tehdä kuin kuolla?

— Elää ja kärsiä on parempi kuin kuolla.

Wappu pudisti päätänsä, hänen tummat silmänsä katsoivat tyhjään.

— En voi sitä — sen minä tunnen — en voi elää, onnelliset neidot tuuppavat minua alas — kaikki on käynyt niinkuin he unessa minua uhkasivat: siinä makaa Jooseppi muserrettuna ja rikki lyötynä, ja minun täytyy häntä seurata, niin on päätetty ja niin täytyy tapahtua; ei kukaan ihminen voi sitä vastustaa.

— Wappu, Wappu! — sanoi kirkkoherra ja löi kauhistuneena kätensä yhteen. — Mitä sinä puhut! Onnelliset neidot! Taivaan tähden elämmekö siis pimeässä pakanuudessa, jolloin ihmiset vielä luulivat että pahat henget pitivät peliänsä heidän kanssaan? Minä tahdon sinulle ilmoittaa, mitkä ovat onnelliset neidot — ne ovat omat himosi! Jos olisit oppinut hillitsemään rajua luontoasi, niin Jooseppi ei olisi joutunut surman suuhun. On varsin mukava syyttää pahoja henkiä omista vioistansa. Sentähden Jumala on ilmautunut, että hän opettaisi meitä ymmärtämään, että pahuus asuu meissä itsessämme ja että se on siinä voitettava. Jos me voitamme itsemme, niin voitamme myös ne salaiset voimat, jotka surmasivat muinaisuuden jättiläisiäkkin, sillä kaikkine voimineen niillä ei ollut siveellistä voimaa. Ja kaikkine voiminesi olet sinäkin ainoastaan kurja raukka, kun et voi tehdä samaa, kuin yksinkertainen Herran palvelijatar, joka ankarassa luostari-elämässä joka päivä uhraa rakkahimmat toiveensa Jumalan alttarilla ja siinä kiittää itseänsä autuaaksi! Jos sinussa olisi rahtuakaan sitä suuruutta, niin et enää pelkäisi onnellisia neitoja, ja tyhjät unelmasi eivät silloin määräisi kohtaloasi, vaan oma selvä tahtosi! Ajatteleppas vähän eiköhän se olisi suurempaa — jalompaa?

Wappu nojautui ovenpieltä vastaan, oli niinkuin äskenherännyt suuri aatos olisi häntä kohottanut.

— Niin! sanoi hän lyhyesti ja vakaasti ja laski käsivartensa ristiin rinnan yli. — Teidän korkea-arvoisuutenne on oikeassa. — Minä ymmärrän tarkoituksenne ja tahdon koettaa.

— Minä tahdon koettaa, — kertoi vanha herra, — sen olet ennenkin kerran sanonut mulle, mutta et ole pitänyt sanaasi.

— Tällä kertaa sen pidän, korkea-arvoisuutenne! — sanoi Wappu, ja hengellinen ihmetteli itseksään hänen katsantoaan kuin lausui näitä muutamia sanoja.

— Mitä takeita minulla on siitä? kysyi hän.

Wappu laski kätensä Joosepin haavoitetulle rinnalle ja silmistänsä putosi kaksi suurta vesi-helmeä. — Ei mikään sanoilla sanottu lupaus olisi voinut enempää sanoa. Viisas pappi oli ääneti, hän tiesi ett'ei enempää tarvittu!

Haavoitettu kääntyi vuoteella ja lausui muutamia epäselviä sanoja.

Wappu pani kylmemmän kääreen hänen päähänsä, hän avasi puoleksi silmänsä, mutta sulki ne pian jälleen ja vaipui kuoleman kaltaiseen uneen. — Jos nyt lääkäri vihdoinkin tulisi! — sanoi Wappu ja istui jakkaralle sängyn viereen? — Paljonko kello lienee? — Pappi katseli kelloansa:

— Koska lähetit häntä hakemaan?

— Varhain k:lo viisi.

— Siis hän ei vielä voi olla täällä. Kello on vasta kymmenen ja

Sölden'ille on ainakin kolmen tunnin matka.

— Vasta kymmenen! — kertoi Wappu itsekseen ja hengellinen sääli häntä kun istui siinä niin hiljaa, kädet ristissä helmassaan, sill'aikaa kuin tuskastunut sydämensä sykki niin, että melkein kuului.

Pappi kumartui kipeän yli ja koetti hänen päätään ja käsiään. — Minusta sinä voisit rauhoittua, Wappu, tämä ei ole kuolevaisen näköinen.

Wappu istui liikkumaton ja katseli eteensä: — Kun lääkäri tulee ja sanoo, että hän voi jäädä elohon, niin en muuta enää maailmassa toivo.

— Se on oikein ajateltu, Wappu, sen minä mielelläni kuulen! — kiitti pappi. Ja nyt kerro minulle myöskin, kuinka Joosepin pelastuminen on tapahtunut — se lyhentää meille ajan siksi että lääkäri tulee.

— Siitä ei ole paljon kertomista! — vastasi Wappu lyhyesti.

— Onhan se aina kaunis työ, joka tuottaa suurta kunniaa Sonneplattenin miehille! — arveli hengellinen; — etkö sinä siis ollut läsnä?

— Olin tietysti!

— No, älä siis ole niin harvapuheinen. Tänne tullessani en puhunut kenenkään kanssa, enkä tiedä asiasta mitään. Kuka on hänet siis ylös tuonut?

— Minä!

— Jumala auttakoon! sinä Wappu, sinä itse? — huusi vanha herra ja töllisteli kummastuneena Wappuun.

— Niin — minä!

— Mutta millä lailla sait sen toimeen?

— He laskivat minut nuoralla alas ja siellä minä hänet löysin kallion ja yhden puun väliltä. Jos tuota puuta ei olisi ollut, niin hän olisi pudonnut Acheen, eikä kukaan ihminen enään olisi saanut häntä elävänä sieltä.

— Mutta lapsi, onhan tuo suuri työ! — sanoi vanha herra innoissaan.

— No niin — sanoi Wappu tynesti, mutta katkerasti. — Koska olin syöksyttänyt hänet sinne, sain tietysti tuoda hänet sieltä myöskin.

— Sinä olet oikeassa, se on ainoastaan kohtuullista — sanoi pappi, joka tuskin sai liikutuksensa salatuksi. — Mutta se on kuitenkin hyvityksen työ, joka poistaa osan rangaistuksesta kurjalta sielultasi.

— Se ei merkitse mitään! — sanoi Wappu pudistaen päätänsä. Jos hän kuolee, niin minä olen hänet tappanut.

— Se on totta, mutta sinä olet antanut elämän elämästä — sinä olet pannut oman henkesi alttiiksi pelastaaksesi hänen — sinä olet, voimiesi mukaan, parantanut mitä rikkonut olet — lopun meidän täytyy jättää Jumalan käteen!

Syvä huokaus tunkeusi Wapun rinnasta, hän ei tuntenut sitä lohduitusta, jonka papin sanat sisälsivät. — Lopun meidän täytyy jättää Jumalan käteen! — kertoi hän raskaalla sydämellä.

Hengellinen katseli häntä mielihyvällä. Jumala ei voinut hyljätä tätä sielua, vaikka hänen syntinsä oli suuri. Vanha kuin oli — ei hän ollut nähnyt hänen vertaistansa hyvässä eikä pahassa. Hän katseli sairasta, joka horroksissaan uhkaavaisesti puristi nyrkiksi kättään. Se melkein suututti häntä, että tämä halveksi ihaninta mitä maailma voi miehelle tarjota: semmoista rakkautta, että se kovuudellansa teki kovaksi sydämen, joka oli niin jaloksi luotu ja oli mahdollinen niin suureen alttiiksi antamiseen. — Sinä tuhma talonpoika! — mutisi hän hampaittensa välissä.

Wappu katseli häntä kummastellen, hän ei ollut sitä ymmärtänyt.

Koputettiin ovea ja lääkäri astui sisään.

Wappu vapisi niin, että hänen täytyi pitää sängyn laidasta kiinni. Tämä oli se mies, jonka huulilta hän saisi kuulla tuomionsa. Joukko ihmisiä tunki myös sisään saadaksensa kuulla mitä hän sanoisi, mutta hän näytti heitä lyhyesti pois. — Täällä ei ole paikkaa uteliaille, sairas tarvitsee syvintä rauhaa! — sanoi hän ankarasti ja lukitsi oven. Ylimalkaan hän ei paljoa puhunut. Kun hän otti pois kääreen sairaan päästä mörisi hän vaan hampaissaan: — Tässä on taas rikos kysymyksessä!

Wappu seiso vieressä kalpeana ja jäykkänä kuin pylvä, pappi tahallansa ei häntä katsellut, hän pelkäsi, että Wappu jollakin lailla antaisi itsensä ilmi. Tutkiminen alkoi, pelkääväinen hiljaisuus vallitsi huoneessa. Wappu seiso ikkunalla, kasvot pois käännetyt, sill'aikaa kuin lääkäri tutki haavoitettua ruumista. Wappu oli nostanut jotakin lattialta ja piti sitä yhteen painetuissa käsissään, hän painoi huulensa siihen ikäänkuin suutelemaan, se oli pää ristiin-naulitun Vapahtajan kuvasta, jonka oli yöllä rikki paiskannut.

— Anteeksi — anteeksi rukoili hän kalpeana kuolemantuskassa. — Armahda minua — en sitä ansaitse — mutta anna armosi olla rikostani suurempi!

— Ei mikään haava kuolettava, — sanoi lääkäri nyt kuivalla tavallaan — tuolla miehellä mahtaa olla Mammuth'in tapainen luu-rakennus.

Wapun voima oli lopussa, kauan jännitetty jousi katkesi ja nyyhkyttäen syöksi hän polvilleen sängyn viereen, kätkien kasvonsa Joosepin tyynyihin, — O kiitos Jumalalle! — kiitos Jumalalle!

— Mikä häntä vaivaa — kysyi lääkäri. Kirkkoherra antoi hänelle viittauksen, jonka ymmäräsi.

— Rauhoittukaa, emäntä, ja auttakaa minua siteitä tekemään — sanoi hän.

Wappu nousi heti ylös, pyyhki kyyneleet silmistänsä ja rupesi auttamaan. Pappi katseli salaisella ilolla kuinka hän auttoi lääkäriä niin tarkasti ja varovasti kuin laupiuden-sisar. Hän ei vavissut, ei itkenyt enää, se oli rauhallinen toiminta, todellinen rakkauden työ. Sitä tehdessä oli katsantonsa niin kirkastettu, kirkastettu surumielisyydessä, — pappi tunsu hänet tuskin samaksi.

— Siitä *tulee* vielä — siitä tulee! — sanoi hän onnellisna itselleen, niin kuin puutarhuri, joka näkee kuihtumisillaan olevan lemmikki-kasvin saavan uusia vesoja. Kun side oli päälle pantu ja lääkäri oli antanut määräyksiansä meni hän ulos kirkkoherran kanssa ja Wappu jäi yksinään Joosepin luo. Hän istui jakkaralle vuoteen viereen ja nojasi käsivarret polviinsa. Jooseppi hengitti nyt tynesti ja tasaisesti, hänen kätensä lepäsi peitteellä aivan likellä Wappua, hän olisi voinut sitä suudella liikahtamatta paikaltaan. Vaan hän ei enää saisi koskea Joosepin sormeenkaan. Jos hän olisi maannut siinä kuolleena eli kuolevana, olisi Wappu peiteltyt häntä suudelmilla, niinkuin äsken kun luuli hänen kuolleeksi — kuolleena Jooseppi olisi ollut hänen omansa, vaan elävään Jooseppiin hänellä ei ollut mitään oikeutta. Siten oli hän Wapulle kuollut samalla hetkellä kuin lääkäri oli ilmoittanut, että hän tulisi elämään ja hän hautasi Joosepin silloin, kuolon tuska sydämässään, vaikka hän vastaanotti ilmoituksen hänen ylösnousemisestaan kuin vapahtamisen sanoman! Näin istui hän kauan, katsellen Joosepin kauniita kalpeita kasvoja — hän kärsi niin paljon kuin ihmissydän voi kärsiä, mutta kärsivällisyydellä. Hän ei huokaillut, hän ei valittanut, hän ei puristanut nyrkkiin kättänsä niin kuin varhemmin murhe-raivossa — hän oli tällä hetkellä vaikeinta oppinut: hän oli oppinut kärsimään. Mikä oikeus hänellä syyllisellä vielä olisi ollut valittaa — mitä parempaa oli hän ansainnut? Kuinka hän olisi uskaltanut vieläkin pyytää Jooseppiä itselleen — hän, joka melkein oli hänen murhaajansa — kuinka hän enää olisi uskaltanut nostaa silmänsä Jooseppiin? Ei, hän ei tahtonut enää valittaa: Hyvä Jumala anna minun kärsiä niin paljon kuin vaadit, — sillä ei mikään rangaistus ole liian suuri minun kaltaiselleni! rukoili hän ja laski nöyrästi kasvonsa käsihin.

Silloin ovi heitettiin auki ja huutaen Jooseppi, mun Jooseppini! — syöksi eräs tyttö sisälle Wapun ohitse ja heitti itsensä itkien Joosepin yli. Se oli Asra. Wappu hyppäsi ylös niinkuin käärme olisi häntä pistänyt — hetken aikaa kesti sisällinen taistelu viimeinen, vaikein. Hän tarttui käsillään kiinni itseensä ikäänkuin hän olisi tahtonut pidättää itseensä juoksemasta tytön päälle repimään sitä pois vuoteelta ja Joosepilta. Näin seiso hän vähän aikaa, Asran itkiessä Joosepin rinnalla, sitten putosivat käsivartensa niinkuin hermottomina alas ja otsallansa oli kylmää hiekeä. Mitä hän siis tahtoi? Olihan Asralla oikeus siihen!

— Asra, — sanoi hän hiljaa, — jos Jooseppi on sulle rakas, niin rauhoitu ja ole ääneti äläkä tee niin paljon melua — tohtori on sanonut että hän tarvitsee rauhaa!

— Kuka voi olla ääneti, jolla on sydän rinnassa ja näkee pojan tuommoisena tuossa makaavan? — valitti Asra. — Sinun on hyvä puhua ja rauhoittua, sinä et rakasta häntä niinkuin minä. Jooseppi on kaikki mulle — jos hän kuolee, olen ihan yksinäni maailmassa. O Jooseppi, armas Jooseppi, herää, katsele minua — yhden kerran vaan — sano ainoastaan yksi ainoa sana — ja hän ravisteli Jooseppiä.

Joosepin suusta kuului epäselvää ääntä, hän puhui muutamia ymmärtämättömiä sanoja.

Silloin Wappu astui likemmäksi ja otti Asrasta kiinni, hän oli tynni ja hänen kalpeissa kasvoissaan ei huomattu mitään liikutusta.

— Nyt tahdon sinulle jotakin sanoa Asra! Jooseppi makaa täällä minun hoidettavanani ja minä olen edesvastauksessa siitä, että kaikki tapahtuu niinkuin tohtori määräsi ja se on *minun* talossani missä

sinä olet ja jos et tee niinkuin minä sanon, jätät Joosepin rauhaan, niinkuin tohtori tahtoo, niin minä käytän emännys-oikeuttani ja lähetän sinut pois kunnes olet tullut sen verran järjelliseksi, että voit jatkaa Joosepin hoitamista — silloin — hänen äänensä vapisi — silloin jätän hänet sinulle!

— Oi kuinka paha sinä olet — huusi Asra innoissansa — sinä tahdot näyttää minulle ovea sentähden, että Joosepin tähden itken? Luuletko kaikilla ihmisillä olevan yhtä kovan sydämen kuin sinulla, että voisivat katsella tätä kurjuutta niinkuin pölkky? Päästä irti käsivarteni! Minulla on suurempi oikeus Jooseppiin kuin sinulla ja jos et tahdo kuulla minun itkuani, niin otan Jooseppini pois ja annan kantaa hänet kotiin luokseni, siellä saan ainakin itkeä niin paljon kuin tahdon! Minä olen ainoastaan köyhä palvelus-tyttö, mutta vaikka sitten koko elinaikani saisin ilmaiseksi palvella, niin mieluisammin hoidan häntä omassa pienessä huoneessani kuin annan sinun näyttää ovea minulle — sinä ylpeä ylimystalon-emäntä!

Wappu laski Asran käden irti ja seisoj hänen edessänsä kalpeilla kasvoillansa, mykkä suu osoitti hänen syvää sisällistä tuskaansa ja Asra loi silmänsä alas häpeissään, niinkuin hän olisi arvannut, että teki vääryyttä Wapulle.

— Asra — sanoi Wappu, — sinun ei tarvitsisi vihata minua, en sitä sinulta ansaitse, sillä sinulle olen tuonut hänet syvyydestä ylös — enkä minulle, ja sinun edestäsi on hän elävä eikä minun! Katsos Asra, vielä hetki sitten olisin ennemmin sinut kuristanut kuin olisin sallinut sinun jäädä hänen sänkynsä viereen, — mutta nyt on kaikki muserretty; joka oli kovaa minusta — rohkeuteni, ylpeyteni — ja sydämeni! — kuiskasi hän hiljaa itsekseen. — Ja sentähden jätän vapaaehtoisesti sijaa sinulle, sillä hän rakastaa sinua ja minusta hän ei tahdo tietää. Sinun ei tarvitse kantaa pois sairasta poikaa täältä. Jää sinä rauhassa hänen luokseen — minä menen ennemmin itse! Kaikissa tapauksissa olisin mennyt! Te voitte jäädä tänne ylimystaloon niin kauan kuin te tahdotte — kyllä minä kaikki sovitan asianomaisten kanssa. Minä *tahdon* pitää huolta teistä, sillä te olette molemmat köyhät, ettekä voi mennä naimiseen ilman mitään. Silloin on Jooseppi ehkä kerran siunaava Kotka-Wappua.

— Wappu — Wappu — huusi Asra, — Jesus, mitä sinä ajattelet? Minä pyydän sinua — o Jooseppi — Jooseppi! jos minä vaan saisin puhua!

— Älä huoli, — sanoi Wappu kieltäen — ole ääneti Joosepin tähden — ole ääneti! anna minun rauhassa mennä matkaani — äläkä kiusaa minua. Minun täytyy pois, älä minua pidätä! Yhtä vaan minä pyydän siitä, mitä minä sinun edestäsi teen: hoida häntä hyvin. Tottahan sinä lupaat minulle sen, että rauhassa voin mennä?

— Wappu, — pyysi Asra, älä mene! Jesus, mitä Jooseppi on sanova kun hän kuulee, että me olemme karkoittaneet sinut omasta talostasi?!

— Säästä kaikkia sanoja, Asra, sanoi Wappu ankarasti, — kun kerran olen jotakin sanonut niin se on sanottu, tulkoon mitä tahansa!

Hän meni kirstulle ja otti siitä liinasia ja muita vaatteita, satoi ne kokoon ja heitti selkäänsä. Sitten otti hän laatikosta palttina-pakan.

— Kas tässä Asra, — sanoi hän — on vanhaa hienoa palttinaa, jota tarvitset kääreitä varten ja tässä paksumpaa nöyhtäksi. Tohtori tarvitsee sitä illalla kun palaa. Kas tässä on saksit, leikkaa sormen levyisiä palstoja. Tee se tarkasti, kuuletko? Ja joka neljännestunti sinun pitää panna uusia kääreitä hänen päähänsä, että kuumuus häviää. Eikö totta, voinhan luottaa siihen, ett'et mitään laiminlyö? Ajatteleppas jos minä olisin tuonut hänet ylös syvyydestä ja sinä — sinä laiminlöisit hänen hoitonsa — täällä vuoteensa vieressä! Muista että hänellä pitää olla korkea pään-alus, ett'ei veri saa nousta päähän — pöyhi vähän päästä hänen tyynyjensä. Nyt luulen kaikki sanoneeni — en tiedä muuta. Oi hyvä Jumala, sinä et voi häntä niin kääntää ja nostaa, kuin minä — sinulla ei ole voimia siihen! Ota Klettermaier avuksi — hän on hyvä. Ja siis minä uskon hänet sinulle, — polvensa vapisivat, äänensä värisi, hän taisi tuskin pitää nyyttä kiinni, jota hän kantoi, vielä viimeisen silmäyksen loi hän sairaasen: — Jumalan haltuun! — Ja hän oli ulkona ovesta.

Siellä ulkona puhui kirkkoherra Klettermaier'in kanssa.

Wappu astui heidän luoksensa. — Klettermaier — huusi hän tämän korvaan, — mene ja auta Asraa Jooseppia hoitamaan. Asra on siellä minun sijassani. Jooseppi jää ylimystaloon ja minä lähden pois. Teidän pitää kaikki katsoa Jooseppia ylimystalon isännäksi ja totella häntä niinkuin minua, kunnes palaan, ja voi teitä jos hänen täytyy teistä valittaa! Anna kaikille palvelijoille tieto tästä!

Klettermaier oli häntä ymmärtänyt ja pudisti päätänsä, mutta kysyä ei hän uskaltanut.

— Jääkää hyvästi emäntä — sanoi hän, — tulkaa pian takaisin!

— En koskaan! sanoi Wappu hiljaa.

Klettermaier meni sisään. Wappu jäi seisomaan kirkkoherran eteen ja kesti hänen tutkivia silmäyksiänsä.

— Nyt minulla ei enää ole mitään, johon sydämeni on kiintynyt, paitsi kotkaa, — sanoi hän väsyneenä, — mutta sitä en anna pois, — sen pitää seurata minua. Tule Hansel, — kutsui hän lintua, joka pörrösenä ja laiskana istui aidalla. Se lensi haparoi hänen luo:

— Nyt sinun täytyy oppia lentämään jälleen, Hansel, nyt aloitamme taas matkaamme.

— Wappu — sanoi pappi huolistuneena — Mitä sinä aiot.

— Teidän korkea-arvoisuutenne — minun täytyy pois — *Asra* on siellä! Tottahan te ymmärrätte etten voi jäädä tänne? Tahdonhan tehdä mitä hyvänsä, vaikka koko elämäni — köyhänä kulkea mieron tietä ja hänelle jättää kaikki, kaikki — mutta nähdä kuinka hän *Asraa* hyvänä pitää — ainoastaan sitä — sitä *en voi!* Hän puri hampaita yhteen, pidättääksensä kyneleitään.

— Ja sinä tahdot todellakin hänelle jättää talot ja tilukset? Tiedätkö myös mitä teet, lapseni?

— Ylimystalo ei enää ole minun, korkea-arvoisuutenne — eilisestä minä tiedän, että se on Vincenz'in, jos hän sitä vaatii. Mutta minun omaisuuteni, mitä minulla on paitsi sitä, on oleva Joosepin. Jos Jooseppi minun kauttani tulee rammaksi tai vaivaiseksi eikä enää voi ansaita leipäänsä — niin se minun velvollisuuteni pitää huolta hänestä.

— Kuinka, onko se mahdollista, että isäsi on tehnyt sinut perinnöttömäksi?

— Mitä minä huolin talosta ja kodista? Se koto, joka on minun, on aina valmiina! — sanoi Wappu.

— Lapseni — sanoi pappi huolissaan, — minä toivon ettet tee mitään pahaa itsellesi.

— En, korkea-arvoisuutenne — en nyt enää! Nyt ymmärrän kuinka oikeassa te olette kaikissa olleet ja ett'ei ylpeydellä saa mitään Herralta Jumalalta. Ehkä Jumala, nähdessään minun rehelisen katumukseni, armahtaa minua ja kerran antaa kurjalle sielulleni rauhan!

— No siunattu olkoon se hetki, kuinka katkera lieneekin ollut, joka musersi kovuutesi! Nyt, Wappu, olet todellisesti suuri! Mutta mihinkä menet, lapseni? Jos tahdot johonkin laupiuden luostariin niin minä vien sinut Carmelitinunnille?

— Ei, korkea-arvoisuutenne, se ei sovellu Kotka-Wapulle. En voi sulkeutua muurien sisäpuolelle ja luostarikammioihin — vapaana Jumalan avaran taivaan alla tahdon kuolla, niinkuin olen elänytkin. — Voisin melkein saada päähäni, ett'ei Jumala pääsisi paksujen muurien sisäpuolelle. Rukoilla tahdon yhtä hyvin kuin kirkossa ja katua, mutta minä tahdon vuoria ja pilviä ympärilläni ja tuulen suhinaa, muuten en kestä! Eikö niin, te ymmärrätte sitä?

— Ymmärrän, Wappu, olisi hullutusta pakoittaa sinua johonkin. Mutta mihinkä kuljet?

— Minä palaan isä Murzoll'in luo — se on kuitenkin ainoa kotini!

— Tee se, jota et voi olla tekemättä, sanoi pappi. — Jumalan nimessä, lapseni! Huoletoinna näen sinun lähtevän, sillä mihin hyvänänsä nyt kuljet — kuljet takaisin isäsi luo!

XIV.

Armoa.

Korkealla yksinäisellä vuorella kivi-isän luona istuu taas hylätty yksinäinen ihmislapsi ikäänkuin hän olisi sidottu tähän, niinkuin se osa kalliosta, missä hän katseli pientä maailmaa tuolla alhaalla, jossa ei ollut mitään sijaa tälle suurelle, vieraalle, erämaassa kypsyneelle sydämelle. Ihmiset ovat sen karkoittaneet ja hylänneet ja se on käynyt toteen, mitä unelma lupasi, että vuori otti sen lapsekseen. — Vuorien oma se on; kivistä ja jäästä on sen koto, eikä se kuitenkaan itse voi kivettyä, — tuo kurja, lämmin ihmissydän vuotaa hiljaa verta täällä ylhäälläkin kivien ja jään välissä!

Kaksi kertaa on loistava kuu kasvanut ja vähentynyt siitä päivästä, jolloin vappu täältä etsi viimeistä

turvapaikkaansa. Häntä ei ole nähnyt kukaan laaksosta. Ainoastaan kirkkoherra on pari kertaa vaivalla noussut tänne ylös heikolla ruumiillaan ja kertonut hänelle, että Jooseppi on parantumaisillaan, sekä että se tieto on tullut Italiasta, että Vincenz, kun oli pukeutunut luostaripukuun, oli ampunut itsensä ja jättänyt testamentin kautta koko omaisuutensa Wapulle. Sitä kuullessa Wappu oli pannut kätensä ristiin polvilleen ja sanonut hiljaa: Hänen on hyvä — hän lopetti sen kohta, — niinkuin hän olisi Vincenz'ia kadehtinut.

— Mutta mitä sinä teet sillä rahan paljoudella? — oli pappi kysynyt, — kenenkä pitää hoitaa ääretöntä omaisuuttasi? Et sinä kuitenkaan saa heittää sitä hukkaan.

— Tavara ja kulta kuin multaa — mitä ne auttavat minua — en ole voinut itselleni ostaa ainoatakaan onnellista hetkeä. — Jonkun ajan kuluttua, kun jaksan jotakin ajatella, tahdon mennä alas Imst'ille ja laillisesti jättää omaisuuteni Joosepille. Itse tahdon vaan pitää sen verran, että voin rakentaa itselleni pienen talon talveksi vuoren turvissa, mutta nyt minä tarvitsen lepoa — en nyt voi pitää huolta mistään. Hoitakaa te omaisuuttani, korkea-arvoisuus, ja katsokaa että palvelusväki tekee tehtävänsä — antakaa köyhille mitä tarvitsevat; tästä päivästä ei saa enää köyhiä löytyä Sonneplatte'lla.

Näin oli hän lyhyesti niinkuin haudan partaalla määrännyt maallisista asioistaan! Nyt hänen vaan oli odottaminen kunnes hetki joutuisi — vapauden hetki.

Oli ikäänkuin Jumala papin kautta olisi hänelle sanonut: — et saa tulla minun luokseni ennenkuin itse tulen sinua noutamaan. Ja nyt hän odotti vaan, että Jumala häntä kutsuisi, mutta kuinka kauan — kuinka kauhean kauan saattoi se viipyä! Hän katseli voimakasta ruumistaan — se ei näyttänyt olevan luotu pian kuolemaan, ja kuitenkin kuolema oli hänen ainoa toivonsa. Hän ymmärsi, ett'ei ollut oikein väkivallalla lopettaa elämää, joka oli katumukselle pyhitetty — mutta — ajatteli hän — auttaa hän kuitenkin saisi hyvää Jumalaa sitä lopettamaan, jos Hän sitä sallisi — ja sen johdosta teki hän kaikkia, joka voisi parhaintakin terveyttä masentaa. Eihän se ollut itsemurhaa, jos hän söi juuri sen verran, ett'ei hän nälkään nääntynyt — kuuluihan paastominen katumukseen — ja että hän heitti itsensä myrskyn ja sateen alaiseksi kun itse kotkakin pyrki johonkin kallio-rotkoon; — eihän se ollut itsemurhaa, jos hän antoi sateen ja pakkaisen ja kaikenlaisten kärsimysten tehdä loppua terveydestänsä! Eihän se ollut itsemurhaa, jos hän nousi vuorten huipuille, jossa ihmisjalka ei ennen ollut astunut, ainoastaan siitä syystä, että Jumala olisi tilaisuudessa syöstä hänet alas, jos tahtoi! Ja hurjalla ilolla hän huomasi kuinka hänen kaunis vartalonsa riutui — kuinka voimansa väheni. — Hän vaipui usein alas väsymyksestä kulkiessansa vuorilla ja kun hän huipuille nousi vapisivat polvensa ja hengittäminen kävi raskaaksi. Noin istui hän eräällä Murzoll'in korkeimmilla huipuilla. Hänen ympärillensä nousivat valkoiset huiput ja jääkalliot toinen toistansa ylemmäksi. Näytti talviselle kalmistolle, jossa lumiset hautapatsaat seisovat riveissä kaikkia seppeleitä ja kukkia vailla. Aivan hänen jalkojensa juurella oli vihriäiseen vivahtava jäämeri jäätyneillä aalloillaan, jotka näyttivät vyörivän alas Joch'in polulle asti. Syvin kalmistorauha vallitsi tässä liikkumattomassa, jäätyneessä maailmassa. Mahtavat vuoriharjanteet uneksivat etäällä helteen luomissa utuhunnuissa. Similaun'ia, tuota ruskeata jättiläistä täällä likellä, hyväili pieni valkoinen pilvi, joka lensi liiteli ystävällisesti vuoren luo, nousi ja laskeusi jälleen, kunnes viimein revittiin rikki hirmuisen kallion terävissä syrjissä. Wappu makasi nojaten kyynäs-päälleen, ja ajattelemta mitään seurasi hän silmillään pienen pilven liikuntoja. Puolipäivän aurinko paahtoi hänen päällensä, kotka ei istunut kaukana hänestä, nyppi ikävissään höyheniänsä ja pudisti laiskana siipiänsä. Yht'äkkiä se tuli levottomaksi, käänsi kuunnellen päätään, kurkisti ympärilleen ja lensi ylös.

Wappu nousi puoleksi, nähdäksensä mikä lintua peloitti. Siinä liukkaan jäämeren yli tuli inhimillinen olento kävellen suoraan kalliolle päin, missä Wappu istui. — Wappu tunsu tummat silmät, mustan parran — näki ystävällisiä tervehdyksiä ja kuuli hyräilemistä, samoin kuin kerran ennen, vuosia sitten, kun hän Sonneplattelta katsoi alas ja näki hänet vieraan kanssa siellä alla menevän ohitse — silloin, kun hän vielä oli toivova, viatoin lapsi, jota isä ei vielä ollut kironnut eikä hyljännyt, ei ollut mikään murhaaja eikä murha-polttaja. — Niinkuin salaman valaisema seutu äkkiä tulee näkyviin vuorineen, laaksoineen pimeydestä — niin seisoi äkkiä koko hänen elämänsä hänen sielunsa edessä ja hän katseli väristen syvää lankeemustansa.

Kuka oli hän silloin — ja kuka nyt? Mitä se, joka ei silloin hänen luoksensa tullut, nyt etsi tuomitun luona, elävältä kuolleen luona?

Wappu tuijotti alas kauhistuneena: herra Jumala, hän tulee! — huusi hän aivan ääneen ja tarttui tuskissansa kallioon kiini, niinkuin se olisi ollut hänen kivi-isänsä käsi. — Jooseppi, jää sinne, — älä tule ylös. — Jumalan armon kautta, mene takaisin — en voi sua nähdä! — Mutta Jooseppi oli nopeasti hypännyt ylös kalliolle Wapun luo. Wappu kätki kasvonsa kalliota vasten ja poisti häntä käsillään, rukoillen. — Eikö siis missään maailmassa saa olla rauhassa? — huusi hän ja koko ruumiinsa vapisi. — Etkö kuule? Sinun pitää jättää minut, sinulla ei voi olla mitään yhteistä minun kanssani — minä olen kuollut — melkein kuollut! Oi enkö saa rauhassa kuollakaan?

— Wappu Wappu, oletko hullu? — huusi Jooseppi ja repäisi voimakkaalla kädellä hänet kalliosta irti,

ikäänkuin Wappu olisi ollut siihen kasvanut sammal. — Katsele minua, Wappu — Jumalan tähden — miksi et tahdo minua nähdä? Olenhan minä Jooseppi, jonka elämän olet pelastanut, — semmoista ei tehdä ihmiselle, jota ei tahdota nähdä!

Hän piti käsivartensa Wapun ympäri, joka oli vaipunut polvilleen eikä päässyt mihinkään; hän oli heikko ja voimaton. Niinkuin uhri-eläin kallisti Wappu päätänsä ja silmänsä olivat sumuiset, ikäänkuin hän olisi saanut viimeisen iskun.

— Jesus, tyttö, minkä näköinen olet — niinkuin olisit kuolemaisillasi! Onko tämä vielä tuo ylpeä ylimystalon-emäntä? — Wappu — Wappu — puhu toki — toinnu! — Tämä on seuraus tästä villielämästä. Täällä ylhäällä voipi kokonaan unohtaa puhua. — Olethan käynyt ihan voimattomaksi, nojau minuun, minä vien sinut alas mahaasi. En minäkään vielä ole mikään sankari, mutta on minulla hiukan enemmän voimia kuin sinulla kuitenkin. Tule — täällä ylhäällä ihan pyörryttää ja minulla on hyvin paljon puhumista sinun kanssasi, Wappu — hyvin paljon! — Wappu antoi vastustamatta viedä itsensä alas. Puhumatta johti Jooseppi hänen heikkoja askeleitansa jäämeren yli majalle päin. Mutta siinä juuri oli paimen, ja hän seisahtui sentähden ja antoi tytön vaipua alas vuoriruohikkoon. Wappu istui siinä kädet ristissä, äänetönnä ja hiljaa. Oli kaiketi Jumalan tahto, että hän vielä kestäisi tämän koetuksen, ja hän rukoili vaan voimaa.

Jooseppi istui hänen viereensä, nojasi päätään käteensä ja katseli palavilla silmillänsä Wapun kasvoihin. — Minulla on paljon sovittamista sinun suhteesi, Wappu, — sanoi hän totisesti — jo kauan aikaa sitten olisin tullut, jos tohtori ja pappi olisivat minua laskeneet; mutta he ovat sanoneet, että sen kenties saisin hengelläni maksaa, jos liian aikaisin vuorelle menisin, ja silloin arvelin että tuo olisi vahinko kuitenkin — nyt vasta tahtoisinkin elää, Wappu, — hän tarttui Wapun käteen — kun sinä olet elämäni pelastanut! — Kuullessani sitä, ymmärsin kuinka sinun oli laita — ja minun myöskin Wappu! — hän hyväili lempeästi Wapun kättä.

Kauhistuneena veti Wappu kätensä pois, hän oli tukehtua.

— Jooseppi, nyt tiedän mitä tarkoitat! Sinä arvelet että koska minä olen henkesi pelastanut, täytyy sun minua hyvänä pitää ja lopuksi heittää Asra oman onnensa nojaan! Älä sinä siitä ole milläsikään, Jooseppi, sillä niin totta kuin on taivaassa Jumala, — kurja olen ja paha, mutta en niin paha kuitenkaan, että ottaisin palkintoa vastaan, jota en ansaitse, että antaisin lahjoittaa sydämen itselleni juomarahaksi — sydämen, jonka olisin lisäksi pakoitettu toiselta varastamaan. Ei, sitä Kotka-Wappu ei tee. — Kiitos Jumalalle että vielä löytyy jotakin pahaa, johon en kykeneisi! — lisäsi hän hiljaa itsekseen. Ja kooten kaiken voimansa nousi Wappu ja tahtoi mennä majalle, jonka vieressä paimen istui ja vihelsi laulua. Jooseppi otti kiinni hänen molemmista käsivarsistaan: — Wappu, kuule minua kuitenkin ensin!

— En, Jooseppi, — sanoi hän kalpein huulin, — ei sanaakaan enää! Kiitän sinua hyvästä tahdostasi — mutta sinä et ole minua oikein tuntenut!

— Wappu, minä sanon sinulle, että sun täytyy minua kuulla — ymmärrätkös, sun täytyy! — Hän laski kätensä Wapun olkapäälle ja katseli häntä käskäväisesti, jotta Wappu vaipui ikäänkuin masentuneena alas.

— Puhu siis, — sanoi hän hengästyneenä ja istui uupuneena vähän matkaa Joosepista eräälle kivelle.

— Niin oikein — nyt näen, että voit totella myöskin, — sanoi hän hyväntahtoisesti hymyten.

Jooseppi oikaisi kauniin ruumiinsa nurmelle; takin, jonka oli ottanut päältänsä, pani hän kyynäspään alle ja nojasi siihen. Hänen lämmin hengähdyksensä ympäröi Wappua puhuessa. Wappu istui liikkumatoimna, silmät alas luotuina; sisällinen taistelu saattoi hänen poskensa punoittamaan, mutta ulkonaisesti näytti hän tyyneelle, melkein kylmälle.

— Katsos, Wappu, minä tahdon kertoa sinulle kaikki niinkuin se on, — jatkoi Jooseppi. En ole koskaan voinut sinua kärsiä, vaikk'en sinua tuntenut. Sinusta kerrottiin niin paljon, kuinka kova ja raju sinä olit, ja minä sain siten hyvin huonon ajatuksen sinusta, enkä tahtonut sinusta tietää ollenkaan. Että olit komea ja kaunis tyttö, sen aina näin, vaikk'en tahtonut nähdä! Sentähden menin aina pois sinun tieltäsi, kunnes tuli tuo juttu Asran kanssa, — mutta sitä minä en voinut jättää rankaisematta! — Näetkös, mitä Asralle tehdään, se tehdään minullekin — ja jos Asralle pahaa tehdään, niin se leikkaa sydäntäni, sillä tiedä — no, mun täytyy se nyt sanoa, — äitini suokoon sen mulle anteeksi haudassansa: Asra on mun sisareni!

Wappu säpsähti ja katseli Jooseppia, niinkuin näkisi unta. Jooseppi vaikenä hetkeksi ja pyyhkäsi otsaansa paitansa hihalla:

— Ei ole oikein tehty, että sitä kerron; mutta sinun täytyy se tietää, etkä sinä levitä tietoasi. Äitini uskoi mulle kuolin vuoteellansa, että hän tuolla Vintschgau'issa, ennenkuin tunsu isääni, oli synnyttänyt

tämän lapsen, ja minä olen suulla ja kädellä hänelle luvannut pitää huolta tytöstä niinkuin veli, sentähden toin hänet sieltä ja hankin hänelle palveluspaikan "Lampaassa", että hän olisi likellä minua. Mutta me sisarukset lupasimme toisillemme, että pitäisimme asian salassa emmekä antaisi solvaista äitimme muistoa. Tottahan sinä käsität, ett'en voinut sallia sisartani rankaisematta solvaistavan, vaan minun täytyi astua esiin häntä puollustamaan, kun hänen kunniaansa loukattiin?!

Wappu istui siinä kuin kuvapatsas ja hengitti vaivalla. Hänestä oli kuin kaikki vuoret ja koko maailma olisi pyörinyt hänen ympärinsä. Nyt oli kaikki hänelle selvää — hän ymmärsi nyt Asran puheen Joosepin vuoteen vieressä! Hän painoi päänsä molempiin käsiinsä, ikäänkuin ei olisi voinut sitä käsittää. Jos tämä oli totta, kuinka julmasti hänen rikoksensa kasvoi! Jonka hän oli pyytänyt murhata, ei ollut tunnotoin mies, joka palveluspiian tähden oli häntä solvaissut — se oli veli, joka ainoastaan oli täyttänyt velvollisuutensa sisartansa kohtaan, — hän oli tahtonut ottaa turvattomalta tyttö-paralta hänen ainoan turvansa silmittömästä mustasukkaisuudesta! — Hyvä Jumala, jos se olisi tapahtunut! sanoi hän itselleen. Häntä pyörrytti, — hän kätki kasvonsa käsiin, ja heikko valitusääni tunkeusi hänen rinnastansa.

Jooseppi, joka ei huomannut hänen liikutustaan, jatkoi:

— Sitten tapahtui että minä "Lampaassa" kaikkein ihmisten kuullen vannoin rankaisevani ylpeyttäsi ja saattavani sinua saman häpeän alaiseksi kuin sinä olit saattanut Asran, ja näin me solmimme tuon kujeen, huolimatta Asrasta, joka ei ollut siihen suostuvainen. Kaikki onnistui kun onnistuikin, mutta kun me taistelimme toinen toisemme kanssa ja sinä lepäsit sydäntäni vasten kauniilla rakkaalla rinnallasi ja minä suutelin sinua, silloin tuntui kuin olisin saanut tulta suoniini. En tahtonut sitä tunnustaa kun olin niin kauan ollut vihamieheni — mutta se tuli yhä hullummaksi, ja yöllä näin unta että suutelin sinua, ja minä heräsin huutaen nimeäsi ja nousin vuoteeltani, sillä minä en sitä kauemmin kestänyt.

— Vaikene! sinä tapat minut, — käski Wappu, niinkuin olisi liekissä istunut.

Mutta Jooseppi jatkoi hartahasti: — Sentähden nousin jo yöllä ja menin Sonneplattelle päin. — Niin — miksi sitä salaisin? — Minä tahdoin vielä ennen päivän nousua koputtaa sinun ikkunallasi — ja kuvasin iloisena itselleni kuinka ihanata olisi, jos sinä pistäisit uniset kasvosi ulos ikkunasta ja minä saisin ottaa pääsi käsieni väliin ja suudella sinua ja anoa sinulta anteeksi monta tuhatta kertaa! — Ja silloin — silloin lentää luoti pääni ohitse ja kohta sen jälkeen toinen olkapääni läpi, ja kun horjahdan, tulee joku ja sysää minut takaa käsipuitten yli. Jo luulen olevan lopussa rakkauden ja kaiken. Mutta silloin tulet enkelinä ja armahdat minua ja viet minut ylös ja pidät minusta huolta, — o Wappu! — Hän heittäysi Wapun jalkojen juureen ja laski ristiin pannut kädet hänen helmaansa: — Wappu en voi sua kiittää niinkuin tahtoisin, mutta jos kaikki rakkaus ko'ottaisiin mitä maailmassa on, ei se kuitenkaan olisi niin innokasta, kuin minun rakkauteni sinuun!

Nyt Wapun vaivalla säilytetty voima raukesi, sydäntä vihlaisevalla huudolla sysäsi hän Joosepin pois luotansa ja heittäysi maahan raivoovassa epätoivossa, kasvot maata vasten:

— Oi niin onnelliseksi olisin voinut tulla, — ja nyt on kaikki lopussa — kaikki, kaikki!

— Wappu, — Jumalan tähden — luulen todellakin että houraillet! Mikä siis olisi lopussa — jos sinä ja minä toisiamme rakastamme, niin kaikki on hyvin!

— Oi Jooseppi, Jooseppi, ethän sinä mitään tiedä! — Meistä ei tule mitään, oi sinä et tiedä, että olen hyljätty ja tuomittu enkä koskaan voi tulla vaimoksesi — polje minua — tapa minut — minä annoin syöstä sinut sinne alas! — Jooseppi astui taaksepäin, kuullessansa nuo hirmuiset sanat — hän ei vielääkään tietänyt hourailiko Wappu vai ei. Hän oli hypännyt seisomaan ja katseli Wappua kauhistuksella.

— Jooseppi, — kuiskasi Wappu ja syleili hänen polviensa, — olen rakastanut sinua siitä asti kun näin sinut ensi kerran. Sinun tähtesi isäni lähetti minut ylös Hochjoch'ille, sinun tähtesi sytytin hänen talonsa tuleen, sinun tähtesi kuljeskelin kolme vuotta erämaassa, kärsien nälkää ja vilua, ja tahdoin ennemmin kuolla, kuin ottaa toista miestä. Ja ainoastaan mustasukkaisuudesta olin sitten semmoinen kuin olin Asraa kohtaan, kun luulin että hän oli kultasi ja ryösti sinut minulta. Ja viimein sinä tulet luokseni, odotettuani pitkiä, pitkiä vuosia, ja käskit minua kosijana tanssiin, sydämeni oli ilosta haleta ja minä annoin sinun suudella itseäni kuin Morsian, mutta sinä — sinä pilkkasit minua julkisesti — *pilkkasit* minua — kaikesta rakkaudesta ja uskollisuudesta — kaikista kärsimyksistäni sinun tähtesi — silloin rakkauteni muuttui vihaksi ja minä käskin Vincenz'in surmaamaan sinut.

Jooseppi pani molemmat kätensä kasvojen eteen: — Se on hirmuista — sanoi hän hiljaa.

— Yöllä minä kaduin, — jatkoi Wappu; — minä menin sitä estämään — mutta silloin se jo oli tehty. Ja nyt sanot minulle, että olisit minua rakastanut ja että kaikki olisi ollut hyvin, jos olisin voinut seisoa edessäsi puhtaalla omallatunnolla. Ja minä olen ryöstänyt tämän kaiken itseltäni, sokean raivoni ja

pahuuteni kautta! Oi minä luulin, ett'ei ollut suurempaa kärsimystä kuin se, johon sinä minun saatoit, vaan se on turhaa sen rinnalla, johon olen itseni saattanut, mutta minulle tapahtuu vaan oikeutta — vaan oikeutta!

Kauan vallitsi äänettömyys. Wappu oli painanut hikisen otsansa Joosepin polville. — Näin kului kauhea hetki. Sitten tunsu Wappu leukansa alla käden, joka hiljaa nosti hänen kasvojansa ylös.

Joosepin suuret silmät katsoivat häneen niin kummallisesti:

— Sinä Wappu parka! — sanoi hän hiljaa.

— Jooseppi, Jooseppi, älä ole niin hyvä minua kohtaan! — ota pyssysi ja ammu minua — minä tahoon istua liikkumatoinna, enkä tahdo säpsähtää, vaan kiittää sinua siitä laupiuden työstä!

Nyt Jooseppi nosti Wapun syliinsä, pani hänen päänsä rintaansa vasten, silitti hänen hiuksiansa ja suuteli häntä lämpimästi, innollisesti.

— Ja minä lemmin sinua! — huusi hän niin että kaiku riemulla siihen vastasi autoilta kallioilta.

Ja siinä seiso i Wappu, epäillen että oli kuullut oikein, äänetöinnä, onnesta melkein masentuneena.

— Jooseppi, onko se mahdollista — voitko antaa minulle anteeksi — voiko hyvä Jumala minulle anteeksi antaa? — kuiskasi hän hengästyneenä.

— Wappu! se, joka on kuullut kaiken tämän, nähnyt riutuneet kasvosi ja sittenkin olisi suuttunut sinuun, sillä olisi todellakin kivisydän! Minä olen kova mies, mutta sitä en voi.

— Herra minun Jumalani, — sanoi Wappu, kyynelsilmin: — kun ajattelen, että olen tahtonut iäksi lopettaa *tämän* sydämen sykkimisen! — Tuskallisena väenteli hän käsiään: — Voi sinä hyvä Jooseppi — jota ystävällisempi ja hellempi sinä olet minulle, sitä kauheammin katumus minua vaivaa. En löydä rauhaa maan päällä enkä taivaassa. Sinun palvelijasi tahdon olla enkä vaimosi, — kynnykselläsi tahdon maata, enkä vieressäsi, — tahdon tehdä työtä edestäsi ja palvella sinua, — ja tehdä kaikki mitä vaan silmistäsi voin lukea. — Ja jos sinä lyöt minua, niin tahdon kättäsi suudella, — jos tallaat minun jalkojesi alle, tahdon polviasia syleillä, — ja vaikk'et soisi minulle muuta kuin yhden silmäyksen ja yhden ainoan sanasen niin tahdon olla tyytyväinen, — niin sekin jo on enemmän kuin mitä ansaitsen!

— Ja luuletko myös, että minä siihen tyytyisin? — sanoi Jooseppi innokkaasti, — luuletko että minulla olisi kyllin yhdestä silmäyksestä, yhdestä sanasta? Luuletko että antaisin sinun maata ulkona kynnykselläni? Enkö aukaisisi ovea ja kutsuisi sinua sisälle? Ja luuletko toki, että sinä jäisit pihalle, jos minä rukoilisin sinua tulemaan huoneesen?

Wappu pyrki päästäkseen hänestä irti ja painoi hohtavat kasvonsa käsiinsä.

— Ole rauhassa, armahani, sanoi Jooseppi kauniilla, miehekkäällä äänellään ja otti hänet syliinsä, — ole rauhassa ja ota ilolla vastaan se, minkä Herra sinulle lahjoittaa, — sinä voit sen tehdä, sillä sinä olet täydellisesti rikoksesi sovittanut. Älä vaivaa itseäsi millään syytöksillä, sillä minä olen myös suuresti rikkonut sinua vastaan ja sinua kovasti suuttuttanut, minä olen palkinnut rakkautesi ja uskollisuutesi pilkalla ja ylönkatseella, — niin ett'ei se tosiaankaan ollut kumma, että kärsivällisyytesi vihdo i loppui — ethän sinä sille mitään voinut? — olethan Kotka-Wappu! Mutta sinä kaduit kohta ja to i minun kuoleman uhallä sieltä, mistä ei yksikään mies uskaltanut sitä tehdä, ja annoit kantaa minut kotiin luoksesi ja laskit minut omalle vuoteellesi, siksi kun tuo tyhmä Asra tuli ja karkoitti sinut pois, syystä että luulit häntä sydämeni rakastetuksi. Sitten tahdoit lahjoittaa meille omaisuutesi, niin että minä vois i naida Asran, — sen sinä uskoit? Ja sen jälkeen pakenit sinä erämaahan raskaalla surullasi! Armas ystäväni, aina siitä ajasta saakka, kun tulit minua tuntemaan, ei sinulla ole ollut muuta kuin sydämen surua minun tähteni, enkö minä rakastaisi sinua, emmekö nyt saisi olla onnellisia? Ei, Wappu, vaikka koko maailma olisi sinua vastaan, — niin minä en siitä huoli, minä otan sinut syliini, eikä kukaan ihminen saa sinua loukata!

— Onko siis oikein totta, että tahdot pelastaa minua kurjuudesta ja häpeästä ja antaa minulle jal on sydämesi? Sinä et kamoksu Kotka-Wappua, häntä, joka on niin paljon paha matkaansaattanut?

— Minä kamoksuisin Kotka-Wappua — minä *Karhu-Jooseppi*? Ei, rakas lapseni, ja vaikka olisit vielä paljonkin hillittömämpi kuin olet, en sinua sittenkään pelkäisi, niin voittaisin sinun kumminkin, sen olen jo kerran sinulle sanonut — silloin vihassa — mutta nyt sanon minä sen rakkaudessa! Ja vaikk'en voisikaan sinua voittaa ja vaikka tietäis i n, että sinä ensimmäisinä päivinä tappaisit minun, niin en sittenkään luopuisi sinusta — minä en sitä *voisi* tehdä. Minä olen satoja kertoja vainonnut vuorivuo hia sellaisilla paikoilla, missä joka askele olisi voinut saattaa minua surman suuhun, enkä kumminkaan ole niitä heittänyt, ja sinua, sinä ihmeen ihana tyttö, sinua en haluaisi enemmän kuin vuorivuohta? Kuule,

Wappu — yhden ainoan sellaisen hetken edestä kuin tämä on, koska sinä olet niinkuin tänään ja katselet minua näin ja likentelet luokseni niinkuin nyt, sellaisen hetken edestä mielelläni kuolisin!— Hän painoi häntä vasten rintaansa niin että Wappu oli tukahtua. — Tästä päivästä kahden viikon ta'a olet sinä vaimoni, ja sitten et sinä koskaan enään minua tapa, — minä tiedän sen, sillä nyt tunnen sydämesi!

Silloin Wappu hypähti seisomaan ja koroitti kätensä taivasta kohti: — Oi, Sinä ihmeellinen, laupias Jumala, Sinä suot minulle nyt jotakin parempaa kuin maallisen onnen; Sinä suot minulle armo-sanoman!

Oli jo ilta — lempeät kasvot katselivat heitä ystävällisesti tuolta ylhäältä — täysi kuu kumoitti vuoren takaa. Laaksot olivat jo varjossa — näin myöhään ei enää sopinut lähteä alas vuorelta. He menivät tupaan, tekivät valkeata ja istuivat tulisijan ääreen. Vuosikausiin eivät olleet päässeet toistensa puheisiin; nyt saivat mielin määrin keskustella. Katolla kotka unissaan oli tekevinänsä pesää, — juhlasoiton helinältä kuului yötuulen humina tuvan ympärillä ja pienestä ikkunasta vilkahti tuikkiva tähti.

Seuraavana aamuna seisoivat Wappu ja Jooseppi tuvan ovella, valmiina lähtemään kotimatalle.

— Jumalan haltuun, Isä Murzoll, virkkoi Wappu, jonka poskella kiiksi kyynel aamuruskon valossa: — Nyt en minä enää palaja sinun tykösi, onneni on tuolla alhaalla; mutta olkoon sinulle kiitos siitä, että tähän asti olet suonut turvapaikan minulle kodittomalle. — Ja sinä, vanha mökki, jäät nyt autioksi, mutta istuessani tuolla alhaalla lämpöisessä tuvassa, rakkaan mieheni rinnalla, muistelen kuinka täällä ylhäällä sinun kattosi suojassa itkien ja vilusta täristen olen viettänyt yksinäiset yöni, ja elinaikani tahdon pysyä kiitollisena ja nöyränä!

Hän kääntyi ja laski kätensä Joosepin käsivarrelle. — Tule Jooseppi, rientäkäämme, että ennen puolipäivää ennätämme hyvän pastorimme luo Heiligkreuz'iin.

— No rientäkäämme, minä vien sinut kotiin, armas kaunokaiseni! — Katsokaa, onnelliset neitsyet, nyt hän on minun omani — emmekä pidä lukua teistä emmekä muistakaan pahansuovista kummituksista!

Ja hänen raikas huhoilemisensa kajahteli siintävään etäisyyteen asti ikäänkuin kiitoslaulu Pääsiäis-aamuna.

— St, — ole vait, — sanoi Wappu säikähtyneenä ja painoi kätensä hänen huulillensa: — Älä ärsytä heitä! — Mutta sitten hän hilpeästi nauraen lausui:

— Ei toki, eihän enää olekaan onnellisia neitsyeitä, eikä pahansuopia kummituksia — Jumalahan yksin hallitsee!

Hän kääntyi vielä kerran ja katsoi taaksensa. Fernerin lumipeittoiset huiput rusottivat aamu-ruskon paisteessa. — Ihanata tuolla ylhäällä oli! — sanoi hän vähän viivähtäen.

— Onko sinun vaikea lähteä kanssani tuonne alas? — kysyi Jooseppi.

— Vaikka sinä veisit minun syvimpään maan-alaiseen kaivanteesen, mihinkä ei ikänä päivän valo pilkoittaisikaan, tulisin kuitenkin kanssasi, en mitään kysyisi, en valittaisi! — sanoi Wappu, ja hänen äänensä oli niin ihmeen vieno värähdys, että Jooseppi sumeentui.

Silloin kuului suhina tuvan katolta. — Oi Hansel'ini — sinut olin unhoittaa, huudahti Wappu. — Sinä —! sanoi hän hymyillen Joosepille — tuota sinun täytyy kärsiä — olettehan samat kohtalot kokeneet: olenhan noutanut *sinun*, samoin kuin *tuonkin* kalliolta omakseni!

Sitten he astuivat alas. Hää-saatto ei ollut suuri. Ei ollut muuta koristusta, kuin ne kultaiset morsiuskruunut, jotka aamu-auringon säteet kietoivat heidän päähänsä — ei muita saattajia kuin korkealla ilmassa liitelevä kotka. Mutta heidän povessansa majaili kalliisti maksettu, todellinen, sanomaton onnellisuus.

* * * * *

Tuolla ylhäällä päivänrinteessä, huikaisevassa korkeudessa, mistä kerran "vuoriston raivoisa neito uneksien katseli alas", mistä hän sittemmin laskeusi pimeään syvyyteen, pelastaaksensa sydämensä lemmittyä, siitä nyt yksinäinen risti kohoaa sinitaivasta kohden. Seurakuuta on asettanut sen siihen muistoksi Kotka-Wapusta ja Karhu-Joosepista, koko seudun hyväntekijöistä!

Wappu ja Jooseppi kuolivat nuorena. Heidän kohtalonsa myrskyt olivat murtaneet heidän elämänsä langan, vaan heidän nimensä elää ja pysyy kiitollisessa muistossa, niin kauvan ja niin pitkälle kuin Ache-virta jatkaa kulkuansa.

Matkustaja, joka illalla myöhään kulkee laaksoa kun ehtookellot soivat ja hopeainen äsken syntynyt kuu nousee vuorten takaa, näkee kaksi harmaapäistä vanhusta olevan tuolla ylhäällä polvillansa. Ne ovat Asra ja Benedict Klotz, jotka useasti tulevat tänne Rosen'ista rukoilemaan ristin juurella. Wappu itse oli heidät yhteen saattanut ja vielä haudan partaalla he siunaavat hänen muistoansa.

Alhaalla laaksossa leijuilee valkoisia sumuhaamuja matkustajan ympärillä, houkutellen häntä onnellisten neitsyiden luokse. Rististä hän kuulee ikäänkuin valituksen muinaisista sankari-saduista, valituksen siitä, että voimalliset samoin kuin heikotkin uupuvat ja katoavat, — mutta yksi asia häntä lohduttaa: jalous ja voima voi kadota, vaan se ei kokonaan häviä maailmasta. Siegfried'in ja Brunhildan kiiltävässä rintanauhassa yhtä hyvin kuin Karhu-Joosepin ja Kotka-Wapun halvassa puvussa — sama jalous ja voima se kaikkialla ilmautuu!

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KOTKA-WAPPU: KERTOMUS TYROLIN
VUORISTOSTA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this

work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by

the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.